

ספר

תנובת הבית

בבואור נורות ותכנית הצות הכתוב ככל מספסו
וחוקתו ככלל וכפרט. וכל אשר גבלו ראשונים ונכוד
אוכל להשיב כפש המתקדמים והמטהרים בסוגיות
הנריכות פירוש יהיה להם למקדש
מעט וישיבו את

כפס -

זאת ועוד אהרת דמות כל הנורות מהבית
כלו. ומכל חלקיו. כל מקום לפי פירושו.
ובסומכוס א' ב'. ירשם חלק המכורש.
ואשר עליו מילין וחבר. ויעלו למספר ג' ח.
לחמד זה יכמכו היום אם בקולנו תשמעו.

ברפוס ברנאדין בוניציאה

כשנת במקדישו לנס לפק:

הקדמה

אמר

הנעיר בטה נכמר גרשם הפץ • רוח ה' דבר ברי • רוח ה' היא באנשים
המושל באדם • יורה יורה להכין משל ומלינה ידרך ישר לכני אדם
ישאל למקרא ולמסורת סייג לבמה דגמיר וסכיל לסמור את דרך עץ החיים • זה
מוצר באדם בכתב לא אורה • להשאיר אחריו כרכה כתובה בעט ברול • כיון
טובה זה בכתוב כמלתא אבנ ארמיה ולא ימחה שמו מישראל •

אמנם ניתן השכל במדומים • ינ"כא כארעא כי אל דעות ה' החוכן לאדם
דעת יבכ חכמתא • לחכומין שלמים וכן רבים אשה לא חכמו ישכילו זאת סנר
עליהם דלתו הדעת והתפונה • ריבה וחיפס וריבה • ולאן כוליה עלמא
דיני גמירי • ואם קול סאון סאון כרעש אשת כבילות הומיה ופתי ירע"ס • לא
ידע כי כפשו הוא ושעשעויו את בני אדם • ולא דבר רק הוא כי אין
ידיעה לחי • שיעור אתרע לן דוכא ואדכ אחד אאלף מנאנתי לאלף ביכה
לאור באור החיים לבא מן הדין להיות כמדון דיון כמני היום דיולא כי
מלתא פי קנור קנרה ידי למות במלחמתה של תורה בתימה שאדם מודד
כי כער אבני • לדידי הנחה געושה מנה • זלי דומיה תהלה •

ואולם מי אכי וימי חייכו הכללים בו חטא ומשפט מות לכשתפול פליוו פתאום •
ואם יבזור ה' בחיים ימי יודע שחמס אהיה או סכל • עתה באתי מוא דאתאי מזודאתא
בהני שטי ושוונרי דאתו תוך תוך • ואם יעופה ואטכוכה בצדולות ובנבלאות •
למיתב אליכא דהלכתא • גמירי לה הנהו מדרבנן לשונות של ארבמן •
ואתי הלכתא גרעתא • הלא ומנאו לי עון אשר חטא • והיה לי לזרה •
ואף כי בחכמה ובתכונה וכדעת זככל מלאכה • הכל שריר ובריר ועבודה
רבה בהם • הנה מקום אתי תפסתי מועט ויש ברירה • אמרתי אבבה
לי בית מדות מלאכת הקדש בנין בית שני הנחרב המפורס במסכת מדות •
דאלו מציאות שלא אהיה חייב בשוגג ללא איתמר הלכתא כהו • ואם
אמנם שגיתי אתי תלין משגיתי • כל מן דין לא איתפרס בראוי במוחזק •
ואין דרוש ואין חכמה • ואלה מדות כי תקרא יורד וכותב על פי מדותיו
מבלה טפח ומבכה טפחיים שכ' חום יחדיו יחדים קצת מפרטים • יקנתם
בם מועיל • מיהו מה יריבון עמדי • יאכלן פפרא וכווננו כי אכיו •
שהקים עולה של תשובה • לחלק יצאת על דבני הבאי • פוק חוי דקאמר
בפ"ה דיומא אמר רב • יוסף הלכתא למשיח • אל אכיו אלא מעתה בלה
שמיטת קדשים לא ליתני הלכתא למשיח • אלא דרוש וקבל שכר • יהג
דרוש וקבל שכר • ואכי ראה גם ראה הרב רבי בחיי בסוף ויקהל •
אשר הגדיל תושיה בגדול שכר החוקר בתכנית כ"ה • ותוספת יום טוב
בהקדמתו למסכת מדות • ואם מעט אוסף לך כהנה וככה • ורשות
ההדיוט בחוקה ובחורמא דדהו גבידבא • ולגמור משמרת הקדש
אכדון

הקדמה

אכרוק עד מקום שידי אנעת • וכרנע כראה לי כפית • נכל מקום
 שקרא עליו ערער והחוקה פלוגתא לרכרכי • אשה לי על ימיני או על
 שמאלי • מייק עייל שייק נפיק • ואם לא ישרו דכרו דכהוגי כהנא ודפנא •
 ליפנא מידע ידע ויש זולתי לנאול • גם נורית לכבי הרחיב זכר
 תמוכה • אשר יראה הרואה ולכבו יבין כנקל • ודמות הכית כלו
 זה ינא ראשונה • ואם בעוכותינו בית קדשנו זה לאכותינו היה לסריפה
 מאכולת אש • וכשתנה ערכו מתכנית הכית השלישי יוצב • וישן
 מפני חדש נוניא • כבר אמרו שבכאזהו דומה למראה דיהאקאל •
 ודומים כדומים יבעו • והשאר יהא מוכח עד שיבא אליהו • ומשום
 לפי תומו יתרץ קושות וכפיות ומלאה הארץ דעה •
 את כל זה ראיתי וכתון אל לבי לכתוב בספר זכרון וזה שמו אשר יקראו
 ספר הגובת חבית לשני טעמים : ראשון על שם חנוך בית העקדש
 בכל נורותיו ונכזיו ועליותו ונשלמה פרים שפתינו • והשני כי
 כמספר חן מספר הסימנים שופרים כבוד אל וקדושתו קדושת
 עולמים • אשר עליהם ארזי קונטרס וזה הטעם •
 ולהקל מעלך הקורא • הטב אצני והכל אציל
 לפניך מפתח מראה מקומם ועבייניהם •
 ואניד לך אשר תבקש כבודותים
 אשר הכתו
 לכרעה

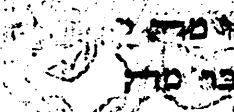

מזמור סיי חנכת הבית למשה

ולא מיין	שכורת הויג	ציון
והר הפיר	דביר קדשה	שמים
וקיץ ושית	וקמשונים	שמיר
קטרת ציון	נאזת מדבר	היכל
פעון עין	כבוד גדלה	הכנית
הנכת בית	חנכת חוץ	פראות
מנורת זית	וחיל פיור	אולם
בעין העין	חיי דמעה	על ל
בעת תראנה	פאר הדור	אבן
תמונתך	ברוך ספרך	עיני
ובן תכפנה	ננו סרך	התע
דביר לפך	אלהים פך	חלק
ה הגה	חנכ היכל	לא נ
גנה נמשך	ה כו	מקדש

שלמה קוניאן

שיר

מה ע	למא מדי	לור דעיד
לו שר	מחבר מדי	מאז לי רמו
כי מק	דשי הצור	הכי דוקמו
משב	לד הוד	ומדעך
עד זא	מיו לק בק	מתחמך
מקדש	ה כו	גנו ידך

עדיף	חכם לכ מ	נביאי מעל
הראד	יחוקאל מק	דשו בסתר
חכמה	אשר היא לד	לור ובתר
היא כל	תגלה כל	ספיקות תער
היה	בצלאל אז	בצל אל ערד
אתר	באור שדו	ואם בארץ

קלע	הש (נביר)	עורה שכלך
לא ה	חטוא גם לא	עדיק ינעת
ציור	אמיתו ל	דביר קבעת
מה טוב	ומר נעים	סנת חכלך
רחם	ירחם צור	פלישתנו
ויצו	לד לבנות	דביר קדשנו

נא לך	ערכ שיחיו	ידיד עליך
אשמת	בך אשמת	בחבורך
בך יש	מחו היום	בני דורך
שמך	יחי לעד	זהוליקך
ויהי	לעולם דו	דך כזית
מפור	זשירה ל	חנכת בית

אין

זה כי אם בית אלהים • חרות על הלוחות כתנאים • שהתנו תנאים •
 ואמוראים • כדבר הרים הבנוהים • אריות ולכאים • עבקים ורכאים
 חנוויר בתאים • נאים • בכתים כל טוב מלאים • אין טוב אלא תורה ונביאים •
 סרב ומועיל לקוראים • לרעביה גם נמאים • לחוים ולרואים • כבוגיות ענוקות
 מזוקקות מפליא פלאים •

זה משה

האיש כין האישים • כיון את לבו כנגד בית קדש הקדשים • והעלה
 בידו דברי חפץ הנחמדים מזהב ומשורב נדרשים • כלם קדושים •
 אשר היו על לוח סכלו הנח המנוחח חרושים • וכני מעי פסים • לחוות מעלת
 המכס הכולל בני רומני נרו מחדש חדושי • במילי דאורייתא להולמס קסי •
הויות דרכו ומאל קחוינא הכא • לן בעמקה של הלכה • כלסן נחם •
 וכפשים יפונן סלע קושי דבורי תוספות בעיונו פתוח לרוחה •
 כדרך נכוחה • קנרה לא ארובה • וכפוכים היוסכים ראסוכה במלכות ההוראה
 הנברת והנסוכה • חיתו מעוכה • במלחמה ערוכה • מערכה לקראת
 מערכה • תיכתא וברכא • במרפא וארוכה • דכרים הנאכנים והכעמים
 לסוחסה • הנדוכים עיון סוכה ומנוחה • לא כביעתא ככותחא •
חנוכות הבית סכמויכר • כרובא למכר • במסנה במרפא שהוא
 עיקר • ועמוטפלה • בתשבורת לוי נאזה תהלה • מעלה
 ואסכר • כנורות חדרים ליקע ראתה עיכו כל יקר •

גדול

יהיה כבוד הבית הזה האחרון • עד ומלא שחוקפינו ולסוננו רון •
 בשנת כי שמה ושנו כמאות למשפט כמאות לבית דוד לזכרון •

נפך ואבני חפץ יהלם
 בשם קציעות קנמוז ומר
 אמרי סחבר נזה רכן אמר
 אל איש חכם לבב תקרב הלם
 קראו בקול גדול בית אהרן
 גדול כבוד בית האהרן

אין קשות בני רק שבר ובר
 פלפול ועיון רב חזק בצר
 נצר בקור חכמה אנא נצר
 רעי ידוד נפשי בנין ובר
 ואמר פהלים אב הרחמן
משה בכל ביתי הוא נאמן

הפחה פנחאל במקרש
 שלמה כמזהרר ישעיה ניצה זלסה

ויהי

בשנת בלות עשה' הקים את המשכן • והשלים את כהתקן לו תרומה לה' •
 לבנות לו את ביתו • אשר בנה כמולתו כאלת כנין תכונתו • על רשת אבני
 חפץ ידועתו וחקירותו • עוקדים עזר מחנכ חריבותו • עמודיה כל ותפלגן עמיד ברזל משנה
 וגמרא • הכל וצר נחמיה וכרס בתוכה ככתב פרוש נאה על תכנית בית הנאמרה • • סעסה
 עורה קרא שמו פטר הנזבת. הבית להלנוך כד חזוכה הבנת סכלטי • אל עול הבנת כונת
 כונות התלמוד הערוך אלנו • אור כרו וורס שם ופה לכדוקה • פילת כל קסה • וחסלנו שלמות
 הבנת הכו מילי דמאן דתני וקרי עד תומה • ועין בעין ורלו ויאמו לאורו כל המכתלים כושרי
 יוכי סאין בו דוכי • ראה זה דבר חסוד הכופרים און חקר בשפר התיקונים שלו הכמר
 פושרל שמוכאה לו עמו ענה ותוסיה להכין משל ומלגה • וצלכרו חכמים אסודים ידו רמה •
 קלא רוח חכמה • ולעשות כהל מלגה על אחת כמה וכמה • ככספה וגם כלתה כספו
 הכעוטה • מעלת המחבר כרו המקום יהיה כעזרי • ויניח חרו • והסיך ינא ינא כופ הכונה
 אל כסרון הסעשה גלו לכל הודיעים כי רוחיה כופסה כי לעשות כמת רוח לוידי רגוה מחשבו כסונה
 פעולתו • ויקרובו אליו בשואי ושרל לשפוע את חכמתו • וזה הקרובו את קרבנס שיר למעלות
 קרבן עשיר כשירו שיר של כש נעים • והעני כשיאז האוסכ גם הוא יצר הוד לנצח להזבת הסכס
 הסעשה שלהים ולכסים • הכיז גם הוא עכבות שירו לפזר את וקרה • ולפרסם תפארתו •
 כי הן שר בית הוזהר העליון כרון הוא ראה עעשה ויוזר לו להנחתו ולטובתו הלכה מסוקה עשה
 ערוכה • במדה שלם מודל כה מודיין לו • הוא עסק בכסין בית עולמים לחוות כנועם ס' ולכקר
 שכלו • וס' אמר יפזנו פעויות שמתו חנה • ומן הכיאר הוד סקון העדר ס ככיו דעשלת
 שלמן נכוס יזכו לטובים טעמו ומסין ס' עין הדעת וסוף כוף שבר הרכה ועיל • ורלשו ככינו •
 וקעסו בתוקנו • ולא יקר עשה את האירה • כי אין המלכה כקראת אל על ס נומרה •

אם איש	אשר ילמד	בדת צורנו
חיו	ומשפטיו	אשר צונו
תורת	זכריו פי	אשר הורנו
נלמד	בזובח	בבית קדשנו
אם פי	חשבה על	פעולתנו
מזבח	ישרה ע	רבה חיה לנו
שח	שפתנו	לבד אתנו
יקר	במו כדיל	במזבחנו
פקד	שד משה	לב יאתה
לפני	ה הוי	פעל חר זירת
נכון	לומר שיה	הנוכת בירת
באתי	להגיד כי	חמורות אתה
ויא	פרו לך בל	בני עמד
פקדש	הי כר	ננו ידיך

יעקב ככאוהרם אבוהב

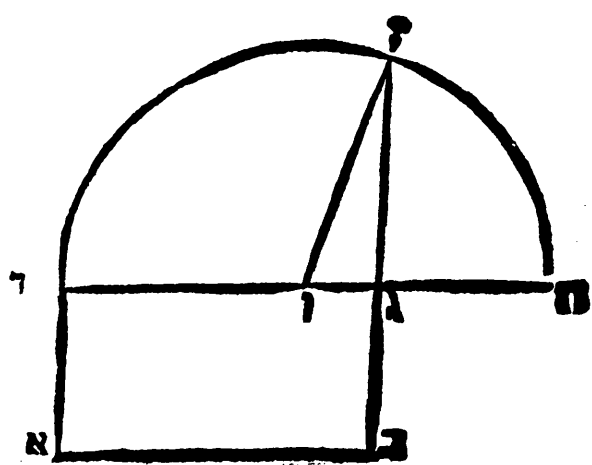
אות א הר הבית

הר הבית

הנו הר המוריה לצפון ירושלים • בו כנסה בית לשם ה' • בית קדשנו
 אשר היה לשרפת אש בימי טיטוס • מוקף קומה סביב סביב ת"ק אמה
 ארכו • זת"ק אמה רחבו רכוב • כתובו בכללו כל העזרות ואסיכל • וכל אשר בהם מקדש
 יקרא • וירוש זה הסגור בין החומות • זה שמו אשר יקראו בנמצא בהם הר הבית • שהוא מקנה
 ליה • אעפ"י שהוא גם כללו אל מזל הסר שהוא • גם על סרס העודף סוף לבנין שלא נהקדש •
 כאשר קיימו וקבלו הפוסקות במסקיהם על ש' מידות • ואלה הדברים דברו אמת והזק •
 אמת נכון הדבר • כי אמנם לעתיד לבוא בהם קדשו נמאנו • כי גדול היה כבוד הבית הזה בבנין • וכבר
 מפורס על ידו ויחזקאל הנביא • קומה לו סביב סביב אורך חמש מאות • ורוחח חמש מאות קיים •
 שהם אמות נ' אלפים על ג' אלפים • נפקא מינה שהה גדול מן הבית היה דביו נחתו •
 ככעס הואת עונותיו הטו אלה • ונתמעט כמותו • סביו מקרא • ועלי גולה כנאוו ככסן
 של שלמה • ומעין הדברים המוזכרים ביוקאל • על זה שמעו אזובי קול מלוקות שהיא לשם
 שמים כפי דשכונות • זה אומר קדושה ראשונה קדשה לעצמה ולעתיד לבוא • וזה יאמר קדשה
 לשעתה • וזה לעתיד לבוא • הרע"ה • וספק צבא ראשונה • והראב"ד ז"ל כסברא סביו •
 ואם קדשה לעתיד לבוא • כרוך דברים לא נחל • על גווה אומת שצלו גולה יומי עזרה עת בית
 ה' להכנות • גוו לבנות ולנטוע בבנין של שלמה כדמותו כלאו בתבניתו לכל מעשה • לא פחתו
 ולא הותירו במדת האורך והרוחב • וגדול היה כבוד הבית ומבנין של שלמה • כמדת הגובה כאשר פו'
 רצ' כרים השותפין • ולאשר נבוא בסו' כ"ה כס"ד • שכן אין ראוי לסובין על העזרות ועל העיר • אלא
 ככל הנו דתני התם כפכונות כדרך הנז"ל • וחודות שהכ"ל נחמיה • ובר עשה להכלמותיו • דף יד
 ולא עלו לשם חיבה • ולעתיד נקדש את הקדש שנית • כי רוחו והנהל העמוד ליהודים •
 למען הרחיק את גבולם • ואם ישתנה מראה העזרה מעתה שהיה • קו בהתקם ופי' ודע פאר דבר מוט
 זל כספר נורת הבית סימן ע"א • ואם קדושה ראשונה לא קדשה לעתיד לבוא • אין ספק שהעזרה
 לקדשה שנית • ואם ככך ממנו דבר • הסרוך ויכל להמית אורים ותומים או מלך • ונתנו האמת
 בעדרת • אמת אדרב נחמן דאמר באמת מכל אלו • ואשר כח בהם לקדש ויכל ה' באחד מהמה
 שלא נעדר • וחודות ששעה נחמיה הן הנה היו מקדושו • והסוף שנית ידו עמד וקדש את תוך הסגר
 והעזרות • ולפי זה לא היוקין לכנאו דומה לבנין שלמה • אלא באשר עלה במחשבה להכרות •
 מחשבה טובה צרופה לעצמה אשר חשב עם היהודים • ואם היה לנו להתנאל גזולת עולם • וראויה
 כואת עזרה כבואת והושע • היה מן הדין לכנאו בכבואת ויחזקל ככל מכל כל • אלא שגרה המעש •
 וראו ראה ודעו שלא זכו • ואלא היו ראויים לבוא בקהל גדול וכיד רמה • כשאר הכבוא • על כן
 נחמנו אחיו ההכנים מלכנות הבנין הנגזר לגזולת עולם • אלא דומא • זה הדבר היה נכונה שלא
 כנאווה בגלם וכדמות אל המעורר כמחוב • כי לא ראי זה כראוי זה ודמיהם שונות • לפיכך זה

טב"ו וזכרון ג' וזכרון

הוא לן בן יודמה במקצת • כשנותו את טעמו או בעדת האורך והרוחב • או בצורת חלקיו •
 הכיטה יראה יתרון גודל הבית השלשון מבית שני • וגודל הסדר המנונה • שלעתיד ס"ב אמה
 ארבה • וכבית שניקל"ה לכדן • גובה השערים שמה נ' אמות לר"טי • וכבית שני כ' • ואפילו
 בקיר החומה שם אמה עבויה ובאן המש ורבות הללה • מכל מקום כמנהג שכינה • שהוא מכותל
 העזרה ולכנים עתה לא ובצר מהם • ובחרו למו לשנות את דרכו לא במדה • אלא בצורה •
 ואולי שלא לחלל קדש' אם היו ממזין מדת מעון קדש קדשים • תא סוי בהיכל שלא בחרו ולא הותרו
 על מה שכתוב בתורה • כי אם בצורת הגובה • ובמספר • ובמדת גלגלותיו • וכמונח וכן כל
 כיוצא בזה • והעורר ענמה לא חכמה ממדתה כלל: אף על פושטתה כית בצורתה • כי
 תראה ביוקאל הסדר הכנימות טאה באמה מדוכעת משער הסדר הכונה קדים עד האולם •
 כי אמנם מהאולם והלאה עד מערב א' הוא בין כבית שני בין בשלשון • ואכסר גם בשלשון יתקדש
 בקדושת העזרה כאשר פירש תוככת יום טוב נכפר צרת הבית • כי בתומים והתומים הדברים
 עד עת קץ • וכבית הנמרח משער נוקנור עד האולם ע"ו אמות כרוחב קל"ה • כאשר ישוער
 מדת האמת • עם מדת האמת • והיו סוות אם לא יהיו דומות בצורה • נא ולמד לנזיר מדוכע
 שיה הצלעות • שיה אל מדוכע ארוך או משתנה הצלעות • כאשר בארו בעוכתי העדות • והוא
 למתוח צלע גדול ממדוכע הארוך כיושר • עד שתשים התוספת שיה לצלע הקטון ממנו • ומחציתם
 תקח הנקדה • אשר ממנה כמו מרכו הנזיר עגול • שהקו ההוא יהיה אלכסינו • אח"כ הארך
 צלע הקטון גם כן ממדוכע הארוך כיושר עד שחתוך קו העגול המנוזיר • ובקו אשר ישר תסגר נקודת
 המחיתה עם המרכו כבצורה שלפניך:

כזה אפוא משל לעזרה בבית שני שהיא מדוכע ארוך: או משתנה הצלעות א ב ג ד • אשר
 נ"ד

סי' א' הר הבית

גדו האחד ר"ג קל"ה אמה ונדו הקטן ג"ב ע"ו אמה • עתה נמשך ק"ו ד' ג' עד ה' ויהיו קו ג' ה' שוה אל קו ב' ג' • וכחפס נקודתו האמצעית כמות ו' • ומשם כמו מרכז נזיר עגול ד' ז' ה' • וקו ב' ג' נמשך עד ז' • אחר כך נמתח קו אחר ישר שמרכזו ו' עד ז' • מכאן כמות שמרובע שוה הנלעות שיזוויר על קו ג' ז' •

והיה שוה אל המרובע הארוך א' ב' ג' ד' א"ן להשיב • ומעמה צאטר ודענו מדת נלעו המרובע הזה הארוך • נתיא בכקל ג"כ מדת קו ג' ז' • שמרובעו יהיה שוה למרובע הארוך הידוע • מפני שלעג הנדול שלהמרובע א' ב' ג' ד' קל"ה אמה ארכו • ונלעו הקצין ב' ג' ע"ו אמה • כך שניהם רא' אמות • והוא מדת קו ד' ח' • יהיה חצו קו ד' ו קה אמה וחצו • אשר לתשלום קל"ה מדת קו ד' ג' • נוחרו כ"ט וחצו • אשר יהיה מדת קו ו' ג' • הנה כי כן ידענו מדת שני נלעות המשוש ג' ו' ז' • נלע ו' ג' שהיא בט וחצו • ונלע ז' ו' שהיא ק"ה וחצו • כמות קו ו' ד' • שהם שני קוים יונאים מן המרכז אל שפת העגול שהם שוים •

וא"כ וקל לנו לדעת נלעו האחר ג' ז' • כפיכזכור שמרובע מושבת המשוש ניוכ הווית • שוה אל מרכזו שני הנלעות שסביב וווית הניכז • כאשר יתבאר כשימול"ג כה"ד • ולפי שמרובע קו ו' ז' תושבת המשוש ג' ו' ז' הוא זה אלף ק"ל • ומרובע נלע ו' ג' ח' אמות ושבעים •

מרובע נלע ג' ד' אם כן יהיה אלפוס ד"ם בקירוב • אשר נדדו ק"א נס כן בקירוב • כי כל אלו חסריות הם כלו נדד אמימי מדוקדק כידוע לבעלי המכמר • והאדם היה בעצמו הוא נק רוב כמו כן לעשרת אלפוס ד"ם אויר מרובע הארוך א' ב' ג' ד' הנעשה מאורך ד' ג' על רוחב ג' ב' • היינו מהבאת מבכר קל"ה עם מספר ע"ו • הלא מכאן ראה שמרובע שוה הנלעות אשר נלעו ק"א ויותר בקירוב יהיה שוה אל מרובע ארוך שארכו קל"ה ורחבו ע"ו • וק"א אשה ישורוס היתה מדת המצר הכנענית בבית העתיד • כאשר תזרף כותלניה • שיתרון להם בעובדין על כותלי העזרה כמות שני אמה אחת במזרח • ושתי אמות בצפון ודרום • דהיינו ק"ב על ק"א • וכל זה מכאן מאלד לקורא ושונה בחכמות אלו • ועל זה לא צריך עוד •

יהי' מה שיהיה ועליו גולה עשויים כננין היה • אשר אמה מראה • זהר הכות לא היה כ"א ת"ק אמה על ת"ק אמה • וכחמשה פעמים יבואו בו • שנים מן הדרום • א' במזרח • אחד בצפון ואחד במערב • אפס שנים מן הדרום • להיות רוב כמותו מן הדרום שכן רוב העיר כדרום • ועל כן הניחו נדד דרום רוב מקום הפנימי • ומשבו העזרות לנפון הר הבית • ושני לו במזרח • שלישו לו בצפון • ומעוכו מן המערב ונתנו משל כוה • ושערו מדת הפנימי שנהר הכות כדרום ר"ג אמה • והכניו שבמזרח ר"ג • והכניו שבצפון קט"ו • וכמערכ ק' • הנה לך רובו מן הדרום ר"ב • פניו לו במזרח ר"ג • שלישו לו בצפון קט"ו • ומעוכו מן המערב ק' אמות וקל להבין •

הר הבית היה • כעליותו כפיטוב בדרך ההרים • הוצרכו לעלות כמעלות בעליות ההר • מהר הכות • לעזרת נשים • ומע' נשים לעזרת ישראל • ומע"כ אל האולם • ואעפ"י שכל המקדש היה כופין ע"ג כופין מכני חקר המהום • וחלול מתחתיו • עכ"ל א"ן לכנותו כמסור כלו בשוה • בלשמינון כפ' א"ויהו מקומן • דרש רבא מאי דכתיב וילך דוד ושמואל ושכו כנוות דך כד ברמה • וכי מה ענין ניות אל רמה • אלא שהיו וישיבו ברמה וכו' מלמד שנה' גבוהה מכל א"וכו' בלתיא התם • אלמא כל שהוא קדוש מחכירו גבוה מחכירו • וקרוכ לומר שלוח מנינו דעשר קדושות הן בדתנו ליהו כהדוא כמעשר שני • ובפ"ק דכלים • ולזה היה כל אחד גבוה מחכירו כפי שיה שקדושתו מרובה • ע"כ גבוה מהר הבית • וע"ז ע"ע"ג • וע"כ מן ע"ז • וכן כלם • והוא דאולם והיכל כי הדדי גבוה אוכל למאן דלמר אולם והיכל מלא קדושתא הוא • ותבא התוספות באייהו מקומן דף כ"ה דההיא דאנא שפסין בבית החלופות • אנתא במאן דלמר אולם והיכל מלא קדושתא הוא •

ספר חנוכת הבית

במתניתין

אתכביר דהו עולין במעלות בתוך העזרות עד האולם - אבל כשאר הר הכית חזן לעזרות לא קאמר מדי: ולא ידענא או הכו הוא בכולה הר הכית או לא: דאי מאס טעמא דאמרן - עזרות דשוין בהו קדושה ויתרה עון לזו - שייכו בהו מעלות: אבל שהכית דבולה חדא קדושתא נימא לא - אית למיכר דמסופע הוא איהו כמי: וזית למיכר אופכא - וק פנים לבאן וזבאן - מאן דכבר דהו מאופע היונו טעמא דזו לא תימא הכי טעמי להו מעלות כנר צפון דרום וזעיר כסך כל מעלות העזרות דהו כמורא - דהיינו ל"ב מעלות ו' דע"ג: ט"ו דע"ו: ו' דדוכן לראב"ה. וכת"ש לא מדכר להו ולא מדי: ואו הו מעלות כיוקאל הזכירן אכמוכ לכל רוח - והראב"ה כמו משמע דהכי סבירא ליה - הכו דכרוו כעל תוספת יום טוב פק כ' דמדות - דקאמר דהו סוכב לכל הנדדון - ודהו כמי נגד השערים: וקאככול ו' פרז מלכו וין כסורב ו' פרזת דוקא כנגד ו' שערים - מיכה משמע דלא הו מעלות כנפון ודרום ומערב: דאי הו התם והו בכל עת פורצין כסורב: דל"ב מעלות כזו אמות יתבי: דכל רום מעלה קמי אמה: ואלחה חזי אמה - והחיל עשר אמות תכן במתכותן ועדהו פרזן ככל עת נגד הפתחים - היכי תני ספרזו כמורב מלכו וין נגד השערים לטעמיה - ועל זה ככאר בסיון ו' בס"ד: ונראין כן דכרו הרע"ב פ"ו דשקלים וז"ל - טעם העליון הר הכית היה מאופע ועולה ממורח לערב ע"כ - ואין להוכיח שהר הכית לא היה משופע מדכרו ת"ט זל - בני ע' נסים דקאמרי וז"ק ה' תה בראשונה: וקאמר איהו וצריך לומר שאע"פ שיה לה סוכב שהרו גבוה היתה ו' אמות מהר שנית עכ"ל: דמשמע מיניה שסוכב היתה גבוה ו' אמות - והו הר הכית לא היה משפע - שאס כן לא יהו כמורב בכל מקום ו' אמות מעזרת נסים: דאין מכאן ראיה - שהרו כמי למזו דכלקא דעתין הכא הר הכית לא היה מאופע אלא מעזרת וברא"ל וזילך ולפי ע"כ לא היה משפע שהרו שנה שליתה שנינו ו' מעלות היוס דהיינו ו' אמות - ואין לומר דמ"ה היה משפע ההר לפני הגיעו לעלות ע"כ - דאס כן הא דאסיב תלמודא כיוניא כ"ב אמות גובה קרקצות פתח האולם משער המורסו דאיכתי ליה כחזא וכו' הו להו טובא - ולומר שצ"ו מן הנדדון כנגד צפון ודרום היה וזופ"ב וזאמצע כנגד עזרת נאים במישור - והו בלתי גבולות ומתקבל - ובהרחה לא יתחיל השפוע לא אחר ע"כ - וע"כ סביר קאמר מיבקה לה סוכיב - שכבר כמורח היתה ו' אמות גבוה מהר הכית - וגם קצת כצפון ודרום - ואפי' יהוה מתקבר הגובה נגד מערב של ע"כ לית לן בה: שתיט בופיה לא קאמר שסוכיב גבוה היתה ו' אמות - אלא שגבוה היתה ו' אמות - והיינו כמורח - ושהוא דלשכת הגזית כמי דקאמר במתיה שבחול וז"ל והיו לה מעלות אחר ועלו אליה סן החול שהוא כמורב וכו' - לא תקאי דמ"ה לפי סדר השפוע - לא ימרכם כל גובה מעלות ע' נסים וע' ישראל - בהגיעו ללס' הגזית שמה מוסיב כעל ת"ט ע"ו. ויצטרכו עם כל זה איזה מעלות לירד לשר הכית - ע"כ לכברא הראשונה: מיהו ניוול כמי לאורך גישה: שהר הכית סמוך לעזרות היה כמיוסור: ובצפון ודרום עליון אל העזרה במעלות - דומיא דמראה דיוקאל שכנאיהו מעין כתייבו - וכן מצאנו ראינו בתה לשכות שהו מחולות תחת העזרה - ואו לא תימא דהו פתוחות לשר הכית - שהיה כמורב מן העזרה - אס כן לא יהו להן חלונות - זה לא יתכן: וזו תקאי לך דלא מדכר לשו מתניתין: תרין דלא חייס למדכר מה שכבר הכית: כו היכי דלא ד"ב מדכר אולמות שכנה האידומים בהר הכית: ככפירוש רש"י פ"ק דיו"מא: ולשכות שרכה שהיו שמה כחין דכרוו כעל תכנית היכל וקלטו הגבורים: וכסכרס הואת מסתבר טפיו ועוד דהכי בהדיא שמועין מפי' רש"י כשליה פקא דכיד צולין: דקאמר שתחת היכל ותחת ז' אמה שאמרי בות הכפרות הו מחילות - ובפתחות להר הכית חזן לעזרה - אלמא הר הכית היה כמורב - ולא קוה לעזרה - ולדכרו הראב"ה לא קאי: דלדידיה נימא דאין הכי כמי היה הר הכית כמורב והו סוכב סוכב לכל הנדדון - אלא דחיל עשר אמות כמורח דוקא קאמר - וכנגד צפון ודרום היה רחבו יותר מעשר אמות - או דלמא הסוכב היה עולה על השעלות נגד הפתחים - שלא ונכחו ערלי לכ' ועלכו

דף ק

דף ק"ב

סימן א הר הבית

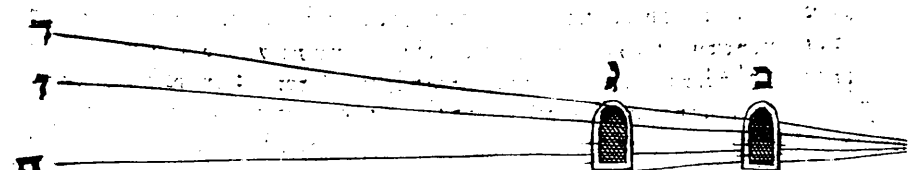
ובלבו וזן פרנסו • כלומר אותו סודר שעל המעלות נגד הפתחים לטעמיה דהר הבית • ונמצא
 הכרח מדברי תוספת וזו טוב שהכאבו לעול מההוא דל' הגזות : שמוכנה לדברי ת"ט בע"ז • ושמה
 העזרה גבוהה מהר הכות י"ז ומזי בסך כל מעלות דע"כ וע"ז • ולל' הגזות פתח פתוח לחולו • שמענו
 וירדון לשר הבית : דאם בן מה העולו בתקנתן • או מ"ז עולון וירדון מן העזרה במעלות :
 ואפילו לא יהיו בה מעלות אלא זו • או זכ • מ"ז מעלות גבוה : ומה העולו • והדר
 קשוותין דכאם לא מדבר להו : וכמו כן צריך להוות בכל השערים • אם מעט ואם הרבה •
 ולדברי הראב"ה נמו לטעמין • מעלות קל לשכת הגזות והיו בהכרח שורצין בסורג • שהרי חז"ל
 שגזית היתה בחול : והיתה גדולה הרבה • כאשר נבוא בס"ד בסיומל' • ואם תוסוף עליה מאך
 מושב מעלותיה לנד חול • ופרצו בסורג : וזה ענין עכו"ם :

אות ב חומת הר הבית המזרחית

חומת הר הבית המזרחית • הוא המחטונה לרגלי הר הכית • עשה בני בית ציו גבוהה
 מכני כהן הקורץ את המרה • העומד בהר העשמה • ומתכוין ורואה
 מעל גובה ראש הכותל • דרך השערים סלפנים ממנו את פתח ההיכל כשעת היות הדם • שאם
 היום הכותל גבוה כאשר כותלי הבית אף על פי שהשערים שבוונים זה כנגד זה • לא יוכל לראות את פתח
 ההיכל דרך הפתחים • לפי שההר הולך ומגובה • עד שקרקע פתח ההיכל גבוה כ"ב אמות ויתר
 מקרקע רגלי הר הכית • ושער העזרה גבוה כ' אמות • דמתן כל הפתחים שהיו שם וכו' • הנה
 קרקע פתח ההיכל גבוה שתי אמות • על מזקיף שער המזרח • לפיכך עשו כותל קל הר הכית
 המתנון נמוך • כדי שיוכל להשקיף מעליו דרך הפתחים • ולראות פתח ההיכל : כל זה
 ממהותיות דפ"ב מדות • ומקויו לה כראשו בנערא פ"ב דיוע"א : דקצאר עזרת הכנים גבוה מע"ז דף י"ז
 כ' אמות ומחצה • והיו קרקע פתח ההיכל גבוה מקרקע רגלי הר הכית כ"ב אמות וכדאמרן •
 דאת"ל כרנבן • לא היה גבוה אלא ז"ט ומזי • ודאי יכל פלג דאמתא דמתחוו ליה פתחא כגווהי • אלא ש"פ
 ראבו הוא • ונראים הבואר בזה בס"ד בסיומל' לנ ענין ס"ס •
 צריך לדקדק בחומתו זו : אם שער הבית שבה היה מכוין לשאר פתחי העזרות לפי צפון • או
 אם כתיב הכותל עומד לנד דרום • דמה"ז דשמעון לעול דהוה הכותל נמוך • משמע
 דפתח הוה לנד דרום כחצי הכותל וסם והוה הכותל גבוה • ונגד הפתחים נמוך • לראות
 מעליו כפתחו של היכל • דאלת"ל הכי הוה ליה להגביע הפתח עד כ"ב אמות • ויהיה הכהן רואה :
 ואשכחן דהנה ב' למדותיו : דהיו אמרינן כל השערים שהיו שם כ"ב אמות • חוץ פתל אולם • ודווקא
 לומר דכהו"א לא קאמר : שהיו אמר חוץ • אלא דשמע אובבא סאי דפרין תלמודא כוונתא • דף י'
 האובבא כלבא דאמתא דמתחוו ליה פתחא וכו' • דשמעת למילתיהו : דהוה פתחא נגד השערים •
 וא"ל הוה דוכן דראבו לא איכסו ליה פתחא • אלא פתחא התם אובבא • ויותר עבאר שעה
 קאמרנו כפרקא בתרא דברכות : לא וקל אדם ראשו כנגד שער המזרח שמכוין כנגד בית ק"ן • דף ג'
 יכע"ז ר"ז שם בהדו"ש וא"ו קא קאי לך כותל היכי הוה נמוך • תרוץ דכותל העולה על הפתח היה
 נמוך ולא שפוקי מכל הפתלים שהיו שם • דהוה להו טובא • ומסום דפתחים אמרינן היו גבוהים
 ד"ה יוכל להשקיף באותו רוח העודף שעל כותל שער הר הכית • ויהיה אם כן גבוהה שער וזוהי
 קעל

ספר חנוכת הבית

טעל גבוו ב"ד אמות: או פחות: להאזני ב"ד אמות חלל הפתח. ואמה אר פחות תקרה ומעוויכה
 דהכו מוכח כפ"ג דיומא גבי שער המים. והאיובא תקרה ומעוויכה. ומעני שערים דבית המקדש
 כיון דמסא נהו במסכו עבדו להו. והדר פריך זהאיובא אסא. ומעני כיון דלא כוו אמתא לא
 חזיב ע"כ. מיהו קמאי לן טובא. דבבית העמוד ווככ ביוחקאל כתוב וקומה קנה א' ירצה
 מחומה החיצונה היתה ד' אמות כלבד. ואיכבה הסער שהול' עשרים אמה גבהו. ואמרין דכנאיהו
 מעין הדכרים המבוארים ביוחקאל. ועוד קשה. דמה צורך להפסול כ"כ החומה. ונכיהו הסער
 כ"ד אמות. ויהיה הכהן רואה. מיהו דלמא לא רצו לעשות הפרס כיון שער וולגאר שערים.
 ועוד כשערח גדול. כ' אמות לחוליהו היו ראיה על ודו החק. ואין לעשות פתח גבוה יותר
 מדאי. ואף על גב דמהאי דיומא דלעיל שמע כן דכחלל מועט סגו. עדפריך האיובא כלבא
 דאמתא וכו'. אין להרהר אחר הכרבא. ואין הכי נמי דלא לא הוה מצו מוקפת לה כראבא. דהוה
 מעני דלא הניא להו. והראיה שבבית העמוד אמרו' אמות. אע"ג דכבזר מהכו נמו הוה כנו.
 ויראה לפרס דכרכו וכו'. שבבית העמוד דמיתגדל במדתו על הקני. יבוקק לראות לגבוה מערחק
 ריוח יותר גדול. וככהרז לא יכיתו מעלפותו שקופים. וכל יצון מן המרכים. וכדי שעונו
 הכהן לכבד יכיתו בהרוחה. ורחוב ה' לגו. ויעשר כותל זה נעוך הרבה. אמנם בבית זה הקטן
 ליבא קפודא אף אס לא הוה כל כ"כ. ואף על גב שערחק הר הוותים מהר הבית אף הוה בכל
 זמן. מ"מ ביחא טעו למיתו בכנון הוה שחרב. דאית ביה רווח טובא קון לשער הר הבית כיון
 וכוון הר הוותים. והארץ רחבת ודום לפנו. מה שא"כ בבית העמוד. קום ריוח רב כבוד
 בכנון. כלומר שבות ליהבית כשכוסו זרחקים עף האקדש כלפיהר הוותים יותר מבית סגו. ונקל
 יותר להסתכל מערחק אל המרכים קרובים זה לזה מלהשקיף בעד החלון רחוק. ומענו אל החלונות
 מרחקים מענו. וענין זה הוה: לפי שעוננו צופה ומכוט. מן הטעם שמך הדבר הכראה ועבך
 ניוצן וניגע ולאחזן בת עיני. וכמו שכל עת שבראה בוית יותר גדול מתגדל הראויה ענמה. כן כל
 עוד שוכל להשתק הניצון מדבר הכראה. בוית יותר גדול. יתרחב לראיה ויתפשט מקום הראויה
 בויתר מן הדבר הוה. ועין כעין נראה בו כשרוחה. לא סגא אלו כעמיק עינינו. או הגבה
 למעלה. ואע"פ שעוננו לא לכוכה וכיונו. ועפעפוכד לא וישרד אל מול ככו הדבר הוה.
 עכלי נטות ועין ראשאל. הנה כוכן מוכאר פנוח לו לכהן לכיט דרך השערים הקרובים זה לזה
 בבית סגו. שתתגדל תישבת הראויה. לכל מראה עיני הכהן. מלהסתכל כשער בות העמוד
 מערחק יותר מן השערים מלפנים מענו. שיכבר הנצון שהוא כולת הטובה.

סימן ב' חובות הרב ונ"י

כה יהיה סימן א' שער כתיבת הדין... אחר שיתקן הדין אל עיון הכתב... שהיה בין אות ד' ז'
 יהיה כמות ב' שער הר הכות של בית שני... אות ג' שער הר הכות של עתיד... הכות והכ
 שני קווי הדין כמתרחבים ה' ד'... ה' ז' עד שיעשו אל הר הוותים... ועברו בכיוון כל
 עשול באמצע כתב ב' אמנם לא כן ובקטרה ג' שיעברו זבולם מלפניו למו סין הבתח ועמלם...
 ושאר בהכרח שיהיה עמו בהכרח כמות שני... אשר הקטר בלוח ב' לראות נסער היכל מכל מקום
 טובות מקודת ד' ועד צקודת ו'... כי האינו ד' ז' מובדקו בכיוון באמצע הכתב ב'...
 ויעשו לשער היכל באת א' ולא כן אלס יהיה הפער באת ג' בהיות הקיום חצה לו לא מתכל עיון
 הכתב להסקיף ענקודת ד' או ענקודת ז'... כי או מראה עיניו כהקוילך על קור הפתח למעלה
 מן העסקיף או תחת מתקן הבית... ויהיה צדן שהניזון ובגד ויתקצר כתי שייכל לעבור בתוך כתב
 ג' באשר בכיוון ד'... ה' ח' דהיונו סיכור מראה בין צקודת ו' לנקודת ח' לכד...
 ולא יעבר... אשר על בן צדק שיהיה שער ג' יותר גדול... כדי שהקיום ה' ד' יוכלו
 לעבור... ולא יבגרו בהקטנה... ויראה הכתב... כמראה אשר בבית שני... וזו למכת
 בעצמים שלו... ואשר הקיטו של יחיה ב' אמות... אינה קוסיא... דככות העתיד לא אכתת
 לן או לא היו כל השערים פ' אמות... שכבר אמרו שנתלוהו מעין דברו שמתארים כחוקאל... ולא
 ד מה שמס... יהיו נפלה מחלוקת בין דס' ורד' כמנה השערים... ושללא צתבאר נמדודם ככתוב...
 ולפירוש רש"י אמהגבהן...

הר"א כתיב אל נתן כעכ למימות בתל מרחי... שהיה לבנו וליופן... כדי שבחן וראה כל
 הבא אל בית ה' להשתחוות כל בני הכות... והכלני לדבר שנס בתליו כבון זדום היו
 כמזכיר כמזרח... ומלבד דמאמר ככתוב ומד את דוחכ הבנין קדם א' וכו' שמעונו ליה דיוקח
 במרח קאמר... מדקאוול ומוד לנד מזרח... לא שיקיין דכדי רש"י זל דקאמר דהו במזרח לכד...
 ולא יוכל... אלא בזבדנו כותלו המזרח היתונה... אשר נבנה עד לשמים... יבורר לנו שבנמיכות
 בתלו הר שבת לא יתגלה לעין הירואה אלא כותל החינון לכדו... ושה לוי במהל רש"י... אז כותל
 שני... ונס אין סכרא שיעשו מכני והלכתחילה כותל נמוך... וכבר מצנו ויגמרו במבוקי מוס' עמב
 שידית דאכד ליוון עניונו שני בית המקדש... זל אומר ליוון עניונו שני כה דמראה אסור מדרכנו
 ע"כ... ומקדש קרוו כל הר הכות... ואפילו היה דכהכל דוקא קאמרו... שכל מקום כיון דאמרו
 בתם משום קדושה... הכא כמקדושה פורתא מיהא איכא... ולכתחילה לא עבדי ליה לבני... כל זה
 שאמרו הוא בבית העתיד... אבל בבית שני אין להוסיף... או לנרוע משה שהורינו קדמונינו זל...
 כאמרו כל הכתל ש שהיו שכ נבניהם... חין שכותל מזרחי וכו'... מדרכיהם למדנו שכותלנו כיון
 דרום ועברכ היו נבניהם... ושהכל צמי דאיה פורתא מיהא איכא למדא דחוקאל דלא עבדי ליה לבנו...
 ועוד דנבואה מעין בנינו:

הרמבם ש' ז' דהל' כה' כתב שעל השער היה הכתל נמוך... וכן נראים דברו המכרשים...
 ובאשר כתבנו בסמוך... אמנם גם הלום דאיתו דברו התים זל כבכחיס על מדות
 דכותל מזרחי ככתיבנו... הוין אמות לא דיהו... זל כותל מזרחי נבנה שש אמות... וכטמוה
 דואה למעלה לתוך כתחו של היכל ע"כ... ולא זדענא מהוכו מבקו לה... דהדר קוסייתון מהכיה
 דכל השערים שהיו שם כ' אמות חן משל אולם... ומה שפולח פלושה כונוית הנמרא כיומ'... דלכבי דף יז
 ליה כתחא כדכרשנא לעול... ועתניתון דכרבות'... לא וקל אדם דאסו נבדד שער המזרח... דף כ' ד'
זר השער המזרחי דמכת כד שהיה שכוון לשאר פתחי העזרות... הוא היה נקרא שער המזרחי...
 ועליו חסון הכוה נזרתי... שפגעלו מן הגולה צו להם מלכי פרס... לנזר נזרת עיר סופן
 על שעריו הבית... ויהיה להם מורא מלכות... ונזרדקו בקער סופו...

ספר וולגות וביאור אות ב שערי חולדה

שני שערי חולדה • מן הדרום • פירסו בו על עט חולדה הנבואה • מחוזה להם היה
 בותה ומצבה • וקוהיא וחסבת בירושלים במצנה • נגד שני פתחים •
 מיהו לפירוסם היה צריך פטרוס הנולדה לא שיה להם עט • דאלו באער נוקנור שהוא הביאם •
 פיה מן הראוי לשנות עמם הקדום ולקרותם על עמו • ועוד דמיקנור נעשו כנסים לדלתותיו • והיו
 מזכירים אותו לשבח • אלא בפערו חולדה למה העכו לשנות את הידוע • ועוד שחולדה הנבואה
 הימה כומן בית ראשון • ולא מסתבר שעל ידי שבטול שכבת ראשון חולדה הנבואה הימה וחסבת עס •
 יקראו עס השערים שערי חולדה כבות כני • לכן כראש ויתר לומר שקראום פערו חולדה • להניד
 שרוב תשמישם מן הדרום כדאמרו כן בסומן א' • והיו כל הכאים ככנסים בהם • קראו אותם פערי חולדה
 מל' כל ויחבי חלד • ופי' פערים שכל העולם ככנסים בהם • והיו עמשים כנסים ויחבי • וכל
 השכנסים להר הכית וככנסים דרך ומין ומקישין ויירדן דרך שמאל • בינד ככנסים אדם באערי
 חולדה • ופניו מפני צפונה • מהלך לנד עורח • ככנס באער מערבו • מהלך דרך פערי
 חולדה • והן כיוצא בזה • וביחולתו מקיף ויוצא דרך שמאל • בינד כיוצא באער המים •
 מקיף דרך שמאל ויוצא דרך עער המזרח וכן כלם • סוף עמי שארע בו דבר שהוא מקיף לשמאל •
 והרואהו שמאל • והוא משיב סלנו אבל • שאני מנודה וכו' כפ"ב דמדות •

אות ד שער קיפונום

שער קיפונום • מן המערב משמש כנסה ויחבי • לא כמצא טעם לאמי •

אות ה שער טרי

שער טרי • מן הצפון • לא היה לו משקיף • אלא שתי אבנים מוטות זו ע"ב זו כנראה בצורה •
 והיו דאמרו כן במסכת מידות כל השערים היו להם שקופות מן מעשר טרי • שפי'
 שק' פות כמו משקופות • וכן נשתמשו בזה הלשון במכתב האלות פרק א' מענדד השקיף • וזכר ש'
 בו' שאף שעד טרי היה מרובע כשאר הפתחים אלא שלא היה לו משקיף לכדו • וכל השער לא היה
 אלא כ' אבנים וז' • שהיו עס כ' אבנים מוטות זו ע"ב זו • בא' חקוק חטי הכתה משקיף עליון
 וחקק חטי מאוח עכאן • וכאחד חקוק מפתן התחתון • וחצי מוזה מבאן ע"ב • ועל הפתח
 הפתח הזה מחבריו לא ידעתי טעם •

בביאור • מלת טרי נחלקו המפרשים • קצתם קורין טרי כרים ואצרי שהוא ל' מוצב • אך
 בעלי תוספות ז' • בפסקיהם כתבו וז' טרי פ'י הנכב כמו בטעמין ויטודיק •
 שדכרו כנביעותך • א"כ ל' פיוט כמו הכו טיודי ופיוטו דגולי בהו קמורו גלותא ע"ב • ואולי הסוכה
 לשער הזה • היתה לשכה עסם הלויים לומדים כגונו המזמורים שהיו מזמרים • כן פ'י ת"ט ז' •
 ודווקא כמו דאמר אבא ויסי כן חנן נבד ג' טעמים בשלהו פ"ב דעמות ולעומתן כצפון כמובים למערב
 שער וכניה • שער הקרבן • שער הנשים • שער הסוף • ואולי הוא שער טרי שהיה אצל לשכת
 הסעודים אלא שסוכה אצ' עמו • לכבר מוקי להו בשקלים דהני ג' שערים כהני חמשה דהר הכית
 קאמר ועל זה נאריך כמ"ל כסיפן' • ואם נאמר כלישנא קמא דתוספות • ויהיה פ'י הנכב •
 68

אפשר שעל זה אמר ראב"ה ב"ה פ"א • דבעל קרי ויבא דרך אותו פתח לנביעות קלא ורגישו כו' השון
רעם • וגם כן לפי שאמר זל שאינו ששעם כלום :

אות ך סורג

סורג

גבוה עשרה טפחים היה לפניו מחומת הר הכות • קרוב לחומת עזרת נקיים •

והוא מעשה שכבה • ירצה מחינה עשויה נקיים נקיים • כמטה מסורגת
כחבלים • מחוברת מדפי עץ ארוכים וקצרים • שמרכיבים אותם זה על זה באלכסון • וטעם
שעיתו י' מחלוקת כדבר • כתב הר"ם ז"ל שכעסה לטלטול שבת • ולזה היה י' טפחים
גבוה • כדין כל מחינה דהיקף הר הכות לא מהני • דהווי מוקף ולכתיף ויבא דלא מהני ועיין סימן
ז' • והקשה עליו ת"ט מהא דפס"ח"ס דתנן ונתא בת ראשונה ויבאה לה בהר הכות • שנייה דף ס"ד
כחיל • ואם אותה דהיקף הר הכות לא מהני • הו"ל טלטלו בפסחה לשם • ועל זה נתן טעם
אחר • שכעסה להכדול בין הגוים הבאים להתפלל באשר מצונו בשבת כלים דעשר קדושות הן •
וקדושת החיל מרובה מקדושת הר הכות כדתנן החיל מקודש ממנו שאין גוים וטמא מת ככנסין לשם • הנה
צריך א"כ להניב גבולות בין קדש לקדש • ולזה נקרא הכורג • ואנן תו כימא לטויע קושיית
ת"ט • דלוי הווי לטלטול שבת • דל עשהא סורג • אית תקנתא אחרניא כדסדר לן שמואל
כפ' עושין פ"טין • דהוינו לפרוזן בו פרזן וכו' • ואת"ל דלא רצו לפרוזן החומות • ועין כו' דף כ"ד
כבנו באכנים וקרות • ותהיה ההוצאה רבה • זה לא יתכן • דאין עניות במקום עשירות •
ועוד דלא בשופטני עסקינן • ומעיקרא הרודים כעס והעושים במלאכה • עיניהם לכבש
ויבטו • וואת יקובו אל לבם • לתתן כתיבא באופן • שיהיה קצר לטלטול שבת • ועל
זה נכלכל לקטן כמיסין ז' בס"ד :

אחר

הדברים והאמת האלה • אובא למידק אם הסורג פ"ה סוכה העזרה ע"ל גדדיה • דאף
על גב דלא מצונו שיכואוהו במהצותין דמדות כ"א כמזרח לנד • דהתם קאי כמזרח •
וקמינו סוכה וקול • פ"ע ה"ה נצטוו ודרוה ומערב • וה"ה תוכפת ווס טוב מוכיח כבוכו כד' רוחות •
וכן דברי הרמ"ם כ"ה מהל' ב"ה • ובי"מ ע' קס"ג • ואמר הראב"ה ז"ל ששכיל כן פרזו בו מלכו וון
ז' פרצות כנגד ז' שערים • כדי שיוכלו להכנס גם הם בנימיה אל הכות • וכן משמע קצת מלשונא
דשקלים דאמר שההתחיות כנגדן ע"פ של שערים הווי • אלא דקשה לי טובא • דלוי עבוד ז' פרצות
כנגד ז' שערים משם • צריך לומר שהסורג לא היה פרוז בקום מקום נגד השערים • דלוי היה פרוז
מעיקרא מוידו בשער אחד • לא הווי פרזו ביום בתר הכי ז' פרצות • וא הו גופיה קאמר דלא היה פרוז
אלא כמזרח • אלא לא עבוד כהו אלא ז' • ותו דכות המוקד ז' הבנות שהיו מצוין בקדש
ומצוין בחול ופרזו במצוין סכחול ככורג • דהחול עשר אמות • וככות המוקד אחריון דכות גדול
היה • וי"ט להרמ"ם דהיה כולו בחול • ואם ועוד אחרת דאבא יוסי כן חזן דלית ליה ז' שערים •
מנה שני פספסין שהיו לשער ניקוד • ושם לא ינוע הסורג בהיותו מן לעזרת נקיים • ועוד דאצטקיא
שרבא • כי אם לא היה לפניו פרוז אלא כמזרח • הווי מצויה ע"ז הדק • ואם כן מה תקני
לפתוח שנים שערים כדרום שערו חולדה • אם היו צריכים להקיף דרך המזרח לוכנס לעזרות •
מה לי להקיף ממזרח • לכן נראה ויהי שהחיר פרוז היה בכל עת כנגד השערים • ויפה פ"ה הרע"ב
בפרק כ' דמדות • דמ"ד ז' שערים סכורא ליה כנגד ז' התחומות • ומ"ד ז' שערים נתן טעם
לז' התחומות כנגד ז' פרצות • והא דאצטרויין בשקלים כנגדן משא היונו ההתחומות כדון כנגדן

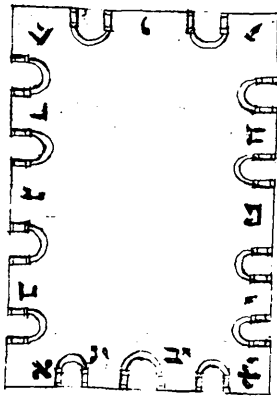
ספר חנוכה הבית

עשה של פערדים בדמיו ולא הפרדות • ואני לא ידעתי טעם פשוט דוקא י"ב פרדות • דדוקא
 לומר דהו"ו ב' בקראו בעלמא • ואלפי כך פת' מתקבין י"ב הסתמויות בנגדן • ובעל כ' כפתור
 ופרח פ' שהיה לערב שער לעזרה • ובקרא שער הכרבר • ותנא דידן לא חשיב ליה • ואי
 סבירא ליה כ' אבא יוכי בן חנן • וזל חמשה דהר הבית • תלתא הוו כמורא • ולא תרי • ועוד
 מאן דכר שמה דכרבר • ופי קרא לוסם • אי אבא וזכא קאמר לא היה להם סם • ולכו שיתבררו
 ויתלכו רבים בזה • ותרכה הדעת • רוח על בני יחלוף לברם בענין אחר • דתנא קא חשיב
 שערי העזרה ו' • ואבא ויסי י"ב ולא פ' • אי הוו שערי העזרה • אלא כמס לן כנגד י"ב שערים •
 דף ס"א • ויזיקו להו ב' תמיד פני • דהני י"ב שערים עם שערי הר הבית קאמר • וזל חמשה • רבו נתן
 אומר און פותחין מ"ג גזרין כנגד י"ב שערים • דל' דהר הבית פשו להו חמשה דעזרה •
 אלא אבא אבא תנא דאמר תמניא הו • ואבא תנא דאמר שבעה • ואבא תנא דאמר חמשה הו ע"כ •
 ומדרבו נתן דכבר י"ב שערים • נהדי דהר הבית קאמר • הכו נמי אית לן לשימר דכבר לה
 אבא ויסי • ואף על גב דליהו חמשה שמות הפערים מת"ק דמדות • אפילו הכי נרוכים אנו לברוח
 בשחלוקת אס כוכל • דאשבי כלונתא לא מפשינן • ועוד דמדלא מנה מחלוקת רביעית
 בתמוד • דהוה ליה ל' פ' נמי ואבא תנא דקאמר י"ב • ס"א דליתיה למחלוקת רביעית
 ולכך נט לנו לישבם כמה שכול דלא לכונ • ועוד נט לדיוק דאבא יוכי לא פלוג אנתא קמא דמדות
 דאמר ו' • דאי כלוג ה"ל להביא פלוגתיה כהדוא בתר מילתיה דת"ק • ולומא שבעה
 פערים וכו' אבא יוכי בן חנן אימר י"ב וכו' • וקאמי אוהו כמותה מסכתא בפרק אחר • ועוד
 דאמילתיה דאבא יוכי בן חנן כרוק ב' קאמר דאבא יוכי וכו' המים מככים • ואמרוין דמדות
 האבא הו • משמע דאידו ואידו דאבא בנרא הוא • ואבא אבא יוכי דאמר תמניא הו בעזרה •
 לא כלוג אנתא קמא דכ' דקאמר שבעה הו • אלא הובין שער אחד • ואזלו עליה כתבוון בעל
 כפתור ופרח בשער הכרבר שהכאנו לעיל • ואף על כו פשמות השערים אינם מכוונים • זל
 מחלוקים כפמות • כדרך יחלוקו כסם ל' העץ • ובסס שאר ל' שבמדג • ולכו עמנמם על
 מה שהביא אבא יוכי במנין שערי המזרח שני פשפין • שאס פשפין הם אינם פערים • ועוד דסוף
 סוף כי נימא י"ב וזל חמשה דהר הבית • הנה לעזרה לדרום פערים שלשה • ובפ"כ דמדות אבא
 יוכי מני להו כדרום ארבעה • וזל תרי דהר הבית • הו להו תרי לחוד לעזרה • ובמזרח
 דלא הו אלא תרי • עמי להו כהדי פשפין נ' • ואזכה לא הו פשפין • אלא שער בוקנור
 ושער העזרה • לבן כרזה לדחוק ולפרש • להגן גם כעד הרמ"ה שהכאמי פי לעיל • ולעולם
 אישא לך • דלאבא יוכי בן חנן י"ב פערים וזל חמשה דהר הבית • פשו להו תמניא לעזרה •
 וסאו דקא מני להו ואזלו לוי מנייא קאמי • אלא על השניות שצית השערים קאמי • באיפו דקא
 פלוג אנתא קמא • והנהו דלא פלוג לא מדבר ולא עידו • דאנב דאמר דכלהו י"ב פערים הו •
 היכי קר' להו קא חמשה לן • ופלוג אנתא קמא כשמות • ולשער בוקנור פי' שהיו לו שני כפספין •
 ולא שוכללו הפשפין במנין השערים • ודוגמתו אשחן כפ"ק דמידות כמכוס שערי העזרה דמבוי •
 שבעה פערים הו בעזרה וכו' שכמורא שער בוקנור ושתי לבית היו לו אחד מיימי וחד משאלו
 וכו' • דהתם נמי לא איצטריבו לשכות במנייא דשערים • אלא אנב דקא מיימי שער בוקנור •
 פירש שהיו לו כ' לשכות • הבא נמי מפרש דאזליה כ' פשפין • וכוה אפילו לראביה שאמר
 שמרבו כמורא ננד השערים דוקא נימא • דהכי נמי כנגד השערים היה פרוץ הסורג ככל עת ללא
 ולכו • פיהו ככל מקום שלא כנגד השערים • סוככ סוככ זהילך • והוא הוה הכדל לע"כ
 שכימם להתפלל • ואס לא היה סוגר גם כנגד השערים לית לן כה • דעבל מקום הו וכוה
 לייבם גם כמותו הפרוץ כמזרח • אי עסקינן כנוי אלס • אלא כשידנו תקיפה עליהם • כסיפן
 בעלמא סגי להו לאמר לגוים נאן ואל תבשו עמם והלאה • וכמו כן לדכרתי ת"ק כע"כ שהיתה
 נבדלת

סימן ו סורג

ו

כבדלת מעז' כראשו פסקין דכהיכר בעלמא כגוי' להזיור אותנו שלא נעבור גבולונו. והעם אל
 והרסו לעלות אל ה'. ומלכו ויון פרנז' ג' פרצות כנגד השערים. כלומר פרנז' כל הסורג שלא
 מתחילה היה פרוץ כנגד ג' שערים. פ' ש' שלא כנגד השערים היו ג' חלקי הסורג קיימים.
 סכבת עשה קו מרובע. ומתאריך בו ג' רבועות תשתוך אותו לג' חלקים. ולפיכך כאשר ראו שהמה
 עשוהו לסיון לאשר ישמענו הערלים. פרנז' כל הסורג דמיונו כל ה' חלקים. ואם כן עשו
 כבורג ג' פרצות. וכזה וותרו כל הספקות סכבת פקנו בזה. ולדעת הראשונים אל. ואי קא
 קשיא לך דפ' מ' שער ניקביר. הוה כנגד שער המורס. ושם לא כעיון אלא פרץ א' נגד ב'
 שערים. אל שהיה פרץ אחר בכית המוקד. או כל' הגויס. קסיו פרצין כסיקמו והא' לך דמות
 צורת הסורג ב' פרצות:

כל

וה אמרתו לרווחא דמלתא. ואין להשאיל. או להיוון. עמה שהורונו בעלי
 מוספות אל בערקא בתרא דכתובות גבי ג' פרצות. ואל תישא אטמו מוותי רבא הכך
 תנאי. עמתיבתין דמות שיש ימלא להבוא. דתכן התם כפ' ג' השמות שו' ס' אבא
 ויסי בן סגן אומר כנגד ג' שערים. ועוד תימא שהרי כאן פחולקת רביעית. דעל כרחין.
 להו' תבא דסכרא ליה ד' שערים הוו בעורה לא מני למימר דקסבר ח' ודל' ה' דהר הכות. דהא
 מפרש התם שם של אותם השערים ואין מוכיר אפילו אחת מהר הכות וכו'. ואומר ר' דלעולם סכור
 להו' תבא ד' שערים הוו בעורה. והא דקשיב ג' היונו עם השערים הקטנים. דהכל חזיב.
 מדעדהא חזיב פסקין דהו' לשער ניקביר חבל גדולים לא היו כל' ז' וכו'. וא' ל' לרכבן נמו דתני
 ג' שערים שאין קמתה כנגד מו' הו' השתאויות. אינהו נשו שולו דעם הקטנים הו' ז' בדפרוסית.
 וא' ד' ביון דלא חזיבו בעיניהו כ' שיקראו אותם שערים. אין גראה שהיה השתאויות כנגד'.
 אבא הכא עיבי בן סגן קרא אותם שערים עכ"ל. מנייהו שיהא שבעין דאבא ויחי לא פליג ארכנן.
 כדזמרינן לעיל. אלא שאין לנזר הסורג כאשר דעונו. עלבנו הפשטום של שער ניקביר א' א'
 להו' פרוץ הסורג. שהיה חוץ לעזרת נאים. ומתקיי אבתי להראכה. ונ' ל' שו' לו גרסא אחרת
 רררר

דף ק"ו

ספר חנוכת הבית

כדכרו תוספת ויום טוב : ומדכרוהם למדנו שאלו הפספסין לא היו בנוין השער כדפי' הרמב"ם
 עקרו לפי אבא וימי שערים * והבריאתי ההוי' בפסוקי מסכת מידות. ולדכרי הרמ"ם א"ל
 לומר כן ורוח אחרת עמו * כאשר כפי' קאר מפרשים * וכאשר בזה בסיומן י"ב :
זובה הסורג הזה עשרה עפסים * רחוק ממופת העורה ו' אמות לכל רוח * ואף על פי
 שהייתי יכול לכוותה זה מדברי הפירשים * מ"ע יוקב הדין את ההר דלת"ל כצפון
 ודרום היה יותר רחוק מ' אמות : היה לו לתנא לפרש * וכיון דלא פירש גריבין אנו להאנותי
 בכל הרוחית * וכו' תימא דחיל עשר אמות קאמר כחורס דוקא * דהא כעורח אכן קיימין *
 א"כ כפי מהא' לא תייתי דהוא סורג בכל הרוחית * כי הוי' דלא הוה רחוק עשר אמות לטעמין *
 ולא תובח כפי דהוא סורג בכל הרוחית שהיא דכות המוקד דאמרוין ופתח היה לו לחיל * דענין לומר
 כעשרה דמשיד גריס חול * ויהי פירוקו מול ירצה עקום של חל : ואין צורך שהיה ריוח הסורג *
 א' כהרמ"ם דחיל חומה היא הסוככת העורה * אלא דהחיל עשר
 אמות לה' הדדין קאמר * ט"ט :

אות ז חיל

החיל

עשר אמות * והוא ריוח מקום פניו בין הסורג למופת העורה כפי' רמ"ם והרע'
 ברטבורג * תלע וכיעתה * וזראין סבן דכרי סמ"ג באערו ועולין מן החיל
 לעזרת נשים וכו' * דממע דהוה ריוח שממנו עולים לע"כ * וכן מממע כהדיא ל' המשנה *
 כההיא דהלכה בת ראשונה וישנה לה בהר הכות * שנייה בחיל וכו' * ואלו הדכרוס בור נחשבו
 בעיני הרמ"ם כס' זל קאמר שהחיל היה חומה מקוח לעזרת נשים * ולכניס מהסורג * גבהה עשר
 אמות * ואלה דכריו * ולכניס מן הסורג החיל גבהה עשר אמות * וכן היא אומר
 בקינות ויאכל חיל ומאה * זו חומת העורה עכ"ל כפי' דהל' כות הכשרה * ובפ' טיקו עמנו
 אפכא * מדקאמר כאלס נכנס מעשר מזרמי של הר הכות מהלך עד סוף החיל בשנה * ועולה מן
 החיל וכו' * אין ספק שהחיל שהוא חומה לדעתו סוככת העורה * היה רחוק ממופת העורה *
 עד כי בינו ובינה בית המוקד בנוו לפירוקו נפ' ה' זל וכו' גדול היה כצפונה מכחין בין העורה
 והחיל ע"כ * דאין לומר דסבירא ליה שחמת החיל פחוכת למופת העורה * דלמי כעל כסף
 דף כ"ו פסקה על דבריו * ועייתי מהאז' דפ' כינר צולין דאמר התם שורא ובר שורא * דלאו מלתא היא
 שמפורש מדכרו הטוב שהחיל חומה רחוקה מן העורה * ואם כן קשיא דידים ארודים * ועוד ק"ש
 שילוק על דברי המשנה דהלכה לה בת ראשונה וכו' דאמרין * ושהיה כמו דכלים דתכין החיל מקודם
 מעני' ט"ט שהוא מקום פניו * ויש לומר דקסבר הרמ"ם דחיל קריבין חומה הסוככת העורה *
 והריוח שבינה ובין העורה גם כן כס' איל יקרא * ודוקא כפי' שאמר כפי' למשבת מידות וזל *
 והיה אדם עולה מקרקע החיל זכ מעלות וכו' * אלא חיל קרוי גם הקרקע שבינו ובין העורה * אלא
 דאבתי קשיא * דאמר כההיא דכל הבתלים שהיו נבונים מן עכותל המזרחי וכו' זל וכשנכנס
 אדם בקצר טוהן עשר הכות הולך בקרקע ויפה * עד שמגיע אל החיל * ואמר כך עולה מן החיל
 וכו' ע"כ * דממע שהחיל היה סמוך לעורה * מיהו וס' לתרץ שבהפגא בקרקע החיל זכ מעלות
 עולות לע' נשים * שאוכלות בשלחיה ר' אמות * לכן קאמר שעולים מעניו * דהרי קרוה
 לחיל היו מתחילין מעלות * :

סימן ז חיר

ז

והר' שעשוי כתב • שהחיל חומה כוכבת העזרה כפיר' הרמ"כ • אלף דעשר אמות
 דקאמרי בפתיחתו • ר"ל מקום פניו כינוי וכיון הסודר • ונבכהו לא כתנו שיעור •
 ז"ל החיל עשר אמות פיר' רחבין הסודר לחיל מדלף קתנו הכל נבוח כדקתנו בסודר ש"מ אורך ורוחב
 קא חזיב עכ"ל • ואם החיל רחוק או קרוב לעזרה • לא קאמר מירי • ועוד כתב ז"ל ונבנהו
 לא כתנו שיעור • דמתן לקמן כל הכתלים שהיו שם נבוחים וכו' • ואם לא היה נמוך כולל מזרחי
 זה של החיל • לא היה מנינו רוי' המעל גבי פתח היכל כדמפרש בווא" • עכ"ל • ועוד נבוי כל
 הכתלים כתב ז"ל חזן מכותל השורחי של החיל שהיה נמוך בעשר אמות לראות שעלו פתח היכל
 עכ"ל • ואחרי ההכנעה הנאותה דכרוו' אלון תמוסין • דבא דאמרנו חזן מכותל מזרחי • הוא חומת
 הר הבית שהתנונה ולא כחיל • דאין לא הוה כותל הר הבית נמוך • אף על גב דלא הוה החיל
 מעיקרו • לא הוה רואה כפתח היכל כדמפרש בווא" • וככמה דוכתין • ובאשר כפידוש כל
 המפרשים • אין כונה פה • ועוד אם נבכהו לא כתנו שיעור • שאין הוה דאיהו אשכח שיעורו
 בעשר אמות • לראות מעלוו כפתח של היכל • והלא הכתיב ויראה • אפילו היה גבוה עשרים
 אמות • וזה דבר מבורר • אין צורך להאריך • ועוד שדוקו דמדלף קתנו הכל גבוה
 ש"מ אורך ורוחב קחזיב • נראה שהיה סתורה גמורה לדכרוו' • דמדלף קתנו הכל אורך ורוחב
 ש"מ דלדלעול סמך • ור"ל גובה כה' רמ"כ • ובשלא או בווא" דמקום פניו הוא • כדכרי רש"י
 ז"ל • לא אינטרדיך לפרש • דהכי נמי גבי הר הבית אמרין • דהוה ת"ק אמה ולא פו' • כיוצא
 ענין מבורר • שבגשאר מקום פניו ובאשר שהוא כך וכך • מעולף משמע שהוא מדת אורך ורוחב גבוה
 לא סידך ביה • אלף או אחרת דחול חומה הוה ה"ל לפרש דאורך ורוחב קחזיב • לאפקוי מגובה •
 כדכירש בע"ג ע"כ היתה אורך קלה • וכן ע"ז וע"כ • וכיון דלא פירש שמע דכפין אמה קרא גבוהה
 דאותו חיל קמ"ל • ולא עוד אלא שא"ל להכין כדכרוו' מפשט המסנה • שאפרו לפניו ממנו החיל
 עשר אמות • ואם ר"ל שהחיל בעשר אמות כינויין הסודר • ה"ל כה"ל לישבא לפניו ממנו עשר
 אמות החיל • וקל להכין •

אשרוב אשית אל לבו • שאם בדכרו הרמ"כ אל נמו • שהחיל הוא חומה • שה טיבו
 זלמאי אינטרדיך • דבשלא הסודר נוקמיה כהדאש • דבעשה לטלטול שבת • או
 להכדיל בין הניס כותבפת יום טוב • אבל החיל לא מנינו על מה שיסמך • ולדעתיה דהראש נמי
 תקשה • דמני ליה בחיל לטלטל שבת • מיהו לדידיה נוחא דמנינו למימר דשכירא ליה כרש' •
 דחיל מקום פניו כדאמרן • אלא להר"ם ומהר"ם קשיא • ולומר שעשאוהו לכתמילה להפסיק בין
 הכמות כ"עפ שחל להיות שבת כמו שאמר בעל תוספת יום טוב • זהו דבר אין הדעת כובלתו •
 ועוד שהיה דו' להם כהורג אחר • ולא חומה גדולה כזאת • אשר על כן נדאין דכרו רש"י ז"ל
 וסיעתו • ונתא לא פו' • שהוא דבר מבורר • שאם החיל ריוח פניו כשגשאר שהוא עשר אמות •
 נדע' שרחבו קא משמע לן • וחיל דכתיב כקיות יב' הינד נר"ן התם כפיר' רש"י דאמר חומה דף פ'ו
 קטנה לכניס חומה גדולה • והוא כוה לקרקע העזרה כדאמרין התם להחוק הקרקע • שלא
 יפלי ממנו עפרוריה • ותווק לחומה הגדולה •

לישב דכרו הראש' זל • שהקשה עליו שוכבת יט' באשר הכאנו כסימן ז' לעיל • מכלו
 שנטרד לגמר שדכרוו' סמוכים על הרמ"כ • באשר חזב בעל תוספת יום טוב •
 נומא הכי נמי סודר לטלטול שבת הו' • ואין קא מעשוא בההו' דינתה כת ראשונה וכו' דמקשה בעל
 תוספת יום טוב ז"ל שהכאנו כסימן ז' הכי מיתוקשא • דהוה דשבות לא נזרו במקדש • ה"ע
 שבות דריבא אכל כלאו הכו' לא • והכא שבות דריבא הוא • כדקתני שמתו להסתלק בשלש
 כמות והפירוש רש"י ז"ל • ולכן הלכה כה' ראשונה • ונשבה לה כהר הבית • שכינה בחיל •
 והוא לפניו מן הסודר שלשית במקומה • אף על גב דהיוק הר הבית לא מהני •
 דרחו

ספר חנוכת הבית

יסבות כההיא שעתה לא גזרו * זכן אשכנז כפ' תמיד כ'סחט * כינד תולין
 ופשיטין וכו' מקלות דקין חלקים היו שם וכו' * ובשבת נמיהתירו לטלטלם להלכתא כתיבא קפא
 התם * מעום דאין שבות במקדש * אבל שבות שאינה נריכה * ואין בה קצת מזה לא התירו *
 דכהדיו אמרינן נגמ' במעשהו בחול כך מעשהו בשבת * אלא שכהכנסו מצויים את העורה שלא כדרך
 חכמים * וק'אמרו עלה בש"ס * דאף על גב דאין בה אלא שפוס שבות * אפילו הכי אהרי *
 דשבות שאינה נריכה לא התירו * וכן נריש פ' והרכבתו וכו' אינן דוחין את השבת * ואף על פי
 שאין בה אלא שפוס שבות * מפוס דהוה ליה למעבד מלתמול אסור * וכן סוכה פרק ה' הקליל
 בשמחת השאיכה אסור בשבת ויום טוב * ופדאמרינן ב"שם דאיכה אלא מפוס שפחה ויתדה * ומההיא
 דעורוכין סביבא ת"ט * ומכאן נביתין * על כן עשו כסורא לכלול בשבת * אעפ"י שאינו אלא
 מפוס שבות * דגזרי דשבות לא גזרו במקדש * מ"מ היבא דאפשר למעבד בלא הכי לא * כו הכא
 דאפשר לתקנו כסורא הוה * אבל אין הכי נמי דלעורך פורתא שבות לא גזרו * כו הבא בשמות *
 אלא דעדיין נריכים אנו למדועי * ולשבו לשאל כקושייתין בסוין ו' לשה לא תיקוהו לדירה כדסדר לן
 סמואל * ולמה פיעקרא חכמים לא נזהרו בכנייכס לככותו מוקף לדירה * ועוד נכסו נראה אי
 טלטול שבת דהוה שבות לא התירו * מפוס דאפשר לתקנו כסורא * הנה וקשה על כל פנים *
 ולמה התירו כההיא דזנתה כפ' ראשונה וכו' * אם הוה אפשר לתקן גם כזה * כשיעשו כסורא חין
 לכותלי הר הבית * ויבאירו בו כל המקדש לטלטול * עיבה נוכל לתרץ * שלא רצו
 לתקן לדירה * ובחרו כסורא כדי שנס ושרת להפריש בין הר הבית לחיל * וריוח ושימו
 בין הגוים וכינונו כדכרו תוספת יום טוב ז' * אלא דאין ככרא שיעשוה לכתחילה להבדיל
 כדכרו * דכראשו כפסין כעלמא בני * כדעבדי בין עזרת ישראל * לע' כהנים לת"ק *
 אי לא הוה נמי לטלטול שבת * דהשתא אגב חדא תרתיו הוה לטלטול שבת * ולהכדיל בין קדושה
 לקדושה * ומ'הו טעמא נמי לא עבדו ליה חין לכותל הר הבית * דהתם לא בעי מפסיק *
 ואין למועבד לכתחילה התם סורא * לתקן לכת הראשונה * דשבות נריכה הוה כההיא שעתא *
 ופניה להתחלק בשלש כמות * ולא אינטריך להבטור שיעשו סורא לכשיכא ערב פסח בשבת *
 כמו שלא הצריכו כפ' תמיד נשחט להניח ודו על כתף חבורו כרכי אליעזר * אלא
 מטלטלים את המקלות כדרך בחול וכדאמרן * ולכנאו פיעקרא מוקף לדירה * לא וכו' *
 שמעולם לא היה בו בית דירה * טרם וקיימהו * אלא אחר כך ששמו בו שופרים על שערי העורה *
 ואז היה נקרא בית דירה * ומועיל להם ההיקף שיעשו אחר כך * אמנם בעלי תוספת ז' פי' כפ'
 דף כג עדיין בסוף ז' * העורה חס' בא מוקפת לדירה שאור שופרים בה כל הלילה ע"כ * ולמה לא עורכו כל
 הד' אלים * דהא מוקפת חומה היא * ודלתותיה נעולות בלילה * עדיין תוספת ויום טוב ז' פי'
 פרק כתר דעורוכין *
בחול הוה היו יב' מעלות כולות לעורר נאים כעורח * רוס מעלה חזי אמה * ומשך שלה
 חזי אמה * ותהיה א"כ ע"כ כדבאמן הקול ו' אמות *

אות ה עזרת נשים

עזרת נשים ק"ה אמה ארכה * וקל"ה רחבה מרחבעת * ולא הוה עולין לה אלא כעורה *
 וחלקה היתה כר'אשונה * ורצה בלי אכסדרות כמו שעזרת ישראל וככהיה
 מוקפת

סימן ח עזרת נשים

מוקמת סבוב סבוב . וזה עלולים סבוב סמוכים לכת לוי עזרות - ועליהם מקורה . להסתפק
 תחתיו מורם וממטר . ואחר כך הקיפה גזוטרל . והוא שמתנו זיוון בכתלים לסדר הנווטראות
 כמין אכסדרות . לצורך המג שכל שנה ושנה . ועליהם תשכנה הנשים ירוזות בשממת בית האזכה .
 כדי שלא יבואו לידו קלנת ראש . כמו שאמרנו בדיש פ' החלל והיו כפי' רש' וד' ר' ז' אכל הר' מ'ס 7
 ז' פ' ואלהה היתה בראשונה . בלומר בלי מוס במתל בינה וכן הר הכית . פרונה און חומה
 ולפידמא קישו שהיה מקבל לעיבור נש . ולרוב המון העם אם ידחכו א' ויפול . והוא באים לידו
 סכנה . כי הר הכית כמוך עמנה שם אמת . עד עלוה הולמן ארז תוספת יום טוב
 ואחר שדריך לומר שהיה לה מעקה . ועוד דתתם מוכח דמתל לכדו היא עוון וקון הגדול . דהיינו
 הנווטראות . וכמכורפ"ה מ'הל' בית הכמורה . אמר ע' כמים היתה מוקפת גזוטרל . דמסמך
 שתמיד היו עם הנווטראות . והיו שאם היתה בלי מתל הל' אפרונה . ולא ואלהה . ולכן היה
 מקתבר כרש' ז' דהלקה ר"ל כטויה מכלום מכפנים וכן פירשו הסופות בפסקי מ' מידות . אלא
 דקנת קשה לי מה שאמרנו . כראשונה היו האנשים מכפנים . והנשים מכאן :

אות ט ד' לשכות ענ

ארבע לשכות בארבעה מקצועות עזרת נשים . ארכן מ' מ' אמה . אכל כרחמן ל' .
 נתנו שיעור במנה . ונריך לומר שהיה להן רוחב שלשים . כרוחב חדרות
 שכמראש ימוקאל דכתיב בכו ארבעים אורך ושלשים רוחב דמיוניהו ילוף להו במתנין דמדות .
 ולא הוו מקורות שהן כתיב חצרות קטורות . ואין קטורות אלא שאינן מקורות . כדאמרנו תם .
 ומה היו אשמות דרומית מזרחית היא היתה **לשכת הנוזרים** . שמהם מכשלים שלמים
 ומגלים שעים . ומשלהם תחת הדוד לפרכ כאש שתחת האורה . שבה מכשלים השלמים בדכתיב
 ונתן על האש אשר תחת ונתן השלמים . מזרחית צפונית . הוא היתה **לשכת העצים** .
 שם הכבדים בעלי מוסים מפזורים העצים שנמצא בהם תולעת סככולים מעל גבי המזבח . מערבית
 צפונית היא היתה **לשכת מצודעים** . שם הם מובלים בקמיני לטהרתם . כשם
 להכניס ידו בכניס למתן בהונות ואף על פי שכמערב טבל . והואיל ונעמרב טבל לטו טבול ויהי הוא .
 שהיה אסור לנכנס לע"כ כדהתן במסכת כלים . וכדי ליכנס למתן בהונות היה נריך לטבול פעם
 אחת . שאין אדם נכנס לעזרה מאתר נוקדור ואילך עד שיטבול . וטבילה זו היתה בזאת
 הלשכה . כל זה מפי תוספת יום טוב ולאפוקי מהר"ם שדחק לומר שהשכה הזאת לא היתה מקודשת
 האריך בספר צוות הכית סומן ע"א . **דרוכייה בערבית** . אמר ראב"ז שנתת מה היתה
 משמשת . אבל באלו אמר שם היו נותנים ויין ושמין . והיא היתה נקראת **לשכת בירת**
שמנייה . ומדראב"ז קאמר שנתת וכו' שכלל דרוסא דראב"ז הוא . ועיון כומן ל"ג והוכיח
 בעל תוספת יום טוב טעות המזורים שלשכות האלה מכאן בקרקע הר הכית . מקדאמרנו התם
 כיומא . ולשכת מזדורים הקפה עומדת בעזרת נשים . ותמונה אחרת מצאתי בדפוס בפיארו כיומא 7
 ויהי גבא ובקד הדבר כעונו למואר והדר ע"כ . אלו גלו דמשה יצא ממצרי
 בתוספת ז' :

ספר חנוכת הבית אות י סנהדרי קטנה

ב' סנהדרי קטנה קל כ"ג היו שם אחת על פתח הר הבית ואחת על פתח העזרה וסנהדרי גדולה קל ע"א מושבה כל הגויות כאשר נכיא בסופן ל' זה עכאור כפ"א לסנהדרין משנה ב' וערשן כחצי גזרן עגולה בדאיתא כפ"א ל' דיכו מ' מונות דף פ"ו וכפ"ר פ"ס אמנם כראה לי טעות סוכר בדברו דפ"א זל בסנהדרין שאמר על פתח הר הבית הוא שעד מורחו שלפניו מן החול לפני עזרת נאים ונריך להגיה שער המורחי שלפניו משנה החול וכו' ויהו תוספת ויס טוב כפרק ז' פ"י שהיו מקריבס הבית דין אל המקום היותר מקודש שבאשכנז כראה שבא סוכר שתהיה הסנהדרין לא על פ"ה הר הבית אלא משוכה למערב על פתח ע' נאים והיונו דקאמר לפניו מן החול שהחול לפניו ע' נאים ואין מחזור אנלי כלל דאין משמע כן מדבריו המשנה שהל"ל על פתח ע"ב ולא פתח הר הבית ומאן דכר שמיה דשער הר הבית לשער ע"ב וכן רפ"ז כפירושו נמה ליה למקרא שער המורחי לשער עזרת נאים והלא קראו במשנה ב' פ"א דעדות שער מורחי לשער הר הבית ועוד שמ"ל לא תהיה סנהדרין לפניו מן החול אלא בחול ענתו דבחול קיומי התם או הונו לפניו שער ע"ב ודוק :

וישלש שורות של ת"ח לפנייהם וכ"ג תלמידים היו ככל שורה ושורה והטעם שאם יתלקו הסנהדרין מטוון לטובה ורוכזן לרעה ואין מטוון לרעה על פ"ו אחד כריך להוסיף עוד שנים שנים עד ע"א ומאלו השלשה שורות מוסיפין והיה מן הראוי להוסיף שנה מ"ח תלמידים לכדין שבן עם כ"ג של סנהדרין ושלמו למנין ע"א אלא דלאזי אורח ארעא למעבד שורות לתלמידים של ב"ד כ"ד ותהא כל שורה מרובה משל סנהדרין ולא לעשות שורות קטנות ולא שתים של ב"ג וא' של ב' וגם כשיצטרפו לסמוך מן הראשונה ד' תלמידים או יותר וימלאו מקומם משורה שנייה לא יהיה כשלישית למלאות מקום השנייה הלכך עבדינן ב' שורות של ב"ג ב"ג וכל אחד ואחד תכיר את מקומו ואם הוצרכו לסמוך שומכים מן הראשונה ד"ט אם הוצרכו לסמוך כ' דינים כאום שנים משורה ראשונה ויושבים אצל הדינים וכאום שנים משורה שנייה ויושבים בסוף שורה א' למלאות ענין הב"ג ובאין שנים מן השלישית ויושבים בסוף שורה הב' ושנים עגולתי הקהל באין ויושבים בסוף שורה שלישית וכן כיוצא בזה ועו שיש לו דין בא לו לכת דין שבעירו אם שומעין אומרין לו ואם לאו בא לו לאותו שעל פתח הר הבית אם שומעין אומרין לו ואם לאו בא לו לאותו שבעזרת נאים אם שומעין אומרין לו ואם לאו בא לו לכת דין הגדול שכל הגויות ולכל הסנהדרין הללו הונו סופרין הכותבין דכריהם :

אות יא שער ניקנור

שער ניקנור הוא עמנין קטנה שפרים שהיו בעזרה ונשער הזה לצד מרחק היה נקרא שער ניקנור על שם איש שהתלכ להביאם כדמביא בוי"ט פ"ג ניקנור נשאו נכוסים ללגותיו וכספר במד דוד והוא ש' של יוחסין כתוב שבקרא ניקנור על שם שר צבא אשר הכו את חילו כישי חמוכאים ומלו אותו על העץ כשער הדוא וכן כתב יוסף בן גוריון ולא כהירא את עמנין קטנה

סימן יא שער גיקנור

מכנה עמיס * קדל דבוואס קאמרי טעמא דנעמו נוסים וכדאמרו ועוד סוף תלו אמותו כבער
 גיקנור * העמא טעמא לא הוה עיול התם כדתנן ספ"ק דכלים * מת גופים לא כ"ס * ועוד דאין לומר
 מקודם אותו מעשה לא היה לו סם וכאשר הוצגנו כסיועו * :

בעלות ט"ו היו בע"ב עגולות בעולות לשער ניקנור * רום מעלה חנו אמה וסלה חנו אמה
 הרו עורת ישראל גבוה מע"ב אמות וחצי :

כל הדלתות כשתנו להיות פתל חוץ מאלו פתיה נקמתו * וזהו כאלו נקמת מעורב
 שנתנו לעת כואת באורו שמתכום -

אות יב שתי רשבות

שתי רשבות שיו לו לשער ניקנור אצל שפתו אלימיו * וא' לשמאלו * א' נקראת ל' פתח

המלביש * והוא היה מומי קדם אש מוכנה להלביש בהגנים כשעת

העבודה ולהפאטון * ולשעיר גדו בהתם כלשכה הולת * ולכך נקראת על שמו * וזאת

נקראת ל' עושי * חביתין * בה היו עושין הפתח * שה"ב עקריה בכל יום פתוחה

בנקר * ומתניה בערב * ועל סם שנאמר בה על מחבת כשמן תעשה נקראת הענשה מעשה

חביתין * ולקוצר דעמו היו כנויות בתוך חלל קור ע' ישראל עשין שתיים שנמרה ומוקאל *

אלא לשתים חלל עורתי ישראל * הוא אמות לבד רחבה כלשכות אלו על אם הדרך * היה קצר המעב

ועוד דגני ל' כעזר לא קשבו להו וצוין על זה כס"ד * כסיועו כ"ד * ויהיו אס כן כנכסין * בהנח

דרך הפשטין של שער ניקנור אשד מיינו ואחד ששמאלו * וזה שפנה אכא ויכו בן הנן אלו הפשטין

בהנחם * נ' שערים דקא מני ואויל * דאי כנוף הדלתות קיימו בהרמ"ס * לא היה מני להו * וכבר

עו' כסיועו * * ולא אס בהם כנכסין ללשכות * הנה לא היו שערי עורה כדכבר אכא ויכו *

ול שפכ' כהיתן פתוחות גם לעזרת ישראל היו ככללים כעורה * ועכ' קראם שער

העורה * כדמנו רבנן שער בית המוקד * והשער שהוא היה ככותל בית המוקד *

אבל * אי אפשר לומר כן לדברי הרמ"ם וסיעתו * שהוא סובר שהשפס"ל שער קטן כנוף

שער גדול * ולפי זה כבער ניקנור עצמו היו הפשטין * וחלוקים עליו חבורו בעלי

תוכנית * אל כפסקיהם על מסכת פירות * וזל * שפס קורא כשעומד אצל שער גדול * וכשהוא

רחוק משערים גדולים נקרא גם הוא שער ע"כ * וכן נראים דברי הראב"ה * אל כמו שהנ"ל בעל ה"ט

ס"ב כ"ד דמות וזל * ואין לומר שפני הפשטין נקרא שער הגדול * שהיו שער ניקנור נמי

ש"ל שני הפשטין עכ"ל * ומדמהו שפסין שער הגדול * דלכאולו עלמא הוה שערים קטנים ולא

כבער גופיה * לפשטין דשער ניקנור * ש"ע דכהנך נמי סבר דהיו שערים קטנים ולא כבער

גופיה * דאי לאו הכי נחא דקרו לשער הגדול בעבור הפשטין * ולא קרו הכי נמי

לשער ניקנור שער הגדול * דלא דמו אסדרו * דאבהו היו שערים * ואילו הכי הוה כבער גופיה *

ולא סוף גדול לערך שפשטין דהוה כבער גופיה * ולדברי הרמ"ם קשיא * שאם נותן הפרש בין

כשכ"ש דשער ניקנור לפשטין שער הגדול * וכשתנותין קרו שפשטין לכהו כחלא שמתא *

ועוד דלא משמע כן מן המשנה * שאמר וסני שפשטין הוה לו אחד מיינו ואחד ששמאלו * אס

הו' א' שהימן ואחד שמאל - הנה לא היו אס כן כנוף הדלת * ודיוקא נמי שהבואו אלו שלשכות

ספר חנוכת הבית

יבטנין שערי העזרה במשנה ד' פ"ק דמדות • דמה ענין לשכות אבל שערים • אלא אתא
לפספסין כמה דאת אמר גבי שער הגדול וכו' • הכי נמי גבי שער ניקוד ותיב גמכת
וכו' בלומר שני בפספסין ודוק:

אות יב שער הדלק

שער הדלק כדרום • וקראו כן להיותו שמך למערכ • וכו' הוא מביאים עצום למערכה •
כי לא היה שער במערכ העזרה • ומביאים אותם דרך שער קיפונים מן היער
והרע ברעיונא פירש שהיה שער הדלק שער של ל' העץ • שמם היו
מביאים העצים למערכה • עיון פרקו דקללים משנה ג' • ותפס עליו תוספת יום טוב שם וקאמר
שליבו וכו' ליוסכו • שכבר ברוך פירא כתב דל' העצים מורחות צבות של עזרת ימים הוא •
ואם כן לא היה בדרום וכו' • ואזי אמר דותר מן התימה דכדכרו תוספת יום טוב זל דעבוד גרמיה
כאלו לא הכין ולא הביל דכרו הרע"ב • הסמוכים כלמת וכוסר על ברסא דמיות בההיא דש
לשכות היו בעזרה • ונריום שדרום ל' העץ ל' הגולה וכו' • ואם כן ל' העץ כדרום סמוכה לשער
הדלק • כאשר תראה בניורגו כראית הספר • וזהו שער שהיה שער של לשכת העץ • דהיינו
ל' פרשדיון • ולא לשכת העצים כעזרת ימים • דאלו אותה לשכה לא יקראת ל' העץ • אלא ל'
דור העצים וקל להכין • אבל דכרו תוספת יום טוב כנריום בכל • מכל אחיה דרמ"כ • דברים
יברסא דיומא שכנפון ל' העץ וכו' • וזל הדלק בהתמה כדרום • לא תוכל להיות שער ל' העץ
שהיתה כנפון כאשר גביא בפירוש לקמן סימן כ"ד • וכל כך שכיח בענינה מלתא דא • דלא הטיח
לדכרו הרע"ב זל:

אות יד שער הבכורות

שערי הבכורות • אחר שער הדלק כדרום • עמם היו מביאים הבכורות ששיתן דבשרה'ף
כדרום ועמם הכי נתווסד להם עקום עס • לאו זע דבשרים
לשמוט כדרום:

אות טו שער המים

שער המים כדרום לנד עורם • וקראו שער המים • שבו מכניסים בלוחות של מים
במג • תו המים עפבים ועלוו כית טובילה לכהן גדול • וראוי ששער הדלק
יהיה שמך למערכ • ושער המים שמך למורח אבל המוכח בלוחות של מים לנכך • ואמר
פירשו סדעמיקם כל שערי העזרה עמינים למערכ • וכל מתל דרום ונכון עמני ההיכל עד הסודר
סתים:

סימן טו שער הבכורות

שתום מכל וכל - לא נהיר ולא נהיר - דהא אפילו אכל יוסי דקאמר סמוכים למערכ עד כאן לא קאמר איהו - אלא כי הוי דלא נישא דמזרח למערב קאזיב כרופא - כגון שער דללק מורחות - ואחר כך שער הבכורות לפנים עמנה - ושער המזם לנד מערב - וכן כנפון - אבל לא תומא שיהו כלם לנד מערב כבזורים - והכו פירש: כמו תוספת ווס טוב זל גבי טק לכות הוה בעורס - וזל ל' המלא ל' הפרה - מדלשתנן הכא סכדרום סמוכים למערב - כדתנן גבי הסערים בספ"ב שמעיון דהכא ממזרח למערב קאזיב וכו' ע"כ - הרי נהדיא דהא: דאמר סמוכים למערב לא משום דכלהו סמוכי למערב - ולא כן התמוכות ההנה און להן על איה סמוכי - מלבד כו למיה יקרתו ג' סערים זה אחר זה מקום שהיה מעוט תשמישו לנד מערב - ולנד דרום בעורה לא יהיה שער -

ואע"פ דאמרינן בכיוון ו' דאכא ווסו לא פליגי אתי' דמדות אלא דקסבר דו' הוושערים הגדולים - וי' הוועם הקטנים - אכתיו איתא לעידק - דמי וימה דאכא ווסו לא החליף שמות השערים מזה לזה - ושער הבכורות לת"ק אפשר שהיא סוכר שהיא שער הדלק - דהא תזיב ראשונה שער העלוין בהדו דהך - ודלמא שער הדלק קניו לו ואת"ל דתזיב בת"ק ושער העלוין יהיה שער קנין - תינה כדרום - אבל כנפון אי אפשר - דהא תזיב שער וכניה שער הכשים - שער השיר - ומי וימר מאן קאזיב ממזרח או מעערב - וזל דהואיל ואשכחן באכא ווסו כן הו' דתפיש סדר ת"ק כשערים סכדרום - וקאמר שהם סמוכים למערב - מכמתא סכי נעו תפיש כנפון - אלא שקורא להן שמות - בשמות אשר קרא להן -

אות ין שער הניצוץ

שער הניצוץ כנפון סמוך למערב - ונקרא כן לפי שכו היתה מדורה קטנה - ולערך בית המוקד שהיו הם מדורות גדולות קראוהו שער הניצוץ - כן פירש הרב בעל באר שבע - וכמון אכסדרה היה - כלומר שני עמודים של שיש אבל שתי מנוות הפתח מבחוץ ומקרה על גביהן - ועליוה כנוה שמה - שהכנים שומרים מלמעלה והלויים מלמטה - ולזאת העלויה שם פתח לחיל - כי מן הקיל היו עולין לה - דהכי תנן ועלויה על גביו - ופתח הוה לו לחיל - כלומר לאותו גבוי היה פתח לחיל ודוק - דאלתה הויכו אומרים שפתחו לעורס - ואין תזיב כעורה אתאן להדר' שכתבא כסימן כז בס"ד - והרע"ב פירש: ופתח הוה לו לחיל קמי לשער הניצוץ - ושהוא באחד מן הכתלים הסלולים מן המנוות הוה פתחו לחיל - ואיכר וודע טעם לפתח זה - ועוד קשה לא נריך שכבר כל ענינו של שער הניצוץ הוה פתחו לחיל - ועי' פירוש

לחיל - ועי' פירוש
שהיה מפתח
מגדו ג"כ

אות יז שער הקרבן

ספר חנוכת הבית

שער הקרבן נצטון אחר שער הכוונת • לשודיע שבצטון עקים שדטת קדמי קדשים •
ורוב הקרבנות • ועוד שלפני פירוש הרמב"ם שבבוא בביתו שלפנינו שבו
ממוקד היה כלו און לעזרה • תהיה לשבת עלאו הקרבן במקצוע מערכו דרומי כמוכה לשער פיה •
ואלו שלפניהם קראו עם שער הבוא • שער הקרבן :

אות יח בית המוקד

שער בית המוקד

ומענו בכרכוס לעזרה • ולכן הביאנו כמנין שערי העזרה • זה שמו
על עם המדרות שדולקות בו תמיד • להתחמם עם כל כהן הסולך
ערום ויחף • ובית גדול היה מוקף רובדים של אבן • ונגז כמין כיפה דומה לעגול וז'טו כלפון
לפז • כן כראה מדברו רש"י והרמב"ם ושאר המפרשים ז"ל • לאכנן קאר שלפנות • שהיו קירותיהן
בריבוע • וזאתו מפרט. מסבת תמוס שאמר ז"ל כיפה • כלומר לשבת בית המוקד ע"ג לשכה של
אכנים היתה • וכפול שהכנים שומרים לשם כנאיה ע"ג כיפה • דשמירתן כריך לעשותה ע"ג
מקום גבוה ככל ל'מקרא • וכית גדול היה וז' לשכות פתוחות לשם • ועז מעלות עוליס מהלשכות
שמה לבית המוקד כ' בקודש וכ' בחול כלומר שתי הלשכות פתוחות לו • פ' מהס בנוות כקדש
בעזרה • וכ' בחול בהר הבית • ובית המוקד בנו מענו כקדש ומענו בחול ויה' ואל' כיון שכל
מקום גבוה היה בנוי כס' • אם כן הרי הוא חז' דגנים ועלות לא כתקדש • תרוץ שכפה היתה שיה
לקרקע העזרה • לפיכך לא כטלה קדושת כיפה עכ"ל • שמעונן ליה • דכיתס הוי בית המוקד
כיפה • כלומר קאו על גבי כיפה • ותחתיו לשכה של אכנים • ויהיה אם כן בית המוקד עליוה
דלא באר העשרסים • ויהיב טעמא דכעו למיע כד היה שטירה • ושמירתן כריכא למיהו במקום
גבוה • כדקאר וז'טו • והיה כריך לדבריו שתחת בית המוקד יהיה בית גדול • וכו ד' לשכות
ובדרך פעלות ועלו מק הלשכות אל בית המוקד • ולפי שקפה לו דגנון ועלות לא כתקדש • והיה
כריך שיהא חנו מוקדש לנורך הפייסות • דבעונן כקדש דסכר כרמל כמו שכוכו לקמן תרון
שהכיפה היתה שיה לקרקע העזרה • כלומר דהואיל והסר גבוה • ואין לעזרה היה החול כמון •
בנו בית המוקד כקרקעית החול • עד כי הכפה דהיונו תקרת הבית התחתון היתה שיה לקרקע
העזרה • וקאר דעל הכיפה היה בית המוקד בנוי • ולפיכך לא כטלה קדושת כיפה • וארבע
הלשכות היו מחילות לערך העזרה • כן כראות סברתו • עיה קאיא טובא • דלוי הכי היכו מוקמון
שתי לשכות סבו כקדש • ואיהו כמו קאר כהדוא דהו בעזרה • והיכו קאר שתי דהו מחילות •
דצי טעמא דקדושות כסתוחות בגון לעזרה • אמאי לא מוקי ליה הכי בית המוקד גופיה •
וכימא דבית המוקד גופיה היה עליוה • וכתקדש בהפתחו לעזרה • כדבריו הר"ם ופיעתו
דסכר דגנין ועליות כתקדש כסיים להם פתח לעזרה וכמכילא ככיון כל' • ולמה כלח לתרן הכיפה
היתה שיה לקרקע העזרה • ועוד היכו משבת שמירתן במקום גבוה אם הכפה שיה לקרקע העזרה •
ואין לומר דכיתה עם כו היתה שיה לקרקע העזרה • מכל מקום בית המוקד גופיה היה גבוה
מקרקעית העזרה • מכס תקרה ומעניכה • ועם כל זה היה קודש הואיל והכיפה מקדשת •
לא כטלה קדושת כיפה • ונרר אחריה בית המוקד כדריך להיות גבוה מהעזרה
לשמירה כדפרושים • דאם כן הו' כריכו מעלות לעלות מהעזרה לבית המוקד
לכך כדאון דברו תמוהים • ועוד דכהדוא ל' המשנה • כדבריו שאר המפרשים • בית המוקד
כיפה • ולא קאר ע"ג כיפה • דמאמע דהו איהו כיפה • דהיונו תקרה שעל בנו כמין כיפה
ועגול

סימן יח בית המוקד

הנהגה: וזה לומר ולכוונת שבות גדול הוה * ובההיא דארבע לשכות כמו קאמרי פסתיתין כהדא

דכעקצונות הוו כמו סככא לקמן * אלמא לא הוו פשולות :

בית המוקד הוה שהיה לכוון העזרה * מאתכר דהוה משוך לנד מערב * מכנהג המאכה

ומעלה * שאין ראוי היותו כבית העטבים ספני הכבוד * וככר אמרו כפ"ה דערופ

מן הצטון לדרום וכו' מנכסין לביתל העזרה שמה אמות : אלמא התם לא הוה בית המוקד דהל"ל מן

הנכסין לביתל בית המוקד * וכן דעת הרמ"ם * דכמסתת מייד אמרו ל' הטלאים במקצוב

צמחי מערבו : ומרכיבן כוונתא בדייתא התם : והרמ"ם מפרש כדלקמן סימן יט *

שכשצבערין מקומה לנגד העזרה * היתה צמחיית מערבית של עזרה * הנה אם כן כריך שבות

המוקד * יהיה משוך למערב העזרה * וכן כתבו התוספות ב"מ"א כדכור ובלא אומר שר : 77 י

אשר על כן מהם אחד חשב שבות המוקד היה משך במערב * דשונו כמותל מערבו של עזרה

צמחי ומצער הכוונן ושער הקרבן משוכים לנד מורה * וכמו כן שלשבת הנותה כמותל מערבו

דרומי של עזרה לנגד בית המוקד * דובשת לשכות סקלס שבמראה ויאקאל * ושלשבת הגולהול'

העץ משוכים לל' הנותה הם לזה מרחיים * וראיתו מעתניתין דפ"א דמדות * דקאמרי סבעש

שערים היו בעזרה וכו' * שבדרום שער הדלק שער הכבודות שער המים וכו' * והתם ממערב

למזרח קאמרי לנד ומין מאכרא * והדר קמחי שער נישור במזרח לנד ומין * וכמו בחר הבי

למשך כמו דרך ומין שערים צמחים * שער הכוונן לנד מורה וכתר הכי שער הקרבן ושער המוקד

לנד מערב * ולא כן באמרו שלשה כהפון שער הכוונן וכו' ממורה למערב קאמרי * דאלת הי

לא היה מני שער נישור בחר שערים דרומיים * אלל כדמחי אבא ויכו סוף פ"ב * ועוד דלא יהיו

לא דרך ומין ולא דרך שגזל וק"ל * ואל' הנותה היתה מערבית כותל כותן טעם דכפ"ה דמדות

מתניתין קאמרי לבלהו ממורה למערב כדמין * והשתל' הנותה הוה לנד מערב * ולאמרו ככל

אלה לא שרנו מדברי הקדמונים ז"ל :

אורת יטר לשכות בית המוקד

ארבע לשכות היו בארבעה מקצועות בית המוקד * כדקתנו בתמיד * והיו לשכת הטלאים

במקצוע וכו' * אלמא במקצועות הוו * וכן מורה רש"י והרמ"ם ותוספות

ז"ל ב"מ"א כדכור ומר קאמרי וכו' * והיו כקטנות פתוחות לטרקלין : ורצה כדמות בתי השנה 77 י

הפתוחות לטרקלין גדול ומה הוה משמשת * מערבית דרומית הוא היתה ל' מלאי

הקרבן * שהיו הטלאים שמה מבוקרים * דרומית מזרחית הוא לשכת שגזין בה

לחם הפנים * מזרחית צפונית בה נגזו בית ושמואל אבני מזבח * ששקטוס מלכי

יון * והואל' החותמות דאמר בתמיד * צפונית מערבית בה יורדין לבית השבילח *

יקראוה בתמיד ל' בית המוקד * על סם המזרה שיהיה סם לסתמסם בה שכן *

כשעולה מעבילתו *

אמנם

הכיוונו בעמכת תמיד ל' הטלאים במקצוע צמחי מערבה * ומרכיבן עלה כפ"ק

דומ"ס * ומרבו האי לשכה אקצווי מקציה * ודלתי צמחי מתחיל ליה כדרוכ ודלתי 77 י

מדרום מתחיל ליה בצפון * ומסתכרל דמערבית דרומית הוא * מתחמת והפ"ז ז"ל

מפרקי האי אקצווי מקצווי של' הטלאים ארובה היתה * ועומדת במערב * ומארכת לנד צמח וזרח

ספר חנוכה הבית

עד קרוב למקצועות שמכאן ומכאן ודלתא מצפון וכו' . והיה בעיני תוספ' לומר דכלהו אקצווי מקצד
 אלא סגרא להם דוחק קצת . ומלבד הדיק קצת . או אפשר שיהיו כלם מקנים .
 שהיך יהיה לנד דרום וצפון לכני העצרים לשכה . ודוחק כמי לפרסו זה על ל' הטלאים . דלמה
 יהיו כלם במקצועות . וזו לכדה כמי בית המיך . והלא דברים בכתבך אמרינן בתמיד והלא
 ל' הטלאים במקצוע . ואיך נתרן שהיתה באמצע . ועוד דכתיב אזי גוונא . לא מצנו ל' הטלאים
 בקדש . כשתיה במערכ במענה ולא במקצוע דרומי דהוינו בתוך העורה . על כן אמרינן
 נמטייה להר"מ מכס זל שאמר בפירוש המכה . וזל ואמרו דקאי בצפון ומתקויא וכו' . וענין זה
 הוא . שהיתה נתינה ככות המוקד עצמו מערבית דרומית . וכשעשרין מקומה לנגד העורה .
 תהאמן העורה צפונת מערבית כמו שזכר בתמיד . כשנתן אותם בלשכה זו והוא בעורה והוא ל
 ודבר כן וכו' ואני ודעתי שאין מהניס זה כבאר וכו' ע"כ . הסתכל בו הוא לכדו פועל בכורות
 בפירוש משנה זו . ואמר דהאי אקצווי מקצווי ר"ל שהיתה במקצוע . והכל מדרך דרום היה רואה
 ל' הטלאים לנד צפון . כי בית המוקד ענמו לצפון העורה היה . ואף על פי שלשכת הטלאים
 עומדת במקצוע דרומי מערבו של בית המוקד . הכל מדרום העורה . לשכת הטלאים הוא לו
 צפונת . ועל כן המונה שהיה בעורה . היה אומר גאו והכאוי וכו' והלא ל' הטלאים במקצוע
 צפוני מערבו . שכן היתה לערך מקומו . וקל להכין .

ע"ה והתוספות גם כן ה"תם הכו"י פירוש הרמב"ם . בשם הר"בא' דאמאי לא עשוי ל' הטלאים
 צפונת מערבית אל עורה . ועוד דאמאי לא קאמר דשם לשכת הו"ס וכו' .
 ותרצו דלא מסתבר לומר שהיה אומר על זה ארכע לשכות הו"ס . כיון דלא הו"ס בעורה
 אלא כ' . ועוד דאיך יתכן קרנות בית המוקד וקרנות העורה סוות . ומסתמא העורה גדולה
 יותר מכות המוקד ע"כ . מיהו כל התרוץ איתו על הקשו"א שניה . דנמא דשם לשכות הו"ס .
 ושתים בעורה וכו' עיון ס . ואלו אקצווי ראשונה לא תרצו מודי . ואי בעו לערבוניה הדדי
 וליתרנוניה כדלא מתא . אחרי דרשית המחילה תירוצא לא קא קוונא הכא' והרע' כס זל או בעי ענין
 הכי . דאין הכי נמי באותו מקצוע דעורה הו"ס ארכע לשכות . כלומר ככות המוקד דהו"ס במקצוע
 העורה שהרי בתמיד קאמר ל' הטלאים במקצוע צפוני מערבו . ובאותו קרן הו"ס כל ה' לשכות .
 ומלא קאמרי בתמיד ארכע לשכות הו"ס המוקד בפירוש . אלא הו"ס סתם . כלומר באותו
 מקצוע . גלי דעתיה דקרן העורה קאמר . ובאותו קרן הו"ס לשכות כדקמני ואולי . ודייקא נמי
 דלאמני בתמיד כדמני כמות . צפונת מערבית . צפונת מזרחית . אלא קמיימי להו
 התמא . אמת ל' הטלאים אמת ל' הקותמות וכו' . דהתם כמות סייבו מזרחית . צפונת
 וכו' דלערך המוקד קאמני להו' . והכל דלערך העורה . לא שייך בהו דרומית מזרחית וכו' דכלהו
 בצפון ומערב העורה נהו . ועוד דאי ארוכה ועומדת כדדהו לא תהיה א"כ במקצוע . אלא
 באמצע כות המוקד . אלא שאין אית לן למימר דלערך העורה דאתי לנד דרום וכו' הכי נמי אית לן
 למימר דלערך העורה קאמר .

דף י"ז ה"תם בדבור ומר קאשיב דרך שמאל וכו' קשה להו לתוספות זל דאמאי לא מסכי דאודי ואודי
 דרך ימין קאשיב . אלא דלשכת לחם הפנים כמי אקצווי מקצווי דקיימי במזרח
 ומאן דאתי מצפון וכו' דלשכת הטלאים צפונה מערבית . ול' החותמות דרום מערבית . ול' המוקד
 דרומית מזרחית וכו' תימה לו טובא . דהוינו נישא דל' המוקד . שהו"ס ל' בית טבילה דתמיד
 דרומית מזרחית הוא . דא"כ הו"ס הפנים שנקדש . ואיך בעל קרו הו"ס וכו' לוכנס לשם .
 אישעקרא הו"ס וסן כתיבה שכולו וסקלו במחנה לווי . לפי שנתמא הפנים . ולמה וכנס במקום
 שם קדש לטבול . וכו' האוגוונא מקצווי לכמוני דה"תם מאי מדמינן לחם הפנים אלחם הפנים
 ומאינן וכו' וכפירוש רמ"ם . דלש הטלאים דעתין לשכת המוקד מזרחית דרומית . הכי היה
 ככה

סימן יט ד לשכות בית המוקד יב

כנסם ככל קרו בתם וכו' • ועוד קשה למסקנא דמרא דהתם דמוקד כוף מאי משני • ולאמי לא
 רמינן ל' השותפות • וז' בית המוקד • אלמנת טבילה ול' אכני מוכה דמדות • דכי נימא
 כמי לתנא דתמיד דרך שאל קאכוב תהיה ל' בית המוקד דהוינו בית טבילה כמדות
 כפניות • ול' השותפות דהוינו ל' אכני מוכה כפניות מערבית • וכמדות מתני להו
 אובכא • זק"ל

לשכות • האלה תנן כמתנותיו דהו • כל בקדש • וב' בחול • ופירש רש"י זל וזל כ' בקדש יב'
 בחול שנית המוקד מקצתה כנויה בתוך קעורה מקדשת • ומקצתה בחול ע"כ •

משמע שהלשכות שתיים שהיו בחנה שבקדש • דהוינו בתוך העזרה • והיו קדש • וכן משמע
 מדכריהו התוספות זל כוונתו בדבור המתחיל • ואלת ל' בית המוקד • שאמרו שהתירו עם אכניה דף יט'
 להכעיר כמדות בית המוקד • ולפי שאז לנורך המוכה • ושלפי דש"י זל שהתירו להכעיר דכיון
 דכעורה הוא לא קרינן כוה • בכל מופכותיכם וכו' • ימנייהו שמעיהו • שנית המוקד מקצתו בקדש •

כדי שהיו המדורות שבו בקדש • אבל קשה • שאם שתי מדורות היו בבית המוקד ז' בגזול • ואם
 נקטן כדמצינן באלות דבור • והיו התירו להכעיר נקטן לרש"י עם אכניה • אם היה בחול לאמריון
 עלה שהיתה מערבית כפניות • והא קרינן בה ככל מוסכותיכם דהו חזן לעזרה • אלא ק"ל
 של רש"י לא היו מאקויון את האור עם אכניה בשבת • אלא בבית המוקד הדין • וכמסתם תמיד

פירש המפרש בדברי רש"י חזו בקדש ומזנו בחול • וזמעייהו חזוני • ולפי שלא מצאו דרך נכון
 להוכיח שתי הלשכות שבו בקדש • לולי שהיו בית המוקד בקדש והיו משמש אכניה לאמרו שתיים
 בקדש • דה"ל קדש • ומלת קדש ידוק בתוך קדש משמע • דהוינו בתוך העזרה • והיו
 שמעינו מדכריהו התוספות זל פ"ק דיומ"א גבי ל' פרהדרין וזל וזת ליאכוב ימיו ל' בית אכן וכו' •

וזל דלא חזי אלא ל' שמקדש שבנויות בקדש • אבל ל' בית אכן כהה דהו חז"ל • לדכריהו
 כמי בקדש מקרי בתוך העזרה • וכן זכריהו טבילות דעברה קידושן טובל כ"ג ומקדש כו ביום
 וכלם בקדש על גב בית העזרה • ובתוך העזרה היתה בדכריהו התוספות ירח ג' דיומ"א • וכן דכרי
 סמ"ג ותוספת יום טוב והרע"ב זל • והרמ"ב זל בפירושו לא קני דעמה • הלא הוא כתב בהל'
 בית הכמרה פ"ה וז' • ובית גדול היה כגד העזרה דכפונה מכחון בין העזרה והחול וכו' • העולה

מדכרוו סבל בית המוקד בחול חזן לעזרה • ולפי זה יקשה לנו היכי הוה שתי לשכות שבו בקדש •
 ואף כי אמר כך אמר וארבע לשכות היו בו שתיים קדש • ושתים חז"ל • של בית המוקד מקצתה
 בקדש • והבכף מענה כתב עליו וזל שתיים בקדש ושתים חז"ל • של בית המוקד מקצתה
 בנויה בתוך העזרה מקדשת • ומקצתה בחול ע"כ • והוא אכן דהיה תפס פו רש"י • וזל ירד

לסוף דעת הרמ"ב • דמכריהו ליה דכל בית המוקד היה בחול בין שומת סעודה והחיל • שהו
 לפרויון אמה מוככת העזרה • ואלו כענין ב' הלשכות שזו קדש אם לא היו בתוך העזרה כתב
 בכ"א דמדות וזל ולפי שהיו אלו ארבע לשכות ב' שהם • והם שני העזרה קדש ושתים חז"ל • עשו
 בקרקעותם מעט שכמות להכדיל קרקע השמים של קדש מקרקע השמים של חול ע"כ • כון

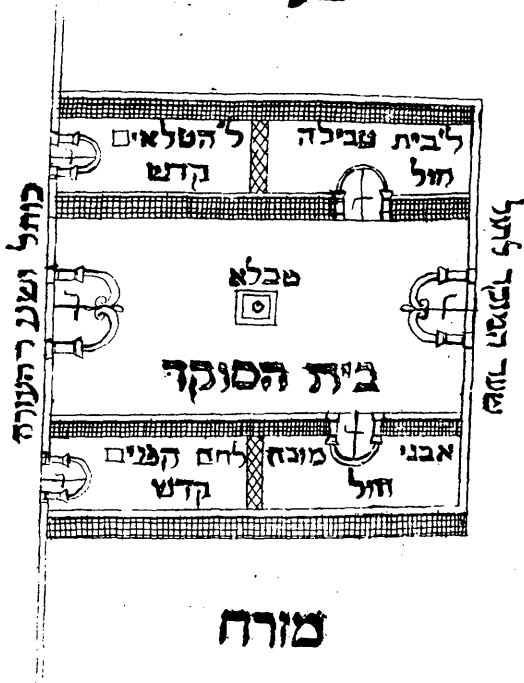
כמראה • דקרו להו קדש לשמים לשכות דהו לגד העזרה • וזה כאלו לפי שפתוחות לעזרה •
 מיהו קזיו מאי בעו התם דרזי משפס • דלרש"י ניחא דמכניו להו להכדיל בכית המוקד עצמו • שהם
 חזו בקדש • שלא יתנווהו כההניס כו מהנה סול • אבל להרמ"ב זל דכלו בחול • ולפי זה קאמר
 שעשו השפסות להכדיל בין השמים • כל זה איכנו שיה • שמתמא הלשכות מוכלות זו מזו

בקיר • או בחומה • וא"כ לא שייכח צפסין • ועוד מאי קאמר עשו בקרקעותם מעט • שאם
 היו בקרקע לא היו מעט • ועל כרחין נרוך לרחוק ולומר דסבר הרמ"ב כס שהלשכות היו שתיים כגד
 שתיים כגדא כמורה לקמן ומעיקרא לא היו מוכלות זו מזו • כלומר של הטללים אינה מוכלת על'
 גבה הטבילה נומה • וכן ל' לחם הפנים • לא ככלה של אכני מוכה • וע"כ הוגרסו לבעת

ספר חנוכת הבית

מספיק • פיהו מכדילין כון קרקע סתו הלכות של קדש • לקרקע סתו הלכות של חול •
 דמונו פוכדלו כון קרקע ל' הטלאים • ול' להם הפנים מהם קדש • לקרקע ל' הטבלה ול'
 אכנו מזבח מהם חול • והכתבל כגורס וז' סגירותו לך • ותקבל פירותו סיטב :

מערב

מזרח

ולאז בקרקעותם מעל • יראה דהואיל ותחת בית המוקד חלול • שהיה עם מחילה המזרח
 תחת סכורה • כדאובא בתם • לכך אמר בקרקעותם מעל • ירצה כבית המוקד • ולא
 פחתו במחילה • ואשר הכריחו להרמ' כס' לפרס כן • לדעתו מהתברר • מדלא אמרו כן
 בקדש וחזו כחול בקדש בל' הגויות • ועוד דלא חזו ותיה בהנך ל' דעזרה גבו קם לשכות כעזרה
 ועוד דלא חזו אצטריך חזו פקדש • דהא דעבדו לל' הגויות חזו בקדש • פנים דכס פוסין •
 ופיים בקדש אכני • לפיכך עבדו הפיכות במזבח שבקדש • אבל הכא ליכא פיים • ולא צריך
 חזו בקדש • והרמ' כס' לטעמיה • דכל הפיכות הוא בל' הגויות כהר' אה' כהל' בית הבחירה •
 אבל התוספות זל בעסקיהם על ת' מוד אמרו פפיים סראשון הוסי כבית המוקד • ולפירוט הוסי צריך מקצתו
 גם כן בקדש • דכענין פיים במקום קדש כדאמרו כן • וכדכרוהו משמע ל' המזבח כהדי •
 כרמ' מ' דתמוד שכהותם כבית המוקד חזו • העמנה כא וצפן עליהם • והס פתחו לו • אמר
 לפן מי טבל וכו' ופיים • הפיכות כס' מי טובה בו • ועל כרחין כל זה היה קודם הכ' סס לעזרה •
 דאמר כך אמר כול את העפתה ופתח וכו' • עכס מבית המוקד לעזרה וכו' • ומכל סכן סל
 סלו מדיון ללשכת הגויות לעשות הפיים • והן פירש המפרש • והן לפין הר' אה' זל • ולזה נעס
 רמ' :

סימן יט ד לשבות

רש"י ז"ל והטוב בזה המוקד חזו בקדש * ולא לימא שיבכחו לא' מן השמות שנקדש לעשות פנים *
 שכלו שישומו חזו בזה המוקד בקדש * ז"ל דלא הלאק דעתך שיוכלו ליבנם סמה כל שהנמוס המפיוסון
 והן קטנות קטנות * ושאי דלא שני בזה המוקד בהדיל' שבעזרה לפי רש"י * דלאו ז"ל
 פקדון * אלא בזה * כדקתני ובית גדול הוא :

מכל מקום יש לדווקי' דלפניו איננו טריק' שיהא חזו בקדש ויהא חזו פקדון * מדקטנון דלשבות הפתוחות
 לקדש וכמותו כחול * תוכן קדש * מביא לן דבית המוקד פתוח לעזרה * ויהיה חזו כעמך אחר

פתחו : ושלי שגור כיוון הרמ"ב * איברא לאו מלתא היא * דהא ביוס"א גמ' ל' הבנות הוברח *
 לומר אף על גב שהיה לה פתח לעזרה * שתהיה חזו גם כן בעזרה כדי שיהיה חזו פקדון *

ויתבאר לנו שזה * שהלשבות הבנויות כפול ופתוחות לקדש * תוכן קדש * בנויות בקדש
 ופתוחות לחול * תוכן חול : אבל הלשבות הבנויות כחול ופתוחות לחול *

אף על פי שפתוחות גם לקדש ותוכן חול * שניס בקדש וחזו כחול : ופתוחות לחול
 ולקדש * חזו שנקדש כעמך אחר פתחו * והבנו שחול כעמך אחר פתחו * וכי שמי גמאכ' כמי *

בפתוחות * דלא נתקדשו או פתוחות להר הבית * וכתר פתחא אוליון כמי בהו * כענין שחס
 המחילות פתוחות לעזרה תוכן קדש כקדושת העזרה : ואם פתוחות להר הבית תוכן כקדושת הר

הבית * אבל פתוחות חוץ להר הבית תוכן חול בעזר : כן נראה מדברי רש"י ז"ל : וכן הדיון הוא שיהיה קדושת
 המחילות : הולכת אחר פתוחות : לא קנא בהר הבית או בעזרה * ומורה אמת ומשפט אחר לכלל :

שיהיבכ' ק' כמתיד פני המפרס דדוקא בעזרה אחריון. הכי' לא בהר הבית' המחילו' הפתוחו' לא לוי נתקדשו כלל *
 גם כקדושת הר הבית * ובשמי' הולך הרב בעל באר שבע * ועל זה נתקשה קצו' גדול ורס על רש"י

ז"ל כפי' אהבוי דפס' ח"ס פ' ויפ"ו * אחר רבו וחקן מחילות' לא' נתקדשו : שפירש רש"י מחילות
 של תחת העזרה ולא נתקדשו כקדושת העזרה עכ"ל * הקשה עליו דמשמע כפי' כוונ' זולין ומפירו' 77 ע

רש"י נבטמו שמחילות' שתחת העזרה כשאינם פתוחות לעזרה * לא נתקדשו אפילו כקדושת הר
 הבית * ובעל קרי שומר ליבנם למס * ואם כן מאי קאמר שלא נתקדשו כקדושת העזרה * אם

אפילו כקדושת הר הבית לא נתקדשו : וזו היא גוונא קשה לוי כלסון התוספות שם עיון עליו * אמנם
 לפירו' וקשה ע"ז ע"ז * ש"ס רבו וחקן קאמר דוקא בפתוחות להר הבית * ומלא נתקדשו

מכל וכל * ועליו קאמר רש"י שבעל קרי משתלח חוץ לב' מקנות ושומר ליבנם בהו' * הוכי הוא כנכנס
 כחו אם הם מחילות' תחת העזרה * והלא לא היה יכול ליבנם אפילו בהר הבית * וא"כ הוכי הוא כנכנס

במחילות' לעזרה שהא לכפי' מהר הבית * שהרי במחילות' שתחת העזרה ופתוחות להר הבית
 עסקינן * ולכן נוח לנו לפרש מדברי רש"י ותוספות כאמר אמרנו דלא תקאי' ועוד שלא

יהו דברי רש"י כותרים זה את זה' ולכאן הדיון כוונה * דמה הפרש יש בין הר
 הבית לעזרה * לכאמר דמחילות' הפתוחות לעזרה תוכן בעזרה דכתר פתחא אוליון אבל הפתוחות

להר הבית לא יהו בהר הבית * דלא אוליון בתר פתחא * אלא דלעולם היא דקאמר רבו וחקן
 מחילות' לא נתקדשו בלשון כלל אמר * היינו לא נתקדשו כקדושת גגן * ככל מקום שהן כשאינן

פתוחות למס * כלומר אם הם תחת העזרה לא נתקדשו כקדושת הר הבית * אם אינן פתוחות להר הבית * ואם
 הם תחת הר הבית * לא נתקדשו כקדושת הר הבית * אם אינן פתוחות להר הבית * ומיינו

הא דרבי וחקן גבי שלוח בעל קרי שומר ליבנם במחילות' דהר הבית דהיינו במחילות' שתחת הר הבית
 ופתוחות לחוץ * וכס' גינן זה יש להבין דברי רש"י שם וז' ובעל קרי עשת להחין לשני מקנות ושומר

ליבנם במחילות' דהר הבית ע"פ * ע"ל במחילות' שתחת הר הבית * דאל"כ היה לו לפרש ושומר
 ליבנם במחילות' הפתוחות להר הבית * והראיה שמוך לזה קאמר גבי לשבות הבנויות בקדש ופתוחות
 לחול * ז"ל ופתוחות לחול שאין להן פתח לעזרה * אלא להר הבית תוכן חול כקדושת הר הבית *
 ולא בעזרה דבתר פתחא אוליון ע"כ * ועוד שם גבי מחילות' * כפי' ז"ל וכו' תפיל' הוה' דתוכן

ספר חנוכת הבית

קדם בכתובות לעזרה להבי נקט כתובות דבתר פתיחתן אולותי ע"ה * וכן כתב בעל ספר משנה *
 הא קמן מביאר דבתר פתיחה אולותי במחילות נמי * זאז כתובות להר הכות * קדושמן כה
 הכות * ואם כן לא קראו מידו לא לרש"י ולא לתוספות דמיתיה סדירא להו * ולא תבעה נדבחי
 הנמרח וכדבריו רש"י שאמר חובן חול * פתיחות לחול * דלאו היינו חול שבהר הכות * לחול
 שחונה לו * שקדושת הר הכות היא חול * לערך טעורה * באשר פאמע בדברנו אהבנו לעזול *
 פופוחול בקדושת הר הכות * ובאלה רכיס * זאן בעער המזוקאפתת הה לז' לשול * ויהי פתוח
 להר הכות * ועוד אל תקרא דקאמר כי קאמר דכו ויחזן בפתיחות להר הכות * דפסע
 דוקא במחילות הכתובות להר הכות קאמר * ולא בכלל אותמר * כדערשקט * וא"כ כי קאמר
 לה נמי פלוג בעל קרי בהנהו קאמר * דזין וו קושיא דהאי דנקיבת הנמרח שכי פאז דהתם בלשכות
 שתחת העזרה עתקינן * אפוכך פרוץ התם דכפתות להר הכות קאמר * ולא דתקדשו בקדושת
 העזרה כפירוש רש"י * ולא שכי ויחזן דוקא בעזרה קאמר * וכן נמי בתר הכו * דמקשינן והתכין
 רכו וירא אומר מחילות שתחת ההבול חול * ותרין בו תביא שהיא בפתחות לחול * וחול
 קרינן להר הכות * שפתוחות לו כפי רש"י * דל"ל כי תביא שהיא בפתחות להר הכות * ולא
 לחול אלא דלשכח קאמר נקט * דתכין מחילות שתחת ההבול חול * ואיכו נמי נקט חול * ודוק
 ואם כן לדבריו רש"י בעל קרי שהיה משתלח חזן לב' מחנות * לא היה נכנס במחילות הכתובות להר
 הכות * זכהו דכתיב המוקד היה הולך בעכוכה שתחת הכוה * הקולו לכו נכנסא וכתיב נדבחי
 הרע"כ כוף פ"ק לדות * ועוד אחר שסתמיליה היא היתה תחת הר הכות * שהיא חול נמרח *
 ופתחה חזן להר הכות דכתיב הרי גוש הרי גוש * אעג"ז שפאעה צ"ל לקדם * כמו שאבחנו לעיל *
 אמנם כנגזן ועלויות דין אחר יום בנס * ולא בתר פתיחת אולותי כהו * אלא אם שייך לקדש
 דף כ"ו העזרה או לאו * באשר תראה בעינינו נז'ין הנמרח * זכאשר צבא בסומן כז' * ולאחר ש'
 צוה דעת אחרת עיין פס'

ער הנה עורנו ה' * ונדעה נרדפה של דעת הרע"כ היה כל בית המוקד בחול * והלשכות
 שנגד העזרה קדם * זלרש"י זל חזו בקדם בלא מרוזן * והאי דבגן כמתנתין ווקמי
 בית אב וקניו סס * כבר פירשו דדוקא בתנאי שחול הוו ימינס * דהא כהני שנקדם אינס
 יבול"ס לזמן * זלפירוש הרמ"כ * ימינס כהלו * ודביתו שפאיה זל פי"ז זכתי המוקד היה כלו
 בחול * שכן וקני בית אב וקניו סס * אלא בלשכות שבו מתיין בחול ומתיין בקדם ע"כ * ורצה
 שחזו הארבעה ללכות * שהיא פנים היו בתוך העזרה מדקאמר בקדם * ואם כן לא יחוו דכות
 המוקד אלא חונה לו * ואולי פאלה היו במקצועותיו מכחן כמו שהענינו גבו עזרת גיס כחן ט' *
 ומאז דאכתי פלוגתא לא שפאין * ים לפרש האי בקדם דהרש"י דכתיב הרע"כ * ור"ל
 שהיו קדם ולא דוקא בעזרה * וכמו שהוכחנו לעיל * ואם כן היא היא דעת הרמב"ם זל *
בית שמוקד מוקף רוכדיון של חזן * והס אנטבאות סוכו סוכו * אכני גינת שמוקעות
 בבנות * ובולטין ממנו * שמהם היו עולין ע"ג מוטומים * שבתוך בכות
 הרי"ה * ווקני בית אב וקניו סס * וכן מוכח במרחא שלא על אלו הרוכדיון היו ימינס * דאמר
 רוכדיון מאי ניהו גורתא דאנטבתא * דלכתיב כהו לאנטבתא * וכדמי כהנה היו ימינס איש בסומו
 בארץ * ומקום היה סס אמה על אמה וטבלא של שוט סס ועבעת קביעה כה * ושללית שהפתחת
 היו תלויות כה * סיגע זמן לבעול שער הרע"כ * הנכיה הכהן האוער את הטבלא שטבעת *
 ונטל את המכתחות פן השללמת * גבעל הכהן שפנים * והלוי מבחן * לפי שלא היתה שמה
 עליוה לפימרת הכהנים * והלוי תמינים * ככות אכונס * וכות הניצון * ולכן הלוי
 היה שומר מבחן * גמר שלבעול המוקד את המפתחות לשללית * ואת הטבלא למקומה * נתן
 בכותו עליוס וקן לו * בעלות האמר בא העמנה ודפק עליוס והס פתחו לו * א"ל

סימן יש בית המוקד יד

מי שטבל וכוף וזכוכ • הפטור • נעל את המכתח' מן הטבלא • וכתח' את הפסכה •
 וכנסו לעזרה לעבוד :

בשלשה מקומות הכהנים שומרים כבית המקדש • כבית אבותם • וכבית הניזון
 וכבית המוקד: והלויים ככל מקום • שלשה כהנים מקומות שהכהנים שומרים •
 כבית אבותם וניזון הכהנים מלמעלה והלויין מלמטן • וכבית המוקד כהן סכפנים ולווי מכתחין •
 חמשה על חמשה שערי הר הבית • ארבעה על ארבע פנותיו מתוכו • חמשה על חמשה שערי
 העזרה • דתרי מנייהו לא כרובי שומור דהוינו ניזון ומוקד • שכבר שומרים שמה כהנים ולויים
 כמו שאמרו • ארבעה על ארבע פנות העזרה מכתחין • **אחד בלשמה** הקרבן ולא בל' הפרכת ואחד
 לאחורי בית הכפורת • כן פירש המפרש בתמיד וס' נ' • אבל הר"ש אל מפרש שהלויים לא היו
 שומרים אלא כבא אקים • ובכללם בית המוקד וניזון ואבותם • והוא דאמרינן על חמשה שערי
 העזרה דתרי מנייהו לא כרובי שומור • לפי שאין תבוכים לשער שערים • או איתאן למ"ד דחמשה
 שערים היו בעזרה • ונדלויין סקן דברי הרמ"ב בס' יאדע"כ ומסתת ווס טוב • ואכן בזה"כ במסקי
 תוספות וכדכריהם משמע בהדיא ליטנא לתלמודא כמדקא קסא דתמיד :

אות כ לשבות בלי שיר

לשבות היו תחת עזרת ישראל • ופתוחה לעזרת נאים • ששם הלויים נותנים
 כל כלי שיר:

אות בא עזרת ישראל

עזרת ישראל ארבע קל"ה אזה כרוחב העזרה • ורחבה באורך העזרה זא • שכל עדה
 ויתורה קרויה אורך ואף על פי שהיא כרוחב לולתה • והמועטת קרויה
 רוחב • העזרה מהמתחם היא מעבר נוקטור ולי"ך • וס' כ' היתה מוקפת גזוזרותאית • וס'
 אכסדראות דקתני נמש' תמיד אלו האל"כים באכסדרה דרך המזרח וכו' • הן הכה כעין עמודים של ט"ס •
 אשר הבית נכון עליהם ויקורה להכתובך תחתיהם לכל • כעין התקון הנדול שעושים בע"כ בשמחת
 השאבה • ופרק כ"ס ומי הוו אכסדרות בעזרה וכו' • ותרין דהוו של כתיבן ולא של עץ • ונבי
 כלונסות של ארז דאולם • תרין בעל כסף ששנה בפי' דה"ל בית הכמירה • דלאו קטועין משם
 הוו ועיינן לקמן סימן כ"ב וכו' כ"ח :

אות בב דוכן

מעלה היתה שם נבוכה אמה • והדוכן כתון עליה ובו שלש מעלות של תני חזי אמה • בין
 הכל כ' אמות ומני כפ"כ מדות • וזאת כראב"ז • דנמצאת ע"כ נבוכה מעד' כ' אמות
 ומני • וזה היה המבדיל בין עזרה לעזרה • ולא כרובי שפסין • אבל הס' מ"ג ע' קס"ג חייב בין
 הכל אמה ומני • וזל ואמר ראב"ז ששמתו קב ונקי • מעלה היתה ביניהם נבוכה אמה • והדוכן
 כתון עליה • פי' הו"ס הלויים עומדים בשעה שאמרו שורה על הקרבן • וכן שלש מעלות
 של חזי חזי אמה • נמצאת ע"כ נבוכה מעד' אמה ומקנה ע"כ • וז"ל בראש גרסא אחרת • ולא
 גרום בשתותיון נמצאת ע"כ נבוכה מעד' כ' אמות ומנה • ולתבא קמא דיקאמר שפסין הו"ס
 מבדולין

ספר חנוכת הבית

מבדילין • זיל דלא הוו משוקעות בכנין • אלא מוחים בעלמא • מיהו לא ומנע הקודש
על הכל כהל' בית הנמירה פ"א • דקאמי אליבאל דהרמב"ם : דקאמר ועושים בתוך העזרה גבולין
ע"כ לישראל • ע"כ לכהנים וכו' • ומייתי איהו עליה הא דאמרי בפרק כ' דמדות וראשי פספשים
מבדילין בין ע"ז לע"כ אליבאל דת"ק • ואין הדבר כן • שהרמב"ם בכרמ' ו' פבך כראב"ד מעלה היתם
פס • ולא פספסין וק' :

אות כג עזרת הכהנים

עזרת כהנים • ז"ל אמות רחבה • זארכה קל"ה • כעדת עזרת ישראל • גבוהה מענה
ב' אמות וחצי • תחלת רחבה לבין רוחב ע"ז • עד המזבח • וכנכסיס
אליה דרך פתחו כפון ודרום • או אפילו דרך המזרח במעלות הדוכן • וראוי אם כן שבעלה יהיה
ישיבה איוה ספוע • או במעלות • כדי שיהא נוח לירד ולעלות מעזרה לעזרה • דכמעלה
גבוהה איה וירידה ע"ז דהקק • ומצינו שהיו אנשי המשמר יורדין לע"ז ומשם בבקר למנחת חבותין •
כדאיתא בתמיד פ"ק • מיהו חסם מחכמי דורנו אומר עלא הוה הדוכן ועלמנו משוכים בכל העזרה מצדון
לדרום אלא עד כנגד המזבח • דהכי קרא בדברי הימים ז"כ והלוויים וכו' עומדים מירח למזבח וגו'
דממע קנת דמכנגד המזבח לכפון לא היה דוכן • וכן צייר הדוכן בעל עומק הלכה • ויהיה
אם כן צריך שלמד גפון לראב"ד תהיה העזרה כספוע • לפרשם כל גבוה ב' אמות והיה
של דוכן • זוהו ל"א :
כל העזרה תה מוקפת גוונטרל כביב סביב • בדרך שפורשנו לעיל בעזרת ישראל :

אות כד לשבת המלח

לשבת המלח • לשבת בעזרה שנותנים בה מלח לקרבן • ופס' לשבות היו בעזרה • פ"א
בגפון ושם בדרום • הכי איתא במדות • ותימה ד"ח הוה לשבות בעזרה כהד"ל
ענאם שלבס • ועוסי חבותין • דבעזרה כמו בנהו • יבן מנה הרמב"ם בפ"ה מהל' בית
הנמירה • וז"ל דלא חשיב אלא הלכות הכנויות בתוך חלל העזרה • והנך דלמא הוה בקור החומה •
כדחיי לן בסוין ז"כ • תדע דלא חשיב צמי שתי לשבות דככות המוקד דהו קדם • שאם דככות
המוקד הוה ולא בעזרה • איצטוי משום דהו וטרי טובא : לא חשיב להו • כי היכי דלא חשיב
גבולות בית אבטומם • ונג בית הפרוה אף על גב דבקעם הו דוטריו הו • וכות המוקד לא
פשיב דלא לטפה הוא אלא בית • מיהו הרמ"ם כ"ס תנא כרובל וחשיב להו • ולא חשיב עלית בית
אבטומם • ונג בית הפרוה • דעלות נכחו ולא לשבות • ולשבות דככות המוקד לאו בעזרה נכחו •
ללא ככות המוקד • אבל קשה לדידיה למה לא פנאום במסנה :

לפי • ח"וף סנהסאות • נתחלף לטו מדר מושכ לשבות אלו • כמסכת מידות נרמי שכלפון
ל' פמלה ל' הפרוה • לשבת המדשין • שדורם לשבת הפז ל' הגולה הנות'
ל' פמלה פמלה כ' פמלה • והרמב"ם ה"ס סדרום ל' פמלה ל' הפרוה וכו' • שכתבו
לשבת

סימן כד לשבת המרח

לשבת העץ ל'הנולה וכו' • ועל גרסא זו דכיומא צמדו הרמ"ם ותוספת ויום טוב • לא כן הר"ע
 בריטורא • אלא גרסא צמתותין דמדות • דהכי אשכחן כפרדן דשקלים עמנה ג' וזל צער הדלק •
 הוא צער קל ל' העץ שהיתה בדרום ע"כ • ותוספת ויום טוב אבטטפוס דלא צד כדכרוי סם כמו
 שאמרנו לעיל סימן זכ" • ומוכח דהכי כמי גרס הרשב"ה כמו שכחא לקמן • ולמען הודיעך קורא
 בעים את אשר כלככנו אס להיומן • אס להשאיל • הגב אגוב לפסוק שבגוית התלמוד בוימ"ל דף י"ב
 ואחר כך כנ"א אל כונתו • וזל הנערה • עשרוהו וקני בית דין לוקני בהיה וכו' • תנא
 ללמדו הפניה • אמר רב יפפא שתי לשבות היו לו לכהן גדול • אחת ל' פרהדרין • וא' ל' בית
 אבטיים • אחת בצפון ואחת בדרום • א' בצפון דתנן סג לשבות היו כצורה ג' בצפון ושלש בדרום •
 שדרום ל' המלך ל' הפרוה וכו' דעל גנה היתה בית טהילה לכהן גדול כזהב וכו' • סג בצפון ל'
 העץ • ל' הנולה ל' הגוית • ל' העץ וכו' אבא שאול אומר ל' בהן גדול היתה אחינו שתיהן •
 ונן שלשתן טהור וכו' • אחת בדרום • דתנן טענה טעדים וכו' צער המים וכו' והתניא חמס
 טבילות ועשרה קדושים פובל כ' גומקס כו בהם • וכלל בקדש בית הצרה • מחן שוו שהיתה כחול
 על גבי צער המים • ובכד לשכחו היתה • ולא ידענא אי לשבת פרהדרין בצפון ול' אבטיים
 בדרום או וכו' • ומסתברא דל' פרהדרין בדרום הואי • ע"ט מקדים קאזו ומישר רגליו וטביל •
 ואויל לצפון ונעמר חפניה ואתו לבית המקדש • ועבוד עבודה כוליה וזמא • להדי פניא מדו עלה
 והדר אויל לדרום וטביל וכו' • דאי אמרת לשבת פרהדרין בצפון • מקדים קאזו ומישר את רגליו
 ואויל לדרום וטביל ונמר חפניה • ואתו למקדש ועבד עבודה כוליה וזמא • להדי פניא מדו עלה
 והדר אויל לדרום אטביל • וכעו מיהדר ומיול לצפון ופי כח • ומי טרח מטרמינן ליה כוליה האז •
 אלא לא מטרמינן ליה טפי • דאי דקווי הוא לפרוש • אי נמי שלא תווד דעתו יבול • דאי לא
 תימא הכי נעבדיה ל' תרווייהו כהדוד • אי נמי תסוי ליה כהא • ע"כ ל' פרהדרין •
 תלמודא בעי למסבד לשבת פרהדרין בדרום הואי • טעמא דלא מטרמינן ליה לכהן גדול •
 ומקדשן דלא מטרמינן ליה וכו' • ואס דן מהאי טעמא לא שבות למילין דלשבת פרהדרין בדרום
 יונארה בלי תירין • והרמ"ם אל על אדני הקושיא הוא צטע פחדתו • הוסיב ל' פרהדרין
 דהיונו ל' העץ בצפון • והנה נאמן עליו הדיון • דכל הסמוייה דהכא אסופקת היא • ואס כן
 גאי אולמיה דהאי פנאי • דאי גלי דעתיה רב פפא דהואי בדרום • וכעו למיב טעמא דלא
 מטרמינן • אע"ג דליתא להאורעמא למקדן • מ"מ מי יומר לא בדרום הואי טעמא אחרניא •
 הנה אלו אויך ושמע דאי הוה סלקא דעתין דלשבת העץ בדרום הואי • מהאי דמות גס ל' הנולה
 ול' הגוית בדרום דהא גב שלשתן טהור אמרין התם • ואי לשבת העץ בצפון • גם הם בצפון •
 והאויל ועליות בית אבטיים ללמדו חפניה הוה "לא ל' פרהדרין דלסון כה יהוה" הוא הנקראת ל' העץ •
 וכן סברת כל המפרשים והר"ם גם גופיה דל' פרהדרין הוא ל' העץ • אין פונה פה וענפן • והשתא תימא
 לרב פפא • דלא ידע אי לשבת פרהדרין בדרום או בצפון הואי • אי אדקא גרום סבטון ל' סבן ל' הנולה
 וכו' • תיפוק לוס דבצפון הואי • דאל ל' העץ ל' פרהדרין הוא וכו' אבטיים עלניה הוא • לא מצו
 למהיו גנה שיה לל' הגוית ול' הנולה • ענה אחד מחכמי הדור • דהוי דכבר לך דל' העץ
 הוא פרהדרין • והונו כפי דמות הכפרא התם • דכבר דל' פרהדרין בצפון • ואס כן הוא
 דתנן סבטון ל' העץ • הוא הוא ל' פרהדרין דהות בצפון • ועל זה פורש כל המפרשים דל' העץ
 סינון ל' פרהדרין • אלא אי לא נמא דל' פרהדרין בצפון • אלא בדרום • אס כן ל' העץ דתנן
 דבצפון הואי • הוא ל' אבטיים • וע"ע הוה מצו למיטו גנה טהור לשמינו • אף על כד עלניה
 הוא • שיה ל' הנולה ול' הגוית בדרום עמנה • והשכיל וכו' • אף אבטיים אפרי לו •
 דאס עלניה הוא • לא ידענא אי קראו הדר שתייה • ולמה מהיה עלניה • אס תוכל לסיוות
 ענה ל' שתייה • ואס מהיה לשבת שתייה • או הו ל' בצפון ולא ג' • וכאלא אי קימא לך
 דלמרח

ספר חנוכה הבית

דלקת העץ הוא ל' פרהדרין • היינו טעמא דל' אבטינס עליוהי היא • לפי שהיה על גבו שער
 המים אבל בית הטביל • אלא אם ל' העץ הוא ל' אבטינס כדאמר קרא • ועוד קרא
 דלמה פעם וקראיה במענה לשכה • ופעם עליוהי • ועוד דלאו דלא מני ל' אבטינס כהדי ל' סכעורה •
 משום דעליוהי הוא כדאמר ברום כו' זה • ואי ל' העץ היינו עליות אבטינס וקפני לה בהנך דכעורה •
 מט' דלא מני ל' פרהדרין כהדיהו • ולמאי דקרו המפרשים ל' העץ לל' פרהדרין כפי הדמיון •
 צריך לדקדק לה' רע כרטיורא דגרום כמתנותיו דמדות דל' העץ כדרום • ולעפי' כן קאמר דהוא
 ל' פרהדרין • אף על גב דהא אוידיע סוגיות הנמרא כוונא : אלמא סבר דחוייה הוה לאו
 דף ל' דמקבא הוא • וסבלאו הכי ל' העץ היינו ל' פרהדרין כדכרנו זה • וכקושויתין מקינין למט' ג' כה' ל'
 מקדש ע' קס' ג' שאמר וז' • ואותה ל' העץ הוא הנקראת כוונא כפ' ק' פרהדרין • או שמא
 הוא ל' בית אבטינס וז' פרהדרין כדרום • כי כוונא מסופק התלמוד כוונא עכ' ל' • דע' כ' ל' העץ
 הוא ל' פרהדרין כדאמר • אלא כמא' תועלת דכדרינו לעזרתנו ע' סהפך כנמרא • ואוניה •
 מקבא כסברת הרמ"כ ז"ל • ודונמיה אשבחן כפ' ג' דעמ' ג' גבו ופרו היה עומד בין האולם ולמזבח •
 דיווק עלה כנמרא מאן שצעת ליה דאמר וכו' ראב"ה הוא • ופרוכין עלה אפילו תוסא וכו' ותירוצ'
 אין הטיקאמרין • והדר שדחוקין לה • וכנראה בדמיון עיין על זה בסיועו ל"ג • וכמו שאמר
 תוספת ווס טוב פרק ג' דיומא עשה' • והרע' כס סכר התם דחוייה הוא • ואינה
 מקבא • אע"ג דמאן דדיוק מאן שצעת ליה וכו' מקאן הוא • ואפילו הכי קאמר הרמ"כ דתירוצ'
 דמיה הוא • ואלו הך דהכאף על גב דקושיא היא • דנראה כלי תירוצ' • מאי סבא דמקבא
 פ' ה' היא • ומאי אולמיה דהא עבאי • ובכין האי בונא מיהו כמסת' מולין כמדי גבי הנהו עווי
 דכאלא : דקאמר רב הונא לכוניה עלמא שיבא דעוכנה • ואף על גב דאיתו עליה דרכ בו •
 פרכות • ונשאר ככפס • מסיק הרמ"כ כוונתה • דלא כסאר הפוכים • וכאשר תמה
 עליו הרב הסניד כה"ל מאכלות אכורות פ"א • משנה ח' ולקטין לן מאי טבא • אמרנן לגבי סוגיות
 דכ פפא דיומא דכדרי הרע' ז"ל יא לומר שלכין הן גרסאות לא ידע רב פפא אי גרסינן כנפון או
 כדרום • דאי גרסינן כנרסת. ה"ס דיומא • שנפון ל' העץ וכו' • הואיל ונג שלשטן סיה •
 לאתנית אמרת דהא הנקראת בית אבטינס הוה עליוהי • אלמא ל' בית אבטינס כדרום •
 ואי גרסינן כנרסת פתניתין דמדות כדרום ל' העץ וכו' אלמא בית אבטינס נפון • והכי נס כן
 ככתפס ה"ס כנמרו ומכתבא דכדרום הוא וכו' • ופרקי אלמא ל' • וכנראה ככפס •
 אמנס סאמת יורה • דלא מטרמינן ליה לכהן גדול • דהא אמרינן כל היום חתה וכו' • הא קמץ
 דלא מטרמינן ליה אפילו במחתה גדולה • וכן דכרי תוספות כפרקי דומא' כד' עיני עיטוס וכו' ז"ל
 דף ל' • מכתמא כל מה שהיו יכולים להק' מעליו משום חילוף דכ' ג' היו עושין וכו' • וס' פ"ק ג' מנו לתרץ דהא
 דר' וראב"ה לא מחייבו סמיטת הבר כהיכ' בא' אמה מקום דרוסת רגלי הכהנים לר' • ולראב"ה
 כנפון העבא משום חילוף דכ' ג' כפי' רז' • וכן ס' היה כ"ג וקן או מלה • ממתינו חשין וכו' •
 וכבריתא מלכנין עשיות סל כרז' וכו' כדאיתא התם וכמיה דוכתינן טובא • אלמא
 לא מטרמינן ליה • ולמה דאמר הוזה דמטרמינן ליה טפי • דאי כדוקי הוא לפרוש • הא ליתא
 דאפילו נישא דמטרמינן ליה וכוהו הכי מילי מקמי דעבד עבודה • דאי כדוקי הוא לפרוש • ולא
 יעבוד עוד • אבל לאמר דעבד לא' דהיכי לפרוש אי עבד ככר • והרי כל הטרפה יתירא •
 אויה אלף להדי פניא • כדאזיל וטבול • והדר לנפון וכויה • דאלן מקמי דעבד לא' טרח
 ע' דיתר אלו הואי כנפון או כדרום • ואלא תווח דעתי עליו נמי ליתא • דלא אמרינן הכי •
 אלא כמילי דכתיב כהי יהי' • בנפון גבול העץ • דעבדא' אל עץ אמא כו וכוהו דלא תווח דעתי
 כדאירא לסכתו שהיא אל עץ • כדכרי תוספת ווס טוב זל כאלהו מדות • אבל כמילי דטרחא לא
 אמרינן לא תווח דעתי עליו • ולא תווח דעתי אף על פי שלא וטרח כ' • שאין האחד סגולה לאמר •
 ודלמא

סימן כד לשבת המלח

יו

ודלמא אדרבא תווס דעתו עליו כסותהך כלכבו לאמר: את כל אלה ידועה שפא כל העם הוה - ככה ידוע עשיתי וזכרתי כי כבודו וזהו דלמר דאי לא תומא הכי כעבדינו למרוויחו כהדי דדיו - ואי כמי תסני ליה במדא - ים לתרן דלולו כישא דלין הכי נמי כהדי נכוה - ולא אמר רב כפא דאמת בצפון ואמת בדרום - אלא לפי הנרמא דמיתו ההם - ואי לא מנו מוקמת כנרמא הוה"ל לא קאמר מידו ועל זה עיין בהימן ל"א לקמן בס"ד. ואי ניפא דעם סנר רב כפא דאמת בדרום ואמת בצפון הוה"ל אלא דלא ידע"ה עניוהו בצפון או בדרום. הא נמי לא קאי דמנינן למישר דעכודי לכהן גדול הכי לבכוד ולתפארת שיהא לו לשכה אמת בצפון: ואמת בדרום - ולויאל למימרתנו ליה-בסד"ד דע"ב בית אבינו כה הוה מפתחין הקטורת - ואין סברא שיהו מפתחין את הקטורת בלשכה טהרה כ"ג הוה זמן הנה מכוחר בפני הדכרים האלו - שיש לגרום כשתחיתן דעדות - ולרב כפא נמי סבת ברא דל' כהדרין בדרום הוה"ל והקטורת דקיום ואינה מתקבלת - עובדה הדין נותן לפסוק כמתנייתן דמלות - מקום דתתם עוקרא דעלתא - וזהו כלל גדול - וזקטוה תוספת ווס טוב גופיה תמורה פ"א משנה ה' בענין חזון ככבא ישראל - וכפרק י"ב משנה ג' דכריתות גבי פלעתיא דר"ר ור"ם דנגעים:

וכדי

שמדע ותסכול בכרת הרע"ם ופי"ט ז"א ראו על ככה - ומה הניע אליהם - שים לכך לכל אשר אני מרמא איתך - בהאינס ל' כהדרין והוא ל' העץ בצפון - היו עמה שמהם ל' הגולה - ויל' הגויות - שהיו נבשלתן שיהו ואשרו עיוד שהו שלשתן כעורת ישראל - אשר על כן הקטורת יאמר שיהיו כדריהם לפרש כן - ואינה הסכנות אשר ל"ה הביאום וינזאום אלינו וזכרנו אותם - למה וינזאו כל גד צפון מעורר למערב פניו - להאינס בע"ד דוקא - מקום גד ודוקא - ומקום פגם שלשתן קיה - ול' הגולה אמרו שתיין - ראוי אם בן ששתיהן תהיינה זאת אשר זאת כקיה - וכשתכנה כדוחק ע"ד שתיי ללשכות - כאשר הם זל' דמו - בר חב' ז"א אמות - דתויתו עזובתן ל' אמות לג' כמלי הלשכות - ושאריו ח' אמות לל' הגויות ולל' הגולה - ותהיה ל' הגויות מושב בימה זקנים וכהנים וכל ישראל לדין בת ד' אמות ותו לא - רשעאל לויאלן ואין לומר שייכנס בע"כ קימת - שהיו גבוהה היו עש"ב' אמות ומטה - וז"ל קיה עד מאד :

דמכדי נברא באמתא יתיב - וכדי שישבו בחצו גורר צ"א וק: וס צריכים אבו לכנות בית ארוך מ"ו אמות - ול' אמות רחבו לפחות - וזה ברור - שאם ישבו ע"א זקנים בע"א אמות בחני עגולה - והעגול שלם יהיה קמ"ב אמות - וכל שום בהקיפו שלם טכאום - ים בו רוחב טכא - רוחב העגול והיה מ"א אמות - ומכלתא שאכסא חזקויות רבים ע"כ חכמת המדות להק"ל על המעיין - ברור ומכוחר שהלשכה הוה כמעט נדויבל שיהיה ארוכה מ"א אמות - דלא שניא כרוחב חצי העגול -

לרוחב עגול השלם - ואפילו אם כאשר שישבו בדוחק צפויים - מכל מקום יצטרכו יותר מל' אמות לדיונים לכדם - וזה אי אפשר כעורת - ישראל עלכד החני שבקדם - דהא כפני אכחול דוקא

בנהדרין יתני - ורוחב הלשכה הוה

בגבול שהיתה בחני גורן

והיה רחבה כ"ג

אמות -

מלבד

מקום ההופרים

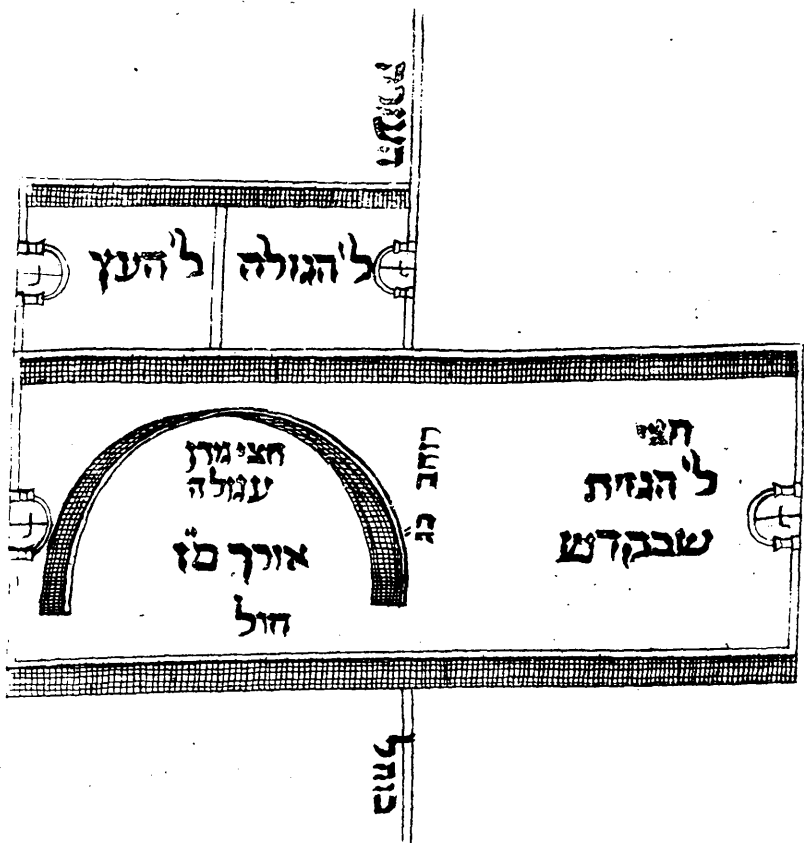
זכעלי דיוין - וכשתעוין פארא

תעבא את אשר הגנתו

לפניך כאר

בומר

ספר חנוכת הבית

באשר תתכונן בצורה הקודמת • כיון תכין את אשר יועדנו • ולך נאם להודות • כיון און להם
מקום כעז כלל ועקר • ומה באשר בהגיון שנקדם : אשר הונף ואשר הורס מן העזרה לצורך
הפיוסות • דקויסו בהנו בעגול • ואיך יעמדו במקום צר אשר אין דרך לבנות ימיון ושאל •
ויו שמע כזאת מי ראה כאלה : ואל תאמר שהיו דרך כס • דהורודוס לא היה כ"כ חלימד כנוסים
שועסה לבתחילה בית של ארבע אמות • להזקוב בה כל העם מקנה • לטמור על סגם עכלי טורן •
ולא עשו חומה באמה טרקפון שלא לטמור על הנס • וכשלא חזות של שיש שבין העומדים לבנין הכשר •
ולא עשו של כסף וזהב המסרוחים • לטמור על לא הסריוח בשר קדם מעולם • כדמפרש הרע"ב פרק
דשקלים משנה ה' • ואיך יעלה להזקוב לשבת הגוית כדד צמון מקום עשוט תשמישו • שיהיו הכאים
לדן דנוסים להקיף לבוא שמה • ואל העטכמים מקום נתעב וכאלה • ויכנו ל' העלם • ול'
המדויחין כדדוס • דהו לצורך בית העטכמים שהיה כצמון • ועוד שדוגמא מנאנו כוחא קאל לשבה •
כצפון

סימן כד לשבת המלח

בצפון העזרה עם ידומו את העולה • קטוף ל' המדחין כנידון דידן • ולמה יעשה סדרום ככות
 קמי • יגדולה מו סאין לה מקום בכל כד צפון ולא למערכ נמי • קטרו גמורו סנהדרו גדולה
 בחלקו של יהודה וכן היו בחלקו הר הכותיוהלשמות • וכל שאר המקדש עד סוף העזרה הם בחלק
 של בנימין • ואם כן כל צפוניו של מקדש היה בחלק בנימין • ואילו סגוית כצפון הוא • היכי
 עסקת סנהדרו גדולה בחלקו של יהודה • דאלו בדרום עסקת לה בחלקו של יהודה • קטרו
 אמרנו רבננו ונאת מחלקו של יהודה זכו' בוכאים וכמה דוכתן • והיתה עסקת דף כד
 בדרום עכנגד המוכח • אלמא כל דרום המקדש היה בחלק יהודה • והתם ימי עכדי ל' הגוית
 עסקת לה שפור בחלקו • אלא כצפון לא עסקתו עמא אלא עכנגד המוכח ולחין לכד מורח •
 וכבר אמרנו שלא ענינו לה מקום קם • והראב"ה זל נמי סבורא ליה הכי • כאשר הביאו תוספת
 ווס טוב גבי' הגולה • דאמר עסקתת כן מקום כור הגולה • ורעה סנגול • והוא מוכני
 עעשה כן קטון לכור • וסכאותו הכור היו עסקליון אותו • כראה עכדיוו של הגולה יכדרום •
 דהכיור נמי הוא בדרום • על זה פארוך סופין כ"ט ול' • וכמו כן הביאו בעל תבנית היכל
 הגמיות נמו פפורטנו • אמר על כן אמר עסקתת ל' העין לפי שהיתה עמוכה לשער הדלק
 כנראה בספרו •

את כל חוקך דברי אלה סגנוי למיך קורא נעים כמזוה זעושה • ימסי דרום וקבל סכר • והיה לך
 ימות לקרב או לרחק • כאשר יוטב בעיניך • ויולא תוכל סאתו מחיה נא מספרך כי עליוך המלכה לגמור
שלש אלה הלכות הו לכתת סעלה • ל' ספרה לכתת המדיוחין • ומסכתת סל' העלה
 היתה הראיכה לכד מורח • מדלא תכן הכא סמוכים למערכ כדתנן גבי השערים •
 דמ' ע התם למערכ למורח אקטוב • ככסותן ט"ו • אלמא הכא אקוב מעורה למערכ
 כן פורח תוספת ווס טוב זל פרק ה' דעדות • ואלת הוה ליה למימר הכא סמוכים למימח •
 ב-שערים סמוכים למערכ • זל דלא אצטריך • דעלתא דפאטוט סיא • דמעורה כרישא
 משבין • אכל מעערכ דלאו אורח ארעא הוא אצטריך • כלכתת העלה הו נותנין עליו לקרבן •
 והוכיאו בתוספות שהו אלג' לכתת ומחילת • זשוין לקמן סופין כז:

אות כה לשבת הפרוה

לשבת הפרוה • קם היו מולאים עורות יקטסי • ונקראת כמס פרוה • סיה עכסוף ל' •
 פחית עמילה תחת הקרקע בקדס • עד סוראה עבודת כ"ג • והרמז
 כו וקראו אותה לשבת על שמו • כן פיר' סערוך וסכואוהו סמוכות • ודומים לזה דכרו דרמ' כס •
 ומה מודעא רבא לדאמרי סמוכות סכואו כסיון כז לקמן סיחה עמילה תחת הקדס • ורלס
 איותו אקטוב יתד לראות בטבילות סהן גדול כג' בית ספרוה עעל גכה • והרר' כמכ סיחיה
 פקראת כן על קם עורה ספרים • זוכר לדכור וסכ ברום • קדומה לדס ספרים •

אות כז לשבת המדיחין

ספר חנוכת הבית

לשבת המדיחין: מס היו מדיחין קרבו קדשים פעם ראשונה שהיו כמאסים * ולאחר כך עם
בקר קדשים מדיחין על השלמות של שיש שבין העמודים: עיין
בפירוש תוספת ויום טוב כרקה למדות סנהדרין:

אות כז גג בית הפרוה

גג בית הפרוה * הוסיפות טכילה לכ"ג בלתנו רכנן מעט טכילות ועשרה קדוקין טוכל
וכו' וכלם בקדש על גג בית הפרוה * והוא בקדש כתב רש"י זל כנויה
נתן עזרה מקודשת למעטע דחזקא בקדש קאמר * וזהו דעת המוספות גם כן * והנלתי דכרוסס
כסיומן זט * וכן דברי ת"ט זל:

דף ל"א הקשו התוספות זל כיוס"ל מהי"ל דעפטר שכי דגנין ועלויות לא כתקדשו * ואם כז גג בית
פרוה לא היה קדש * ומירצו דגג פרוה היה סוף לקרקע העזרה * דהיינו דבית
הפרוה מקולה הוא * וקשה לכו דכשלא או גג בית הפרוה עליוה כדס' דמיקרא היוכו דאיהא מכיבה
על' המדיחין לעלות אליו * אלא אם שיה לקרקע העזרה * מסוכה למה לי * ה"ל ליהנם כו דרך
בעזרה * ומירצו דגג בית הפרוה אף על גב דסוף לקרקע העזרה * לא היה ליה פתח לעזרה משום
גנופיות לכו סכה גדול טוכל סס * אלא הוא ככסיון לו דרך מכיבה על' המדיחין * ועוד אמרו
דעל ברחין המדיחין תוכס קדש * דאיו לא תימא הכי * הוה ליה גג בית הפרוה * כמול' הכנויות
בקדש ופתחויות לחול דתוכן מול * ואף על גב דמחילה היא תוכס קדש כיון דכתוחה לעזרה * לדודי
עיהא קשיא * הויכו ענית עוקמת לל' המדיחין פתוחה לעזרה * כהיתיה: מחילה לגד מערב
ובדאמרן * זל דהוה שלמת פתוחות זו לזו * ול' המלח פתוחה לעז * במעלה שהיתה סס
והזכין כתיון עליה: * כאשר תראה בצורה הכוללת בראש הסדר * ובהכי הוה כלהו קדושות *
איינו זל ל' המדיחין פתוחה לעזרה כגנה * ומשהכריתו התוספות זל לזה הפירוש: ולא מירצו
דגג בית הפרוה * אע"ג דהוה עליוה * הוה קדש * כשפתוח לעזרה * משום דעס כל זה לא

דף פ"ו סג' ילן דתהויו בקדש * דהא אמרינן בפרק ו' דפס"ס' דגנין ועלויות לא כתקדשו * כסיונס
סוף לקרקע העזרה * ומדלא עסקי התם תלמודא שפתוחות לעזרה * וכן בחלונות ועזבו חומה פ"פ
דלא סני כשפתוחות לעזרה * אלא שבעי לכו גגן שוין לקרקע העזרה * וכדכרו התוספות *
בן פסק הרע כס' בפרק ו' עילמית כ"ה * אמנם כדעס עסקת מדות אהי"ל דמתן והלוים
ככ"א עקום וכו' ארכעה על ארכע פנותיה שכתון וכו' * כתב רבינו שמעון עילמית שכלת מכתון קלי
שכלהו * אמנות של עזרה ואשערים נמו * מהשומרים על שער העזרה הוה שומרים שכתון *
דף ס"א וכן כתבו פ"ג תוספת ויום טוב ורע"ב והמפרש בתמיד * ועממע מכווה דלוי הוה שומרים מככסיו
על שער העזרה * לא היו וכליה לישב דבעזרה שקרו * וכן פירשנו הרע"ב והמפרש בכדיו"ב *
ויתיישב לפירושם גם פירושנו כסיוסן זו לשער הניזון * דאמרינן ועלויה כנויה על גביו ופתח היה
לו לחלו * וכירסנו סחיתו גביו היה פתוח לחול * דאיו לא תימא הכי אלא שהיה פתוח לקדש * אם
כן והיה בעזרה והי"ל וסגרי סס בל"י יסב"ה * מיהו קשיא טובא דא' דאמרינן דגנין ועלויות לא כתקדשו
וכל הסוגיא דומא ובדאמרן * ולמפרש דתמיד קשיא אדיתה שכתיו"ב המוד פורס אככ"א * זל שיה
שומרים ומס' זלילה שלם ככהנוס וכ' אכלוס * ואילו היו אותן עליות כנויות מקנתן כעזרה
וכולין

סימן כז זג ביוז ופו נוו

יכולין להיות לישב עם בקהו ועפים * דוגון ועלוות לא תקדקו כדאמרו בבבבסיס וכעורה אין אדם
 ויכל לישב וכו' ע"כ * וזוהו אם כן דבריו פותרים זה את זה * שיחא אל דקומרים על סערי העורה
 לאו דוקא על השער קאמר אלא לטובה בקרקע העורה : ויהיה פירוש על סערי העורה * כמו אצל
 סערי העורה * ואילו בן סכרת הררם וסיעתו ולא פליגי דיוקא כמו שהרמ"ם ז"ל צוסי כדוף ה"ל ב"י
 הכתוב אמר שהסמארים בשערי העורה סימרים מבחן :

ותי זל פרק ה' דעדות קאמר דהו"ל ל' פדמין כ' פתחים * הפתח סאחד השמשם ללשפה
 ענשה להדה * והכ' במקום שהיא סמוכה לל' פתחים * וכתבם הסו"ס מיד היתם
 הפסכה הזאת : סלתי כן בעוניו לומר : סכ"ג יעלה לבית טובלתי דרך פתחים סמדימין כו' * ועטמם
 זה לכהו המוספות דמילה סוף * פתח סאחד כנגה * יזהכ' ל' הפרה * אחד לכהנים למלכת
 הדה * ואחד לב"ג * וקסה על התוספות זל * דלומא דגנ בית הפרה הוה פתוח לעורה *
 ואי נסריכא פסוכה לנ' הלמקת פתחת הקרקע * סתהיינה כקדם * בטכמות לעורה מיהו זל
 דלכחי לא אינטיבא מסיכה * דלמאי בעינן דלהווקדוסי * אי לא אינטיבך לנג הכתוב דכענן
 בקדש כדאמרן * ועוד דלעכוזו מסיכה עולה לעורה ולא לנג בית הפרה סכ"ג טוכלסה

אות כח לשבת העין

לשבת העין אמרו ל' סגות וז' סגות * והוא הנקראת דגמאל ל' פרהדיון * פתוך
 שהסגות בדלוגים ככית שני אחר מענן הנדוק דעשים הו * ולא היו מלשון
 סתן * פתחלים כל זכ"הם בפרהדיון לל' * סהם פקידו סמלך סמלחין אותם כל סנה * והוא
 ל' הסן דגל * נסם עבר גמון אמת טבעה * יפוס קידם ווס הכפדס יסדליתא בואמ"ל וטבע לקריתא
 סל עין * כתב בעל ספר סגות סוכ"ל * למי דהיתה סמוכה לסע"ה דלך * סמסס סכניסוס * עניס
 לערבה * וכן דבריו דרע"ב זל * וכתב תוספת יוס"ל סהיתה סל"בין דבולל תוזח דעתו עליו
 בפרק ה' דעדות * וסקה הר"ב זל מהא דלא טענן לך אפרה כל ע"כ * ומיך דלא אסרה תורס
 אלא אכל מוכה ס' * והוא למען נוקדן ולמס * אכל כע"ג וסדליתא עומד עכ"ל סקה
 עליו תוספת ווס טוכ דל' העין היתה כע"ג * ואכ' לא היתה כהר הכית * ואינו אופר דלון וו טענה
 בלל * סככר ידענו על עין פתוחה להר הכית * וכדסיים לפלתיה תוספת ווס טוכ כמי התם *
 והוה כמו לשבת סכרות בקדש ופתופות לחול * דתוכן חול * ואם כן לא קרא מידו להר"ב זל

דפיר קאמר דלא בות בעורה * אלא בוד סכות * שהרי היתה כהר הכית לכל הדברים * אכל
 מה סקדל פליגי בער * גלשה סאפריאל סכרס וכו' * אלא כע"כ כשער ליקמר וכו' ודלוי סוף
 טענה סכניסוס ואו"ל * שהו תוס"ל לו טובא * דאי סעעין זל' העין סוף סוכי ספני לס כסלך
 למכות סכעורה * וכו' סוכי דקרנו בעורה ללותן למכות ספתוחות לס * סע"ג סכניסוס כחול *
 כמו סעעלי סתוספות אמרו בקדש לל' ספרוה וסדיוחין * אף על גב דסמילות סן *
 ס"ה לל' סכעורה ופתוחה להר הכית * דלון לתת לן סס למכות
 סכעורה זל ע :

לשבת העין קאמרו כדמות והוא היתה אמרו סתיהן * אפודא סהיתה אמרו כל אמת סמתיסן
 בענין סל סגולה וז' העין הו כמות אמרו ל' סגות ססו * ונג סלסתן סאח *
 סנה סגתי למכין גרמה ככסון כ"כ * כה תלמח סף תסכול דכרו אלס סאמר הרסית * ולפי
 סאדע כס סנה סדר למכות אלו סעמין ל' סגות ל' סגולה ל' העין דלא כס סענה * סכ
 ככל סוססת עס טוכ זל ססול סוכר * ססו וו סקר וו סכרה * וס"ל העין היתה סאחרונה לנד
 סערה

ספר חנוכת הבית

מערב • וסלכך אמרו כמנהג וסוף היתה אחריו שתיהן כלומר לנד מערב • סלכ' היונו אומרו
 מקומו לפני שתיהן בעזרה • ומעורה למערכ קחשבו כי יוכי דחשבו ל' העלה ול' הפחה ול' המדויק
 שכנפון • מיהו און וו ראהו עכן דרך הרע' כס' לשכות דבריו מדבריו המנהג • כאשר פנינו כפנין
 הלכות שבעזרה שהעתיק שמונה ולא עש' • ואמרו בעמטותיו עש' לשכות בעזרה • וסוף העתויק
 בעזרת ישראל • ובאלה רבים • וכמו כן הכא חשבו ל' הגזות כרוסס האול וגדולה מכלם •
 ואחר כך ל' הגולה שהיא בקדש ואמריהו ל' העץ שהיא חול בדאמרון • ועוד טאס מלשון והיא שיהיה
 אחרי שתיהן כא לשמועיון שהיתה מעורבות • למה לא תפס זס הלשון גם כל' המדויק • ללא
 טאס דעמערכ למורה קחשיב כדאמרינו בעשרים דאכא יוסי כהין פרק ב' דעדות •
 וכנפון ט"ו •

אות כט לשכת הגזרה

לשכת הגזרה על עס חור הגולס הקבוע בה דהיינו עס גלגל • על' וגלה על' ראשה שזאכין ע"י
 ידומים סן הכור • או יראה דעת הראבים זל שיהו הגלגל שמשלטים בו הכיור
 כבוב • טלס יהיו מיוסו כפסלים פלגיה • וטעמא דמסתבר הוא • דלא ס' דסיקראולה ל'
 הגולה • על עס ביה שסיהו גולה לשאכ קיס' • אכלאיו מקרו סביב גזול מוכני דכור • דכר
 גדול הוא • ומסתבר סיקראו הלשכה על עמו • ועל ס' דכור עסא דמכירא ליה דל' הגולה
 דרוס כאשר ויעדנו למעלה סימן כ"ד • סבור הוא סו עסוקין מים לכל העזרה לשמות קבון
 מתוקים • ולהפדה היתה אמת המים כדכרו סר"ג זל ועיין סימן ל"ח •

אות ל לשכת הגזית

לשכת הגזית • שגס כנהדרו גדולה של על' וחספת • כמנהג סכאל • סנקדס און זסיבס
 בעזרה • והיתה אכנו גזית לכבודן של סנהדרין • ולפי סמנה לחוד עכ"ז
 לסנהדרין • ונהיה אחר לכיוסות • לכן גרוך סתהיה גדולה ורחבה • כאשר תוכל שאת כל'
 שכתנים וכנהדרין • ויתר העס הפתאכטים לקרוס את שבע כדתג' כפ' דתמיד • ואמרינו
 דף כ"ה כפ' דיומל אמר אכנו ע"ל' הגזית חנה בקדש ונהיה כחול • וס' ע' סני פתחים הוילה ס' פתוס
 לקדש • ואחר לחול • דאוס ד' הלה כקדש זקן וקסב כמערכס • והאמר סר און וסיבה כעזרה
 וכו' • ואוס ס' כלה כחול פיוס בעזרה וכו' כדאמ' סתס • והאזקן וסכב כמערכה • ר"ל
 לפי קשיו יסמיס כחזי גורן כיה אותו גורן לנד מערב של ל' הגזית ופניהם למורה • ופיוס למורה
 עומדים צפופים כעזרה ופניהם למערכ • ומעורה ועערב דלתו ל' הגזית קאמר •
 בחב' הרע' כס' זל כמסכת מצות זול' • וכן נתבאר בגמרת ווסא • סל' הגזית חניס קדס
 ונהיה חול • ויס לה כ' פתחוס ס' פתח לקדש • ופחת פתח לחול • וסמנה של חול
 סוא לנד מערכ • ובאותה סמנה וכו' לין לשבת ע"כ • עסעס סאוכו ספרס האי בקדס כדקאמר
 דף כ"ה בגמרא דיומל • דוקא בעזרה • אלא שהיה קבוע מקודם • ובי הוא גוונל בתב' ככל' בום הכחורה •
 סט"ה

סימן ר לשבת הגזית יש

חזים היה קדש • ומציה היה חול • ולא אמר בקדש זקאול טובא • לטבא דמטרא חתם • וכאשר
 שארככו כסיון זט כל' המוקד • ועם טרחתי לויטבו • דהתם כשו קאמר קדש ולא פקדש עיין סס •
 אבל ככזן לח ודעתי מאי קאמר • ולא אדע לצויר מציה של חול לנד מערב ומציה של קדש לצד מציה •
 ולומר שהיתה בלה חזן לעצמה • אלא שהציה המזרחי היה פתוח לעצמה • ומציה המערבית היה פתוח
 לחול • לא נהיר ולא סביר • טכאדא אמרינן כוונת אמר אבוי ש' ל' הגזית מציה בקדש ומציה
 בחול • וס' שבי פתחים היו להם וכו' דעשעע שכלו שיהיה מציה בקדש • לא בני דפתוחה לעורה
 בפעתיחה גם לחול • אמנם לפי דעתו אכשר לומר דל' הגזית עצמה לא היתה בלה לטבא חתם •
 אלא כותל כה היה עפתיק בין מציה שבקדש למציה שבחול • ואם כן הויה פתוח לקדש אחר כעסך פתחו •
 ומציה שבחול כעסך אחר פתחו •

הטעם עשויות הפיוס כל' הגזית • הואיל ויכולין לעשותו בעצמה פורשו המוסכות זל
 כוונת דליון דרך לעמוד בעורה בלא פנכת • והיה צריך לטול מנפת של אחד מהם סס
 כפיוס • ועוד שהיה אחרים א היכל ה' שצדוים לעמוד בעגול • והבינו כשו אשכחן ה'סם דף כ"ב
 מעשה שהם שניהם רמים וכו' מעמד רבי צדוק על מעלות האולם וכו' • ופירוש רש"י על מענות האולם
 שהר הבית • מעלות הרבה בנה עם הורדוס • והואיל ולא פי' דעל מעלות האולם חזק יתיב רבי צדוק
 דהא אגל המזבח הוא • שניה שמעינן דאסור לעמוד ואחריו אל היכל ה' • ואל' חכתי היכי ותיב כל'
 הגזית בלא פנכת כמציה שבקדש דהוה בעורה לכל הדברים • ועל לומר דליון לעמוד בעורה בלא
 פנכת • עשום דפתחו כמצמות לפני היכל ה' • אבל פלספה דמוקפת מצמות • לא מקרו
 מצמות דליון רואין עשום היכל ה' •

מחצית הגזית שבהול וירדיו לקרקע סר הבית כמעלות שהו קנת פסוק מן העורה שכתבנו כסיון
 א' • וכן כל' העץ •

אות רא עריית אבטינס

עריית אבטינס עס היו עפטיס את הקטורת • וערב ויום הכפורים היו מעלים כ"ב טפה
 ללעדו חפיכה • ועל כן נקראת גם היא לשבת כהן גדול כ"ק דיוס' דף כ"ג
 ובהלכות הסוגיא בארך כסיון כ' ד • והשתא דמוכחא פילתא חתם לפי הסכר • דל' פרהדרין והיא
 ל' העץ כדרום הוא • ונכרסת מתניתין דמדות • היה צריך להשיב ע' אבטינס כצפון • ספן
 אמת כצפון ואמת כדרום היו לרכ פתח • ואל' פרהדרין כצפון • ל' אבטינס כדרום כדליתא
 במס' • וכן תוספת יום טוב ההולך אחרי הרע' כס' אל דסכריא ליו דמחית הנשרא דהתם מסקנא
 הוא • ול' פרהדרין כצפון • איהו כשו מתיב ל' אבטינס כדרום על בני עשר המים • דהכי
 תבוא חתם גבי טבילת כהן גדול על בני עשר המים • וכנד לשכתו היתה • דעשעע טעל גבי
 העשר ההוא גם הלשכה ההוא כנויה • ולדברינו אל' להשיב טפה ל' העץ דהא אמרין דג
 פלשתן טיה לל' הגזית וגולה • אלשא לא היתה עליוה • טכאמר שתייה על גבי עשר המים •
 ולפי זה צריך לומר שגם כות אבטינס כדרום היתה על בני עשר המים כנד הטבילה • ויבוא לפני
 גרסת רב פתח • דנרום ל' השלח וכו' כדרום • ל' העץ וכו' כצפון • דלא כגרסת מתניתין
 דמדות • היונו דמיותו עליות אבטינס כדרום • כדרום אשירוכן וכנד לשכתו הויה אלשא לטבא
 היתה לזכרון • אלא כי גרסינן כשתמיתין דמדות דל' העץ כדרום • ואמרין דעל בני עשר
 המים

ספר זנונו וזנו

פנים נמו היתה לכה לכה גדול כנד הסתלה אלמא בלהו בדרום כנהו : ולא קשיא עידי אהיה אדרב
 פמא : דקאמר אמת בצבון ואמת בדרום : דרכ פמא למי נרסתו קאמר : דלכאורה פשמע
 דאמת בצבון : ואמת בדרום הוה : ואלא לא מוקשת גרסא הכי : הא נמי לא תיקום : אלס
 דמרוויסו בדרום כנהו : וזע לבמס : דלממא לעולם סבירא ליה לרב פמא דהוה אמת בצבון ואמת
 בדרום : אלס דבני לממכר אול' פרהדרון בצבון זול' אבוטנס בדרום או אופכא : ואלו תישוך
 פגרא דל' פרהדרון בדרום : הא נמי תישוך : דכתיב אבוטנס בצבון : ולפי זה היה ר"ל דמא
 דאשרון וכנד לשכתו הוה : ולא דוקא קשייתא על זכו בער סעים : אלס דמכילא לכות
 הטובלה : הוה על' העץ הוה בנד הסער : מעל נכה היה כית טובלה לבין גדול :
 ואולי קונונו זל באמרס וכנד לשכתו הוה ר"ל אלס לשערוהו : וכל זה פסק
 פסקא : ינריך עיוון רב :

אות לב מובה

חמובה תכף למיך רואי עורת כהנים : ארבו לב' אמה ורחמו לב' : וכן היתה מדעת
 עלה אמה וככה אמה זה הוהוד : כמאר ל' על ל' : שהרי בונקס אמה לכל רוח
 נמצא ס' אמות באורך : אך אמה ברוח ארו ל' על ל' : אמר בך עלה חמש אמות וככה אמה
 אחרת סבוב : כשאר כ' חובל כ' וזהו סביבה : אמר כך עלה ד' אמה אחרת סבוב : למקום
 הקרנות נעבא אנה המובה כ' על כ' : ולמי שהאמה עכה במגלות הקרנות כאלרבע וזוית המוכס
 אינה הולך : שהקרנות עפסיקין : צריך אלס כן להפרש אמה אחרת למקום שמונה סביב לסלך דגלי
 הקרנות : דהיינו אמה לכל רוח : כשאר כ' על כ' למקום הערבה :
אמות : המוכס מהו ית כ' עמס טפחים : וזו בת טסה טפחים : ונכח כל המוכס עם הקרנות
 טפחים טענה טפחים : כן המסקנא ב' פתי הל"ס : וילפינן להו התם מדכתיב
 במזקאל ואלה מדות המובה באמות אמה אמה זמפח פי' מלת המובה מהיה
 כמות אמות טאמה בנומית תחוק מכן אמה ועמס : וחוק אמה יה יסוד ססיה זכוח אמה זכ
 ה' טפחים : ואמת רוחב זה בניסות המוכס באמה קאנה כמו כן : אבל בניסות דיוכת
 באמה בנומית בת טס טפחים : ונבולה אל שפתה סביב אלי הקרנות שהיה נבין
 אמה בת ה' : חזרת הארד דמאמצעית האבן מודד : והוה ארפל לכל רוח : דהיינו אמה
 דכל זרת מנו אמה : אלא כן כסך לרש"ז : עוהו להרש"ס זל לא סגא לדאעה דרוכ ככנסת
 היסוד לבניסות הסוכב דכללו עיניו : וזכו פשו להו במקום המערכה אר כעה טפחים : יקר
 בטפחים לז דק : ובמסקנא בני בדידה בני מסקינן : ולא חנונך לבבית רש"ז דמסתבר טפי על
 פי המסקנא : דאלו להרש"ס קסה : דכהוה אקשינן בממא : לתאי דקס' ד מעיקרא :
 דחוק אמה כניסה : הא כ' על כ' ח' א' עמס הוה : וכו תימא ביון דלס הוה אמת לא סביב לה
 מקום הקרנות אמה עוה ואמה עוה בממא כ' : הא ב' ח' וכו' : ומתרגמן אלס חוק אמה כנוכה
 אמה רוחב כניסה : זכולה אל שפתה סביב לא סגא סכו ולא סגא סכו ע"כ : ומדקאמר דממא דלס
 סגא או מקום הקרנות באמה בת ה' או בת ו' : ס' דלס הוה כניסה במוט נמי באמה בת ה'
 בדכתי דמ' כ' : ונג המוכס לכו כ' ח' א' טפחים הוה : דלס הכי עשו לא סגא הכי כניסות
 סקרנות : סל פשו להו טפחים בבניסות הקרנות : וסדרא קשייתין כל סונו דוק' : וכתיב תינ

סימן לב מורה

נ

ול' כרוס פ"ג דמות דקרנות רחבן כאלה כת ה' לרס' - ול' ארס' כס כאלה כת ו' - וזה לדברי
 הספקא שהבאנו לעיל - ונבולה אל שפת סכוב לאשכא הכ. ולא שאל הכי - וינא לנו מזה שפלא האופר
 דכניסת היסוד כאלה כת ו' - פשו להו כרוחב כ' טפחים להדיהו ככניסת הסוכב שהוא כאלה כת
 ה' - ואפילו ימא דרוחב הקרנות כאלה כת ה' נמי דהא כמסקנא אשויבן לא שאל - פשו בכלהו
 ד' טפחים להדיהו - וקרא בטפחים לא דק' - מיהו אונזי - פוכרס דהוי הכי - שהרי אמרו בלשון
 לאשכא - לאשכא כרוחב תהיה כניסת מקום הקרנות כאלה כת ה' לרס' - דאילו היא לדדיה נמי
 כאלה כת ו' כדמ' כס - אלא דלא שאל קאמר אי הוי כאלה כת ה' נמי - וכן אמר נמי תוספת
 ויה טוב גופיה באותה משנה לעיל - אבל לרס' בס' ז' - בהכרח הוי כאלה כת ו' - כי הובי
 דלא תקפו הא כ' הוי - שהרי הוי פשו לכו ו' טפחים - אי קרנות נמי כאלה כת ה' - וכדאמרן -
 ומכל מקום קשה לדבריו לשון סגמרא דקאמר לא שאל :

כך היו בונים אותו - מביאין דפוס מרובע - ארבעה קרשים מעדיו - כל קרש לב' אמה ארבו :
 ורחבה ה' טפחים - וממלאים חלל הדפוס אבנים וסוד וזפת ועופרת מהזך - ונעשה מקשה
 אמת של לב' אמה על לב' אמה - גובה ה' טפחים - וזהו היסוד - אשר כך מביאין דפוס אחד
 מרובע כמוהו גובה' אמות - וחללו ל' אמות על ל' אמות - ונתכוונו על היסוד באמצעיתו -
 באופן שיאמר מהיסוד חלק מזה לו אמה סכוב סכוב - ומעליו הראשון - ונדבק ביסוד ונעשה
 מקשה אחת של ל' על ל' - וחלק שעליו כקרא כוכב - קור והכוונו דפוס שלישי מרובע ה"ח אמה
 על כ"ח אמה - וגובה שלש אמות - ומעליו הראשון ונעשה מקשה אחת של כ"ח על כ"ח - באופן
 שיאמר מן הסוכב חלק סכוב סכוב אמה אחת כביסוד - ועל הדפוס העליון הוא היה ג' המוכן -
 ועליו עושין הקרנות כאלה החיצונית סכוב כוונת הסוכב - וכך היו עושין כותנים ד' דפוסים
 כל אחד אמה על אמה כגובה אמה על ארבע פנות ג' המוכן - ומעלם זפת וסוד כראשונים -
 ונעשים מקשה אחת - ואמה הולאת סכוב סכוב כראש המוכן - הוא כקראת שקום הקרנות -
 גלגלים עמנה אמה אחת סכוב למקום הלך רגלו הכהנים - ואם כן ושאריו כ"ד על כ"ד כנגד
 הסוכה - וזה מקום המערכת :

הקרנות היו כקנס הזווית - לאמקו מדעת הראב"ד ז"ל שאמר בהגנות - אולו היו לפנים
 מהארבעה טפחים שוותרום - דלאשכא לכו קרא לכניסת הקרנות מד בני המוכן -
 וכבר הובנו עליו ה"כ פראו - והבאנוהו דהר"ם דהואיל דלא הוה כניסה לקרנות - לא קאמר
 תנא עלה ג' וכנס אמה וכו' : ואפילו אי קאמר כדגרים הסמ"ג עלה ג' וכנס אמה - זה מקום
 הקרנות - לא תימא מידו דממילא שפסע דכניסה עמנה הוא מקום הקרנות :

יסוד המוכן לא היה מקוץ מארבע רוחותיו כמו הסוכב - אלא הוה משך על פניו כל הצפון
 ומערב - ולא היה כדרום וכמזרח כי אם אמה אחת סמוכה לקרן - אמה מורחית דכוסה
 לזכוד צפוני - והדרומית לזכוד מערבי - הכי איתא בסודות - ושוותו לה בפ' אוהו מ'קומן דף נ"ד
 ומקוין כגמרא אלוהא דרב מהיתוין דמוכה לכ' על לכ' דמן כנר קאמר דוקא - ופי' רס' ז' מן כנר
 לאו כד' רבעיו חקטיב - אלא מנד צפון היה לב' - אבל כמורה ודדעם לא היה אלא ל"א דקרן
 מורחית דרומית חכרה לה אמה לדרום ואמה למזרח - ומותיב כגמרא לרב הא דתכיא כנר כוונן את
 המוכן מביאין מלכ' לב' על לב' וכו' - ומתוך דמחית מידו שיתותיו וקקול ליה - ופירש רס'
 כלושר במקומו על כנגד חלקו של יהודה הניח עץ ארון ועביו כעוכי העלכון - וחלק בתוך העלכון
 אלא יכול להדבק עם חלקו האכזרי על ידו כפיכת המחו של יסוד כקניא - ול' כביכס קנת סגלו -
 וכאמר מקומו חלק - ויפה גלה בעל תוספת ויה טוב כס' - דרת הבית טעות המביאיה המוכן כפי
 הרע"כ - ולא היו מניחים פניו כ"א הקרן דרומי מרחק - וסגנה הוי הוצאת על פניו הסדפוסים -
 ועעם חסרת היסוד מנאר כפרק שויהו מקומן - אמר רבנו אלעזר לטי גלא היתה כקלף של טורף - דף נ"ג
 דאמר

ספר חנוכת הבית

דאמר עמואל מוכח אוכל בחלקו של יהודה אמה • פירוש רש"י טורף כניסין דכתוב ביה כניסין זאב
 וטרף • בכקר יאכל עד • מתרמינן בלחסינתיה יתכני מדבחה • וזה הכות והעזרות הוו בחלקו
 של יהודה עד קרב למזבח • ובמזרח ודרום חלקו של יהודה היה נכנס במזבח אמה כדכחב היסוד •
 ולכן לא עשו שמה יסוד • דלא ליהונו מוכח בחלקו של יהודה כדאמרן • זהו דאמר רש"י פן הנד
 עליו בד' רבעיו קאסיב • פירוש דלא חזיב לב' אורך ורחב מזבח דבוב • אלא כד' צפון אס תשדוד
 בירכתו הובנו עמרח למערב תמנאס לב' • וכן בירכתו המערב מנכון לדרום לב' אמה • ואציר
 לך ככופ חו' טלפנינו • אשר תראה כניונו כיאר היטב •

אסובב • היה כונס אמה בת ה' טפחים סביב סביב • ואמה אחת למטה מכניסתי חוט הסקרא
 חוננו סביב לה כדיול כיון הדמים העליונים מהם דעו מטאת בהמה ועולת • יעוף •

קדמם כורק למעלה • לרמיס התמנוס מכל שאר הקרבנות • משען כירק למטה • וילפון
 מקרא • טכאמר ואתם הרשת עד חזו המזבח • התורה נתנה שמיכה להכדיל כיון דעיס לדמים •
 דף צ"ח אב"י שתי סל"ח מסקי דמופה הוי ב"ה טפחים • עליונה דמזבח כ"ט • שקדנות ועד סוכב
 כ"ג דהיונו ח' דמקום שמערכם זה דקרנות • כמה כבוד לפלגיה דמזבח סתא • דהיונו אמה
 אחת אתאן לדאמרן טהטוט היה אמה אחת למטה מהסוכב • זתנן דעו אס יעאלן למטה מרגליו אכיל
 אמה אחת כסרה • נעאל נכהו פן הארץ עד הסקרא כ"ט טפחים •

ג • המזבחה"ה על כ"ט • ובשפירוס עמנו אמה סביב למקום הקרנות • ואמה אחת סעוה
 לה • סביב לה לך רגלי הכהנים • טכאמת הקרנות רגליהם לא ועבדו שהקרנית
 מפסיקין • יסארו כ"ד על כ"ד • והוא מקום שמערכה •

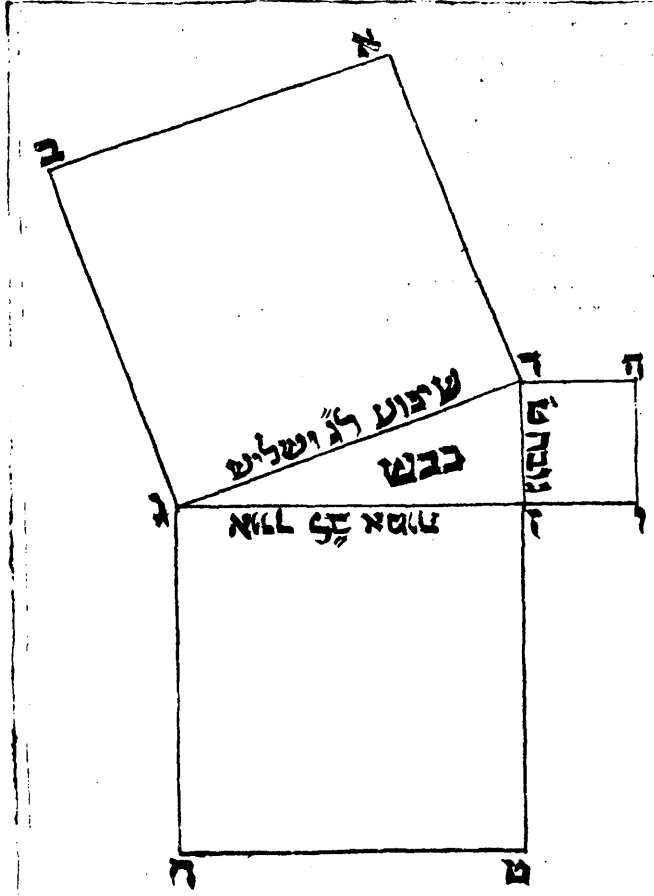
הקרבנות • נכנס אשם אחת בת ה' לרש"י ולרש"ט • זכרונן להרמ"ם בת"י • לרש"י לא סתא
 בת ה' אובת ו' • וחלולות שיו פסוקן • יכן פירוש דש"י • זהו דאמרין אכניס
 סלפות • כדאמר רב דקחית צידי עשותיה וקול ליה • כדרך שפי' ביסוד • ונקבים דקח
 ונקבים בארבעת ס' • בופול דם הכהנאט ובלבב כמזכו • זכרון מערבית דרומית של היסוד הו
 שני נקבים • במין שני שוטפין דקון והם הנקראים שתי • טעמים הניתנין על היסוד
 שערבי • דעל יסוד דרומי יורדון בהן • ומתערבון כמותם הקרן בא' מה וינאין לנחל קדרון •

אות לג כבש

ק"ס כבש • סיה לדחמו של מזבח • כדכתוב בפ' קדשו קדמים כל מנחת שאתה פונה לא וסו אלא
 דרך יעין • וילמין מוס של טעמה • וקאמר קרא שמשעיר כבש כרחק הראויה לפכת
 יאמכה לעור • וטעם אמה יאמכה ליעין • ואין לה רוח הראויה לכך אלא דרום • כדאמרן
 טעם • אורך הכבש מדרום לצפון לב' אמה • דרחנו משורח למערב זו אמה • ואורכו ר"ל אורך
 פייסו • לפי טכאסותו באורך לא' הו סלאל ל' • כדשקצין כנאמאל • הכבש והמזבח ס"ג
 סני פתין ארבעה סו • ועמנו כנאט פירש אמה על יסוד ואמה ועל הסוכב • והאכו לפי טראש
 סכסכא על ג' העינים • ענדין לערוש שתי אמות על יסוד וסוכב • אלא שא באורך השפיש
 קאסיב • פייסו פייסו לוי פוכא דבי תודק שפיר • לא טכא. לא כיון שמוע. ולימוד טכא • וכסא טכא
 למיץ •

סימן רג בבש

לסוף חשבון העמון • כמה יתר אלכסון של מרובע על גוו • תקשה לך מוכח הכל דלא שכל לן •
 זעמה התוכח יתכן לך • כבאמרם במדות פיה • הכבש והמוכח פקיסותים • עם כל זה הכבש
 ל"ב והמוכח ל"ב • עדין • אלא שהכבש עולם ב' אמות על יסוד ועל הסוכב
 להגיע לגג המוכח • וזאת ב' אמות ככללים כמטום אמות גוף המוכח • אכל אכחו כגורד
 בדעתנו • שבנד דרום אין למוכח לא יסוד ולא סוכב • ושהכבש כלה גם בקרקע למוף ל"ב עמון לגג
 המוכח • אשר לו ראש הכבש פגיע • והמוכח בלוי יסוד וסוכב דרומי ישר ל' אמות לבדן • זהו כ"ט
 רג המוכח • ואמה סוכב ואמה יסוד נפוכים הר"ל אמות • ואם כן שיפוע הכבש דהינו פקיס
 דריסת הרגלים • על כרחין דריך קוסיס לג' אמה וקלוק בקרוכ • ולא ל"ב • אם תעוד אותי כאשר
 ישיער במדות • הם אמר שמאזלם קוים לו זווית ככב • המרובע קיה הנלעות סנעשה מן הלע
 שבנד זווית היקר יהוס קיה אל קני הערובעים קוים הנלעות • שיפוע על שתי הנלעות אשר זווית היקר
 בריהם • וסיה אל קיה מיכיל פרוכש הראשון • קוים למה מיכילו קני הערובעים • בבואת האדם •

ספר חנוכה חבית

כה יהיה הכנס ג' ד' שאלם טים לו וות נכס : ווא וות ז' . ועל כלם זעאגט זיך זען
 ארבעים כנראה כנורה . והתבאר במופת שמרובע א' ב' ג' ד' שהאש על זעב סכנגד וות הישר
 ז' יהיה שיה לטרי המרובעים הנעשים מסתו זעבות אשר כהס הוות הישר דהיכו למרובע ג' ה'
 ט' ז' ולמרובע ד' ה' ו' ז' . ואם נכקע להגיע אל סוף המכוון . ולודע מדת טעמה המרובע
 סכנגד הוות הישר . כדומצע אל כ' אורך זעו האמת . גריכוס אנו לרבע מספר שנו המרובעים
 אשר וות הישר כויהם והואל לקנן יחדו מן המקובץ להאי אגדרו וטרסו . וזהו אורך זעב ג' ד'
 דקיינו טעמו הכנס . וכן תעשה . מרובע ג' ד' ה' ט' ז' שאמרט שהאש ל'ב על ל'ב . נרבע
 המספר הוא וועלו לאלף ועשרים וארבע . אש כ' בלגו אל המרובע ד' ה' ו' ז' שהא
 גכוס ט' אמות ונרבענו . ועלו לטמנוס ואחד . נקבעס יחד והיו אלף ומאה ומסע . כל האמות האר
 כהכרה כאמר וכל טעם מרובע א' ב' ג' ד' . שכבר אמרנו שהיא שיה אלוהים הוצרכנו למצוא
 גדרה הם פד היא כדו סנדע זעב של המרובע : וינא לז' מספר ל'ג ופליט בקירוב שהיא : שרם אלף
 ומאה ומסע . וכך תהיה שדת אורך שטוב הכנס ולא ל'ב . וכדודי דקא מכיר רומח העזרה קסטיב הכנס
 והמוכח ל'ב כפו מה שהיא בארץ . וכמק' אמרו ל'ב גס כשופיעו . דאמר רמי בר חמא כל ככני
 ככסוס ג' אמות לאמה . חץ מככניו של מוכח' שהיה ג' אמות ומחנה ואזכב . וטליט אזכב לאמה .
 ופרש' ר' עיון טס . היו כדודי פ' דכטובע כמו הוי ל'ב . ולא שאלן אף על גב דכדקדוק
 לג' וטליט הוי . למעלה כימא דלא קאי מידו . דפניוך למימר דלעולם במקום תפוסת
 הקרקע קסטיב לכו . והאי דאמר כל ככני ככסוס וכו' בתחית הכנס . קסטיב . אלל לכל

המכרשים ודאו קסטיב

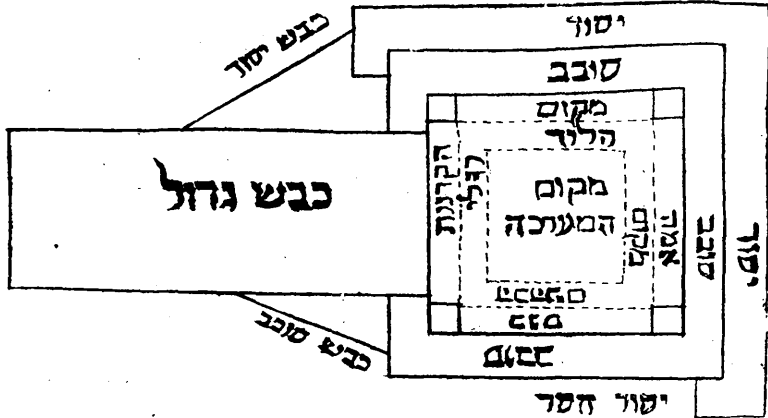
א' ת' נ גרסא אחרת בתוספות דוכ' חיים וכמחנה . כקכוס הכנס זגרים כל ככני ככסוס וכו'
 חץ מככניו של מוכח' טסוס ג' אמות ומחנה והנו טסס . ואזכב וטליט אזכב לאמה .
 (והכוף חנוכה) . ופירם בקובע' דלחשכון זה לא היה חלס' הככט שיה לראש הסוכה . אלל
 נשון ממנו רכיב אמה . ואמר עליו התוספות דלא דק דאין גבוה אלל חושש' אמה חסר מחשו'
 זכנו מיכרשא . כהוות אורך הכנס ל'ב אמות . לכיון איתו לגובה הסוכה ע'ד גרסא הסניוס
 צריך לומר שלא היה הכנס גבוה ט' אמות כגובה הסוכה . אלל פחות ממנו חושש' אמה חסר טססו .
 שאלס תחשוב על גובה ט' אמות . ינאל ל' ויחד של'ב אמות . ועל צדן שהכנס לא היה גבוה ט'
 אמות כגובה הסוכה . אלל ט' אמות ול' החיוביות . ויהיה לפי זה הככס נשון סן המוכח חושש'
 אמה . שאלס תחשוב על ה' אמות ול' החיוביות . ג' אמות ומחנה ואנו טסס . ואזכב וטליט
 אזכב לאמה . ועל צדן החכון אכיון ל'ב אמה לאורך הככס . והקשה גס כן כקונטרס היו
 אמה תורה לא תעלה כמעלות על מוכחי . ותירך רבו נתן מדודיא . דכס' שתי הלחם אמרו כן
 דאמס טל גובה היקוד כ' אמה בת חמשה . ואם כן המוכח יהיה גבוה ט' אמות פחות שסית .
 ויהיה מכיון כנגד ראש הככס . או למטה ממנו מעט מוער . ע'כ למירוט התיכונת .
 שיה איתנו כמו לא דיוקרי . שהרו כ'כ היה גבוה חושש' אמה ומססו . ולא חסר מססו . ואם כ'
 זה האש אמר בקובע' רכיב אמה . ואע' ג' זהו פורתא טפסו כיוון דלא הוו חוששא לא דק' . גל ולמד כדל
 אשר אמה ערה . אלו היו גובה הככס ה' אמות וד' חומסי אמה . דהוינו כשון שהעוכח חושש' אמה .
 לכל אמה של גובה נריך אמה ליתן סיפוג ג' אמות ומנו והנז טבח ואזכב וטליט אזכב הנר' התוס'
 דנה אומס ויהיו כלם טליטס בידוך . טלס אמות ומנו הם כ' טפחים . טכל אמה ז' טפחים .
 וכל טפח ד' אזכעות הרו כ' ד' אזכעות . והחזו טפח' אזכעות הרו כ' פ' . והאזכב וטליט
 הרו כ' פ' וטליט . עשה אומס טליטס . וועלו בידך למכר רס' כ' טליטס . אשר יהיו לה'
 גובה אמה : ואם יהיה גובה הככס ט' אמות ועלו לאלפים וטליט' אמות וחמסוס . ומענה טליטיות .
 הכה שסס חושש' אמה אשר היה נשון הככס מהמוכח דהיו חושש' רס' כ' טליטיות הסויכות לכל אמה .
 ויפיי

ספר חנוכה הבית

גבו נכחים עלה בכבש ופנה לשמאל ולא קאמר למוכב * אלא לאו הוה כבש למוכב לשמאל דהוה
 לערב * ולכן אמר לשמאל סתם * כלומר לראש השמאל * הוה ולא היה כבש למוכב במערב *
 ומדכס כוים בראש המזבח עבדו להו * סוכו כעו עולת העוף * דכחש מחתא שחתיה עולת העוף
 ונפוך המוס וסיון * שבשלתם און מקיפון דרך ומיון למנות לעורס * ולסקיף את המערכה מלה להניח
 לקרן מערכו דרועי * כלמרוו טעמא במרע * נכטס סלס ותעטנוכו * וממיו דאמרו במרע כל
 העולם למוכב וכו' מ"ט אמר רבי ווחן נכחים פמא ותעטנוכו קצת ראייה * דכראש המזבח עבדו
 להו * דמיון פמא ותעטנו כעטן המערכה * דאלו עבדו להו כפוכב ליכא חשק כ"כ אמר * סיקיף
 את כל המוכב * דהתם לא ותעטנו כעטן שעולה ואינו וירד וכו' עטן המערכה שמתמר ועולה *
 מיהו קצת דוקק לדודיה האו דמקטן המוככות למרן * קהיה נרוך לחזור על עקיבו * ולדכרי
 בתוככות לא קא' מיו * האו דתנינו עלה בכבש ופנה לשמאל * ולא קאמר למוכב * דתני
 בלשון קרה * ואנדרוך ככש במערב למוכב לד' מתנות שבמזבח * סלס ויטרך לחזור על עקיבו *
 וסאי דלא חסיב ליה גבי פני ככמס קטנים * אולי לפי סלס הוה ככש בפניו עטנו * סלס בדכרי
 תוככות ויוס טוב סס * אולי בככסיה פונה לימוד דרועי * הוה מצויה במקמתו ועולה
 עד למוכב :

דף ס' עולת העוף אנב דלמא לידן * נוחא אכן מאי דמקטין המזבות * ג' ב' ח' דכור מפני שקדוה
 לכות דהן וכו' * דלמדין כהוה רכס במזרח סתא לנ' לקרן מערבית דרועית * ואמרו
 עלה כא ורע' כמה גדול כהן סל כה טס * שאין לך קל בעומות ויתר מעולה וכו' * בעמים
 שהבהו וורקן יותר מבשלים אלה * כדו להלכות לכות דהן דמיון * אמר בדכרי ר' ס' * הקשו
 במזכות לטס * הוא הולך עד הקרן וכו' : דאין לומר דכל דמים טעונים קרן * דלא חסיבין עצה רבו
 ויודא דמים דמדי נשקליה ונכספון אדוכתיה * ואי בל דמוס טעונים קרן מאי קשיא ליה ע"כ * ית
 לדקדק דקאמרו במרע' דרפי ויודא ספר דקס כל העורה * ורבו וסיו ספר דלא קסת * וקאמר רבא
 דמודה ר' יודא דמים דאע" דעורה מקודשת * ה' מ' להקטור לכוים * אבל לודיקת דמים לא' מדתניא
 רבו ודא אומר פוס א' היה ממלא מידם התעוררת ופוכו על גבי המזבח * סלס וסכך דמיו סל אמר מהס
 כמלא זה מפירי * ואי ס' וכו' : ומקטין במרע ודלמא ממוס דמסיב עבא דמיו בעינן * ויתיר
 אס כן נשקליה ונכספון אדוכתיה * אלא ס' מ' דמודי רבי יודא דמים דכבש מוכב * והדר פריך ודלמא
 מסוס דכעין מוכב מן המוכב * ואין הכי נמי דלא כבו מוכב לפוס הלכתא * ונכאר במרע * והסתא
 מאי קשיא להו לתוככות דאי בל דמים טעונים קרן מאי קשיא ליה * שהרי כל עכשו מהדר לאוקומי
 דטענין מוכב לאו לרבי וכו' למוד אלא לרבי ויודא כמי * ואל דקשה להו אי בעלמא טענין קרן כלמא סכחן
 הכא גבי עולת העוף כשהו ר' רבה במורה שאל הולך עד הקרן * אס כן מאי קא מטרט ס' ס' התם *
 כהנהו קהיות * לאחוקי דדמים טענין מוכב * ולא מתקדש * עורה לדמים לרבי ויודא *
 וטרע ואולי כתר דוקא מוד נשקליה ונכספון אדוכתיה וכו' * ותיפוח ליה מהכא * והכי פירושא דאין
 לומר דכל דמים טעונים קרן * דסא דלמרן לעיל מודה רבי ויודא דמים דאולי כתר דוקא * דעיר
 נשקליה ונכספון אדוכתיה וכו' * ופריך ונכאר כלי ירוש' * ואי קיימא לן דכל דמים טענין קרן כדכפס
 לן מהכא * מאי קשיא ליה * ולמאי בעד הכך דיוקן * ואו לרבי ויודא מתקדש עורה לדמים * ולא
 כעו מוכב כדכרי סהיין * ליאסאן כן לדודיה למה סא הולך עד הקרן כעולת העוף דיוקן *
 סס ודוקא כמי דלעיל מניה אמרי האוסיות ואל מודה רבי ויודא דמים מופא מאי קא' עשיקרא וכו' קרן
 ורמוע וקוד מעכבין ע"כ :

רבותה יתה ככמ לערנו • והיא כמון הלון מלול כגוף הככס למה על אמה • קש מכוחים
 ככולו הטתא הטף להכואם לודו נותר • ונאלו לכות הקרופס • ולא אמנע מלכוור
 לן גם כן דמות סמוכה עם הככסום בטתח אחד • פדו קתמכול את אקר קבענו
 לפניך לעיול :

כך דרש דרשנו כפרות המוכח וככסו • והעלאכש היתה לים והותר • פמנס בקאר
 לנו כבואר מקימו • אשר שמענו וכן דאינו שלם פמנס לעולם • דהכי בוכחוס תכ"א דף ס"ב
 ראבו אומר ג' כבואוס עלו פמהס אחד שבעיר וכו' • אכל רכו עליו הסחלוקות כון גדולו וקרסל
 כפ"ק דיומ"א רבו וודל אומר מוכח אמונע ועומד באמצע עורה שער אמות כנגד פתחו של הכול • דף א'
 זא אמה לצפון וזא אמה לדרום • • ורשב"א כפ' אוהו מקימן אמר דכוליה מוכח ככפון קאי • חן דף ג'
 פוסוד דרומי וכו' • ולראב"ז ככמה דוכתי כוליה מוכח כדרום קאי • דקאמר קרא צפונה לפניו ה' •
 שיהיה צפון פניו מכלום ואפילו מן המזבח • וקיימאלן כראב"ז דמכתי קב ונקי • ותו דסתם לן
 רבי כותים כפר ג' דיומ"א דקאמר לצפון סמוכה • ודייק תלמודא מדקאמר לצפון המוכח ס' מוכח דף ל'
 לא ככפון קאי • מכו ראב"ז הוא וכו' • וכי הלא גוונא דיוקו כגמרא כוונת' • והכינוו הרע"כ דף א'
 כפרק ב' דערות כהוא דע"כ דקאמר ראב"ז שכתי מה היתה שממט • וכן הסכמו רוב הספרים •
 וולתו הרע"כ זל כהוא כספר הוד דלא בהך תנאי • ונשמך על סתפא דערות כמסכנא דחאיבא
 שתניתין כככוס רוחה העורה כפרק ס' • מן הצפון לדרום קל"ה • הככס והמזבח ס' וכו' והשותר
 בין הככס ולכותל ופקוס הנסוין • דקדק הרע"כ לחלק היותר לחצאין • חגו בין הככס ולכותל
 יתנו למקום הנסוין • ויבוא אם כן מושכ המוכח ז' אמות ככפון דלא בהך תנאי • או חמש אמות
 כשירוש קש • אשר גם הוא כמספך כפ"ק דיומ"א • והנה גם אני קמעתי את צעקת הטלמים
 על פיורשו • שהרי מההוא דיומ"א • שמעונן דמסמ מדות ראב"ז • ואם כן הוכיח עינין למושב
 דתהלוק הסותר לחצולון דלא כראב"ז • פקח עיניך וראה סוגיא דהתם • דקולו וטרי תלמודא •
 שאלן תכל מדות ראב"ז היא • דתכן ע"כ היתה אורך וכו' • דמנו למנאר דהתל מורחו הים נמוך •
 פמנס

ספר חנוכה דבית

יתקן זיון דרשב"ז • דאכפו לוי מתהל • אלס לרצנן דלית לה דוכו"ב אמות וחזי לא איהי
 מתהל • אלס כן מתהל דמדות ש"ע ראב"ה • ודכ אלס בר אסכה אמר ה"א חזי רבי ודא הוא •
 דקאמר מוכח עמונע • מ"א יכסי מתהל כמכונח לא בדוכן דרשב"ז • וברכובין פלה והמתן כמ"א
 גופיה • ימן הכנען לדרום קלה"ב • וע"כ מתהל דמדות רוביה דמוכח כדרום קאוי • דזי
 תישא עמונע • אלס כן לא יזי עקום הפלגות והכנעון ג' אמות וחזי • יתא לא מצות אמת •
 אלס ש"ע מתהל דמדות לאו רבי ודא • עראב"ה הוא • דאמר מוכח כדרום קאוי • וילא תדק"ח
 לשלח הנותן לחנאן • אלס תן דכדרי רש"ה אמות חנניבין בכס לבתל • והסאד מקום הנכסין •
 ויהא המוכח כלו כדרום • והסתא קשוו שב"ע על הרמ"ב ז"ל דלתיובכין ללא כראב"ה • ודוחן
 לומר כדכדרי יוכפת יום טוב • יוכסו סה"כ רש"י ע"כ דלא גרס ש"ע ראב"ה ז"ל דכדרי קאמרו התם
 התוספות ז"ל • הנס קיראים תנר עליו • דליון למחוק מהספרים • ויהא ז"ל אלס אשכח בהא
 פלתא אלס ג' מחלוקות • ומכין לאומחא כד עיביהו • אין לנו לכדרי מלכנו מחלוקת רביעית
 לומר דתנא אחר הוא • וקסבר דמחלוקים הנותן לחנאן ויהא גופיה • או ה' אמות בכפון • אלס
 ע"כ ראב"ה הוא ולא תחלוק לה דר' לר' • מלבד דכדרי קאמרו כמ"א • ואין לנו דמות לשניה
 משה שארובו ז"ל • ומה שאמרו התוספות בק"ק וז"ל דרך דקלח בשתכיתיו דמדות שלא תפס
 דראב"ה ס"ל הכא כוליה מוכח כדרום קאוי • וכ"כ דיומא עוקמין מידות כראב"ה עד כאן • וכדו ת"ש
 למנא כיונע לדכדרי כספר טורא סנית ובסיון פ"ג • ילן ון דרך דר' יתיהא סמנע דלית להו דעת
 רביעית ולא כן עאוי קשוי להו • אלס דתם אתו אמולתיה דכ"ז הנל"ב צ"ב מ"ב דאשר אכרת לקמן
 כס"ד כסיון לז"ל ולא אמתותיו דמוכח • ואלס כן ש"ע ראב"ה לתוספת יום טוב ז"ל שיגאמו דמדות לא
 כראב"ה כמקום המוכח • ויהא דאמר תוספת יום טוב ז"ל לסיונע לרמ"ב פ"ד דמ"א פ"א מידות דראב"ה
 הוא • לאו כלל הוא • דהיכא דלא מצות מוקמת כזתיה • כי הך דהכא לא קאמר כלל •
 ינלתי ככלל לא אוכל • דלוי כהדיא שמעינן כמ"א • דמכסין דמדות דראב"ה הוא מהכא • דהואיל
 והעותר כיון שהכס ולטעמו וכו' לא מצות מוקמת כרכי וילא • יוכ"ש כרכי • וא"כ ש"ע ראב"ה ז"ל
 דמנע לאקשא מותיה • כדאיתא התם • היכי מצנען לעומר דלאו כלל הוא לאותה עשנה • דמיוס
 ילמינן דמדות ראב"ה הוא • ויהיב לא מצנען מוקמת • כראב"ה מצותיו דהשתה רכיני הכס ולכותל וכו' •
 אלס הוא ענשה הכרח דמדות כראב"ה • ועוד לטעמין דלמצות מוקמת • עוונתיה • דכוס דדוחק הוא
 או לא תחלק הנותן לחנאן • והא כמי ג"ת • דאדכבא דלמא דוחק הוא לחלוק • דלוי הוה נחלן
 לחנאן • הוה ליה לפרש ולימא • חזו כן הבכס ולמתל • ימצו למקום הנכסין • יכוין דלא
 פו"ש לאוקומיה כראב"ה • ואיסוף לך כהנה וכהנה • דאפילו לא תגרוס ש"ע ראב"ה הוא כדכדרי רש"י •
 לומר דלתי דעת רביעית וענשה בכפון נעו"ז אמות • דא"כ יהוה המוכח סותם כל קלל דוחק פתח
 בעזרות • שהרי דוחק כל שער משערי העזרה • אמת • ה' לדרוזה' לכפון • והמונח • אמות בכפון פתח
 להו ב' אמות על השער • ואלס שטעמא הכי כמ"א • דהא אמרינן ימתברא ראב"ה הוא • דתנן כל
 דמנע שחין ש"ס היו עניניהם חזן מכותל מורו שכהן האורף את הפרה וכו' • ותנן ראב"ה אומר פ"עלה פתח
 קס • וענשה אמת והדוכן נתון עליה וכו' • או אמת כשלמא ראב"ה הוא היינו דלויכו ליה פתח
 (כעבור דמקום שהיו סותם כלל גובה הפתח) אלס או אמת דכנ" • הא אוכא פלגא דאמת דמתחיל לא
 פתח כגווייה וכו' ע"כ • וקבעו לתפולא לעומר כתר סכו • דכרי ודא הוא דאמר מוכח מסובע
 ואיכסי פתח כמוכח וכו' • ועשני דלל סלקא דעתי • דלמחו דאמרי כמדות כל העזרה היתה
 אורך וכו' ע"כ רובא דמוכח כדרום קאוי • אלס ע"כ לא ידכרי ודא הוא וכו' • והסתא אי אוכא
 דעת רביעית דו אמות דמוכח בכפון • מאוי איו דלא מקני דלתי כלעת רביעית
 דלויכו ליה פתח כמוכח •

סימן לג בבש

בר

נשובה נדעה כדקדו תוכפת ויום טוב זל - אשר טעמו לקבץ על דעת כ"ס לא מנאמי על פה
 סומקין כי אמנם או קיימא לן מדעות ראב"ה הוי אלא דהכא בעובת לא מנינן
 לאוקומיה כוותיה אשאלן והודיענו מהבא תיב לן איב מדעות ראב"ה הוי - מהבא לא תיסק
 דלא מנינן מוקמת כוותיה ודעת רביעית איבא לטעמין ומהבא דכותל מודה נמוך דלו לא
 הווי מעלה ויתור דראב"ה לא אנטרדיך כמכות כותל לא תותו מווי דאתא בני כרכו ודלא
 כדאמרי בגמרא ואם כן אמן תנא מידות ראב"ה הוי ונפלתו עד מאד דהרמ"ם נזכיר
 בפרק ו' ד"כ ב"ה קאמר דכותל מרחו הוה נמוך כמביל מעלה דראב"ה וקאסי אדויה - ועוד קאי
 אדויה שמאי הביור שאך כלפי הדורס דהוינו כדו הגללו ודלא כדעת רביעית וכאשר נאריך כדמין
 ל"ב כ"ד ומה אל תעבור כי עוד לאלוק מילין דכפרק ג' מעל עבודת י"ב אמר הוכן מבריל
 במורה העורה לזכון המוכה כלטקא דמתניתין ועלה דיוקין בגמרא דקאמר לזכון המוכה דף ל"ב
 (כלומר שהנזק למשכנו מכנגד המוכה ולזכון) עכלל דראב"ה הוי דלמר עובת בדרום ואי הוה
 יתיב כנגד המוכה כירתי לאו זכון קאי ואם כן הרע כ"ס זל דכרך דמוכחא זכון קאי
 הווי קאמר לזכון המוכה וסתם לן כראב"ה עד שקשה להרע כעל כסף עשה על פה שיהיה סניח
 ידו כפרק ד"ס ואמר ופרו היה עומד בין האולם ולמוכח וכו' למקשה דכנגד המוכה נכון ואם
 בתם לן הכא כראב"ה צריך להביא כיון האולם ולמוכח וכו' כדדוקי התם תלמודא כלה ראב"ה הוי
 ותני כיון האולם ולמוכח אמנם לא אמר להביא מה שאמר בכל בית המורה במקום המוכה דלא
 כראב"ה אשר על כן נתקשה בעל תוספת יום טוב זל בפרק ג' דיומא משנה ט' ונספר מרת
 הכות לדעת הרמ"ם דהואיל וכל עזרה צפונית כשרה לשחיטת ק"ק למה אמר בכל מקשה
 הקרכנות דמקם שחיטה כ' אמות ומני והוה להוסיף וחזי כל חזירי חס העורה ולפיכך הוכרח
 לתרן דאין לומר ככעל כסף עשה דעת הרמ"ם כס לפסוק כראב"ה אלא דלעולם סבורא ליה כהך
 דמדות לדעת רביעית איבא ומדמוכח ד' אמות כזמן לא משתירא עזרה כדפון מכנגד המוכה
 אלא ס' ומנה וסוכר כרכו דמוסיף כל רחבי העורה צפונית ודוקא מה שבו כותל המוכה
 שמוני לעזרה וסוכר דאש ליתומא וכו' דהתם דחיה הוי ולתי האמת לר' אבהו כשר אלא כנגד
 מה שבו קיר המוכה ולכותל ולא מוסיף אדרב"ה כמה שבו האולם ולמוכח מכנגד המוכה
 והאזה רבי לר' כמה שיוכל וכו' וקאמר דאין להקשות האי דאמר לזמן המוכה דס"ל כל פה
 שככין המוכה וכו' עיין בפירוש סם באורך כתובות קורא וידיל ההקפות האלה כעין סכין כאשר
 יכרח הכרחין הפחתים ונפל כבורה כאשר ינום אום מפני הארזי ופגעי בהם כולוסיב
 ולכונן דמונה אמות כזפון ינטרף להפך אל במסם ספה בדרסה ועי ותן אישתי ונזקן מילוי
 דר' מודה לר' כמדא ופליגי עליה כדא"ל ואמילי תישע סבי עי וימר דאשיליתומא דהתם
 דחיה הוי או מוכח התם דאזה דחיה שהריפוק חוי סמויא דבשרא דהתם כיומא מאן דף ל"ב
 עמעת ליה דאמר בין האולם ולמוכח זפון ראב"ה הוי דתניא איהו זפון קאמר של מוכח זפוני
 ועד כותל העורה וכנגד כל המוכח כלו זפון דבר דבר יתיב כר ודא דא"ל מוסיף אף בין
 האולם ולמוכח ר' מוסיף אף פקוס דרוסת רבלי הכהנים ואף פקוס דרוסת רבלי ישראל וכו' (מקשין)
 ליתא ראב"ה שא ולא רבי (ותרין) אפילו תישא רבו ורביהתא ארכיו ווסי מוסיף אדרב"ה לא
 מוסיף (כלומר ולדויה כמו כון האולם ולמוכח זפון כראב"ה שהריא לראב"ה כמי מוסיף ומתניתין
 איהו בני כרכו) אכן הכי קאמרוין או רבי הוי נוקמיה ככוליה עזרה (איזה המקשן כלומר אכן בני
 קאמרוין דלרבו בני את ליה בין האולם ולמוכח זפון אלא כי קאמרוין ליתא דלא כרבי כלומר
 או אמי כרבו דכסוד כל זפון העורה למה ליה לקרוביה לכן האולם ולמוכח דוקא אלא קאי
 דא"ל הוי וקומיה כון המוכח לכותל (משכי התרין ולדודי מניחא) ללא כמי דכרך בין
 המוכח לכותל למה ליה לקרוביה כון האולם ולמוכח) אלא שא אית לך למימר מקום האולם דכ"ג
 (כע)

ספר חנוכה הבית

(גענו לקרובים לבין האולם ולמוכה) לרבו נמי משום חילוף דעה גדול (ואתא מתנותין נמי כרבי)
 כ' עד כאן לבין הגמרא וזאת הכוונה עצמה כפולה בז' תמים - הכונה ורעה דכל הכוונה אולם -
 דאתא מתנותין נמי כרבי ובהדיוס חוונן דלכילו תיעא אינו דהוה - אלא תירין - ועוד דכתיב
 קאי - כדקאז ליה נמי האי דקאמר לזכון המוכה - ואין לומר דאין לדקדק כלשון הפוסק כ"כ - דהיא
 סיבא דלא איתמר הדיוס בגמרא - אבל הובא דאיתיה ביה דיוקא בגמרא כי הך דהבא ג' דעתיה
 דהכי כפירא ליה - ועוד בה עשירי דה"ס מהדר לאוקומי מתנותין דלעיל בין האולם ולמוכה כרבי
 וקאמרו דהני כבין האולם ולמוכה - כל זה לפסוק כראכי דהלבנת כוותיה - ואתו דרמ"ב ופסק
 דלא כראכי - איברא דהאי דקאמר תוספת חס טוב זל לשו מטעמיה דהרמ"ב - אלא לעולם
 דפסיק כראכי כדדרי בעל כסף משנה ואל קאמר בהל' בית הכמירה דמוכה כצפון נמי קאי - וכה'
 הקדמות דרובו ע' ותי - קאמר לפום סברא דאינו מעלה ואינו מוריד לענין הלכה שהיא מחלוקת
 בענינות - יכן דרכו בהלבנת למזבח - באשר כתב תוספת יוס טוב גופיה כפרק ה' דומא
 משנה ה' - וכן במובני דבור מ' דלא כלשנא דגמרא בהל' ב"ה סוף פרק ג' - כמי שהשת עליו
 הרא"ב זל - וכמו שפירא כהכף משנה באר היטב - וכשבא לו לידו הלכה בפרק ה' מהל' כוונת
 מקדש פירש איפכא ממא כלשנא דגמרא הפך סברתו עיין לקמן סימן ז' - וכן נפרומת כסימן ז'
 לקמן - וכן בקדושת המקדש פסק בהל' בית הכמירה דקדשה לשעתה ולעמיד לבוא - וכפי דמעשר
 שני פסק איפכא דאם אין מקדש ידקב דהיינו במאן דאמר דלא קדשה לעתיד לבוא - ואמנם
 תמה עליו בעל כסף משנה - וכן במנורה דפסק כראכי - ואמר כך כרבי כסימן ז' אף באן
 כשבא לו לידו הלכה מהל' כלשנא דגמרא כלל זל זכר שמועמו ויסקחה - אלא גרור
 עצמיה אמר הגמרא - זל זה הובא לישבא דתלמודא כפשוטו - וסבר כרבי בכל שכל כל - שהיא מוכיף
 אף ע' כו"ב - ור"ל כל צפון העזרה - ובאשר פירש הרע"ב פרק ג' דומא משנה ה' - ולעולם
 דסובר דאפילו תימא דהתם אינו דהויה - ואין לדקדק כבעל תוספת יוס טוב התם כמטעמיה דלכליה
 הני תנאי מוכה כצפון נמי קאי : משום דקאמר איהו צפון מקירו של עובד צפוני ועד כותל וכו' -
 ולא קאמרו כל צפון העזרה מכנגד המוכה וכו' - דלאו מלתא היא - דאדרבא משמע דמוכה לא
 כצפון קאי - מדאמרינן ביומא בא לו למורה העזרה לצפון המוכה ודיקוין עלה בגמרא מכלל
 דמוכה לאו כצפון וכו' - ולקסילין דאי מוכה לאו כצפון - הוה להו למורה בא לו למורה העזרה
 כצפון - והוה לא מוריד - וסויל דלצפון המוכה דהתם משמע דמוכה לאו כצפון קאי - הדי נמי
 מקירו של מוכה הצפוני משמע דמוכה לאו כצפון קאי לכליה - ולעולם דעתיה דהרמ"ב זל לפסוק
 כראכי - ועוד דלמסכת יוס טוב נמי מכנגד המוכה ולאולם לא מני שחט - דלאו דרוב הוה
 כדאמרן - ואם כן הא דאמר הרמ"ב כס ופרו היה עומד בין האולם ולמוכה משמע איפכא - ועל כל
 פנים צריך להגיה כבין האולם ולמוכה כבעל כסף משנה ובדקאמרו בגמרא - וכל כו' לא כמב' כן -
 ג' דעתיה דכלבא דעתיותין סבורא ליה - ולהכי קט לישבא דבין האולם ולמוכה כמתנותין -
 ועוד דלא שיהא רבוע מקום ששית ע' אמות ומסנה לאו דהויה - דהאיל ודיוקוין בגמרא - מדקאמר
 לצפון המוכה מוכה לאו כצפון קאי - שמע מינה דאי הוה מוכה כצפון נמי היתה כשרה ששית בין
 שמוכה ולכותל מורא של עזרה - ויכו לאולם - כל שחט כצפון ומק' - ולפיה נמי מה
 שאמרו כירושלמי איהו צפון וכל מוכה שהיא כפר לשחית ק"ק מקירו של מוכה צפוני עד כותל העזרה
 מורא ע"כ ואמר עלה תוספת יוס טוב זל דלפום זה מוכה כצפון נמי קאי - דאי הוה כוליה
 בדרום הוה ליה למייר כל צפון העזרה : לא תימא מורא דמ"ה דמוכה לאו כצפון קאי וכשמעתי
 דומא - דאי עובד כצפון נמי קאי הוה ליה למימר כל צפון העזרה - בדיוקוין כיוסא דמדלג
 ראמר הוה אלא לצפון המוכה ט"ס דמוכה לאו כצפון קאי וכדאמרן - ועוד דאולי וירושלמי נקט
 לצפון מחלוקת דתלמודא דודן -

דף ב

דוחב תזכירי עכל קוד דברנו עד כה - שהמוכה כלו בלתי צרלתי • וזכרנו התם • אמנם כבית
העתיד כשצ"ה לנני לאכן ננף ולצור מכסול קושיית מ"ט זל פס צורת הכות • שאל המוכה
כלו בדרום כחצ"ה • ומיני גלון מאתה דתקמו לעולם כדלמתיק דרתי יסני • זה • יתכן ספקו
הכוסקים • המוכה נצורתו ובמקו ס"כ אמות • ואל שועמוד כמני העורה כבית העתיד שהיא ק'
למתי לכת • ובעיקר ולדברו קל"ה גבולה המוכה • שהיא שפן כננו פן המוכה • ויהו ע"כ יכ אמות
אל מוכה קצתו דלל כחצ"ה • שהיא וס' לתרן דלמי טראה דיוקאל כבית העתיד • והארסל זב אמר
כתוב • וכבית גני קרא דרשן • ויאמר דוד זהו בית ה' אלהים וזה מוכה לעולה וכו' והוסוכו ע"ה
ד' אמות • ודלמא כבית עתיד לא עבדי להו והו להוכ"ה אמות לנף המוכה • פשו כ"כ אמות
לכנש • וב' אמות פורה על וסוד וסוכב הרי כ"ד • ואף שהכ"ה ה' התיספות במוכה דמשה למאן
דאמר גבהו עגר דלל מאכמת כ"ה עשרים לכנש • והו ליה הלך עז הדקן וכו' • הכא דכנבה
ט' סוה ככס כ"ד לא אמה הלך עז הדקן • ולדכש"ה כמי סוה קאי לן דאמר כחיוהו מקיפין דמוכה 97
כוליה כנפון כהך דלעתיד דארך החצר מלא אמה וכל כפונה חמשים פשו להו זח אמות לס דויהו לשלמות
לטבעות ליתכן ולמקום שחיטה • דכענין לא טובא • אלא דאין להאנות בית זה לבית העתיד ויכב • דלמא
קראו בדרום בלמתיק כ"פ ק"ן לא נרובא דכנרו כנרו • ובאשר אמר תוספת יום טוב כהקדמתו למסכת דף כס
מיאת • ואתהו לא נדע מה כעשה • זעמה באין עינים נבשה עד יבוא מורה נדק •

אות לך טבעות

טבעות כיו לנכחו אל מוכה מורחקים עמנו קמנס אמות • לקוטט טעה קדקיס שחיותה
בנפון • טעה סדרים של ד' • ויש אומרים ד' סדרים של ו' • ולדברו הכל סוה כלפון
כ' ד' • לפי שאין כותפין את הטלה וכו' כדתבין במכתת תמיד יפרק ד' התקין יוחנן כהן גדול כ"ד
טבעות • לכ' ד' עמרות כהנה • והו קנועות כהנפס כמין קת • שמהכסין כהן נאר בהנפה
כשעת שחיטה • ונענען ראש הטבעות כחך • כל אלה הטבעות מפרנסין מקיס כ' ד' אמות כאורך
דהיונו ברומב העורה מדרוס לנפון • למאן דאמר' סדרים של ד' • סוה כל אמה רחוק מחבורו ד'
אמות • ולמאן דאמר ד' סדרים של ו' • כל א' רחוק מחבורו אמות • כדלמתיק כפרס' ד' עמדות
מקום הטבעות כ' ד' • ואי סוה להו ד' סדרים של ו' • סוורמקין ו' אמות אדדו • דהדו ד' על
ו' סוה כ' ד' • וכיו לאורך כמיו' על ד' סוה כ' ד' כדלמתיק • ומתי שירפין איכס למאצב כטו •
עצוקא מסתבר דלל קלנוי דהא קאחוב עמורק • זהו עדרוס • מאן דאמר ו' סדרים של ד' ד'
ענפון לדרוס מנילה • ומאן דאמר ד' סדרים של ו' • עמורה למערכ קאחוב דהיוו' של ד' מנפון
לדרוס • ואריוואדוקא אהולל פליגי • ולמירוש פאנו פליגי אדדו • דהאידלמער ד' סדרים
של ו' • והאו דקאמר' סדרים של ד' • קאחוב כלפון ענפון לדרוס • כלומר מאן דאמר ד' סדרים
של ו' • עמער ד' סדרים ענפון לדרוס • של ו' • עמורה לעערכ • ולאורך ו' סדרים ענפון לדרוס
של ד' • עמורה למערכ ככנרות קלנפיק •

ספר חנוכת הבית

ספר

ד' סדרים של ו' ו'						ד' סדרים של ו' ו'					
מערב						מערב					
א	ב	ג	ד	ה	ו	א	ב	ג	ד	ה	ו
א	ב	ג	ד	ה	ו	א	ב	ג	ד	ה	ו
ב	ג	ד	ה	ו	ז	ב	ג	ד	ה	ו	ז
ג	ד	ה	ו	ז	ח	ג	ד	ה	ו	ז	ח
ד	ה	ו	ז	ח	ט	ד	ה	ו	ז	ח	ט
ה	ו	ז	ח	ט	י	ה	ו	ז	ח	ט	י
ו	ז	ח	ט	י	יא	ו	ז	ח	ט	י	יא

ד' סדרים של ו' ו'						ד' סדרים של ו' ו'					
מערב						מערב					
א	ב	ג	ד	ה	ו	א	ב	ג	ד	ה	ו
א	ב	ג	ד	ה	ו	א	ב	ג	ד	ה	ו
ב	ג	ד	ה	ו	ז	ב	ג	ד	ה	ו	ז
ג	ד	ה	ו	ז	ח	ג	ד	ה	ו	ז	ח
ד	ה	ו	ז	ח	ט	ד	ה	ו	ז	ח	ט
ה	ו	ז	ח	ט	י	ה	ו	ז	ח	ט	י
ו	ז	ח	ט	י	יא	ו	ז	ח	ט	י	יא

ועליו הנה עיניך * * * * * דמלאתי זה אלתים דת' ק' ס' דפליגי עליה * * * * * וכן פירשו סמפראים.

אות לה שלחנות

שלחנות * * * * * כותבות ארבע כראש ארבע כרוח * * * * * ועליון מדויק
 באר וקרנו קדשים אחר שהדוחים פעם הראשונה כל המדומין * * * * * והוא דלא מדבר להו
 מתנות דמדות כהודקא שני רוחב העורה דקאמרמן הטבעות ולשלחות ארבע * * * * * שן השלחות
 לכנסין וכו' ונוף השלחות לראש חשב * * * * * נקלקור רש' והרע' כס' זל * * * * * זה אומר שקומם ארבע אמות
 וזריב ס' אור לרענן מהנותר הכתלק לחזאין לפי פירוש * * * * * וזה אומר שקדש השלחות אם סמלה אמות
 דחשבי כמתנות מן הטבעות לכנסין * * * * * ור' ל' מן הטבעות למחנות השלחות ד' אמות * * * * * ומשחנות
 השלחות לכנסין ארבע הרי שמה * * * * * והן כתב כעל כסף משנה זל * * * * * וכלו התוספות אחרו רש'
 דשלחות אינם כחשבות אמות כפ' דיומא * * * * * והקשו ה'ם מהא דאמרינן כמסכת תמיד שכהן תולין
 ומפשיטין על שלחות של שש סבין העמודים * * * * * דמאשע דכוין העמודים הוו קיימי * * * * * והבא אמרינן
 מן השלחות לכנסין ד' * * * * * דמאשע דרחיקו ארבע אמות מן העמודים * * * * * ויתרו דהני אחרוני נכהו * * * * *
 שעליהם מביאים הקרבים * * * * * ואינהו דתמיד מפשיטין עליהן * * * * * וכן כראש לשון העשבה פרק ה'
 דמדות דנרום שכהן תולין ומפשיטין * * * * * ושלחות של שש וכו' * * * * * דמאשע דאחרוני טור * * * * * או כמ' אף
 על גב דרחיקו קריליה בון העמודים * * * * * ולפי שנוף הכהמה גדול * * * * * מניע היה אל השלחות * * * * * מינו
 לכו מתנות דמדות נראים יותר דכרי הרע' כס' * * * * * ועוד דלתוספות קשה לתירוח הראשון * * * * *
 דכבר ק' דקלים לא מני להו * * * * * כדקתני כל שלחות שאין כמקום * * * * * ולתירוח השני דומץ
 שיקראום בון העמודים * * * * * ורחיקו מהם ארבע אמות * * * * *

אות לו המטבחים

סימן לו בית המטבחיים בו

בית המטבחיים - לצפות על טהרת אכל הסלקות • וקשה שמא יעמוד צמחים - וזמירות
 על ארזי צמחים - וזמירות על כרול קבועין בשותן השמימי • וזמירות
 על שוקניות הם זה לעולם הזה • כהם מולין בהשמות להשקטן • זמן הנסיון של לו לזמיר העזר
 צמחי שמנסה אמת

אות לז כיוור

הבדר - בין הזולם לזמיר שמך צלמי הדרום • מתחלה לא היו לו אלא שני דרים • ועסק לו
 כן קטון יב דלון • יכדו שיהיו כל הכהנים העוסקים בתמיד מתקדמים בו מאחד: ואף
 הוא עשה מוכני לכיוור שלא יסו יצוינו בצמחין כלניה • ופירוש מוכני ל' הכנסה ומונה • שהיה
 שכן העיס - והוא נבלל ידו מעקשם הכוור בכל ערכ ככור • שלא יהיו מעוין בצמלק
 בלניה • למיך מעקשים בכור כערכ שיהי מומן מחוכרין למו מעוין זמנה קדושתן • כדמורס
 בנשרא פרק ג' דמ"א • ובפרשת דב"ר וכן דעת הראש"ל • וכן פירוש הרמב"ם פ"ה מה"ל כיוור
 מקדש • שלא כה"ל בית שביורה וכו' אימכא • וזל זמוכני ועשו לו שיהיו כה העיס תמיד •
 ויהיו כדעתי בזה במרחק מעמכה • וזל זה עשה כלי עניו לביא ויהיו בו העיס תמיד • והיו
 שותתן מאומבלי לבניה כדו המרך • וזמתי הכלי בקרא זמוכני עכ"ל • ואין מאמע כן מדכרו הנשרא
 דקאמרו התם מ' זמוכני • אמר שניו נבלל דמא - מעקשא ליה • וזל עניו כפי שדקא כעל כסף
 מזה ליתכני • ועל נבלל דמעקשא ליה • ששם כלי עניו נבלל כהכמות המור • שהיה הכוור
 מוקד וזמוכני • וכשהו חנוט היו שופשים פי אותו הכלי • וישאם שותתן מעולב לביא בדי המרך
 וכו' • וכל האקוס לא חסס ליתכמה שזמור בסדיו כפרק ג' דזבחים כיוור שלא מקדשו ויכעור מקדש
 פדלו ליתכמה ויהיה למיך שיתן מקדש • דעמע שתי מעקשים איתו • ולא כדכרו הרמב"ם
 שזמוכני הוא כלו זמוכני המור • ולומר כדאמר הכוור תוספת ויס טוב"ק דתמיד • דעמיה וזמור כ"ס
 פה מעקשים הכלי שיתכני כהמור • ולא ימלא הוא • ככל ענינו של הרמב"ם שדמ"א שלא היו זבחים
 לזקש המור • אלא דמני חס להקדש העיס בכלי עניו שבו הכוור שהיה חיל • וכן העיס לא נפסלו
 כלשהו שזמנו כלו קדש • כמו שאמר הכתוב בסוף פרק ג' דה"ל בית שביורה וזל זמוכני ועשו לו קטיו
 כה העיס תמיד הוא מול • כדו שלא יסו העיס עסק בצמחין כלניה • שהכוור שכלו הקדש ומקדש •
 ובל דבר שיתקדש ככלו קדש • אם לן נפסל עכ"ל • אלא לא מעקשי ליה לזמוכני • וזמיה
 פירש עניו כסף שמה לזמכא דמורא נבלל דמעקשא ליה • שהיה הכוור מקדש בתוכו • אלא
 דזמיתמיה הוא דפרק ג' דזבחים כיוור שלא מקדשו ויכעור כזמוכני • ועוד קשה דמס לזקשע הכוור
 או שכלי • דאין מירך בכלי אם יהיו יסולן לזקשע הכוור עניו • ואין למור שתי מקדשין אחד הכלי
 לזמכין דעיון כלי המוך • ועל אמת יאמר בך לתוף הכוור • דלא הוה מקדש לן סוגיא דזבחים
 דמקדש דעצת פוסק בסדיו דקדשת סיכור היתו הכהנים • דקאמר ביער שלא מקדשו ויכעור וכו' •
 ואם יאמרו שיש איתו למלא אומי • למה למור לזמכין • וכל סוגיא דתם אולא הכו • ועוד
 דקדשו לכיוור כמורא קאמרו ולא המוכני • ופירוש הרמב"ם כפרק ג' דתמיד שהיה תים • אין

דף ג'
דף ב'

בית ספר חנוכה הבית

פתח כינוי ללברנה דה"ל בואת מקדש כמו שאמרנו • לכן נראה לו לקיים דבר ספקי עמנה •
 מהר"ם כס מפרש פני כורשים • זה הנהיה ליה שיטתיה שהכחו לעיל בסיון ל"ג • כרובע זמן
 מקום שמיטה • ענה ל"בית הכורה פורס מה שפירש • דלא בשבין הלכתא כיה • דהלכתא
 למיחא כהני • ויבוא אליהו ויגיד מה שכתב היה לעומתו אשר היו שלפניו • אבל כה"ל בואת
 מקדש כה"ל הקרבנות דאין הלהתא כהו • כתב כלונסא דגמרא לא גמא ימין ומאל • ולזה
 כה"ל בואת מקדש פורס כה"ל • דהכי תלמודא דידן כה"ל • וכדפרושא לעיל • ומאזר לנו
 כיה דעת רש"י והרא"ל ד והרא"ב • והוספת פרק ב' דו"חיים • וה"דע ברבנורא • דמבני
 הוינו נלכל סעל ידו כפקעים הכיור ככור שבעורה • ואלי הוא היה כור הגולה שכלבכת הגולה
 כדברי הרא"ב על מהכתו בסיון כ"ט • ולפי דבריו ה"ל הגולה כדחום • כעדרום היה
 הכיור נמי וכאזר זועדנו בסיון כ"ד לעיל •

הקשה בעל כף כתת כפירוש • שהוקף הכיור היה יב אמות כנגד ז"ל דדון לזכ כהנים והיה צריך
 שדומה פיה כה"ל היה ג"כ רחב כמותו • ולא מנינו פניו מקום בין האולם ולמזבח שזכר הכור
 ההוא והרחיב בעל ת"ט קושיין כ"ג דומא • דלמא דתמן זכ מעלות היו סס וכו' ל"ה היה מקום פניו
 בין המזבח ולמזבח • וכלתן לרזח הקושיין • דההו מן המעלות כמקום הכור וכו' עיין עליו •
 ור"י אמר דכרחי חייב • תובנתא ותירוצא לא חויבא • שריו כפירוש אמרינן כעדות •
 הכיור היה בין האולם למזבח ועורך כלפי הדרום • שלא היה דוקא בין המזבח והאולם • שלא אמר
 דלפי הדרום כתיב האולם ולמזבח • והיה סס רוחב גדול • תוספת יום טוב עמנו הכוס ל'
 הר"י ור"י ומאזר כפירושם שלא היה עומד כאמנם כמרים על בנין האולם ולמזבח •

ק"ב יור"י ור"י הגמרא דו"חיים • דסקול וטרו התם ומסקו דהו דאדרינן שאך קצתא כלפי הדרום •
 אתיא כשאן דאמר דכחיה טובח כנפון קאי • והוא דמאכנו כלפי הדרום דלא ליהוי
 מפסיק בין אולם ולמזבח • דאל"כ מאזר קסבר שלא קוים את העקרא דמיתב בין אהל מועד • ובין
 המזבח והוא מיכנו וכו' כדאיתא התם • לא תקיפו לן מהתם • דאך על גב דענית אצרת דאי
 קיימא לן כראב"ז דמזבח כדחום קאי • דליתא התם טעמא דלא ליהוי מפסיק • כיור נמי לא היה שאך
 כלפי הדרום • דלמה ליה למשכנו שלא לקיים את העקרא וכו' • ואם כן לדידן לא היה שאך שלא
 דוקא בין האולם ולמזבח • ויפה הקשה בעל כף נחת דלא מנינו מקום פניו בין המזבח למעלות •
 שכל מקום לאו קוים הוא דאם כן לקמי להרמ"ם ולכל השוכים דאמרו דכיור שאך כלפי הדרום •

ק"ג ו' ולא ככור דמזבח כנפון קאי • דלא ליהוי מפסיק • ותקשו לרבנן גופיהו דאמרי כוונתא דתתם
 ק"כ ט' מות רבא' היא • וכבר נכלא זה לבעלי התוספות ז"ל פ"ק וז"ל • שיהא דפון פניו מעלוס ואמלו מן
 המזבח • צריך לרקוק כפתותיות דמדות דלא תקשה • דראב"ז ס"ל הכא כחיה מובח כדחום קאי •
 וכת"פ דומא פוקמינן פתניתין דמדות כראב"ז ע"כ • פירוש • דאי דעמיה דראב"ז דכחיה מובח
 כדחום • ומענין מהכא דמאן דאמר בהסת מידות והכיור וכו' משך קטעא ככירא ליה כחיה מובח
 כנפון • היכי פוקמינן באמת • דמתניתין דמדות כראב"ז • והלא ככיור לא תנינו למישר דאמו
 כראב"ז • וזה נראה לי כוונתם על כבודה • ולא שיתמררו על מאזר דכלקא דעתין דאיכא דעת
 ריבועית כמקום המחשב כאשר חשב בעל תוספת יום טוב כספר' גרמ הכות סימן ע"ג • וכדבתרובא
 לעיל בסיון ל"ג • מיה ליה כבר תיחך הרב בעל לחם עמנה פירק ב' עה"ל תמידין ומוספין •

דהא דמוקמינן התם דמאזר דאמר הכיור שאך • ככירא ליה דמזבח כנפון • הוינו דוקא למאן
 דקדרום קרא ברז הגלילי • וכדאמרן • אבל לרבנן דקאמרו דענית קאי כדחום • אוקימו לכיור
 שאך דגמרא גמירי ליה • ולא דרשי קרא • והכי פסקו הרמ"ם וכל הפוסקים • וכפי הדברים
 הלאה בין לרבי וסו הגלילי • כן לראב"ז הכיור שאך כלפי הדרום • והאזרן קמה דסת ידום לפניו •
 ואין מקום לקויות בעל כף נחת •

סימן לז כיור

אמנם הרמ"ם דפסק בהלכה במסכת מידות כ"ז סוף ע"ז קס"ב * . דאז קאמר דמזבח ו' אמות
 נצפון כדעת רבויע' * וקס"ב דלא קאמר רבנן דמדות ראב"ז היא * למה הביא הכיור
 משך ברכו וסו' הגלגלי * דאז במזבח לא מצינן מוקמת בראב"ז דאמרוינן דדעת רבויע' אוכ"ז *
 הכא נמי לא מצינן מוקמת לכיור משך כדעת רבויע' * דהא לדודיה נמי רוביה דמזבח כדרום קאז *
 ובגמרא לדודן דקדושא לן בבוליה מידות ראב"ז הוא * ננטרך לדחוק ולתרוץ דהא דכיור משך נמי
 ראב"ז היא * ונמרא גמיר ליה ובדאמרוינן * כי היכי דתיקום בוליה מידות ראב"ז * אלא לדודיה דלא
 אכפת ליה אי בוליה מדות בראב"ז * ולאו כללל הוא * ומזבח אתי כדעת רבויע' : ומענין
 בגמרא דמאן דאמר כיור משך רבו וסו' הגלגלי הוא * דקס"ב בוליה מזבח כנסין * אמאי מיתני
 איביה דכיור היה משך דלא כדעת רבויע' . דאי מדות לאו ראב"ז אלא אצעות טבות אי ככך לן במזבח
 כדעת רבויע' * אמאי קאמר דכיור משך כרבי וסו' הגלגלי אי לא ספק כוותיה במזבח * ודא
 ע"כ לז תיקום ספיר * אי לא תמצא כמי שהסכמנו בסוין ל"ג ובין דעת המוספות כיוצא
 ראב"ז היא * וא"כ ההוא נמי דכיור משך ראב"ז היא * והאזיל ולדודים מזבח כדרום קאז * לא מצינן למדרש
 קרא כרבי וסו' הגלגלי דמזבח לאו כנסין קאז * אלא לית לן להאי דרשא * ומסתבר למעקט כוותיה
 דמסנהו קב ובקי * ואף כי סתם לן תנא בראב"ז כפ"ג דיוצא שהבאנו לעיל *
 דף לז

אות לח טבלא

מקום היה ברצפה בקרן מערבו דרומי אמה על אמה וטבלא על שיש וטבעת קדושה בה * קב
 יורדין לשית והוא היסוד הלול שתחת קרקעית המזבח ומקוץ אומן :

אות לט שלחנות

שלחנות שנים היו כמערכ הככס אחד על שום * ואחד על כסף * על של שום היו נותנין
 האכרים * שהשם פנני הבקר שלא וסרוח * ועל של כסף כלי שרת ששוו עונתים
 ככל בקר כדתבין במסכת תמיד *

אות מ בין האולם ולמזבח

ספר תנוכת הבית

בין האולם ולמזכב כ"כ אמה רומבאורך קל"ג אמה מעמין לדרום

אות מא שתים עשרה מעלות

במעלות יא' סס' פולין לאולם נכוח מן העורבית אמות : וזהו האולם ו' אמות שהכילו
 יבכסום יחם בכיכל כפ' ד' דמדות מתכסו' יחם מעלה יחמי אמה - וסלה (דסימו
 מקום מדרך כף רגל) אמה - מן מעלות ד' ו' ויב' - שבין רחבים ביותר - מעלה ד' ו' היו
 סלה יב' אמות לכל אמת - ומעלה אב סלה ד' אמות - יחף על פי שמדבריה האמה פרק ג'
 דמדות הוה נוס למרם עכב' שלש מעלות הוה רובד ג' - יחם מקום אי אבאר לומר כן דלא יסבחת
 לך רחם בין המזכב למעלות אלא אמה אחת - ולכרי יחם דלמר העלונה דרובד יחם ת' מעלה המעלה
 בעונק - ולפימה שאמרנו לדברי ת"ק הוה דמוק שלם אמות ולרבו יודלס ב' - ולכרע"כ כס דעת
 אחרת כפרק' מעלמות כ"ה זול ועולה יחם לאולם בזב מעלות - רום כל מעלה חמי אמה וסלה חמי
 אמה ע"כ - וענין זה אינו לפי פוס לוגרסא אחרת בעתמיתין דפרק כ' דעדות - אלא שהוה ניתן
 ריום בין הדכוס גבו אב מעלות סס רום מעלה חמי אמה וסלה חמי אמה ורובד ג' וכו' - הוה זל
 מקלק המנה למשין חמי - רום מעלה חמי אמה וסלה - אמה ארובד ג' וכו' - רום רום
 מעלה חמי אמה וכו' על מעלות האולם שהוה חמי יחמי אמה - ככל מעלות הסקד"ס : וכיפא אמה אמה
 וכו' לח במעלות פיורי - אלא מלתא אחרתי באפו נפסה קמשתע זין - דסימו המזכב ורואת שה
 קסכו רביב לקותל האולם לפי דעתו כשאר תענין כס' ד כמיון מ' סלפנינו - יחמי אפילו הכי נרדף
 יחמי דלא גרם כפרק' ב' דמזכב כל המעלות סו יחמי אמה סק מל אולם : יחמי ספורטי הוה
 המזכבס :

אות מב שער האולם

שער האולם : נכוח ארבעים אמה ורחבו עשרים - ולא הוה בו דלתות אלא פרוכת כדלית
 בקלים - ולנו עבא על בני העיר דמסדן קורות מצוידות כל אחד ארוכה
 משכרתה שתי אמות - הקורה הסמנה שנסכבת על הסקוף יעודפת על ריחם הסתם אמה מכין
 ולשה מכין - כעבא ארכה ב"כ אמות - שלמעלה ממנה כ"ד - העלויית ב' - הרבויעים
 כ"כ - והאחרונה ל' - וזאת עודכע על ריחם הסתם סקן אמות מכין וסאם מכין - ולא
 סה המצות ח כתיב' - אלא סקן סל אמת וסתי חרות סכנים וכל זה תאר לזוילס סדר - באב
 ססתכל בבורה :

סימן מב שער האולם כח

אות מב שלחנות

שני שלחנות היו כאלו שפניו על פתח הכותל: אחד של שיש ואחד של זכוכית. על של שיש
 כותלים לחם הפנים ככתבם ועל של זכוכית כיתובם סמליון בקדש ולא מורידיו. ואף דף ג'
 על גב דגרסיון כשקלום אחד של כסף ואחד של זכוכית. והשתא כמו היו מעליון בקדש מבכף לזהב.
 מכל מקום כרוכ הספרים גרסיון של שיש פדכרו מוספות פירק. וא דמכתי' . ועוד דתינו סבבן דף ג'
 דשם אינו מרתיו ככסף חסב כדמאני בנמרא פירק ד' דתמיד' ועוד שאפה עניוין אומן כאלם על
 של שיש שאינו מרתיו כדו שלא יתעפס - ולא הו עניוין שם שלא להראות סבב לין בקדש' דעכשין
 מיוסון על שיש - ועוד כושאן להכל ואסדרן על של זכוכית של תשא - וכיניאנו אוב עניוין אומן עד
 הקדמת הכניסין על של זכוכית: דאין מורידיו להכניס על של שיש או כסף. והשתא לא מיוסון
 לעיפוס

ספר חנוכת הבית

לעבודת - מכבר אשר התקדשה מתקין אותו לאכול • וכבר נעשית עבודתו עיני תוכנת וס כזו
עשה ו' פרק ז' דמאיות • ועוד כמאן דמאיה דהיה של וזה גורת הכתוב הוא • ועוד דכסא הוא
הקטן המאמרים הלום מעיפוס :

אות מר האולם

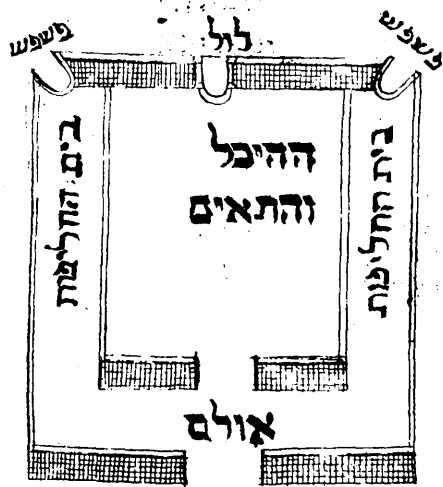
האולם היה רחב ז' אמה מעורח למערב • ורחבו מצפון לדרום תשעים אמה • ועובי כותל
ה' אמות לצפון וה' אמות לדרום • סך הכל מאה אמה • ועם שביע עורך מן האולם
הזה כצפון ודרום על כותלי התאים עשר אמות מזה ופסל אמות מזה • וגם הכתלים ט"ו היה נקרא
כות המליפות בלשון לקמן :

גובה האולם מאה אמה בגובה ההיכל שנבנו בקרוב • אלא שהיה הכל גובה אחד עד הגג •
והיכל נחלק לשתיים • ורדו של יבועטו הכתלים באולם לרחב גובה • הניתו כלובות
של ארו משובים מתלו של אולם לכתול של היכל למורך הכתלים שלא יכלו • אמנם לא היה צורך לזה
אלא כותל מורח של אולם לבד • דאלו כותל מערבו שהיה גם כן כותל של היכל כבר היה קצור ע'
תקרת העליונה טעל גבו ההיכל • ולא כן **בגובה** יפה • צריכין כמאנה ה' כרח' ג' כמיותו וכלובות
של ארו וכו' לכותלו של אולם כדי שלא יבועט • ל' אחד מוכח לכותל האולם המאמי לכדו • ולא
אכורה איכא מאוס לא תיטע כך אשרה כל עין • דלאו קבועין הו' שבנין • אלא מוכחין בעלמא
בלא כנין • ושררות של וזה היו קבועין כתקרת האולם • חתליות למכה • שכהן אומותין פרה
כהונה • ועלין ורואין את העטרות שכתלומת • וזכות ראבין היו באולם עליות • ולא היה כל
גובה אחד ככותל כני עינין סימן נ' לקמן :

זו היתה מדת האולם • כשנבנה אדם כשער האולם כניו למערב • אורך האולם לזמון
ושמאל הכנסה ק' אמה • ופתח ההיכל בגבד פניו דמיקה מקיר האולם המזרחי ז' אמה •
ועוד רוחב היולם • ולפי שהיכל לא היה אלא עשדים על ארבעים • עשרים מצפון לדרום על בני
אורך האולם • וארבעים מעורח למערב על בני רחבו • קראו להיכל מעורח למערב אורך אמה
שלערך האולם היו מדת הרוחב • לפי שהאורך תקרא מדה היותר והמעטת רוחב • כאשר מנאח
כע' וכהנים • וזהו ההיכל והתאים סביבו דמש כעשים אמה בלמד • על כן אמרו שהיכל היה
בר מאחוריו (בלומד כמערכ) • ורחב מפניו (דהוינו בעורח) • כלפי ת ארו שרחב מלפניו וקצר
מאחוריו • כיגם האולם כדרך כלל כגם ההיכל וקרא ראה בעדות שאמרו מעורח למערב ההיכל
מאה אמה • וכלול כגם האולם • וכל זה דלא כהרמ"ב כס' ז' דאמר בה' ל' בות הבית • שהאולם היה
סובב להיכל כצפון ודרום • זמנה מן הצפון לדרום מאה אמה • (ולא שכעוס כדכרי המעשה) •
דף כ"ה עובי כותל האולם חמש • ומכותל האולם עד כותל הקודש עשר אמות וכו' • וזכרנו איהו מקו פ'
גבו פניו שפסין היו ככית החלופות וכו' פירש רש"י וז' שני פספסין היו ככית החלופות • עודף שהאלם
עודף על רוחב ההיכל לצפון ולדרום ט"ו אמה לכל צד • ורחבו מעורח למערב אלא ז' • וככותל
מערבי של אותו עודף היו חלופות וכו' ע"כ • וכתבו עליו התיכונות ז' • וז' שני פספסין היו
ככית החלופות • כמסכת מידות דאולם עודף עליו ט"ו אמה מן הצפון וט"ו אמה מן הדרום •
והוא היה נקרא כית החלופות והיו לו שני פספסין • להכשיר את כל העורה דאיתו חצר עד כותל
מערב • קאי עורס : ולא כמו שפירש בקונטרס שהכל קרוי כית החלופות עד כותל מערבי ע"כ •
פ"ט

אמנם מו דקוס להרמ"כס ולרמ"ז לפרש בן • ומש ראובל ככה ים להכין • הלא תראה לבין המסנה
 בעדות • דאמר מן המסין לדרום שבטים אמר • ומאן דכר שפיה דשבטים • או איתא דמא
 על מאה הים כמיה • ואי סלקא דעתך תירוצא דתוספת יום טוב ללא כלל התנא כדנחא האולם •
 דלא שפיה אולם אלא בשורה • ככר חור וקשה דאע"ג שלא שפיה אולם • ה"ל להשאיל לו שם
 כדמשאיל הרמ"כס לכותל הוא כותל אולם • או היה לו לכללו בשם רווח בהרמ"כס • דקאמר
 מכותל האולם עד כותל הקדם ו' אמות וכו' • ומתוך כך מכרוהו בעל תוספת יום טוב זל שלא היה
 אולם לנדדיון • וכדכרו התוספת זל • וכן הככים הראב"ד • ושרמ"ז זל • ועל כל זה אביקרא
 דדניא פרבא • דאם כדכרו הרמ"כס • אוככה נקיים וסהכל היה גר שאמרו • גם שרע"ב
 נכתמק נדכר כמלה ברוך ד' דמות • וקשה ששרוראה דכרו הרמ"כס • ספירש האך כפירוש
 המסנה • וזל כל היכל ק' על ק' וישמין הככון שפוט לנד מערב • ובסופך לנד המזרח •
 שתרמק כדעות האריה וכו' ע"כ • ואף על פי כן תמה ומופ האך היה נד שאמרו אם ק' על ק' היה
 הסוה • קלוליו כי לא נכונים בעיניו • ונס ששרי מאה על מאה היה כמיה • סאליו שפון הכין
 לנד מערב וצטרבו להטות נטויה רכה ולא מועטת • כיו היכו דלועביד היכרא לעין שרואה בכנין
 הארוך מאה אמה • ואם כן לא יהיה על ק' • וגם למעט כרוחב הכתלים א"ל • שהרי לדעת
 הרמ"כס כלם חלולים • כאשר תראה לקמן בסופן ע"מ • וגם שרמ"ז זל תלמוד רס"ל נעם
 מדבריו • באמרו נד שאמרו שפיה אמה • ורמ"ז מלצניוק אמה • ולא זו אף זו
 קתנו בכרך אחרו מקי"מ סני פסאין סיו ככית החליפות ונכהן שמה • כדי להכסיר את העזרה דף כ"ה
 כלה לאכול ק"ק • ולא שפיה קדשו קלום • ומקאין והאיבא דדדיון (דהינן נדדיו בות החלוקות
 מכותל אולם עד כותל העזרה לנכון וכן לדרום) ותרין דמעויל ליה בקרן ונות ע"כ • ור"ל שהיו
 מושיבין הפשפש בקרן בית החלופות • ורואין באולם הייבכון כמערכ העזרה • וגם הייבכים
 נככון או כדרום בית החלופות • ולפירוש הרמ"כס צ"ל דכוו בקרן הסוה למערב העזרה • כעמקם
 סכית החלופות כלין למערב • ומראה באר היטב • דעתי כצורה שלכנין •

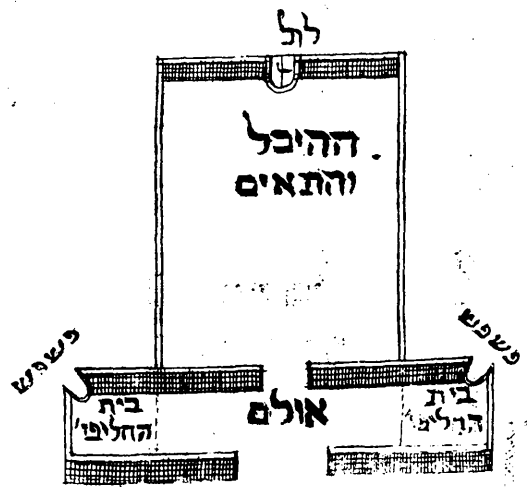
בית החליפות לדעת הרמב"ם ורש"י זל

ספר חנוכת הבית

זמני זמן תקום להדש'כם וזרעו - דאי הכי טוס - סיכי סני למיחוו דרך ספספם כקרן סעערי -
 לפי שאין דיתוב כנפין או כדרום לנד טורק - ורשוקא ליה אורחא טובא - ובשלמא לדכדי התוספות
 דבית החלומות או אמות רמבן לחוש כיוח לשיחוי לשאן דיתוב צנפון או כדרום בית החלומות -
 דעדיעויל לפספס כקרן זוות שמכס לפעדי - שכל מקום כורתא פוהא קא פוי - כדמסתבר
 שגורס דלקטן - אלס לדכדי קשיא - ותז דלפולו כיוח דכיווי מדרוס צנפון - שכל מקום קאס
 דסיף סוף פאי קסקסא תלמודא סתם - אסורי בית הכסורת פאי - ת ט' דאשר רעו כרדה
 יודא אמר דב לולקטן הים אסורי בית הכסורת יכו - דלול לעאי אינטרדי - דאי כיוח לן לפי
 כנפסם דכמעדי ככל אורף צפון ודרום - כ' ט' דכיווי כנד מערכ ספספיים דכקרן וזית - אפי
 עלא עכדי לול - וזהכר כרוד ומכור זקל להכין - אלס כדאין דכרי תוספות עלא הים אולם כנפין
 ודרום - ועדסו סני עסקין לנד מרח - אינטרדי לול אסורי בית הכסורת להכיר גם מעדי
 סעורה - וכדעת סראב' ד - וספ' ב' וסר' ט - ותוספת יום טוב אל - ויהי כרסה לייסב גם
 דגרי דאי אל על ארך זה כקל - אעכס שתוספות העידו עליו סכן דעתו - ואת אשר פיערו אל דיש
 שונג לפניך כולת סעורה .

בית החליפות לרעת התוספות הראב"ד: הר"ש - סמנ - ותוספת יום טוב זל ;

אות מהבית החליפות

בית החליפות נקרא ערוץ האולם • וישו פרוח על גדי הפיכל • ג'ו' אמה לנטון וט' אמה לדרום • ונקרא בית החליפות על סם הפכיים סגנונים חמה •
 ובקצונות פנון ודרום על כות החליפות היו פנון פספסין בקרן וזוית • כדי להפטר כל הפורה לאכול ק"ק כדליתא בכרך אלוטו מקולון • ונכאר גירנו כחשונה הנ"ל לדעת דף כ"ט העופות:

אות מן שער ההיכל

שער ההיכל עזרים אמה נכסו • ורחבו עשר • מכיון כנגד ספר האולם • אלא ששער האולם רחבו עזרים אמה ודרסכו ערוץ על שער ההיכל ה' אמות סגנון וס' אמות מן הדרום • ונקרא שער הגדול • לא לפי גדלו שהיו שער האולם גדול ממנו • אלא לחלוק כבוד להיכל • וכן נהגה הגדול דזמרו בספרו וכי גדול הוא וכו' • וד' דלתות היו לו שמים מכאן ושמים סכפנים זבלין נכתמות לנד פנים • המונחות מונחות ככוף אמה על מזוז • וכשפתחם והיו מבסות את כל עובי ההיכל • דהיינו חזק אמות מכאן ומכאן • וזמה של מזוזות הרו' אמות על עובי כאלה ההיכל • והפנימות נפתחת לפנים • והיו מבסות את פני רוחם הכותל חשקה אמות סכאן וה' מכאן • שכל הכות טוח כוהכ חן מאריו הדלתות כדליתא בעדות :

שני עשצין היו סוככים לשער הגדול • והם הפתחו המזוז • פעליהן כפסכת מדות כמובן לזר • וקרן מרחי כמובן היו חשקה פתחים וכו' ויחד לפספסין ומן הפספסין האלה דהיינו סני עזרים קטנים • היו כפנים לתאים אחד כנטון שער ההיכל • ואחד כדרומו • הפספסין שדרום הוא שנטרה כתוב זבלין מר' לא יפתח ולא נכנס בו אדם מעולם • ועליו עורק על ידו וחוקף וזמר אלה ה' השער הזה סגור יהיה וכו' : והוא לכבוד ולתבארת אל המקום כ"ה • לא שנטרף לקבוע מקום לכניסתו • אלא על כל הארץ כבודו ויקרו • הפספסין שנטון ממנו נכנסים לתא שכתוב בו מן וממנו אל הפספסין • וממנו אל תא אחר • וממנו אל אחר סביב עד התא הדרומי סגור • באופן סוככים ההיכל משלש רוחותיו • כשל את הפתח ופסח את הפספסין וכנס לתא והתא להיכל • ומניע לשער הגדול • ופותח את דלתותיו סכפנים • וכאן לו אל הדלתות סכאן כסוף עובי הכותל ופותחם :

אות מן לח תאים

לח תאים או יתעו סוככים ההיכל כשלקח רוחותיו פנון מערב דרום • להניח כסם ארליו לעקש • ג'ו' כנפון טו' כדרום וח' כמערכ כזה האופן • כנפון חשקה על גבו חשקה ופסחה על גביהן • וכן בדרום • שכל כמערכת שלקח על גבי שלקח חשקה על גביהן • כון הכל ל"ה • ולפי שיש ככאן הפסח גדול בין קמץ והרע' כס' אל • אתה'ך כמארים כפי ערוץ דא' • הוא'ל ומגוון דמ' ע'ת'ן דל'ת' ש'ת'ח'ת' כ'ת'ת' : זמיתקתא לר'דיה ע'ת'ר' : ואחר כך נעוין

ספר הנוכת הבית

יף סא בעיון בדכרו הרמ' כס' • וכפי פירוש רמ' ביוחאל חונן גמי בעלי התוספות כמסכת ב"ב • וכמסכת
 דף כ"ב וס"א • גם הרמ' ש' תלמוד אמרו • ולמן המשנה במדות משמע בדכריהם כהדיו' וז"ל המשנה •
 מן הנפון לדרום טבעים אמה כותל המסיכה חמש • והמסיכה שלש • כותל הת' אשש ויתא' ס' •
 כותל זה כל ששוכ' ע"כ • וקצתו כנגדן בדרום • דהיינו שכותל המסיכה צווכיו חמש אמה •
 והמסיכה דהיינו רוח הפננו מכותל עד כותל הת' וארבע עמורה למערב • והוא מסיכה ודרך להלך
 אחרי כל הת' א' • ורחבה ג' אמות • וכותל שכן המסיכה וכן התאים קראו כותל ת' •
 לפי שתקרת התאים המוכה עליו ה' אמות עוכו עש' • והת' ש' אמות רחבה והוא הרוח שכן
 כותל ת' לכותל ההיכל • וכותל ההיכל עוכו ו' דכרום ככתבן • וכהיות התאים כלם ככדר
 אחד סביב להיכל מלודא למערב באורך • על כן כמס' ה"ז דמדות קראו לאותו הרוח בשם ת' •
 עירוי • לפי שנת' אחד לכדו היה בין הכותלים כרחבו • וכל התאים זה אחר זה עמורה למערב •
 וככה מדתם • כל תאות' היה בקרוב ג' אמות ארבו עם כותלו שכן ת' לת' • לחמשה תאים
 שבנפון הרו' ה' אמות בקרוב פרנסת כהם כל אורך ההיכל והדכור עד סוף כותל ההיכל המערבי
 והיו מני בדרום • ובמערב תפרנס אורך ג' התאים לבירוחם ההיכל וכותלו • מכותל ת'
 כנפון לכותל ת' שכדרום דהיינו מ"ב אמות לג' תאים עם כותליהם • והיון כל זה מצורת התקדש
 שנידתי לך כבר בראש הספר • אשר מענה תראה כפירוש • משנתנו כפירוש אל •
 לא בין דעת הרמ' כס' זל וסיעתו • אלא סבר לכו להלך תאים דלא כלו שא' דמתנות • וכו'
 קאמרין כותל המסיכה חמש • כותל הת' חמש • וכותל ההיכל ס' לאו דוקא קאמר •
 אלא המת' ועם החלל כנוי שכתבו היה חמש וא' • שכתבו החלל היתה לשכה • וכן כל אלו
 החללים יבצלו שכן החמשה תאים שזיו כסדר אחד זה אצל זה • וכאותו ת' האמר במס' •
 לא היו בו כל התאים • אלא אחד לכדו מאן עמורה עד כותל מערבי על פני כל אורך ההיכל ורסבו
 ס' אמות • וכן הו' כל החללים שכן הכתלים ת' אמת עמורה למערב וארבו אמה אמת או שתי •
 כהו' צורתם כעל תוכפת יום טוב במסכת מדות וכספר צורת הבית קחו עש' • ולויכ' הפסוק
 ס' אמת • כאלכים הניגע התחובה חמש כמשה רחבה וכו' • ועשתיתן דמדות דקאמרו התחובה ה'
 ורובד ש' וכו' • דתרוויס קו לדריה • תרוז דלאו אתאים קאמרו • אלא אגונוה אמת •
 דקאמר שניעוים סיו חן לכותלי המסיכה ולכותל האולם שכן תחתית פניים ושלשים • כל א' רפה
 מחכרו אמה א' לכנסת אמה של קורות • לבלתי אחון בקירות הבית בדכרו העקרא • דעלוהו אתי קרא
 לדריה ולא על התאים ועל קיר ההיכל • ואת' מאן דפבר דכבלהו קאמר הרמ' כס' דהיו המנרעות
 ג' יעוים ובתאים • וכשתעיון בדכרו תוספת יום טוב כפירוש' לפרק ד' דמדות וכספר צורת הבית •
 תבין היטב את כל פירוש הרמ' כס' • ואת' אשר הוכחו על דכרו • הנה אס' כן לדכריהם זל ויעוים
 לאו ת' א' כהיות תאים לאו ויעוים • וז' דיוואירו לאו חדא הוא • וכל זה כפירוש' מדכרו הרמ' כס' זל
 ברא' ד' דה"ל ב"ה וכפירוש' על מידות • ולכן נקשין לי דכרו תוספת יום טוב זל בריש פרק המוכר
 את הבית דכתבנול' היגיע כתב הרבמין חדר שעותין סביבות וכו' כמו שהיה במקדש • ויש שצוים אותם
 בעיניו בתל' וכו' כל זה מדכרו הרמ' • ולפי פירוש' הרב והרמ' כס' עמנה ג' פרק ד' דמדות היו ויעוים
 הוקדש בעיניו המתל' ו' ועיון עה שאלמר סס עד כאן לשונו • וכשתעיון סס כמסנה ד' תמנא
 דויעוים דתס' קרו למדרים שסביבות הכותל מנחון וכאשר אמרו • וכמשה ג' דקאמרו
 בעוניו כותל אשאים דוקא קאמרו דלאו חדא הוא לטעמיהו • ונ"ע בדכרו •
 גלכאורה נראה שהרמ' עפרש בדכרו הרמ' כס' דיעוים לאו ת' • אלא סגונוטריאה
 פשו' במקדש רכיב הכותלים • אבל ראיתי את דכרו ולפטר עם כל זה לפדס' בדכרו רמ' ומספדו
 דנלש הינו ת' והיינו יגיע דתלמי רבימף ככס' בתל' ובלקמן • ולכן קאמר זל' והוא כמו
 פד' שעותין סביבות כותלי סנית מנחון • כמו שהיה במקדש בדכריו הניגע התחובה וכו' ע"כ ד'

דמוין ליה דקאז אתאום דהו סביבות כותל ההכל * בדקאר מתנותיו וכפירוס דקאז * דלא הוה
 קאר דכדרי הרמ"ם סביב ליה לפרס * ולמש * הכי * יגיע אה כפיו גוונטרף וכו' * ועוד
 הינו מנינים יחס לבבות קטנות וינבחות מן כותל הכות * באוריה * להבדיל בין סתום דמקרב
 לפירוס רמ"ם * לבבות סמוכות לבנות * על הקרן מתפת * ועוד דסיוס למילתיה הרף התם
 זל * וס * שמוס * כך כתרן גכני * על כותל * אלעס * מאמע דמקדקס ל * הו כתרן שבע * על
 כותל ולמקויו מפורס * הרמ"ם כס דקאר קתל * הו כעכוו * על כותל במקדס * ועוד לכחלוס
 עלעז הנוטרלות גיכס כעכוו הכותל * וזס כן ללו כדדו עשתעו הרף אלס בתאים *
 קס עשוס אותס סביב כותלי הכותל כוונתה לקדקס לפירוס רמ"ם * וזס עשוס אותס כעכוו הכותל *
 כאר לפר הרמ"ם כס שהו במקדס * וקרע * הבול דכרו הרף גס הו * ואלסר ופרסס
 כפירוס הרקון קינונו לדכרו הרמ"ם * או דלעז * אכס עטפיה בקטן קף על גב דסכרף
 ליה בהרמ"ם :

הקבצו * ומעו כחה דמקום הסובל פירוס הרמ"ם זל כאר סוכלו כספר גורת הכות לפעל
 תוספת יוס גוב * ובפירוסו למסכת מידות * ונס ראייתו את הלחן אשר נלחן לתקן
 מעותת לא יוכל לתקן * עד כי נלסה נפוא גס הו את להו ויטעמו כי דכה הו * ולמען דעת כל
 עינו סחר כי כסר הדבר ראיתי להביא הכנה מה שיקפה על דכרו וקפי כי ראיתי כל פסל וכל תמונה *
 אשר כלם כפרסו מפורס הרמ"ם וכסרו דעס הרף כי ראו תופתה כפוליה * קף על פי כן פלונ
 ונאו לדכר וקפיה דעו קף אכז :

שאלה א' * יקפה מאלד קס כלס הוו תאים * וכללן כלס כסס תאים כמקנה * * לעה אשר
 יקרה כסס תא * * אשר כסס כותל ואחד כסס מניכס * * אס אשר אומר
 פיו לוי מדר באמצע איכעה כפליס * * הקמע הכס שמה כתרן כל
 כותל מדר אשר * *

שאלה ב' * אס כללס כסס תאים * לעה אחד גדיל מעכדו עד פאחד הו רמס קף אמות *
 ואחד אמה אסס או כמות * *

שאלה ג' * אנה יקבץ מדר רמס אמה ורשו סמנים * * הכהוס כדכר הוה או הנסעע *
שאלה ד' * יאין כעונו השקס ופיעונו להאר בתאים סללו לפי בירורו * * אשר רוב קטותם כסתר
 כסעו * * הלא תראה כי כהותם שלשה זכ על גב וכוונתה זה אצל זה כרוכס * * האס
 יכעל לפתוח להק ארבעוס כ"א במס היגיון * * וסלר כפאר התאים אשר לפניוס סוקר עכו וזערפל *
 יתנפס כדיוטס העלונה כדמוק למר שיעשו להם הלונות בתקרה * * אלס כדיוטות התחנות עזו איכס
 למימד * * וכלסכן אס נאמר כדיוטס * * כהתנונה היתב כנגד סלוטס לבוא כפסולות עכר * * הלא כעל
 תוספת יוס טוב ככדורו וכעצמו השתומם על המראה באין עכין כפ"ד דעות עקנה * * ואס תשוב
 דל * * לפורה הוה כריך * * גס אכז אכוב לשלול ולמה עכוו הלונות ככל המקדס * * אלס דלס לפורה
 הוה כריך כהכיל דוקס נאמר * * גככר את האטן להגויל סלכן קל נאקוס שלס וימררו לפורה הוה כריך *
 וכל קקוס אף ככית עכוו הלונות קף על פי כפיו סקונות * * ואס כן בתאים שהיו לנורך ככניס למה
 הו יכפיו הלונות פכל וכל * * לא מתוקים ולא אטוים * * ולמה והיו עם סהולבים כסוקר הווסכוס
 בקכרוס * * ילכו ככדורים :

שאלה ה' * אף יעשה סכחלוס כככס * * אס יסו וסולולוס * * סכרו ככל כותל הלל ככתיס * *
 והסתלים סככאן וסכאן קכרוס כתכלות * * מעודותיהם ורגו ותפול חמות
 תת * *

ספר תשובת הבית

שאלה ו' אם הרמ"ם נזר אומר ויקס לו כל זה בהקדמתו על עובד כותל הכות המושג * הנה
ישאל השואל * ולמה במקרה דלדברי הכל היה כותל הסובל עבד * אמות והנה
בני * ובמקור שדמות חלול * ולמה לא עשו גם כמותל ההיכל במזרח תלמים כבצפון ודרום וככות
עמיד כש מצאנו בסיפור * בתלום עבדו כעצרכ למירוסו וסיבוקו * כשתכונתו מלא *

שאלה ז' למען כן במוקדל להיות אמונים ולא יהיו אמונים בקיר הכות * וכן בכנין של שלמה
כתב שגדעות כמן לבית סבוכי משה לבלתי אסוד בקירות הכות * וענין זה הוא
ברבולתו אמו הקורות בקירות הכות ועשו שגדעות ככותלום למען על כלטען * מלמטה קמות
התלום * ובמקרה כפרש לקמן כב' ד' * ולדברי הרמ"ם ז"ל אם זה נאמר על כל התלום האשר ישב
בעל מוכס * ויס ט"ו והיה מן הכמע * שאלם ככותל * התל * שהיה * אמות מלבד החלול שבניחור
מן הכותל * עתה ומתן * שלם * פעמים * החלול לאי האר כרסה * וזה
דבר מבוחר *

שאלה ח' אם ועוד שפסוק להיות אמונים נאמר חזק על הגוטרות שהיה שחן * אף אתה שחן
לו * שכבר נאמר אמונים בקיר הכות * למעט דנקיר ההיכל היו השגדעות
ב' לא ככותל הסבוכה * ובזו שדחקו באמ"ל * ולמד דכית עס כולל הוא בנותא היא * ודאיה שפסוק
וראתי לפי גובה וכו' * דלון למד דתלום נמי שפתעו הנה * ועוד דל"כ כעלמסכד השגדעות
ככלהו כמותל ההיכל וככל מפלו התלום * אם עס כולל הוא לכל השקד * וענין חותל לבלתי
אמו בקירות הכות ככותל הפסוקה לכדו ולאו באהרתי * גלאר בהיכל גופיה * דלקרו כות
לכתי עלמא *

שאלה ט' טעם למגדעות הללו הוא דלאו נהי לקר ההיכל לנקוד חזק כבפלו כפי רמ"ז
או דלמא כדו של ידקבו ראשי הקורות כפרוש המספות * והנה לפני כדוסים למה
ועשו השגדעות לדברי הרמ"ם ככותל המסובה ולא ככותל ההיכל * הכי התל ככותל ההיכל לא
איכפת לו וככותל המסובה איכפת לו * וזכא בארעא וגורא כשמישח *

שאלה י' אם לבלתי אמו בקירות הכות נאמר על הגוטרות שקירותם לא היו נתמדים ככותל
המסובה הסתון * או ככותל האולם * אלא עשו כהם השגדעות * ואני לעצוק
שאלה * הוכן מוכחות * ואיכבה עומדות באור * שהרו בארעא הכותל אשר שהיו מתחילין
הגוטרות * ולא לא ותחבו ראשי הקורות ככותל באוה * אפי * אם היתה שוכת הקורה
על הכניסה לכדו והאף האור כמעט הגוטרות * לא תעמוד כלי שפך * וזה שקר שאין
לו תלום *

שאלה יא' שלם דלוינו טעם למה הגוטרות ולמה ישרתו *

שאלה יב' איכבה קיים המתונה ה' ורובדו וכו' שכתבת מדות * וכי תיעל על הגוטרות
הלא תראה דקאו מתניתין אמאי דלוקן מינה * דכו כיהם נתמדים אשר התחובה
וכו' ואם על הניעום קאמר לא היה מתברר הספור * אלא היה אשר שניעים היו מן
לכותל הכות וכו' וקל להכין *

שאלה יג' אם ככותל המסובה אשר חמד אמות שבו הוא אלו הניעום * ככעשה חלול כמותו
להיות כו תא אחד כמארס ז' * וכאמר שיהיה לפחות אמה אחת רחב * ושאר
מן הכותל ארבע אמות לשני הכתלים * ואם ככותל החזק תעשה ג' מגדעות וכל מגדעת אמה אחת
כאשר דרשו * בדרך שלפחות יהיה ארבע אמות * כדי שכלבד השגדעות ישאר כותל אמה שלם כנטרף
לגדוע עוד ממנו * וכמה כפרש הכותל הגדול * ומה גם ג' המגדעות שכותל שבו לדברי האומר
שכל הכותלים היו השגדעות * ואף שיהיו לפי אומר הכנון מכל עקום כחיון לא הורכבו שאלה
לכל מגדעת * לשאלות דבר ה' ככתוב הניע המתונה וכו' * ומתניתין מדות דהתלום

א' יורכד לו עבו' סגן סגן הנהגות וטראות לדבריו הרע' כס' זל' ינוסף גם הוא יצאה התא רשכ אפה וארכו מענים'

שאלה זר גבל הראשונים היונו מצטערים . ינוסף עליוס קנס על כותל האולם סו מצויים סוכי וסוכי דאיה דבעל כסף מצנה פרק ד' פה' ל' ב' כ' . יעד אמרונן פרק ג' דמחפ אמה אפה ורובד ג' וכו' . וחס סס דכרו סרפ' כס' זל כפירוש ל' פ' דאדות . לפי סוואי מחלק ספנסס לחזאון כעו ספכאנו כסיוסן מ"א . וסוכר דהאו אמה אמה ורובד ד' וכו' לאו בעמלות מוירו אלס ככותל סאולס סהיו סוככיס אות וצוטרלות . זר' ל' אמה אמה ורובד ג' זכ ותל הזולס סיה חלק אפה . זסמר פך נזוטרה' כולטת סלפס אמות נכהס ועס לזוגה' ע' אמות זכסה' . זכשמתו סולך כפרק ד' געיו' גכו סתחמרה' ה' ורובד ג' יתרחס על סו ציעוס ססכיקית סהכול' . זלף אכנס תקסס לו מצתיסין דסרכ' כ' דמדות דקתנו כל סמעלות סו סני אפס יוזן ספל אלס' . אילסל סעפא דעתיניתן אמה אפס ורובד ג' ארופא קסו' דהיונו סמעלות סאולס זלס אנוטרלות . זעוד דוזק עגוס למרס דעתיניתן לכדדין קתמס כפירוסו' . מעיקרא צמעלות וסדר כנוטרלות .

שאלה טו' לא דענר למס כנוטרות פעל סאולס קצרות מצוטרות סככותל סמסוכס . זמה צמתנו אל' זאלו' . יוותר סיה סגן פראו גנוטרות סאולס ונללו כמדמס על גנוטרות סמסוכס .

שאלה זו סרפ' כס' זל סכר ציעוס לזותא אלס גנוטרס' . זלכך פורס דסו חזן לכותל סמסוכס' . יולקנס קסס עד אדאכרס סויר' את סכות כסדיוס תלכו דכ זופך דף ס' פלס סמות זס לו נוע' ג' זל' . זתא' . זוכס יתס דתאוס הללו דכשתיניתן דמדות סיונו זלעוט דיוקסול' זנועיס דלפסה' זאודי זאודי זאלס סו' .

שאלה יז סל דתנון דפרק כ' ד' פדות זנו' פתחיס סיו לכל אהד זאוד . אהד לתא פן סומין זאוד לתא זון סעסאל זאוד לתא פלעציו זכו' . לכסיוס דקו' זל אטי ספיר . דלדיוס כפרכס פלסס כתחיס אהד פן סיעין זאוד זון סעסאל זאוד על גכס' אלס לטרפ' כס' זל לכל סלעות סכיד סהיכל זסכלכו יוקן . זלס סויר' זלן אלס פתי פתיס' . זעלן זלמס לן דסוי סלסס פתיס לזא לכלהו קזמר . דהרו חד תא לטרדיה דסו ליה סעסס כתיחיס דסוירי סתא סכקן מורסי צכוכי קסאיכ ליה סתיניתן כהדיוס' . זלו סונו צלויך געיו יתתנו לטרדיהו סוה לסתיניתן לעיתנ כהו כהדיוס' . זוכל סכן סכל דרוכס אלס יסו ליה אלס כ' פתיס' .

שאלה יח סל דלטרונן כתס וכקין מורחיו צפוי סו אפסה פתיס אהד לתא פן סויון . זאוד לתא פעל נכה . זאוד לטכסה' . זאוד להיכל' דעצת רכו' מיתוקסל ספיר כסר פרהס זכאר כזר ציטס וכדלקמן . אלס לטרפ' גס סאוי קרן צפוכי קסער : סו קרן דלנדן חזן דפוס פרוחי צכוכי גכני סתאוס סל לל צנית אערת' דלס אנו למסיו ליה פססל להיכל זלס לסכסס דללו כקין צכוכי סול זלס כן עסוי קזמר :

שאלה יט כיו יסוי דכר לזמר סאולס סהדיוטל סלמנצית וכו' . אף אמה אפוד לו זולככס סיה סתוח להיכל' . זולככס סוה סתוח לעסוכס' . זולככס סוה פסוח לסכסס סאול פדיוטל סתחוכס . זעלוי קרן זוכל לו כלענצית סוס' . זלפסה לל אפס א' לתא פן סומין זאוד לתא פן סעסאל סהיה לכדכו כקיר סהיכל' . סו סתוח להיכל' לזא דוקף קזמר אלס למתנ ית' סויל פתח להיכל' . זפוח כזס דומקיס כוס כלסר תרלס כתוספת זס טוח כפרך ד' דמדות פכנס ג' כלודי זכסמר מרת סכות סומן ס' ע' . סו פל' צכוכ' כלמן אל סקיר לתרנס יורל צו לל יוכל' לפס'

ספר הנוכת הביית

שאלה ב באמדד שמה שאמרו ואחד למסובה וכו' לזו ללמות הרווח דקדומוסיכה קאמר * אלא
למכיבה שיהיה לכל אסד ואחד העולה ממכה לתא שעל גבו * והיה לא ראוי
עולם שיקראו לאותו הכתה עסובה * דאס דאמרו ופסובה היתה עולה וכו' הוה היתה כאותו רוח
הנקרא כמות כסה מסובה לנפון * ונכסה הורדת המים לדרום * והוא הרווח שבתוכ נדירה עליו
בזה שממנו עולים לבנות התאון * ולא שיהיה עסובה מתא לתא * דאס כן ה"ל לככלו ואחד
למכיבה ולא לתא שעל גבו * או הכא כמו ליעא ואחד לתא שתהיה * וק"ל *
אלה הם השאלות שירוי המורים ביה * ואם כהיאמרו להטיב עליהם דבר גם אכני אשת ענות
בכפי ומוכר בליעתי אשע * אכן ידעתי כי מתבררו ויתלככו רבים ונקשו וכלכדו במעורות
הלמנה והדוקים אשר עד כה בתבנו למדי * באשר שמענו וכן ראינו בעל תוספת יוס טוב ז"ל *
אשר בראו את כל הכרדה סוף * וכשעשו את דברי השאלות הללו אשר כיהדיו עם רש"ז * ועם
כל זה אכילו חרב מוכת על זאורו לא ימנע עצמו מדברי הרמ"ב ז"ל * והתכרך כלכדו לאמה
בשורות לבו אלק * וזך כי בעלי התוספות נטו לדברי רש"ז אשר בו אלו ראו דברי הרמ"ב ז"ל שקלו
גלושיהו ורטיבו שבתוס * אבל לא שער דרכו זה בענין האולם שיהיה גם בצפון ודרום לדברי הרמ"ב
הגם רש"ז כדעתו ופליגי עליהו התוספות * ומה תוספת יוס טוב ז"ל במה דברכם נגד הרמ"ב
זקנן הוה נעוהו * למה כהך אס כן עליוס אס אונס צאכיס כענינו ולא מלא לבו אחרי הרמ"ב כס
אמנם במחמתו ולמדנו בדבריו אלו כלי הפק * כי כרוכ חמטנו ויוסף דעת ותבונה להגן סעג הרמ"ב
ז"ל * ואם רבו עליו מחוריו ודיון ודכרים וס להס * וורה וורה ופלא ענה וישל תוסיה לאוס שכלוס
למרום וכרכוס כורעות ואמן להגיד לגדס ויטרו ואמכות * ולקוים דבריו צה וצויה אמה *
ואנו אמרנו לא כן אלא אחרי רבים להטות * והתוספות ז"ל לא שאו דכרו ומניחו תכתיים שמעתתא *
וזה גם כירכבה כרדפה לדעת יומר השכל * נדק וצויה רבים *
קורא נעוים אס לא תיטיב אלת * קחא פירוש הרמ"ב ז"ל ותוספת יוס * וצויה בלא רייטב כעדיק
ואחר דברו תלעית * ולאמנו נתפוס פירוש רש"ז * ותוספות אחתה ולא צרפנו *
הבאר פירש רבינו שמשא ז"ל דכונן דשמעתא כחגיגה * וכדכריהם ז"ל הרבה בסל מתניתין
דמדות און בהס נפתל ועק * והס לך פירושו לפירוש הסנה * אמרו במדות וכו' **פתחום**
היו לכל אחד ואחד * אחד לתא מן הימין ואחד לתא מן הימאל *
וכו' מטור סבל הוה יהיה בתוך לתא מן הימין למערב * ולתא מן הימאל למזרח * ולתא סעל גבו
חזקן העליונים שאין תאום על גביהם * ובקרבן סזרחית צפנית היו חמשה פתחים
וכו' שייך ספורי * שהיו קרן עקרו התא התחתון הקצו לנד עזרה בצפן היכל * לפי שבקרבן התאום
הוא * והוא התא שבתוכ בו כו' כזורה * כדיוטא הראשונה היא הדיוטא שאון אחרת למטה ממנה *
והיות לו חמשה פתחים כן כמראה * אמרו אחד לתא מן הימין לנד מערב היה פתח
לתא הקרוב אליו ואחד לתא שעל גבו הוא מבלר * ואחד למכיבה לאותו רוח
הגבו אמרו התאום שלם אמות דמבו עמורה למערב ואינו מקרה הנקרא מינינה והוא שבתוכ בו פח
כעו שאמרו * אלו פתוח זה התא * ואחד לפשפש כנר אמרנו בסוין מ' סהו מני פשפשים
במוסל לשער היכל * וייעדנו למעלה היוטא שט פתחים פתוחים לתאום * ובכאשר שהתא
הוא פתוח לפשפס * כלנו למר הפשפס פתוח לתא * שיהיה אסד ומפס אסד לכדית *
ואתה כתיב כחלל קור בפשפס * ואחד להיכל סויהו לו פתח בקור היכל עשו
העמיק כן התא להיכל * דהאנו שהתא הוא יהיה פתוח להיכל זקא * דהאנו דאס מן הכס
כדכריהם ז"ל ככונן *
ויתיישב

סימן מז תאים

ויתיישב כמון חומר כמו עסקת המחשבה ה' וריבד ו' וכו' * דכ' קשה לפירוט הרע' כס' זל *
 כי לפי דכפקא לן ביוקאל מקרא דכתיב וכאות בקיר אשר לבית לבלעות סכוב לביות
 אחוים ולא יהיו אחוים בקיר הבית * וככניון דלמה כתיב כמו כי סגרתות נתן לבית סכוב חונס
 לבלתי אחו בקירות הבית * ופירוטו שאין קשין לכקוב חונס הסיכל להניח בחירון ראשו קורות
 המאוס * מפני כבוד הסיכל והקדש * או כדי שלא ירקבו * לפי כדאית ליה ולמר כדאית
 ליה * לכן סגרתו לכניס ככל פעם אשה חקיר הסיכל מבחין * להניח על הכניסה ראשו קורות המאוס
 ולא יהיו מחוכים ככותל * ועל כן המחשבה חסם אמות רחבה וקיר הסיכל סכע אמות עכו *
 וכצעלוים להניח ראשו קורות סתם המחשבה * מעעטוס כותל הסיכל אשה אחת * וכצארה בלתי
 אשה להניח עליה ראשו הקורות * בלופן סתם אמצעי' אמות רחבו * סכבר ניתוסף ברחבו אמש
 לכניסת אשה אל כותל הסיכל * וכצעלוים להניח קורות סתם אמצעי' סגרתות עוד אשה אחת
 סכותל הסיכל * ועל אותה הכליטה מנוחין אותה * בלופן סתם העליון סכע אמות רחבו * כשכול
 כניסה אחרת סככסו לתקרת סתם הגני * על כן חונס הסיכל מכנגד הניס המחשבה סכע אמות
 עכו * כנגד סתכונה סם אמות עכו * וכנגד העליונה חסם אמות עכו * בלופן סבין
 כותל הסיכל והתא * יס רחב זכ ככל מקום כין למעלה כין למטה כזאת סגרת *

וכפמנה רוחב הסיכל ואמר כותל הסיכל סם והתא סם מנה כדוטס האמצעות ססם התא סם * דניחא
 ליה למחשכ סיכא דהוא כותל הסיכל * כמו כסורה סהיה כמו כן * כמו סתירנו המוספות פ"ה דוסיס דק"כ
 ואומר ר"י שאולי הו סגרתות ככותל הסיכל וככותל סתם * חנו אשה סכאן וחני אשה סכאן
 ולכך לא אכיב כדוטס המחשבה דכותל הסיכל' וחני וכותל סתם' וכו' * ולא כתבו סיעורן למצאין
 אלא סכבו כתיכונה דכותל הסיכל' ועוד פירש ר"י סתם דכותל הסיכל סם ולעטס קחאיב * יסף
 על גב דלמירון המחשבה חסם באמה רחבה * הוינו ככנין סל סלשה דתס הכי הוסי' אכל
 כבית סני לא הו סגרתות כמו סתלוק לכנין דיוקאל כמנין המאוס וכרחבן * ולרודי קשית לי
 טובא * דסיכתירן סמניתי' דחמתינה חסם וריבד סם וכו' כסמכת מידת * דעטע דכקית סני
 כמו הכי הוסי' * ואין לפרשה עד אחר דתא סיותי סתם דרזיה מקרא דכתיב ככנין סלמה הוינע וכו' *
 ואס כן כרדי סגרתות כמו כותל * או לא כומא דסכר דמניתי' פלי דהו ככנין דלמה קחאיב *
 כסר א ט

ספר חנוכה הבית

כאשר מירץ הרב בעל יחודיו הלכות כרים פרק המוכר את הכות - וזוהו דוקא ענוס * וכבר בארנו

דחמי

היה עש' אמות ממורה למערב * והוא לא מירון התחזקה קצת ורובד עש' וכו' מספן לדרום
היכל דהאך דבשער קיימו כנתי' דיומא' התם ועלם קאתי ר' בסבור זל' ומנייהו פשתמע לכל התאים
שכנפון ודרום ימי' אבל מדרום לנפון היו המערביים התחזקה ה' רובד וז' וכו' וכן התאי שכנפון ודרום חו'
שעורם למערכת התחזקה ה' ורובד וז' וכו' אבל מצפון לדרום כלם מים ו' אמות וכל הערעות היו מנו אמה
מיה ומני אמהים כמותו התאים המכריזים כן עש' למא שבשער * וכן בתאים שכנפון ודרום דכלהו חו'
בתלים כנהו בדמאס א' ד' כנפון וכנפון כדרום ד' כמערב * ולכן ארך כל התאים (והוא גד' מספן התאים
זה אחר זה וכו' שמה פתוח למחר נקרא אורך) היה באופן זה * שהשתמנה מעם והמכונה עש' והעל' לטופ'
שבע * אבל כרחק (והוא רחב סבון כותל פא' לכותל היכל) היו כלם עש' אמות כבייני * וזוהו מס'
שהיו כלם * וכו' קאמרו התחזקה ה' ורובד ו' וכו' באורך התאים (קאמנו סבון כונו כן ו' אמות אלא
שראפי הקירות ה' מונחים מכותל פא' לכותל פא' באורך * דמ' לתאים שכנפון ודרום היו הקירות
מונחין מעורח למערב מכ' חל קטן על תא * לכותל קטן של תא קאלנו וכן כמערב * והנכרנו
לפניה כמס' כמתלים ההם חנו אמה מוס אפנו אמה ימיה * ויבא אלא בין התחזקה ה' המכונה ו' והעל' וינה
ו' ויאמר עובדי בתלי התאים לא כמערב * אלא שיעורו כבייני ר' ד' אלא ר' און הממנה מ' מים
שעורח למערב * ונתלקים כדוקהפוסת כל' הרווח הפניון מן התאים * עד כאן לדעת ר' הב"ר
ור' קאמר שערעות היו בכל התלים ככותל היכל וכו' כותל פא' וכו' פ' לכל תא היו ג' בתלים
הסיכום אותו לכל רוח * אחד חן הימין ואחר חן השמאל * ולא דעא אורע * ועלכנו כבייני
והוא כותל היכל * וזה הערעות היו חנו אמה בכל התלים לברכע רוחות התא * חנו אמה ככותל
היכל וחנו אמה ככותל התא שכנפון * וחנו חנו אמה גם ככני כותלי התא הימין והשמאל * וכן
כתיבונה וכן כבלויות * בענין שעתא התחזון ה' אמה ארע' ומעם אפיה ככני * והמכיון ועל' ו' והעל' ויין
ו' על' * וכן כלם * מיהו לתרויהו קשיא טובא כין לר' ויין לר' הב"ר * דלמא' אינער כל
כתיב' או בליתיה בכותלי התאים * וכל סבון לר' לשוד ה' דע' ויכו' לידויה לא היו עניני הקירות
אלא תכותל היכל לכותל תא שכנפון * ואם כן לשהיעשו כנייה בכותלי התאים ללא נורך *
יעוד עלא מעבא למלכות התא אורך רוח התאים מעורח למערב * שמתנו שהיה ארכם קרוי לטבע' *
אמה עש' כותליהם * ויהיה נורך שהיה עובד כל כותל' שכיבוסה שפכה אמות בקידום * וזה
ללא נורך * סאין כחוב שאיזא שהיה אורך התאים חנו ו' אמות לבין * ועוד דכותל התא חמ'
זתא עש' אמרוין * ויתחזקה השעורובד שגיט' ולא אמרוין עש' על עש' שבע על שבע כדכרו ר' *
יעוד קצה דמית לתאים שכנפון ודרום * אלא לתאי המערב לא מצו למיחוי השלשית שבע * שהיו
במערב היו שפכה תאים למודיעו' ש' על בני פלג' ומעיה על גביהם * וכדיוטא העליונה שנים תאים
לא ועלמו מקום השלשה שמתחיים * בענין שישו סאמעני' עש' ורובד שבע והשליונים *
שכב אמות וקל להטין * יצוין בעל יחודיו הלכות זל' דכתב איהו *
כמו דאין שחוקיק *

דף ב' 97

השתא

ביתא טפי לידון כפידום הר' זל' * ונארא לבו להקיס דעת ר' זל' אדר כמעט צנוד
דנלו וערכו למירון * כאמריה כפידום יתקאל עליו התאים היו מעורח למערב כאר'
אמרנו * אלא שהיו עונה אורך כל תא זכ' * ולה' כותלים כה' אמות * והקפה עליו בעל מוספ'
יב' טוב זל' במער טרם הכית סיעין ט' שלחצה תאים גרוכים עשה כותלים ולא ס' * בלשית 6

סימן מז תאים

התם * ולכן להגן בעדו נראה לתרץ * שלא רצה לעשות זכרון מכותל שתא הסורתי * בו פתוח
 קדבר ביוחזקל * כמו שלא זכרו כותל מערבו של בית החלופות שכנגדו * ושם נשוי אל שיהיה כותל
 שלא דק עד מאד * שחלל בית החלופות לזעמתיד אינו אפילו חמץ אמות * וזהו כי ריוח חמץ אמות
 של המונק * הוא במקום חפץ כותל האולם המערבו שכבות גני * העפסוקינין האולם לתאים *
 למל אות ק' אשה בדבר ה של אורך הכות * הכה אל שיהיה כותל לעצרב האולם * שלא
 מכופס בעלמא וזולי הפונק הוא במקום הכותל וזאת כרץ מכאן ומכאן * ולכך שלא להכניס ענשו
 בדברו ספר הפרוס * לא זכר כותל התאים נמי העתודים לפיכך * כאשר לא זכרו לא זכרו לא כון
 מכותל האולם נשוי וכמו שאמרנו * וזה נראה לדחוק לפי דעתו עם * כי סדרם הרדס תלמידו עסתבר
 טמו * מכל מקום אולי שגגה הוא הווצאת מלפני השליט לפום ריהטא * ולדונמתו כפרשת תרושה
 כלום הפנים קזמר שכנגדו הווצאת פנולין ונריך לומר חשקה * עין בהרכ מורתי פרשת
 תרושה *

גובה התאים לא נתפרס כמסנה ולא ביוחזקאל * אך מדעתיב בכניון השלשה ויבן את הינוע
 חמץ אמות קימות * אולי גם בכית גני כמו כן * והדון נותן שיהו כלם נמוכים מגובה
 ההיכל * ליתן מקום לפגועות הכית כדקאמר קרא * ויהיה לפניו גובה כל השלש דיוטות
 ותקרא שערסין עזרים אמות כקרוכ * וגובה ההיכל ארבעים אמה * הרי וגם ההיכל
 מן התאים פקדים אמות *

אות מה מסיבה

מסיבה היתה כצפון לעלות לגג התאים * וכנגדה כדרום כית הורדת המים * שמעם המים
 ממכוס ויורדים על גבי שער המים *
 היתה עולה דרך המסיבה לגג התאים שכצפון והפך פניו למערב אלך על כל פני הצפון עד שהוא מגיע
 למערב * הלך על כל פני המערב עד שהוא מגיע לדרום והפך פניו למזרח * היה מהלך
 כדרום עד שהוא מגיע לפתחה של געויות כית ק' שהיתה פתוחה לדרום * לכאזנורכו לעלות אליה
 לשלל אומנין לחזק את כדק בתי * ומה שהיו כובכים בדרך צפון * אם היו יכולין ליכנס בפסג
 הדרומי ולעלות לגג התאים שכדרום * שכבר כל תא היה פתוח לתא שגל בנינותא האחרון לגגו *
 כבר פורס הטעם לפי שלא היו ראין ליכנס בפסגם הדרומי דכתיב ביה האצור הזה סגור והיה לא
 יפתח ואם לא יבוא בו כי' אלהו וקראל כא בו *

אות מה היכל

ההיכל ארבעים אמה ארכו מעורב למערב ובתחום אמה רחבו צפון לדרום * וארבעים אמה
 קימתו ופלויה על גבי כון הכל ק' אמה * וכך היתה מלת גבהו * האנטס והוא היחוד
 ט ב ג ד ו ז ח ט י

ספר הנובת הבית

א' אמות • המה מה שהולך גבוה משאר העזרה: גובה ההיכל ארבעים אמה • אמה כבוד והוא בקירם התקטנה המנווירת • אמתים כות דלפה והם הקורות העלוונות הנשענות על הכוור • ואמה תקרה יהם הנכרים התאונים על הקורות • ואמה מעוינס והיא הטיט והאכנוס על הנכרים • גובה העלויה ארבעים אמה אמה כוור אמתים כות דלפה • אמה תקרה ואמה מעווכה וג' אמות מעקה • ואמה כלה עזרת והוא כולל חד לא יכוח העורכים לכוך על המקדש ולענכין • הרי כין כלם פאה אמה •

עלויות ההיכל היתה פתוחה לדרום • וכשער כ' כלונכות של ארו סכהן עולוס לגנה של עלויה • וראשי השפסין מכדולין בעלויה כין עליות ההיכל לשל קדש קדשים • וגם שתי פרוכות שו שם כמו שהיו באמה טרקסין שבהיכל • להודיע שחמורה העלויה מכות קדש הקדשים עצמו כאשר מרש תוכפת וים טוב זל • ולולין היו פתוחין בעלויה לבית קדש הקדשים שכהן היו משלשלין אומנין בתובות להחיוק את נדק הבית • אל אשר ישאל שם נדק • הרי שלל ויונו עיניהם מכות קה"ק •

רוחב ההיכל מצפון לדרום עם הכניון שסביב לו ע' אמה • א' ב' בתולים המיוצנים אחד מצפון ואחד מדרום נקראים כותל מסיכה מכאן • ושכאן מתל הורדת המים • חמש אמות לכל כותל הרי עשר אמות • רוחב המסיכה לנכון שלל אמות וכן לדרום הורדת המים שלל הרי עש' • כותל כין המאוס וכן המסיכה חמש אמות כנמון וכנגדו לדרום הרי עשר' כין כלם כ"ו • רוחב התאים שם אמות וכן לדרום זכ הרי ל"ח • כותל השוכל שם אמות מכאן ושם אמות מכאן הרי חמשים • ועשרים אמה רוחב ההיכל • כין כלם שבעים אמה •

אורך כל הכניס מעורק למערב פאה אמה • כותל אולם המזרחי חמש אמות • והאולם אחד עשר וז' • כותל שיהיכל שם וההיכל ארבעים הרי כ"ב • אמה טרקסין ועשרים אמה הדכיר הרי ע"ג • כותל שיכל במערב שם והתאים שם וכותל התאים המערבי חמש • הרי לך חשבון פאה אמה •

אות ג מוכח

מוכח הוזהב הוא מוכח הקטורת שהיו כהיכל ממוצע כין העזרה והשלמן • פסוק קע"א כלפו המזרח כדליות כו"ע • היה מרוכב אמה על אמה בת חמש טפחים • וכתב מענו רמז כפירוש המקרא אין לפאריך • ועיון לקמן סימן כ"ה •

אות נאמורה

המנורה הדרום ההיכל פתחו הבית ולפנים כנגד כות קה"ק • לכפס השלמן שכנגדו מצפון • ומניה לפערב או לנפון כי כזה כחיל מחלוקת לקמן בע"ז • ושכעה קנים סתלם שלש מכאן ושלש מכאן וגוף המנורה באמצע • ושה היו גביעים • כפתורים • ופריחים •

כמתוך בחירת מטה . הנביאים כמין כוסות אלכסנדרים ארוכים וקצרים : והכפתורים כמין
 תפוחים • והפחים כפרחי העמודים מצוירים • מה שדקן • גוף המנורה גבוה מענה עשר
 טפחים • הרגלים והפרח סמוך להם שלשה טפחים • שני טפחים חלק הרי מעצה • טפח גבוה נביע
 כפתור ופרח הרי טפחה • טפחיים חלק הרי טפחה : טפח כפתור מעצמו יוצאים שני קנים אחד מכאן
 ואחד מכאן הרי טפחה • טפח חלק הרי עשרה • טפח כפתור מעצמו שני קנים יוצאים הרי ז' •
 טפח חלק הרי ז' • טפח כפתור מעצמו שני קנים יוצאים הרי ז' • טפחים חלק הרי ט"ו • חלק
 טפחים לשלש נביעים כפתור ופרח הרי ז' • וכל אחד מעצה קנים היוצאים פן שמורה היו נביעים
 וכפתור ופרח • נמצאו בכל המנורה כ"ב נביעים וזו כפתורים ופרחים תשעה • וכשתעיון בה"ל
 בות כמורה להרע"כ ז"ל • תבין ותשכיל דמותה ונלמה באר הטב"ל אלף שנתקשיתי אם אל
 שהנביעים וכפתורים ופרחים שהיו בכל קנה וקנה היו זה אשר זה ששכרים ראש זה כנד עקרו של זס
 באשר נמורה שלפניך :

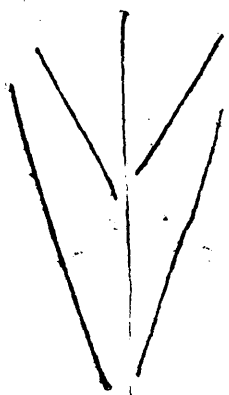

אלו הם היו הנביעים והכפתורים מעוורים באורך הקנה • ד"ט נביע אחד כמתחלת הקנה אלול גוף
 המנורה • ונביע שני רחוק מעצמו קצת וריח כוכו וכין הראשון • וכן בשלש • וזו הנניור הנו בספר
 ביאורין של פח"דן לפרשת תרומה הם תמצאו • ורש"י לפרשת תרומה פירש בפסוק ועשית מנורת
 זהב טהור וכו' : ז' כפתורים : כמין תפוחים הם • וענין שלהם כתוב בפרשה כשה כפתורים
 בולטים • וכמה חלק בין כפתור לכפתור ע"כ • ומטה עליו הרכ עורחו אל למה לא כתבם בין
 נביעים כשה הם המקומות שבין נביע לנביע • ולע"ד מכאן פודעא רבא שרש"י ז"ל סובר כדעת
 שראשון אשר הבאנו נורתה • לפי שכדרך שה לא נמצא חלק בין נביע לנביע בכל המנורה
 לא כן בכפתורים שהם ארכבה בגוף המנורה • זמורם לך הכתוב שירחוק זה מזה באשרו וכפתור
 משת שני הקנים וכו' • וכמהרה יהיה חלק בין כפתור לכפתור : כשהיה ריח בין קנה לקנה •
 ויצא לנו שפרח מורחו נשר לה איוב"ל • וסובר כדעת פס"דן דלדודיה ע"י שלק בין נביע לנביע כמו
 ג' אחד

ספר חנוכה היבית

ולפוך על ראש תלונתו • וראיתי סיוע לדעת הראשון • מהא דאמרן סגנון העבודה אשר ב' כמפורסם
 היו שני טפחים חלק • ואחר כך נ' טפחים לג' הנבועים כפתור ופרח • שאם בשאר הקטנים יש חלק • בין
 גביע לגביע • מלי שקל בקנה האמצעי • וישו כל האמת בשלשה טפחים • וא"ש סהיו בו אלל
 י' כ"ח דבוקים זה בזה בצמצום • דהא אשכחן להר למעמות ז' בפרק הקומץ דבה דמקשר על הנביע וכפתור
 ופרח דהוה סגנון המנורה למטה למה היה עשונה מאד הנבועים שהיה לכל אחד טפח • ואם כן מצי
 שגש כמו לדודן בהנהו דלעיל • לולו שכלם שיוכין • וא"ת שאני הכז דלא אפשר שהיה הקנה קנה •
 ונריך ליתן ריח בין הכפתור שתחת הקנים לגביעים • מכל מקום למה שזר טפחיים חלק • היה
 כוח לחלק טפח אחד בין הנבועים להקנות הקנה האמצעי לכל הקנים • והכי שפיר טעו • עלושר
 דנבועים סכאשצעי ושתנו •

ואולם מה שאמר הכתוב אל מול פני המנורה העלה נרותיה • כתב רלב"ג ז' אל שיקראו לה פנים
 ואחר שגד גד הדלקתה • כי אל עבר מה שאמר הכר ויקראו פניה • וכשהיות גד הדלקתה
 לגד בות קדם הקדשים ר"ל שראש פתולת הכר האמצעי שהיו גוף המנורה היה לגד מערב שמה והיו
 פניה • וכל שאר הכרות יהיו נובעים למול האמצעי • וזה שאמר אל מול פני המנורה ואירו שבעת הכרות •
 ומיהו זה הוא בדברי ראב"ב ודלא כרבו • ונבוא דברושה בכמוך • ויראה לפרש שהיחיל ולא מנאלו במקרא
 סיגיה היות הקנים היוצאים מן המנורה כעיקום • באופן שישתדגו ועלו כשין קשת אל מול פני המנורה • עד
 כי כרות שעל גבם ושתנו בגבהם לגד האמצעי • להזהיר אתנו לבלתו נלמין שצאו מגוף המנורה כיושר
 בואת המנורה •

זו לו לא ואירו ששת הכרות אל מול האמצעי • אלא יתרחקו ממנו • איננו ריך לאשועינן אל מול
 פני המנורה כלומר ששת הקנים היוצאים יהיו כדרך שאירי אל מול פני המנורה • ואעפ"י שיוצאים מן
 האמצעי עכ"ל נריך שישנו ויתקרבו כלו שראש הכרות ואירו למול האמצעי •
שורות אלה אשר הנגתי ל בדנה וגידון כל זה ע"ד הפסטי • אבל מה שרצו כוה דבותמו ז'
 בענין גר מערכו • הלא תמצא כפ' שתי הלחם סכחלקו בו גדולי עולם • רכיו ראב"ב •
 לדברי רבי מנורה ומערכ מונחת • וקורא כר מערכי הכר הפני • כמכתוב למכות שגד מורשה
 שאם לאין מעכירין על המנות • וכו' עייל בהיכל בקמח עגב כרוקס • וכו' לא לאתחיל •
 רחמי

דכתיב ועדיך אמות לפני ה' ערוך עשה אחר אונה לו . דלא לאו לא קרינן כוה' לפני ה' . לפיכך כגד
טני דאיהו לגבו הראשון שווי מערבו . ואתיא כרבי שאן דתנן במסכת תמיד כנסו ומנח שמי גרות
מורחות חלקות גבו' . הראשון לגד מורה הוא המערכי . והשני הוא הנקרא מערבו לדעתו :

קלעך הראשון הוא מערבו . וראשון ספר לגוף המנורה כגון ודרוס כוה מנח . כענין שהיו
פניה למערב ומורה . ולא שייכו התם גרות מורחות שכל הקנים היו כגד מור מומערב . ולדבריו
בר מערכי הוא כר האמנועי . לפי שפי הפתילה מנווד כלפי מערב . כדפרס שאר הגרות שפי

הפתילה עליו מנווד כלפי האמנועי . ומיישו לה מקרא דכתיב אל מול פני המנורה ושירו וכו' . מלמד
שהחיצוני דקין פיהם כלפי האמנועי . אבל פני האמנועי הוא מצד כלפי מערב . ולכך קרי ליה כר
מערכי . ואמנם כרבי דזמר מורה וערכב איתה שונאת . ולדבריו איהו נמי דהווי מצד דקין פיהם

כלפי האמנועי דהכי איתא בהדיא בספרו . אלא דאין לקרות האמנועי מערבו כפינו זה . דלאו
מערכי הוא לאו כן הדין ולא פניו . ואמאי שתינתן דפמיד כוותיה . ואין לומר דכרי תא דבברו
הכונה רשף בפרשת בעלזתך חולקת לדתך במבחות . קמחא מורה לר' נחמיה דמנורה מורה ומערב .

ופלוגא דרבי . בחסד סיהו מצד דקין למול האמנועי . אלא תימא דהיא היא דעת רבי . וקרבי נמי סווד
שימו מצד דקין פיהו כלפי האמנועי . אלא דמקום הכי גא הלך דעתין דא תקרי מערבו וכדלמרחן .
וכבר הפליא ענה הגדול מזהו עליו המורח . כדלמרחן . כדלמרחן . כדלמרחן . כדלמרחן .

זה סאריכו למעניות . תשבע עין לראות השלל מון מעמע . ענין סס . והוקח סס .
דכתיב חות' תשבע לפרוה רשף דרבי דלמר מורה ומערב היו מנושין . גר מערבו קרו לגר השכיבו
לגד בית קדש הקדשים . ואם בן קאיא אידיה למאי דפירש כפרק כמה מדלוקין . ומתין דרש' אל

קאמר דוקא לפי הסלקא דעתין דסבר דפיות המנורה היו או לכפון או לדרוס . כמנהג המלכים .
קאו אי אפשר שיהיה מערבו אלא שהסונוי אכל הפרוכת . אבל לפי המכניס דקאמרו שהיו מנוודים
כלפי האמנועי . ושלרבי נשיו הונך . אלא דמתשם הכי לא סניא לן דיתקרי מערכי . התא

אי אפשר קיארלו מערכים ג' סנדד הפרוכת דהיא פיהם לגד מורה . ולא האמנועי דלא הוה פניה כלפי
מערכי . גאזארו שלשה המורחים . הראשון לגד מורה אל סהרי אינו מערכי אלא מורח . גאזר
אם כן מערבו מסופק בון כר כ' לגר ג' . ומקום דאין מערכיו על הפגות כו פנע כרושא כפינו .

איהו הוי מערבו ולגבו היתון מערבו מתקרי . אעפ' כן קריתו ושניתי במסכת מנחת יעקב ולא
פנאיתו שרש' אל בן ודמה' יכו הווי דתקשו לים . והדבר הוא שניס הראש כדכרו רשף במנחת
בדברים האלה . אלא מורה ומערב היו מנחיים והפניו של ג' מערב קרו ליה גר מערבו ע"כ .

ולפיכך קאיא לים שהפניו של ג' מערב משמע גר . שלשני הפרוכת וקאיא אידויה . שאמר כפרק
כמה מדלוקין שלדכרו רבי כר מערבו קרו אשנו לגד מורה וכדלמרחן . אמנם לכפא דידן לא קאיא דף כ' .
מיד דרסין והיתון של ג' מערב . זאם כן מנובן לומר דהוה דעתו שפרק כמה מדלוקין .

וד' חינון דהיונו כר מורה אלא של ג' מערב דהיונו שני . שהא חינון מערכו . גלא יהיה צריך
למקום בדכרו . או לומר שרש' חור בו כדכרו הרמ"ן אל .

אבל

הרע' כס' אל פירש במסכת תמיד שגר המערכי הוא כר ה' המהותן שהוא היותר פנימי
מכלם . וכל שבעה הנרות מנוודים כלפי הבמכת . ומעקרא יש לאכול סהלכות
הה"ל כתב שסמורה הצפון ודרוס הוא מנח . וכאן משמע שהוא כוכב שמהיה מורה ומערב . וכו'

הוא דכתיב שפרש הכי . לדעת עתבותין דאתיא כמאן דלמר מורה ומערב דהיונו רבי .
מכל מקום קאיא למה הכי' דכל שבעה הנרות מנוודים כלפי הפרוכת דלא כרבי . דהא כריתא
דספרו דאתיא כרבי . ס' דלמטה מצד דקין כלפי מורה ע' כלפי מערב . ודוקא לומר שתחתיה
במי יתא דתאם למנחא שלבו . ולמנתותן דתמוד . כל סכן הא דמניו לזוקחא כרבי . וכל
תקשו מידו דלא תצריך לומר ששכמא הוא . כאשר כתב הר"ם וז' ועוד דכיון עדיף למינה הכי .

ספר חנוכה הבית

פלוגת דפלוני עלה ביון דלל אשכנז כהדיו דפלוני • דאל" כהא דפריך תלמודא כמשה דזכרון מתבא
 דבריותא ושתניא הכו • אמאי לא מספיק ליה תבא קח שקלת מעלמא תבא הוא ופלוג • אלל ע"ב
 לומר דכל יוכא דלל אשכנז דפלוני בה תבא לא מזינן לעומר הכו • ולפירך כ"ה שמשא
 בתלמוד תבא הוא דפלוני מיימת בריותא דפלוני בה כהדיו • שסוס דכלאו סכו לה ע"י לחוקמניה
 בפלוגתא • וכל עסן בהא דקרא דאל מול כפי הסורה לוכא לפרטוי לה אגל למנדד להו אנודו
 עכ"ד • ובתב עוד דלפניו דרמב"ם הוגרך למחוק מן המשנה ההיא מורחוס • ודקא גרים בפרק י'
 דתמיד נכנס ומנא שתי נרות דולקות ומל לא • ואינו מנא שתי נכנס ומנא שתי נרות
 מערביים דולקים • ואולי דומתה הקרא ה לפכו • ולנכחתיכו קשוי טובא • ועוד שדבריו
 תמוהים לפירות המשנה • וממה עלו ברע"כ זל עיון סס • ועוד קשה דחזקן להרמב"ם דמותב
 מנורש צפון ודרום כדאמרן וכסדר ההטבה בה"ל תמידין ומוספין פירש בהכלעה • שמתחלה מטיב
 חמש נרות ואחר כך שני נרות כמתניתין דתמיד דלא כראש"ט דכסוף כותיה • ואם כן מאי ננה
 חמש נרות • ומאי שני נרות דקאמר או שכורה צפון ודרום מנא • אמנם כבר ידענו שבה"ל
 בה"כ לא כתב הלכה למעשה • ולעולם במנהגו נהג • כעמקו שמו"ס • וכיור שהכינו לעיל
 בסוף ל"ג • ועיון לקמן • ולפי שמבטאו ראובן שסכה ט' דפ"ג דתמיד • זכארה פלוגתא מתניתין דרוח
 פ"ו • כדבראשונן קהנו נכנס ומנא שתי נרות מרחות דולקות דסן את השאר וכו' • ובברק י'
 ד' תנו מדסן את המרחי ועינן המערבו וכו' • וכלהו הנהו מתניתין פלוגי אשכנז ב' דכ" דיומא •
 דתם קטורת ברשע והדר מטיב את סכרות וברבנן • והכל קטורת לבין יוכא שכול • אלל
 דכראה קנת דכל ג' פני כעילי אחריני לדעת הרש"ב • דלפ"ג דתמיד מחשע דכסכו המרחות
 מדסן ללכלו בדלל ולא מעבוק בקטורת ולא בשום עבודה • לכן נחמטנו בזה רוב הכובקים
 והמפרשים ז' ואינו אמרתי ונמרתי להכין הנה דעות כלל על הסדר וכינא אקר יקשה דתאמת לנו
 עליהם כפי עומק המושג • וקושר השתנהו •

סדר ההטבה להרש"ב כס' ז' • מיו שזכה בדישון המורה נכנס אל מנא שתי נרות מרחות דולקות •
 מטיב ומטיב חמש נרות אחרות ומדליקן • אחר כך עשה עבודה שיעשה ואור ומטיב
 שתי נרות שהיו ומדליקן • אבל אם מנא אותם מכונות • ייטיב חמש נרות מרחיים ומנא שתי
 נרות המערביים • עד שיעשה העבודה ואור ומטיבם • ואם אה"כ עדיין דולקין הן ייטיב המרחות
 דהיו שהיו לבד מרח' והראשונם דקרי לה שעבדות לא יכבה איתה אלא מתקנה ומניחה עד
 הערב • ואם ככה מדליקה מנחה שעולה ולא סן הדולקין • ולערב חזור ומטיב ומדליק כל
 הנרות • ע"כ לפי סברתו • כפאס לן מהכא דכלהו מתבטין דתמיד דכ"ג ודפ"ו בהטבה של כקר
 שירי • ולא קשו אהדדי דוה קודם העבודה וזה ליאר העבודה • מכל מהוס כמה תפסיות ודוקסוס
 הסוכל פירושו כלס נכוחס למזין: ולא אחריו כהם שכבר תמנא בתשובות הרש"ב ע"ט ס"ט •
 ובאקר כתב הרא"ס אקר הבלתי פעם אחת ולא אנה אלו • מלכד זה שיקשה דפסק הכל כדרי
 ובה"ל בית הכמדה כראש"ט • ודקשאי לן לעיל • ואזכירא דתמי • מפרש הרמב"ם כדנדרו רבו •
 דאזו כותיה וליה לא סבורא ליה הכו • אלא מוכס כראש"ט • צריך לומר לפי דעתו שלרבי
 דמנורה מרח' ומערב • יהיה נר מערבוי כר האחריו לגד מערב וכל הנרות מנדדין כלפי הפירוש
 ותקלוק בריותא דספרי לגמרא דין • ונראש"ט דכרס חותיה וסובר דמנורה צפון ודרום • ותקלוק
 ההטבה בצדך קויה מעקרא חמש • והדר שמים או מזפון או מדרום • ולפירך בה"ל תמידין
 ומוספין כתב סתם מטיב חמש נרות ואחר כך שתי ולא

פירש ח"ן מנחה:

סדר ההטבה להרש"ב כס' ז' • הנה הוא בשאלותיו פירש פירוש אחר והכרס שלישי דלא כהרמב"ם
 דלל בהרע"כ מנכוא כס' ד' וכובר דלאו הונו הטבה דפ"ג דתמיד להטבה דפ"ו • דהלא

סימן נא מנורה

לז

בהטבה של בקר * ומלא בהטבה של בין הערכים מיוזי * וסוכר כהרע"כ כזה דהטבה לאו הדלקה
 יזי * וזינו מדלוק אלא כערב דלפניו ה תמיד לא נאמר אלא על הגר מערבו דלכרו ראב"ט וכסני
 המזיחו ס דלכרו רבי * וזהו כדרך של דברים * מדאן המנוהכנסם אם מנא שני כרות מורחיים דולקין *
 מדאן את המזר עבדו ומניח את אלו דולקין * ופי' אינו ככה אינו מדענו אפילו במערכיים * אלא
 מניחם עד הערב דולקיים ואם מצאם שכתבו כלם מדאן את כלם * ואינו מפסיק בעבודה דלכרו
 מתב תין דפרק ג' דתמיד * ולמתניתין דומא מפסיק בעבודה שיעשה * ולערב כנסם אם מצא
 עדיון שני כרות מורחיים דולקין מדאן משא כרות אם דולקין או כבויים * ומפסיק דלכרו הכל בקטורת
 או בעבודה ואחר כך מטוב את המזרחי לכדו * ומניח את המערבי דולק שמענו מדלוק כל הפשה
 כרות כפתילה שאזוהו בודו * ואחר כך מדאן המערבי ונותן בו פתילה חדשה ומדלוקו ופתילה הישנה
 שבידו * ולא מצא שכתבו כלם מדאן המעשה ומפסיק בקטרת * ואחר כך מטוב המזרחיות ומדלוק
 המערבי ומטוב העולה * ואחר כך מדלוק שאר הכרות * כל זה מדכרו אצלנו ש"ט וע"ט * אמנם
 אחריו כוללת רשות מכבודו של הרשב"א * וע' אחר פון התוס' בדכרוו מדכרו הרמ"ב ואזכיר
 קצתם * וזה ראשונה שאם לא היה מבכה שאר הכרות אם היה כהם דולקיים כדי להטובין * מוזק אחר
 כמתניתין דפרק ג' דתמיד * ואחר כך מדאן את האר"י הל"ל מדאן הכרות שכתבו * ולא
 האר"י דמאמע בלשו :

שנית כאשר הקצה עליו באצלנו החכם האו"ל * שאם מצאה דפרק החלו עליון בהטבה של בין
 הערכים מיוזי * איך קבעו מצבה זו כדאן ללמד על עבודת הערב * וכל מה
 שלפניה ולאחריה כעבודה של בקר * ואשר הסיב שם תורון הלוג הוא כמי בדכרו תוספת וזו טוב
 אם היה מצינו לרב האו"ל * כל שכן דלכרו הרע"ב דזינו תורון דלדודן לא קאי למה ליה למתני ה'ז'
 תהיה ומנא אחריתו כדמקאי לרב האו"ל * שהיו מתניתין דפרק החלו עליון מיוזי לאמר שמיטת
 שתמיד וזרקת דמו שכתבם להטוב כרות המורחיים :

שלישית אם מצבה דפרקו' בהטבת הערב * למה לא הזכיר מצה אלא שני כרות * וזינו אם מצא
 גם האר"י דולקיים דלכרוו למה לא הזכיר כמצנה מה ועשה כהם *
 * * * * *

רביעית אם מתניתין דפרקו' דהמיד בהטבה של בין הערכים מיוזי * א"כ קשה לטעם דהתם
 דקתני ומניח את המערבי דלן אמענו מדלוק את המזירה בין הערכים * דמאמע
 דלא מיוזי השתא בין הערכים * דאם בן הל"ל שמענו מדלוק את המזירה ותו לא * והיו בין הערכים
 דמאמע לאמר ומן אינו הוה * ותירונו דקודע מד' :

חמישית שהיא פוסק בהטבה של בקר' כמצנתין דיומא * וכבין הערכים כמתניתין דפרק ו'
 דתמיד וזהו דוק ע"כ :

ששית שהיא מפרש מצנה דפרק ג' דתמיד לנדודין * ונקיף אם כן לדודים * כאשר הוא
 בעצמו זל הקצה עליונו כדלקמן באלה שמוכות להרע"כ *
 * * * * *

שביעית שהיא נותן משלוקת בין תנא דתמיד לתנא דיומא * גם כהפסק בין הטבת משא כרות
 להטבת שתי כרות * וסוכר דלמתניתין דתמיד אינו מפסיק כיניהם בעבודה * וזו
 ללא צורך ואפ"י פלוגתא הוא *
 * * * * *

שמינית למאי דקאמר שאם שכתבו כלם מטוב המשא ומניח המורחיים כבקר עד אחר העבודה
 למתניתין דיומא * וכן בין הערכים דלכרו הכל * ויעווב אם כן מערבי בלתי
 היינו דולק ומן רב * והתורה אפ"י לפניו ה' תמיד * ויותר קשה זמן מה הראשונה שהקשה עליונו למש
 שכתבו כר מערבי כדי להדלוקו פעם אחת :

תשיעית שאמר שכרות היה פסוק שכן כדת לילה * ואמר שכן הערכים אפילו בן דולקיים מדאן
 וכו' וזו מאכחת ליה לשאר כרות כמי דולקין עד * בלילה אם כן לא ימנע או שנהם לא
 יהיה

ספר חנוכה הזכית

יהיה כנר מערכי לבדו • או שלא יהיה עם מכלי זבל • ואם ויסה לא יוכר כאשר יש נרות יחידים
דולקין כמות:

עשירית • מנא ליה דבעונן הפסקה בהדלקת הערב • ואף על נב דקאער אייהו כגאליה
ע"ט דכתב רמב"ם: והעלות את הנרות וכו' • אבל מקום לא כתיב בערב בעת
כמו בכרך בכר •

סדר • הסתם להרע"ב הוא כפידעת דר"ה הר"כ"ד • ותי"ספית ורוב אחרונים • אלא שלכרני
התחבות זל כוונת"ל הנם לא היה כנר בערכי לבדו אלא כנבי השדות המורחיים כדעת

דף ע'

הר"כ"ל לדבריו רבי: ויכרע"ב זל בכר לה כהר"מ כ"ס כמד"ל דכלתי כהטבה של כר- נהבו ובהר"כ"ל
כמד"ל כההוא דכתיב ומנא שתי נרות מורחיות • וככה הוא כבוד "מי שזכה בכרך כדולקין פניו ככנס
ומנא אתי נרות מורחיות דולקות קודם מיתת שמעון הנדיק שהיה מערכי ד לקי תמיד דרך עם • מד"ל
את האז ומי: אלו דולקין במקומן ומד"ל דקאמר היינו שמכיר מיתר השמן והפתילה הישנה ונותן שמו
ופתילה חדשה • ומנא המורחיים שכתבו לאחר שמעון הנדיק שלא היה הנס קיים - ימד"ל ונאוינו שטוב
לנשרי • אלא מסור הדגן שבראש הפתילה ומניחין כדי שיהא היור נחלו כהן יפה • ומד"ל וק"מ

הדולקין אם שכל כג"ר • ואם לא ימנא מד"ל וק"מ שמוכח העולה • ואחר כך מד"ל ופ"טו חמשה

האחרים • וזו היה ענין כ"ש אג"ס שכתוב לעשות סיכר בין הטבת הכנס להטבת החמשה • דאמרה
מורה בכרך בכרך חלק ההטבה לפני כקריס • כ"ש אג"ס היורה מנחין שאמר שכתבם הוכיח להטוב

הנרות עדיון • שתי הנרות דולקין ויחשבו שעדיין לא הטוב • אלא החמשה • שאם היה מניחם כמות
ויחשבו שזוהי דמן כלם • ולכן היה מד"ל וק"מ • והוא דמטוב ה' כר"ס ודבר שנים

ג"ל שתי הנרות דמן הטבה פחות משנים • זמניו אמת"ל עבוד רובא כר"ס • בזה מפרש
שפיר שכתוב דפרק ג' דתמיד • יאן כ"ל מעולה וק"מ • ולא קאי מידי כדקאי להר"כ"ל
לעיל • אחר כך היה בא לשפוט התמיד • או להקטר הקטורת כי בזה לבד נתקנה

ס"א

מתבאר דומא לעתניתין דתמיד להכסוך בין הטבת חמשה נרות להטבת השמים כדאמרין כוונת
ואמר שבר"ב • או שהקטור למד כדלית ליה ולמר כדלית ליה היה נכנס שנית (ועל זה קאמי

פירושין בפרק ז' דתמיד) אם מנא המורחיים עדיון דולקין שהיה הנס קיים • מד"ל ומטוב
המורחיים לבדו ומניח את המערכי דולק עד בין הערכים וכערב מטוב אחר שמענו הדולק את המורה

כלב • מנא שכתב שלא היה הנס • מד"ל ומד"ל וק"מ שמוכח העולה דבעונן לפניו תמיד • והוא דמד"ל
המורה לבח כשהיה הנס קיים • אף על גב דז"ל הטבה פחות מכל • הכי עדיף טפי מאוס פרכוזיפוסא • אבל

אחר שיתפ"ש שמעון הנדיק שלא היה הנס • לעולם יטובין שניהם • ה"ל לך כ"ויון פרק ג' ופרקו'
דמחוד ולא פליגי מידי אהדדי וכלאמרן • וזהו פירוש המוסכם דאמור • וכדרך הוה תרג"ל משניות

דמסכת שתייה הר"כ"ל זל על ספי הטוב האול התאבות ע"ט והניחא ת"ל נמי כשהיה פ"ג דתמיד:
וקאמר שקבעם עולמו נס כן לפירוש הרע"ב • וכו' ה' שורה עליו • יש לאל ידו לתרנס אחת

לשתי • ואם נגזף אף שההטעם הרב מוספת עם נזכר זל להטעיקם הנה יעלה למספר שכתו יבני
ישראל את אבותן בנין זאלו כן •

ראשונה

הקשה הר"כ"ל זל למה תלך טעם הנחת כר מערכי דולק כפרקו' דתמיד כמה שמענו
מד"ל את שמעון בן שמעון שמינו מפורש ככתוב • והנח העקר המפורש שיהא

דולק לפני ה' תמיד • תשובה • אדעקאי לן הכי לקמי נמי ליתנוס כספרי • דתניא לפני ה' תמיד
שכל כר מערכי ידור שמעון מד"ל את המורה בין המערכים • וכו' • למה תלה הטעם שמעון

מד"ל אם נורת הכתוב הוא • והכי הל"ל לפני ה' תמיד שיהא כר מערכי תדור ותו לא • אלא
דלמיש גמא קאמר • אלא שדענו שמעון מד"ל וק"מ הנרות • דל"ל תיבא דמדוכתא אחריתא
מד"ל • והכי נמי בשעתין דתמיד לא לטעמא קאמי אלא להלכתא • סגור

שדרך להדליק מצנו שאר הנרות בערב . ובאלו אמר ומצנו מדליק את המנורה :
וכו' כוונ' .

שנית הקשה זל למה היה מדשן ומדליק כר מורח . ואם מפני הוכר ההכבדה : אדרבה היה
יותר נוכח בהגיונו כונו כמשה אהר' . תשובה לדברי הרע"כ היה מדשן

ומדליק המנורה קודם העבודה ולא הטבה משם כדלמך כל זה לקרב הדבר אל הנס שלא ונטרף
להטובים והיותם דולקין . והרואה וראה חמש מדושנים . ושמים דולקין . וזהו הוכר גדול
למפסק ההטבות דענין בנקר בנקר : ולאחר העבודה חוזר ומטוב . ושפתא אכילו כפיא כדברי
הרע"כ שיותר מן ההיכר והיה כסויחוס כנויים לרואה : שמטוב השאר ואלו מניח כנויים ולמפך קשה
לו לדברו הפתח כיוון . מכל מקום לדבריו לא יקשה . שהרי אינו מטובם לגמרי . וטפי
עדיף הו להוכיח . לא מבעיא לאחר שמה ועמדו . אלא גם לראוים יתנוכו מנגד אחר ההטבה
שיראו שני גרות דולקין והשאר כנויים . ואחר שחטת התמיד וכו' כפיחור להטוב וינאם
דולקין . והשאר מדושנים . וראה כענינו באלו לא נגע בהן עדיין . ומלקטין את הערב כדרך
סוהה כוונ' שמעין הצדיק .

שלישית רביעית וחמישית הקשה - קמחא מדליק לערב כשמן ומתלה וטנים .
ובתמסור מדת השמן עד הערב . ואיהיה מדשן שמים
תחלה ואחר חמש דלג' בסלבתא . להרע"כ כל זה לא קשוי מדי שהרי כבר אמרנו
בהכרח מן הדעת שהוכף להרע"כ : שהטבתן תפלה אינו אלא דיון . וחוזר ומענין את
שחטת התמיד :

שישית הקשה - מלג' שמחוייב לכתוב הנרות מן החמשה אם מצאן דולקין עדיין . ואלדבר
משמע שהשאל דספיר לאסור לכתובם . תשובה זה נראה פשוט ככרנ' דתמיד .
דיתכן מי סוכה כדלמך המנורה כנס זמנא מני נרות מורחיים דולקין מדשן את השאר . דמשמע אף
על גב דדולקין מדשן . דמני שפא מצאן שכנו מדשן ומדליקין מן הדולקין . ואחר כך מדשן את
השאר אלמא משמע דים דולקין כרובא . וכסופא מדליקין מן הדולקין ומדשן אף על גב דדולקין
הן . ואי קשיא לבריותא דמכחי שהכח זל בתשובתו . כבר תירץ השו"ת שיש לו גרסא אחרת
ועוד דלמך כמו לדידיה דקאמר בשאלה ש"ט דבשעת העלאת אפילו כולם דולקים מדשן . ואם אסרו
כמו : משדשנא דלערב כדי לדשנם מותר ובנקר כדי לדשנם והא אסור . ועוד דמפי שפיר משום
פרסומי כו"ב בשערבנו . שיהא הא לכדו דולק עד הערב ולא השאר כמי . דאם כן לא יהיה
הנס נוכח אם גם גרות אחרות ידלקו כמיוון . אלא שזה צדוהו שנותן בו ששן כעדת חכיריו וכלם
יכנווהו לכדו דולק והולך עד הערב .

שביעית הקשה למה אמר מעיקרא בשפא מורחיים דולקים מדשן את השאר ומכיו : אלו השמים
לאחר התמיד . שאין הטבה פסות מכ' . ואחר כך אמר מדשן המורח ומניס
המערכי מתח כתרני ומסיים כחד . זאת לדבר הרע"כ לא קשיא מדי דזה קודם עינת
שמעון הצדיק . וזה לאחר מיתו און צורר להאריך :

שמינית הקשה . שיהך כפרם משה אחת דתמיד לזמן ששכ קיים . והאחרת לזמן שאין שנס .
וככלן באחר מצאן שכנו דמשמע דער קובן ככלהי נמי באשין הנס קיים . וא"כ מתניתין
לנדרין קתני . תשובה כבר מנאר שלמי דברי הרע"כ כללהו מתניתין דתמיד שירד בזמן הנס
ישאל בזמניהם . ולא מנאר לנדרין קתני . דהכי פרכינן בנמרא מתניתין לנדרין . כשם משנה בסתם
ומכיו לא קמח לנדרין רישא במניחות אחר ויפא במניחות אחר . אבל כהן לא תקאי מדי . דמכרם
כיה ליה כהדי . דכשאר מצאן דולקים שמילא משמע שהא כוונ' שמעון הצדיק . וכשאר מצאן
שכנו מעילא משמע שאין הנס קיים . ומתניתין אכל פשוט בשעת הנס ושלא בשעת הנס . כשאר
כפרק

ספר חנוכת הבית

בכרך ג' בכנס זמנא שתי כרות דולקיס • מיוזי כשעת הנס • מצאן שכנסו שלא כשעת הנס •
ובכרך ו' מצא שתי כרות דולקות כומץ הנס • מצאו שכבה לאחר הנס ודוק'
תשיעית הקסה כמה שאמרו בפרקו מצאו שכבה מדשנו ואי לבדדין קתני הל"ל מצאן שכנסו כמי
בכרך ג' • ועוד מאי מצאו שכבה והלא מצאו דולק נמי שכנסו לכירוש היה •

תשובה הבא' בכרך ז' אחר קמיטת התמיד תיזי ובשאן הנס • ולא קאמר מצאן שכנסו בכרך ג' •
שכפ"ג קודם התמיד מיוזי שניין לראש שניהם ולא להטובים • אבל הכא אחר התמיד אינו מטיב ומדליק
אלא שמעריב לבדו • ואש"ג שטיב נמי המזרחי • מ"ע לא זכרנו בתמניתין דפרק ו' לפי שלא בא
ללמד אלא על המערבי • שמדליקין אותו אם ככה מצובה העולה • ואפילו אם לא ככה הואיל ואין
הנס קיים מכנסו ומדשנו ומדליקו • ומה שאמר מצאו שכנסו לאו דוקא • אלא כלומר כומץ שדרכו
לכבות דהיינו כומץ שאין הנס •

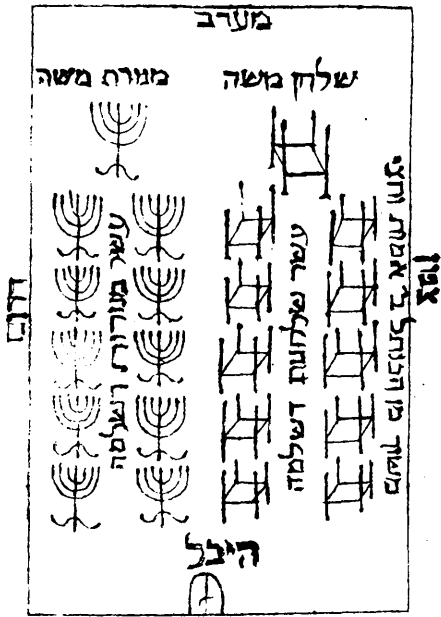
עשירית הקסה • לעי וככה הנר כומץ שאין הנס קיים אפילו מצא דולק: דלמא חזר הנס
למקומו ומצא כוכב עזותו • תשובה כבר אמרנו שאין הטכס פחות מכ" • והאי
דמטיב המזרחי למד כומץ זש הנס • דהכי עדיף משום פירושיו נוסף לעדות בכרזי הרע"כ •
אלא אם אין הנס קיים דליתא לטעמא דפרסומי נוסף • כגון לאחר שמעון הפדוק שהיה הנר ככה
והיומן בכנויו • למה ויחיו להטיב שניהם לעבור על דבריו הכתוב • דכתוב בהטוב את הכרות
ואין הטכס בנות עכס • למען על ספיקת הנס שאם יחזור • וינא לא כפאלה ט"ע הרש"א נוספה
קאמר ולא אמרינן כיון דאפילו עבוד רובא בכנסו המורחיים • שאז קודמת הטבת שתי כרות להטבת
משם לקיים לפניה' תמיד :

אחת עשרה הקסה • היך וככה נר מערכו ואמר הכתוב לפני ה' תמיד כדאיתא בפרו •
תאכזה שלא בא בספרו לאחר הכנוי אלא כנוי שישלט בשאין רטנו • להדליקו מיד •
ששני שתיים לה עקרא דלפניה תמיד • דמשמע דכנוי כדו שלא יהיה תמיד אחר • ולא כדו
להטיב ולחזור ולא לוק • דאם כן לקצי לדבריו הכל שנין הערכים אף כומץ שמעון הפדוק שכנסו אחר
שהדליק הארוס יסח ומדליקו • ולהרש"א כמי כשמצאו כנוי מניחו עד לאחר העבודה • ונקצי
לן דלפניה' תמיד • אלא כדאמרן שכנוי כדו להעלות לא עקרו כנוי :

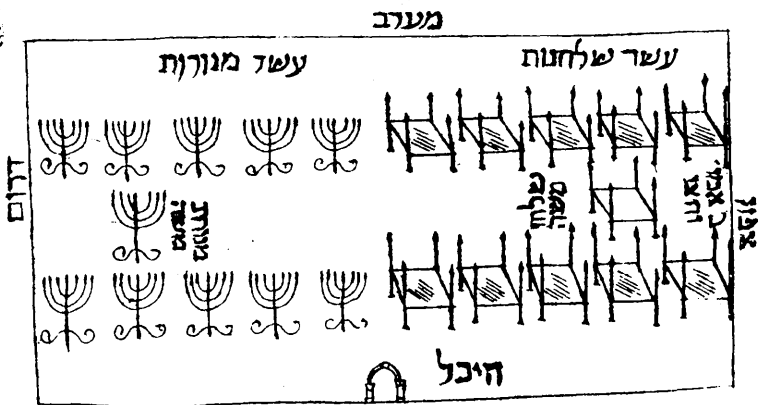
דף ט"ו גמתיים עשרה הקסה • שהאי דאמרין כפ"ק דיומא' כעידן העלמה תהו מקטיר • ופירש
דלא קרינן בעידן העלמה אלא באמצעה ואם כן להרע"כ נמי דכין הערכיים לא
הכפיק כקטרת: קצי אנוש דיומא' דלבויה עלשא משמע דכין הערכים בעידן העלמה מקטיר
דלא כהעלמה • תשובה כנגד דעתם שיתקמא כהדיא כפירושנו • שהיו מלשון בהטוב את
הכחם משמע לפני ההטבה ולא כהמצע" • ואי לאו דבעינו הפסקה בשאר • עכדינן לרבנן בשארית
נמי לקטרת קדם הטבת הכרות ובפירוש רש"י • אבל כין הערכים מקטיר קודם הדלקת הכרות
דלא כערבן בהסקה דלא כתוב אלא בכרכבקר • שהרי הכי קאמרי' תנא לא יזיכ ואחר כך יקטיר לא
קטיר וא"כ יתעובט" • אלא לרבנן בעידן הטבה דקאמרי ר"ל קדם הטבה • ולהאי טעמא לדברי
הרש"א כ"ערכ קודם הטבה שכדו לקטרת לרבנן • וכן לראש שאול דאנו התם דכתוב אותו כדאמר
במירא • דאן ואשא דכל הטובא דתם שיתקמא שפיר הכי: וכל ההערות שאלה הרש"א ש"ל דכר' •
האל על זה" לפי שהיא אף עתה לרבנן בעידן העלמה ר"ל כין לפניה כין לאחריה • אמנם לפי
פירושנו שר"ל לפני הטבה • שישלש יתורט כלם • והארכנו עד הנה למד •

דף נ"ה בבבן הל' שלמה קאמרי במירא' ש' שפיר הל' • עקר מנורות עשה שלמה' ועש" • טלחות' • מהדרי
הטב ליקטרה לזיבולא' כ"ג • דלמנו עלמא כערי דרו אוו פונמות דמאן דאמר מרש
מנעב דהיזורכי פארה נאמן הל' עשה לא או פונמות כין הארתי • אלא דדלו לכו ומנס לה לנד מערב
דהיינו צבת שערבין פארה והל' הל' עשה לנד מערב ורש"י סגד אור שתי סורות: כזה
מערב

סימן נא מערה

לענין דלפני כהן וזרים דהיינו רבבא • סיו מנחות בין סקריה דוקא • ב'ה'

ספר תשובת הבית

לרבו היו משובין מן הכותל שתי אמות ומתה • ולראשם לא: מבתועה אלתא • דמטעם שלחנות
בעשר אמות מנוזמנות ותני: ולא כן יהיו כמות לכותל • וכבר הוקפה לתוסכות אל התם לראש
מתכותין דמשך כ' אמות ומני מן הכותל • ותירצו דהאי משך אשלחן דעשה קאי • ולא אשלחנות
דשלמה • והימה דבגמרא מקטין למאן דאמר מורה ומערב • מכדי שלחן כמה משך מן הכותל שתי
אמות ותני • ואהה דידיה וסתי אמות ומתה דביני ביני וכו' אשתכח דקאכיל פירגא דאמתא בדרום
דמטעם דבשלחנות של שלמה כמו דוכא הכי ובעינין משך • אל דלרפי מקטין הכי • דאלכ לא
מזיכו משלחן של משה כמו ולכותל יהו אמות ומתה כנוי • דבעינין לפני כהנים המכדרים כאחד •
שהרי כשיהיו כמובים לכותל חטפה שלחנות דשלמה • אמה דרה • פשו אמה וכלגא לשלחן דמטעם •
כדי שיהיה רחוק מן הכותל שתי אמות ותני • וזהו דוחק דלא עני שתי כהנים לסדר כאחד במטה ותני •
אכל למאן דאמר צפון ודרום • שלחן דמטעם שכן השורות עני למאן שכור רחוק מן הכותל שתי
אמות ומתה • אבל אכתי קאי למאן דאמר מורה ומערב למכקא • דשלחן דמטעם היה משך
למערכ כן אור הכדרים כבגורה הראשונה • דלוי שלחנות דשלמה למאי דמקטין בגמרא הו משובים
מן הכותל שתי אמות ומתה • שלחן דמטעם היה רחוק טובא • ואם כן הוי משך לא אמת לשלחן דמטעם
כדלמרי התוספות • ויש לומר דמ"ד כגון ודרום הכי סבורא ליה כדכרי התוכות • אלא מאן
דאמר מורה ומערב ס"ל דכגוש משך או דשלמה או דמשה • והשתא דמשה לא אפשר • נוקים למשך
לדלמה • עשה עוד קשה למאן דאמר צפון ודרום דלדידיה כדלמרי התוספות לא איתמר משך
בשלחנות דשלמה • אלא בשלחן דמשה • אם כן נמצא כמו הכרי דהוי דלמרינין שלחן בצפון ומנורה
דרום דוקא בשלחן דמשה קאמר • ושני הכא בהנהו דשלמה דלא אפשר • ולא איכפת או שלחן
בדרום או מנורה בצפון • כי הויכו דלא תגטרין לאוקומרי בדקאמרי בגמרא התם • ואפילו
הם הכי אשכחן בגמרא דקאמר • ולא ה' מושין הפתח וכו' דאשאל הפתח • אם כן מצינו שלחן בדרום
והתורה אמרה והשלחן נתנו על צלע צפון וכו' והכי נמי במנורות וה' מושין הפתח וה' משאל
הכתא אם כן מצינו מנורה בצפון התורה אמרה את המנורה נכח השלחן אלא וכו' דשעבינן הכא דכגלו
שוירי בצפון או בדרום • ולא מפלגוין למנורה או שלחן דמשה • למכורות או שלחנות דשלמה •
אל דשאני הכא דשלחן בצפון ומנורה בדרום נפקא לן מקרא • ולהכי לא שגא דכל היבא דאיתיה שלחן
אולי לצפון • ומנורה בדרום • אבל כד' שמיפת מן הכותל יהו לגורך כהנים המכדרים •
לכדר שניהם כאחד • לא עבדי דבשלמה דאוקאמרו מספיק ועוד ישה אפס למאן דאמר שלא הו
שהדרים לא על של משה • אלא לעיקרא דדינה פורכא • למאן דאמר צפון ודרום דלא נשאר
מקום פנוי שיכול מוכח הוב • שהרי אמרינן דמוצב היה חזיו בצפון ומניו בדרום • ואו קאי
פודו מכנגד השלחנות לאו מירי בצפון קאי • וצריך לומר דלאו ממוצע ממש היה אלא כלפניו •
דכרי תנינן ביה כלפי חזק קמעה • עשה בצפון של שלמה לא היה קמעה אלא טובא שהרי צריך
למשכו חזק לכל הכדרים דלאו קמעה הוא • וכי תושא דהתם הוא קמעה משוך שלחנות דשלמה •
הא לא מצית אמרת • דלדידיה משך מן הכותל נחא אשלחן דמשה למורה קאי לכרי התוספות •
והכי כפי משך דמוכח • ותירצו התוספות כמו בהוי דמוכח למי כין השורות לכרי ראב"ה שיש
שמה פנוי הרבה • ועוד יש לתרץ כתיב דאמר • דכלהו מתנותין דמשך בשלחן ודשאר כמובח
הוב • אמו או לשלחן דמשה או לשלחנות דשלמה כאשר תוכל שאת • וכו' הוי דבשלחנות
דשלמה למ"ד צפון ודרום לא שפחת להו משובים מן הכותל דאין המקום מכפיק • ולהכי קאמר
דקאי אשלחן דמשה • ולמאן דאמר מורה ומערב דשלחן דמשה לא מני למיחוי משך מן הכותל שתי
אמות ותני קאמר דקאי אשלחנות דשלמה • הכי נמי דלמ"ד צפון ודרום מוכח הוב לא משכחת ליה
משך קמעה אשלחן של משה • תרין דקאי אשלחנות דשלמה :

בהא

לא איכסוקא הלכתא או מנורה נפון ודרום * או מורה ועערב דלכתא למסחא סוף *
 מיהו מצאנו בדברי הרמ"ם אל כפרק ג' מה"ל בות הכשירה וזל * וכן כרות המורה היו
 כנגד רוחב הכית בין הכפון ובין הדרום * ופסעע מזה דכסך כראב"ס * ויקראת אס כן משנה
 דכרן ג' דתמיד דלתיא כרבי * אכילו כומא דכמשה דפרק ו' לא גרום מורסיות כדמריננא לעיל *
 ועוד האי דמרינן כל הכלים שפסק ארכן לארכו אל בות דמנחות דלתיא בתו ברכי כדכרית סבות דף ב'
 ואף על גב דגנין עליו בעל כסף מצנה * דהיה דתמיד כרבי וזל סכר ה"מכס כומה * מ"מ אתיא
 בתמית בויתיה * ואף יצר דהיה דכל הכלים וכו' לא דוקא דלא אכיל ארון דלרבו לחתיו אל
 בות ותכל ושייר * זה אינו טעם מפסיק פירו אית לן למומר כדמי בעל תוספתא וסו זל דלפני
 לפנים לא שוירו * ועוד דנפרא ארמון ת"ר כל הכלים שפסק ארכן לארכו אל בות חזן דף כ"א
 מארון שארכו לרחבו אל בות * והכא לא שוירו שידו * ועוד דככות שני שוירו וככות סני לא סוה
 ארון * ועוד קשה שהכא השלמן אס ארכו באורך הכות * והרי לראב"ס דאמר נפון ודרום *
 השלמן כמו נפון ודרום לרחבו אל בות * דהכו כפ' שתי הלחם * ואס כן פסק כרבי
 בשלמן וכראב"ס במנורה * ועוד דהתם כדלף מחתא שחתיבו ואלו ואלו חלף סכר
 הוא * ומזו דליתער כהאי איתער כהאי כמו * כדלפנינו כנפרא ת"ר מורה ועערב היו שונאון
 דכרבי כרבי * ראב"ס אמר נפון ודרום * מאי טעמא דרבי נמר ממנורה מה מנורה מורה ועערב
 אף שלמן וכו' * ומכירה גופה שכלן דכתיב בנר מערבי לפני ה' שכלל דכלהו לאו לפני ה' נכהו *
 וראב"ס נמר לה מארון * מה ארון נפון ודרום אף הכו כמו נפון ודרום * ורבי לגמר מארון דתי
 חזן משון וכו' * וראב"ס לגמר ממנורה אפר לך מנורה גופה נפון ודרום היה * והכתיב וערך
 אותו לכנה' דמצדה להו אדודי עד כאן לשון הנפרא * והשתא יזל לדיוק מ"ט ראב"ס לא נמר ממנורה
 בירבי לדודיה היו מורה ומערב * הכו כמו ראב"ס לדודיה מנורה נפון ודרום ליגמר מינה שלמן וזל
 מארון דלף דחוק להותידון חזן שפנים * אלא היינו טעמא * דרבי נמר ממנורה דנפרא מקרא דלפני
 ה' דמסע מורה ועערב * אלא ראב"ס דאוקים לפני ה' למצד אדודי * לא שני סנמר דמנורה
 שנקא נפון ודרום מקרא * כי הוה דלגמר בתר הכי מינה שלמן * ולכך נמר שלמן מארון והוא
 הדון למנורה דלודו ואלו דלף הא * ואס כן קרא לפירוש הרמ"ם זל * דלוי עוקר ו' פיתא אתא
 לשלמן * ומינה למנורה * אפאי פסק בשלמן כרבי ובמנורה כראב"ס דלית אנכ גרסי * דהרי
 שמיצו דלוי לא ילכוין שלמן מארון דהיי נפון ודרום לראב"ס * לא ילפינן מנורה נפון * ואזה ה'
 לודי אחר כך ספר לחם מצה * וכה"ל תמידין ומספון קרא ליה כן קצין דלוי דרבי נמר שלמן
 ממנורה * כן ליתיה כמנורה ליתיה בשלמן ע"ס *
 ואבן * היתה לפני המורה ונסה שלם מעלות * שעליה הכהן עומד ומטיב אית
 הנרות :

אות נב השלחן

חשולחן * בצפון היכל כנגד המנורה עוקר חזן הסתל שתי אמות וחמו * הכו תניא בוי"ט * דף כ"א
 ואס כן אף בכית עולמים הכי הו * ולא כשאמר בעל תוספתא ווס טכ כספר צורת
 הכית סימן כ"א ומיין כ"א * קוה נאמר ככנין ששקן שכו דמכ הוה אל עפר אמות * ואס כן ככניוין
 הכות

ספר חנוכה הבית

דרחובו עשרים וישי מסך חמש אמות * דכוחה הוא סהרו כנפרא דהתם כבניין על שלמה מיוני
סהיפל כמו כן עשרים אמות *

אורך

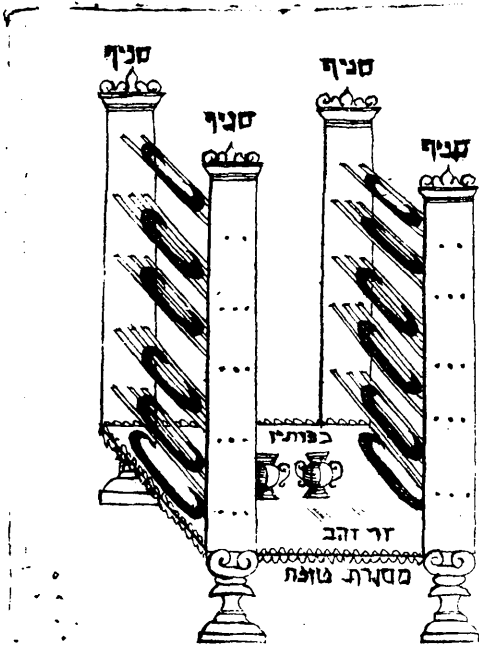
השלחן לאורכו של בית ורחבו לרוחב הבית בדברי רבי * דאמר מורס מערב פניחין
כדפרישגא לעיל * אורך השלחן שתי אמות ורחבו אמה באמת הכלים דלא טבא
לדכנין לרבי מאיר דהיונו טסה טפמיס ולרבי יהודא באמה בת ה' כדלמרוינן כפ' שתי הל"ס * ורמ"ט
זל ככך כרבי מאיר * זב טכמיס ארכו ושטה רחבו * וארבעה סנ פין של זבכ לו מכוונן
בראשיהו * שנהס כומביה בתי המערכות של לחס הכמים * שתיס שפראש השנן בשתי כנפח
היו מסדר אחד * ומתיס בראש השלחן האחר בשתי פנותיו מסדר אחר ועליהן סכדרים כ"ח קנים
של זבכ כל אחד מהם בחמי קנה תלו ז' מכל גד * ראש הקנה מונח כפנול הכניף האחד * וראשו
השני ככניף שכנגדו * להושיב על הקנים ז' בחלות של לחס הפניס שז מדאן ושש מכאן * ולהכדיל
בין לחס לחס כדי שתבנס הרוח כיניסה ולא יתעפשו * וכך סדר הנחתן * מניחים על שלו
השלחן במערב החלה הראשונה * ואחר כך מניחין עליה שלשה קנים מעכוף זה לכניף - שרנגדו ועליוס
שניחים חלה אחרת * ואחר כך מניחים שלש קנים אחרים ועליוס חלה השלישית * ולגשה קנים
ועליוס החלה הרביעית * ושלשה קנים ועליוס החלה החמישית * ואחר כך שתי קנים אחרים לבין
ועליוס החלה הששית * הרו במערב ז' קנים ועליוס שז שלות למערכה אחת * ומערכה
אחרת במזרח השלחן כתכנית מערכה אחרת * הרו בין שלש כ"ח קנים *
כשאין קנים עשר חלה של לחס הפניס * ולפי שהחלו העלינה אין לה בווד כל
כך שאין עליה אחרת * לפיכך לא היו החתיה אלא שני קנים בהפרס שאר חלות שחתיהן שלשה
קנים * והקנים האלו הם הנקראים בתורה שנקיותו * שמניחין ומשחרין הלחם מעכוף *
ושני הכובין שמח חיס בהם הלכונה על השלחן כגד המערכות לרבי מאיר * והן הנקראים
כפותיו * ורש"י פירש כחומש שהיו לכל כניף טסה פנולין * וטען עליוה"א ששל השלחן לא
היו קנים ואם כן לא צריכו כבניפין אלא חמשה פינוולין * ואם כן צריך לנהיה בדברי רש"י
דבעל כפר מנחת יהודא בקס להנין עליו עליו ואמר שאולי רש"י סובר שאף על השן היו הקנים ואין
לשכש החפרים וכו' * וזל ולחם התחתון במונח על השלחן לא היה צריך קנים - כיון שהוא מונח על
השלחן שהוא של זבכ * אינו מניחו להתעפש * וככל הכפרים גורמים טסה * ואפשר דס"ל שנס
לחם התחתון טסה מונח על השלחן * היה מונח על חמי הקנה שלא יתעפש * כיון שאין רוח
נכבכ לטטה מן הלחם * ואין צריך למיחן הפפרים כמו שכתב הר"א * טחוס תלמוד חשב כן *
כיון שהלחם היו טסה גם הקנים שניכוסם היו טסה * עד כזן לשונו * עיהו אביב
דלא מנן הא' * סהרו בפירוש אמרו כנפרא בפרק ב' הלחם שארבע חלות לכדן היו הנרכבות
ארבעה קנים וכו' וכדפריש וואול ושהתתונה אינה צריכה כל עוקר * ואשר כתב הרב שלא היו
צריך קנים כיון שהוא מונח על השלחן * שהוא של זבכ * ואינו מניחו להתעפש * קשיא
טובא * דנפרא פרק ד' דתמיד משמע דזבכ מרמיח * ועל כן כותבין לחס הפניס ככניסותו על
של שיבדכתיבנא לעיל כהימן ט"ג * וכו' לתרן דאינו מניחו להתעפש דקאמר * כלומר אינו
עובאו ליה עופוס * דלאור הוינו דברה השמר החוס * לזכר המצננו * והזבכ אינו מוסיף הכל *
אלא מקיים החוס * אבל הטוס לא מעביא דאינו מקיים אלא אף מקרר ומצנן * ועל כן כבניכיתוס
מניחין אותו על של טוס המצנן * ולא על של זבכ שהיה אס כן מקיים חומי ויתעפש אחר כך כהיכל *
וכשנצטנן על של טוס באלוס * תו לא חיוסין לעיפוס על של זבכ דהיכל * טהזבכ אינו מוסיף חס
ובדלמרון * וע"כ מניחין הלחם הראשון על טהרו של שלחן ולכא קפדא * ואמנס אס לא היו
מניחים קנים בין לחס לחס * ישינו מוסיפוס חיס בעצמן * ומתעבאס כהיותן כלם

וע"ג זה:

מבשרת

מסגרת

טעם היתה לו סביב • והיאקו חכמינו זל כדבר • פהם אמרו שעל הדף
 היתה כולטת ולפעלה כמו לכוזין שכאפת שלמן הסרים • ועם אמרו
 ששפת הדף למטה ערבל לרגל בארבע רמות • ודף השלמן שזכב על אותה במסגרת • ועל
 אשם המסגרת הים זר וזכב סביב רמות כמר • ולארכע טבעית וזכב על ארכע רומטיו ותקופות
 פרנלים כנגד ראשי המסגרת • להכניס כסן הכדזים ונשא
 במ את השלמן • והאלף
 דעותיו ונלמן:

מערב

מזרח

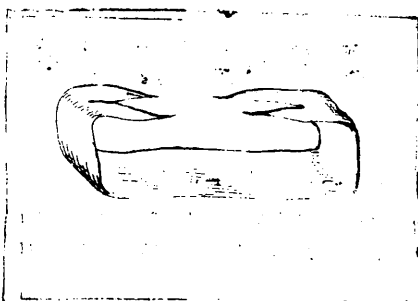
לחם

ספנים נקרא סהיו לו עינים וזורתו כעין תיכס פרותה סבי פסקו רמי' והרעכס כיוצא סף ים
 חלה ארכס עשרה טפחים וכוכל שני טפחים סכאן • אשני טפחים סכאן • כצני פנים
 וקופים כצוה • וכדפוס היו פושין אותו כדחומא כפרק שתי סלחם • ויהו סתים עשרה חלות
 שני עשרונים לאתא מוכחות על הקיטו סס סכאן ופס סכאן הדכמוכס • השלמן ארכו
 שתי אמות באמות של ששה טפחים לרבו פאיר דפסס הרעכס כוותיה וכאכס סאול • ורחבו אשם
 דהיינו שס טפחים • ואורך סלחם עשרה טפחים ורחבו ששס • סניח ארכו לרחבו של סלחם ?
 כעצמת סלחם עולפת מעל השלמן שני טפחים סכאן ושניס סכאן • כופל סני טפחים סיוגוס סכאן
 וזכאן כסון פנים וישאר רוח באשע • ויהיה סכיון ארכו לרחבו של סלחן • וכן סכית של
 הקיטו וכן סלוקית וכך כלס • ולרבו וולא דרוחכ סלחן חמשה טפחים • כופל טפח ים ועמש
 יל י י י

ספר חנוכה הבית

שבת ו**תעמיים** ומ**מנס** **מכאן** * ודו**ש** **החל** **המשה** **טפחים** **למערכת** **אמת** **מכאן** * **חמשה** **למערכת**
לחמה **מכאן** **כין** **נתיב** **עשרה** * **ובשלחן** **אב** **טפחים** **לכריו** **מאור** * **ועשרה** **טפחים** **לכריו** **וודא** *
לכריו **מאור** **נאשרו** **טפחים** **רוח** **נאמצע** **כין** **מערכת** **למערכת** **מס** **היו** **ממין** **מני** **ביוכי** **לכנס** *
ולכריו **ודא** **המערכת** **מעלאת** **כל** **אורך** **השלחן** **והכוין** **על** **המערכות** **היו** **נמונים** *
עובי **הלחם** **לא** **נמפרש** **במקנה** * **וכתב** **הרמ** **כס** **ונומה** **שבע** **אנבעות** * **ויכרסו** **עובי** **ישוה**
הלחם **קאמר** **כהיה** **עובי** **שבע** **אנבעות** * **אשמח** **חמה** **עליו** **הרלכנ** * **שכמי**
שנאכזו **שהחלות** **כאות** **מני** **עשרונים** **לחמה** * **לא** **יתכן** **שיקא** **עוביין** **כ"א** **פחות** **מאנבע** **ואסריך** **מס** *
ג' ו' וחייה **מפרש** **קרנות** **דקאמרו** **במתנותיו** **דפרק** **שמי** **הלחם** * **דקרנותיו** **שבע** **אנבעות** * **שלא** **היו**
לכל **חלה** **ארבע** **נבעות** **לכדן** * **אלא** **כל** **חלה** **היתה** **בת** **שענה** **נבעות** * **וכל** **נבע** **שבע** **אנבעות** *
והס **אמר** **קראו** **קרנות** * **הקשה** **עליו** **כעל** **מוכפת** **ויוס** **טוב** **פרק** **אל** **דמנחות** **עלישכא** **דמרא** **דחמס**
דקאמר **דחלויקא** **קרנות** **זכו** * **דעששע** **שהיו** **הקרנות** **עורופין** **על** **הנוכה** * **וחס** **כן** **הקרנות** **שבע**
אנבעות **דחנן** **במתנותיו** **ולא** **שעמחת** **לה** **לא** **בדכרי** **הרשבס** **ולא** **בדכרי** **הרלכנ** * **ועל** **זה** **נראה** **לו**
לפרש **בדכרי** **רצו** * **שאל** **קרנות** **הפנים** **מכאן** **ומכאן** **היו** **מדכויקן** **בשכ** **לבלגאות** **כעין** **קרנים** * **ושאל**
הקרנות **לפירוש** **רצו** **אורכם** **שבע** **אנבעות** * **זלמייכך** **קשה** **לו** * **מהשאמר** **מס** **זמן** **הן** **הקרנות** *
ואמר **סדרוך** **להגיה** **בדכרי** **ולומר** **ובכן** **הן** **הקרנות** **עיון** **עליו** * **אענין** **זה** **הוא** **לפי** **שהוא** **מפרש** **בדכרי**
דעו **אל** **קרנות** **דלחם** **הפנים** **וקרנות** **דשמי** **הלחם** **דכתרוויו** **הו** **קלא** **אנבק** **שהו** **מדכויקן** **בנבעות** * **והבר**
מנוכפת **ויוס** **טוב** **מדכויקן** **אומן** **בשכ** **יראשי** **דעננות** **הקופות** **בכרז** **שופנים** **לנד** **אור** **הפת** **יראשו** * **לא**
קאי **אנבעות** * **יראש** **אומס** **שכפולות** **היה** **מדכויקן** **בשכ** **כעין** **קרנים** **אלו** **כנגד** **אלו** **לנד** **חומר** **הפת** *
מכאן **ומכאן** * **יראש** **אומס** **שכפולות** **היה** **מדכויקן** **בשכ** **כעין** **קרנים** **אלו** **כנגד** **אלו** **לנד** **חומר** **הפת** *
וכל **קרן** **האלו** **היה** **ארבע** **אנבעות** **בשמי** **הלחם** * **זיבע** **אנבעות** **בלחם** **הפנים** * **ובשאמר** **דעו** **יתן**
הן **הקרנות** **דעה** **שוכפת** **ווח** **טוב** **אל** **כנפשו** **שהוא** **קאי** **על** **אומן** **בשכ** **שהיה** **שונם** **בראשי** **הדפנים**
כעין **קרנים** * **זלמייכך** **לפי** **זה** **היה** **נריך** **לסגיה** **בדכרי** **דעו** **ולומר** **ובהן** **הן** **הקרנות** * **שהיה** **בכפולות**
שזמתי **אל** **הס** * **אנכם** **לפי** **קוצר** **דעתי** **אין** **לפרש** **הכי** **ולא** **תקשה** * **ולא** **מנצרך** **לשכס** **הכפרים** *
זעור **אין** **לפרש** **בדכרי** **הרמ** * **כס** **מאור** **דאמר** **רומה** **שבע** **אנבעות** **על** **עובי** **החלם** **דלח** **תקשו** **לך** **בדכרי**
הרלכנ * **ועס** **לא** **תתן** **הפרש** **בין** **פירוש** **רצו** **לפירוש** **הרמ** **כס** * **אלא** **כי** **קאמר** **רצו** **בשמי** **הלחם**
שהיו **מדכויקן** **בשכ** **לכל** **חמן** * **דונה** **לומר** **שלא** **היו** **כופלין** **ראשן** **מכאן** **ומכאן** **כמו** **לחם** **הכנים**
אלא **תמורת** **היפנות** **שהיו** **חקשינן** **זכופלים** **מהימיה** **בלחם** **הפנים** * **בשמי** **הלחם** **היו** **מדכויקן** **בשכ**
לכל **דיפן** **היומיו** **שהיו** **מדכויקן** **כס** **החלה** **דופן** **עולה** **על** **נרף** **החלה** **וגובה** **ארבע** **אנבעות** * **וזה**
היה **ענין** **בשין** **קרנים** * **אבל** **בלחם** **הפנים** **לא** **שיך** **לפרש** **הכי** * **שאין** **נורך** **לדכויקן** **בשכ** * **שכבר**
אמרנו **שהיו** **כופלים** **טפחים** **מכאן** **וטפמיים** **מכאן** **והדפנות** **עניויות** **שאליהן** * **ואלו** **הדפנות** **בלחם**
הפנים **הן** **הן** **הקרנות** **דקאמרו** **במתנותיו** * **וכן** **כתב** **רצו** * **ולא** **בעיון** **לסגיה** **ולומר** **ובהן** **הן**
הקרנות **בדכרי** **תוספת** **זו** **טוב** **אל** * **זאף** **אלו** **הדפנות** **שלא** **לחם** **הפנים** **היו** **כעין** **קרנים** **דישיא** **דשמי**
הלחם * **שלא** **היה** **שטח** **העליון** **מבראש** **הדיפן** **הכפול** **בלחם** **הפנים** * **והיפן** **בשמי** **הלחם** **יתר**
תקיה * **אלא** **בשמי** **ראשן** **היופן** **כולטום** **כעין** **קרנים** * **ועליון** **מקשינן** **במרא** **וס** **זיכס** **קרנות** *
דפירש **רצו** **שזולטון** **ועשויין** **בראש** **הדופן** **ע** **כיותרני** **במרא** **לנוויה** **דלחם** **כיוף** **לפי** **ולחם** **עליונה** **לזיה** *
כלועד **אלא** **היו** **שופיפין** **על** **הנוכה** * **אלא** **אותן** **הקרנות** **כפולים** **לנד** **אור** **הפת** **זכו** * **וקרנות** **אלו**
לא **היו** **קרנות** **דקאמרו** **במתנותיו** **שבע** **אנבעות** * **דקרנות** **דחמס** **היו** **דפנות** * **וקרנות** **דשכא**
אומרו **סו** **ודל** **קרני** **הדפנות** * **זלמייכך** **קרנות** **דמתנותיו** **ר"ל** **בשמי** **הלחם** **דפנות** **מדכויקות** **שהיה**
בוכנן **על** **שטח** **הפת** **ארבע** **אנבעות** * **וקרנות** **דלחם** **הפנים** **רוחם** **למר** **דפנות** **הכפולות** **שהיה** **נכחן** **על**
בשמי **שבע** **אנבעות** **ולא** **קשיא** **פירוש** **לרצו** * **ודכרי** **הרמ** **כס** **גם** **יתוישכו** **כעין** **אומר** **בדכרי** **רצו** *

* **דקאמר** ורועה דכל הלה טבע אנבעות * **ללא קיו** לעובדו כרלכ'ג' ומוספת ויוס טוב *
 אלא אנבעה קיו * כלומר גובה הדומן מה שהיה עולה על הלחם היה טבע אנבעות * והרואה שעל שמי
 הלחם נמו קאמר כפרק ח' מ' ל' משולדיו ומוספין * **ולא אחר** כל הלה טבעה טפחים * והטבע ארבעה
 טפחים * ובטבע ארבע אנבעות ע"כ * **היו פירש** בקרן דלמי הלחם גובה * ואם כן הכי נמי
 ר"ל ברועה דלחם הפנים * **דמה נשתה** קרן דשמי הלחם לקרן דלחם הפנים * וכן פירש רש"י
 וקרנותיו טבע אנבעות * **שדופן הלחם** היה טבע אנבעות * וזה לפי שאנצו שהלחם ארבו עשרם
 טפחים * **ושנינו** שהיה כפול טפחים מכאן וטפחים מכאן לדבריו שפיר עתלכה בעותו כדאמרן *
ואמרו כגמרא שרבו שפיר השלחן מקדש איב טפחים * **גבו טפחים** לכל חלה * וכל טפה ארבע
 אנבעות היו שטעה אנבעות לכל חלה * **אל אנבע** אחד לעובדו גוף החלה מדוקדק לפי חשבון
 הרלב"ג * **וקאר** אם כן גובה הדופן' אנבעות כדיוק גמור * **וכין לרש"י** וכן לרש"י כ"ס נישא
 ועימוקם שפיר * **ועתה** ל דפרק א' רמנחות הוא כרבי מאיר ואף על גב דר' בותן כהן כיועניו לדברי
 רבי מאיר קאמר * **לכו** זה אין שרין להנה נמי כדברי הרעב ולהוסוף קוסא לרפינים וזוית * ולא
 תרתו ילפינן מעטעטות פנים * **אלא** בלהו אלא הוא דהיונו דפנות והיונו וזוית * ולא הפיין רש"י
 אלא לכפול הענין כשולחן עבודתו למחר הכתמו * **ולפיכר** השמיטין הרע"כ כפירוש * וכשתכין
 זה שפילא ומורדו כל ההקיות טפספת תוספת ויוס טוב אל בעתות פרק וזילא אחרך *
דוק ואקבח כפידות רש"י על השיטת יאובו מזכיר קרנים דקאמר תוספת ויוס טוב * **והר"ם** נמי שנייר
 לחם הפנים * **ואופן** אפיונתו ולבשתו כדפוס * **ואין** כין ואין זר כקרנים דכיופי לבויה דלחם *
 וכן כגמרא שנת יודא * **הנה** אם כן לדבריו גיבה דוכויה הלחם טבע אנבעות * **וכראש** כל אחד
 מהדכנות כמין קרנים קטנים כפלים לזד גוף הלחם אלו כנגד אלו * **דהבי** אמרו כגמרא למאן
 דאמר טפחיים כופל כפולא שלחן מקדש איב טפחים למעלה * **ופריך** והאיכא ק"ס * **ותירין** שקובי
 משקע להו וכו' * **והד** פריך והאיכא קרבות * **ותירין** לבויה דלחם כיוף להו ולחם עליונה
 מ"ח יהי' * **שלא** היו עולות כשאו לפעלה * **אלא** מופנים לזד מאיר הסת ולתוספת ויוס טוב נמי הכי
 היו אלא שסקרנים אלו כנגד אלו ארוכה טבע אנבעות כתבתי * **אמר** אתם שראש

ומיחא לו ככאוי * **שנינו** שפול טפחיים מצד זה וטפחיים מצד זה * **ואם** כן ועלה הדומן על הלחם
 שני טפחים קלמים * **ואם** כן בא דאמרי שהשלחן מקדש איב טפחיים טובא הוי * **דהיונו** אי טפחים
 וחני * **שהיו** נמוכין עול אנבע לכל חלה לעובדו גוף החלה * **מיהו** אל דהן הן הקרנות דכיופי לזד
 דאמרן * **ודעקמו** כגמרא והאיכא קרבות * **כלומר** שא איכא עובי הלחם שרין להוסוף על טפחיים של
 דפנות * **והיו** אם כן בדופן הקרנות מוסופין על פגובה * **ותרני** לבויה דלחם כיוף לא *
 שיוקפים מס שנתוסף על טפחיים לבויה דלחם וק"ל * **אפס** וס דקדק - **למה** לא
 קראו גם כן לשמי הלחם לחם הפנים * **שכבר** אמרו ט"ס לשמי הלחם סח לו דפנות ולדבריו תוספת

ספר חנוכת הבית

סף לא יום טוב כמו • ועוד קמה וכדקמה תלט • דבעכבת פסחים • ובינה אפריון ופעה פת פצה
 סף כב אמר רב הכול טבח • טכן עינוו בלחם הפנים טבח • ופירש רש"י עבדי דפנותיו טבח • דאין
 פנים פחותים מטבח • וזה יקשה מאד בין לפירושנו • ובין לפירוש תוספת יום טוב • שלפירושנו
 אם כפרש דברי רש"י על גובה הדפנות • כבר אמרנו שנכהן טמע אנכעות • ואם לפירוש תוספת
 יום טוב מוכחן קני טפחים • ואם כפרש לעובדי הבגן יקשה אדרל כב והמוש וכסיאנו •
 מיהו ים לתרן דאולוי לפירוש רש"י הדפנות לבדן הוה עביון טבח • ולס כל גוף החלה • וזה
 לכי סגריך לפניו עליהן חרות • וישאז טפח ככד • ובדו טלס וסכרו הונרכו לעזוב
 דכנותיהן עבין לפיכך כמתי הלחם שלא היה עובדי דכנותיהן טבח כבלחם הפנים לשקראוס לחם הפנים
 גמי • דאין פנים פחותים מטבח ופירוש • ואין מן התישה שיוכלו לעשות סלה סנה דקה וסניה
 עכס • שהיו בדכוס עגולין אופן • ורבינו כסוי פירש שזה דרך דרש •
 אבראכנאל זל כתב שהיה נאמר בשלחן אמה על אמה עבוי לסבול טפה • ומצי
 אמה שזה וחצי אמה שזה למתי המערכת עיון עליו • עקה עבשו כאלו לא
 ידע העמרא וספילו שפעה כל עיקר •

אות נב טבלה

צבלה • אל חיש סיתס כהוכל מיעין הנכנס זככות קמועה דס להנכיה • וסעיה
 גועלים עמר סאטס לתת כמי הערס • בלאתא כסוטה •

אות נד בני זהב

בני בני זהב • סהסן גדול מניו עליהס כיוס כיופורוס דס הפר ודס סעמיד
 בלאתא עכות קדם סקדסיס כליתא סרק ס' דיוסל • ונרבי ודל לא היה
 קס סלס קן סעד • זעמקינ דאין סלכס כרבי ודל •

אות נה אמה טרקסין

אמה טרקסין • סול סולת ליש דרעכו • סיה עמוס ככח רלסין כין סהיכל לקדם הקדשים •
 דככית עבי לפי סאוס גבוס סהיכל סעלחס סעל גבי סלה טעה • וסניה וכלס
 לעבוד •

לעמוד ועובדיה אמה לצד * ולהוכיח על עבוייה אי אפשר טלס כן הוא מנרעים מעדת הקדש * או
 עמים דתתיב הכל ככתב וכו' * האנדרוים כן לעשות פרוכת להכדיל כן הקדש ובין קדש הקדשים :
 זלמי שלם הכריעו הול כמותה אמה * או קדושתה כקדושת פנים ויפיווה הפרוכת לכיף ארבעים אמה
 על סובל * כמותן כמות קדש הקדשים והיא כ"א אמות * או או קדושתה כקדושת היכל וזוסימו
 הפרוכת לחוף ארבעים וחמל על היכל * לפיכך עבדי שתי פרוכות * אחת פנימית ואחת חיצונית *
 ובנייהם אור אמה לקלוט פקום הכותל * שהיה עבוי אמה ככות ראשון * ואלת ולעביד כותל אמה
 בהיכל * אבל בעלמיה לועביד פרוכת או מספסין להכדיל בין קדש לקדש * כדמתן כמסת
 עיודת ורשעי מספסין עבדי לין בעליוה וכו' * והשתא כותל טרקסין כדכיר להודיע שפיר הוי קאי :

לא קאי למו עשהכול נמו לא מצי קאי כגובה ארבעים אמה כדאמרי בספר הזיתין * בתלתין * 9
 קאי טעם לא קאי * הוי נמי או קאי * לא מצי למעבד פרוכת בעליוה * דסבי שטעוין התם
 במרא * אמר אבוי נפורו או כלארבעין * או כלהו כפרכות * לכך עבדי פרוכת ככלהו זאף
 על גב דאמריין כדכיר הוימס והגובה אמה ועשרים * כאשר הקשה תוספת יום טוב אל פירק דיומס
 פסקה פ' * דשטעע שהיה גובה כראשון עכשיו * וזעמי כן היה קאי * ים לפרש דדוק
 כאלם פשתעו קרם התם ולא בהיכל כימר פירש רדק * זעמי נמו ים לפרש דהכי סביא ליה דלא
 תקאי כאשר הקשה תוספת יום טוב דאמר זל * והגובה פאה ועשרים וכעלכום כתיב וטלמים אמה
 קומתו * הא כדל גובה האמה עקרקעית הכות עדי קרוי עליוה ראש כ"א אמות * דמעליוה
 לעליוה עד הגב הפלון משעים אמה * כדמתכוונתן דוד לקלמה כנו את תכנית האולם ואת כתנו
 גבויכו ועליותו עכ"ל סמוע עליות * עד כאן * הקשה עליו תוספת יום טוב כמירוסו *
 זבמהדורא כתרף דכפר גורת הכות * דשטעע עדכרוו אלה * שהאולם וההיכל כלנו ק"א אמות
 גבסן * שהיו כמדא שמתא פשתנתסו * וקרא דפיתיי דעלכום וטלמים אמה קומתו כהיכל פשתעו

דלא כדק * הויתן שפר גדול יהיה כדל הכית שום כבניך * סככות גדין אשית גבוה * אלא
 סכות ראשון היה פחות עק' * וקמו פירשו אהדרי * ולדין לא תקפו פירו * שהרי כפירוש חזק
 דכאלם פשתעו : כדקמו לקרא דהגובה פאה ועשרים * פכאלם הכתוב עדכר : ופיתיי טעמא דתיב
 זיתן דוד לקלמה כנו את תכנית האולם וכו' * הא קמן טרש' אל כאלם קאמר * וכי תועא כהיכל
 פתי דכלהו עקרו בשם אולם * הא לא מצינו אשית * דפעולם לא השאיל סככות להיכל שם אולם
 כאשר כתב רדק * ואם מצינו שיקראו כמסת ערות כמ' כלל היכל לאולם כמי * שכל מקום לא
 מצינו זה כמסקו * ועוד דתיב אולם כמס היכל סכן הוא טפל לו * שהיכל עיקר כבנין וכקדושה
 אבל שיקראו להיכל כמס היכל לא מצינו גם כדכירי זל * זנוא לנו לפרש סבי * דלא תדחוק להטעות
 שכרי רחל ופסק את פירוש זל * זאם תקאם אש על האולם לכדו אמר רש"י : למס הקשה מעלכ וס
 דמתכ וטלמים אמה קדושתו ויתן עה שתיך * לפלוג ולמניו הא כאלם והא כהיכל * ים לער
 סלמי סכתלמים לא זכר קומת האולם שלא על סובל והעמיד * זאמר כן פירש רומכו אורך האולם *

כמה זנתה כהיכל * ולא פירש פירו גבוה * שפע מינה דכמין אדלגול * וכשאלה וכתב
 וכו' וטלמים אמה קדושתו כאלם כמי קאמר * דאז לאו הכי האם ליה לערף קומת האולם כמי * ולא
 כן האולם נמי לא אמות נסה * ולפיכך קאי ליה דכדכירי הוימס מתוכה הגובה אמה ועשרים *
 והתם לריב לפי שד דכלהו נמי פשתעו * שהיו לא וקראו להיכל פעולם כמס אולם וכדאמרן *
 זיבד דסתם מיתיי ליה לקרא דהאולם וכו' פאה ועשרים * כתר קרא דהיכל אמות ששים וכו' * כאלפן
 מין למלמס יחד עלותן את האמה לקל גב שום * ולפיכך קאמר רש"י דקרא דכרי הוימס דפשתעו
 כאלם עם העלויות טפל גבוה * כדמתכוונתן דוד לקלמה כנו זכו' * עליוה מכלל דסוי עלמי
 עליות * ולעולם דקרא דעלכום כקדומו עמוד שהאולם ל' אמות גבוה כלי העלויות זלמר סעל
 רגובה על פאה ועשרים שו עליות * זה מין לפיכך בשום גבוה * אלא פאה ארבעים * עם

ספר תנובת הבית

פעלויות קאמר * ולא קאו קראו אהדדו * ככפא לן טהכאל לדרט' זל הויכל היה כשוד כרמאן
 ככטני * ונתוסכ אמרו ככט דכ גדול היה כבוד הכות הזה ככנין שמיט ככנין עשה אה וכויל
 קאמר * דאלו כבות ראשון לא היה אל' אמות כדטרושטא * ולכנתלתין אמות למודיעו כותל
 טרקסין היה קו' ועל דרך זה דבריו אינם סותרים אלו את אלו וזין כירך למחוק דבריו *
 וכן פירש הר"ם ז"ל שכן שלמה עשא ק"כ גבה כדכתיב כד' אעפ"י טובה הית כג"ש כל שכן כני
 גולה שהרמו הויכל מא' וכו' * ואזר הכי' דד' ק' שלחל גם על הויכל והדניר היו
 עליוות * היינו כבות סבי לא שהיה דומתן כרמאן * ואילו אי כושי' דכמא ראשון כמי סו
 עליוות על הויכל והדניר * שהיו רמ' כמ כמלכיס וז' * עליוות כית קדש הקדשים נעוכה
 משל הויכל ע"כ * שכל מקום לא ונתרך עיה שהיה גבשן כבוהה האולם * לטאמר שהיה גבוה
 בראשון ככטני * וכותל טרקסין סו קאו כטיפי פתלתן לקשרת פקירות * שזין פתחיה שיעמוד
 כותל רחב אמה וותר פלטיס אמה * אס יתקד בלשנעויות בקורות כמנה הכניונים * ועינת
 דואות כל הווס * ולא מקשה על דבריו רמ' טאמר ואיכה הויכל לעמוד כבוהה
 שאה אמה וכו' * דעשע דגנור עשה סמיה הווס קאי * אי שמעינן בגמרא דכתי' עתלתין לא
 קאו * ואם כן הכי היה ליה למומר * ואיכה יכולה לעמוד גבהה אדנעיס על היכל * ולא
 קאו מידו דרמ' לרבותא כקטיס * דאי היה כהויכל היה כעליוה כמי * דשיו או כהנד ככנין * או
 כלהויכפרווח כלאמרן * והאי דעכוד כפססן כעליוה שכל' דז' ק' דהכר הכדילס
 הכרכת להס אמה * עיון כתיובסת ווס טוב פרק ד' דמות * והקאו כתיובסת פרק הוואו לא
 ולעכב פרוכת אמת טעניה אמה * ותירוצם שזין סס * מיה דבר קשה שיעשו פרוכת אמת
 עכיה אמה עמר או פתחים *

דף כ"א

הפרוכת * הויכנה פרופה שן הדרוס * וכאמות כקסם על והכ להיות פתחה ועומדת *
 והכניסויות שן הנפון * מהלך כיוניהם עד שמועו לנפון וככנה לבות קדש הקדשים *
 כדלוי אפרק' ה' דומא * ולא עשו שתי הפרוכת ויכנדדו * לכבוד סו' לבית קדש הקדשים *
 טלא היה כפתחות הפרוכת כנד אחר * והיו עיני העוברים ושכיס כוגות מבית קדש קדשים *
 אמת לן לרבנן * אבל לרבו וכו' לא היתה שם אלא פרוכת אמת כריסה מן הנפון * ואמנם סמס
 לן רבו כותיה כעשה ס' פרק ה' דומא כפתחות המזבח * דמכן מהיכן הול' מתחילת מקרן נפוכות
 מזהות וכו' * וותר בדבריו רבו ויסודענפוס עפרוכת הנפון פגע כקרן נפוכות מערבית *
 וכנהיל קרן לא עבוד כרוש' דאמר קרא ויט' אל המזבח אשר לפני ה' * עד דנפיק מכוליה מזבח
 בלשנעויות * וכו נפיק מכוליה עובס פגע כקרן מזרחית נפוכות כרוש' * וסס היה כותל
 וחורר לנפוכות מערבית דרך ימין * ואחר כך מערבית דרומית מזרחית דרומית * ורכו עקיבא
 סבר כמתניתין דהתנוה הויה כרופס מן הדרוס דרוס כרוש' * וכו נפיק מנד דרוס עד דנפיק מכוליה
 עוכה * פגע כקרן מזרחית דרומית כרוש' וכיון דיה כ' כהוא קרן דהדר אמי להאז קרן דמזרחית
 דף כ"ב * למיתכ כרוש' * דהיינו קרן מערבית דרומית והדר הקרן דפמקלות כ"א תא כווש' * והר' כמי
 כפרשת אמרו מית פירש כרכו וכו' * וזל אל המזבח אשר לרניה זה מוזה הוזה שהוא לכני הכיכיל
 ומס' ל' ונח' לע' סהיה ההואות על כפרוכת ועמד מן המיכה ולמסיה והיה * וכמתנות השוכס
 הוקיפו לנחתן העובס לחון * ויתחיל מקרן מזרחית נפוכות עכ' ד' * ונענן עליו הרכ מרשי
 זל * טלדכריו מקרא זה אמת לנחתן כדכפתת כעני למיכין מר' ליה מזוכה * וסאינו ששעב
 כן כמורת ככטיס * דקאמרו יתא לנחתן עוכן דכהיות על כפרוכת הויה עומד מן המזבח לפניס
 הבניה דהכר נל' * והקוס הבניה לנו סדכ זל לתרן ולומר דלאקאז : שמקרא דוינח' אל המזבח
 אשר לפני ה' כלהו כרוש' * והכי אמרינן כפרה הוי' ילו' * ונח' אל המזבח וכו' * רבו כמתנות
 לפי שפנינו כפר ופני' ל' ונח' הוינן היה לפניס שן המזבח וכו' * וכתר סכו מיתת כלונתא דל' עכ'
 ורבו

סס

סימן נה מרסקין

דרכו יחי * וקאמרו דלכלי פלמח דרסיק וינח אל סוכה * עד דנפיק מבניה מוכה * וסמח
 שוי דקמיה ליה להר' אל עב' רס' * לדברו רביו יוסי ורבי עקיבא הוה ליה להקשות * ומאי קושיא
 איכא רבי קמח דרס' סבי * ורבי יבוי ורבי עקיבא דרסו הכי * והר' הכי כדברו רביו יוסי דפסק
 כוותיה * ועוד פכולה דרסא חמת הוה * על רבי עקיבא ורבי יוסי דדרגו עד דנפיק מבניה
 מוסס * ע' דקדמח כח' סיה לגביה מן הסוכה ודוק * ועוד הסוף הר' אל' ור' *
 יבדוק סיה לסקיף פסח דרך ימין כיון * עבדון כחטאת על מוכה היינו * עשתתיל עקרו ד' יומי
 עורמית ופולך ומקיף עורמית נפונות * נפונות עברות * אף כן הוה לו להקיף מעורמית נפונות
 לעורמית דרומית וכו' * אלא מאוס דכתיבתו פכית קדש הקדשים זל הסוכה * פגע בקרן מערכות
 נפונות שיר : וזי לא דכתיב וינח סהוקיו הכתוב לבת מן הסוכה כלו * וכי נפיק * נקדך
 נפונות מורמית פגע בהושא הוה עביד בה * וכמפור' אותה חזור למקומו דראשון * דסינו לקרן
 מערכות נפונות זמון * ועסס הולך לקרן ססוכה זכו' עד- כלן לזינו * מוכן ליה לכבר
 דרך ימין ומורמית נפונות לעורמית דרומית * וזה חולי לפי דכתיבתו פכית סהוק' זכינו לפורח *
 כיונפיק סכוליה עובא פגע ביימיו בהושא בקרן מורמית נפונות * זלו כשי לבטל לקרן נפונות
 מערכות סיה נריך להפוך כל גופו למערב * שאין כן בבולך לקרן דרומית מורמית * ומאכרמי
 קחצו דהיונו אמורו למוכה * זלויל הכי דרך ימין כמו כחטאת על מוכה היינו * דהתם חוול
 פנאו דהיונו ופכו למוכה חוול דרך ימין במי מדרוס לבפון * כן דרסא מירוש- דחיק * מיהו גס
 כיו יתבאר לנו עכן דעתו * ותקצרה אותנו כאנה * אין פירושו עולה ויפה * עשרי על כרחך
 סיה נריך להפוך פכו למוכה כהיה נוח * ולא ככנתן בקרן נפונות מורמית ופכו כלפי מוכה *

קרן מערכות נפונות הוה לו דרך ימין * ועוד דכפרח הונו אלו בנמלא לרבי עקיבא * דסבר דף כ"ט
 דמתיל עקרו מורמית דהוללת אולך לקרן דרומית מערבית * ע' ע' ע' * ע' ע' ע' * ע' ע' ע' * ע' ע' ע' *
 ימין וכו' * דמשמע דאין דרך ימין אלס כהסוכה פ' ור' לבפון ומכפון למערב דהיונו פנאו כמו
 פטרסנו * ולא עוד אלא דקאי דיהי אדוידס * מעקרא קאמר דכדון סיה לסקיף דרך ימין
 פכמוכה הפנו מקרן דרומית מורמית לעורמית נפונות * וכח' סלקינן ונחתנן דסקיף הכי כמו
 סכל מעורמית נפונות למערכות נפונות דמזיז דמוכה היינו * ולא כן מאו קשתמה ומאי קאמר
 דטני הכ' * ואת ועוד אחרת סהיא פערב' דעת רבי יוסף פס' דעת רבי עקיבא : סנות נטעס
 למרמי' א' קרן מערכות נפונות לרבי יוסי * שוא חוד למקומו דראשון זעמס למערכות דרומית
 סהיא סוכה לה' * ולפי סנונית הנמלא זהו טעם רבי עקיבא דלא מזי מקיף דרך ימין * דאלו
 לרבי יוד' חוד לקרן מערכות נפונות דרך ימין ולית ליה טעמא דרבי עקיבא * וזה מכוון מאד
 בנמלא ונ' כדבריו * הרע' כ' ז' כמו כפרך ד' ע' ל' עבודת יום הכיפורים כסך
 דשתמיל עקרו מורמית נפונות כשתנות סוכה * וזהו כרכו יוסי דקאמר שלס סיה פס אלס כרוכת
 אחת * אלא פכה ל' בית כהמירס כתב דתני פרוכות הון דמשמע דפסק כרכנן והר' כ' כ'
 ליקטו טרם למלאו מחלוקת סליקות * וסו לפן * ועוד דאישו גופיה פתח בראש כ' פס דשתנותין
 דכרך ה' דיושא אתי רביו יוסי וכדקאמר התם תוספת יוס
 נוכ * ואורמיה דרס' כס סכי בהלכתא למיזא * דפסיק

כהאי סמא' כמדל וכהאי סמא' כמדל כלל אכתן
 בעקום סוכה ובעקום סוכה ככתוכ
 עובא איכא ככתוכ
 כפימן ל' *
 עת

ספר הנוכת הבית אות נן קדש הקדשים

בית קדש הקדשים עשרים אמה ארבעים עשרים רחבו רכובי. שוא הרווח טבון הכרחה
 לכותל מערכו. טבון היה ארון שונה בבית ראשון. ונכות טבון
 ביתה בעקמו האנן מעליו הארון עומד כדלקמן. נוכה הדגור כנוכה הסיכל. ועליוה על נכו
 בעליות שהיכל וכדומות ופספסון עבדילין. בן-עליוה לעליוה. כמו שאמרנו לעיל בסופן
 ש"ט. ונכות ראשון כתיב בעלכום ולמני הדבור וכו' ונצרים חמה קומתו. דשמש
 קטנה גובה הדבור עשרים אמה. ולעיל מיניה כתיב על כל הסיכל וכדור יחד ונצרים חמה קומתו
 ומרצו כפרק השוכר פירוש בוקא אבן. משפת כרובים ולשעלם. ולא חכרובים שעל ארון
 קאשרו אלם אכרובים סגים דלשמה. טבון אחד בצפון. ואחר בדרום בקרקע הדבור ועטר
 אמות קומתן וכנפיהן פרושות שקור צפון לקיר דרום כנף אחד בקור ובנף אחד נוגע בכנף כרום
 סגור סוככים על הארון ועל כדיו. ועל כן שן סכרובים עד הגג עשרים אמה.
 ואחנם דף פירש בעלכום מעליות בות קרן נשוכה על הסיכל. ואמרו עליו המוכנס
 בהאזנר פודות. וכנף דמוכס דלא עיזן כנערה.

אות נן אבן שתיה

האבן שתיה היא האבן מעליוה סוף הארון עומק כבוד ראשון. ונכות טבון ששניטל ארון
 כשירה האבן בעקומה מיומת ככובים ראשונים גבוהה טלט אבנעות. ועליוה
 היה כהן גדול ביתן הקטורת כיום הכשרים

דף ו' האבן שאלת עומת בעקום הארון באמצע קדש הקדשים כדליתא בפ"ק דעג"ל והתקור פירוש
 ארון שעשה עשה יס' עשר אמות לכל רח' וכו' דשמש טבון באמצע בית קדש
 קדשים שטרבו כרחשו עשרים אמה ונפן ארבעים היה עומד. אבל ר' לוי את דברי הר"ם כס' כרפ"ל
 דף כ"ה ט"ל כ"ה באשר וז"ל. אבן שתיה נכות קדש הקדשים כשערבו וכו'. וכן דברי סג"ל
 והתוכפית זל כתיבו כפרק לא יתפרז כס' ריבנא קטיתא בעורח. וקשה לתרומהו האו דפ"ק
 דמגילה: גם בעל תוכפית ויס טוב נתקנה כדבר כפרק ה' דיומא וכפרק כ' דכ"ב משנה ט'
 דף נ"ח והתוספות גופיהו כפרק שתי הל"ח כתיבו טבון באמצע קדש קדשים. מיהו כאלה לי לתרן
 דהר"ם כס' וסדינא שפרשי להאי דוש לו עשר אמות לכל רוח דמגילה. היינו לרוח צפון ורוח
 דרום לתרומהו. ולא לרוח מזרח וצפון כמו דהא גמר להתם שקלא דולפני הדבור בשמים
 אמה אורך. וכתיב כנף הכרוב וכו' והכרובים צפון ודרום קומו. ואלו לבני מודה ועערב לא
 שרבר ולא עידי: ואם כן אבן לכל רוח. לרוח צפון ודרום לחוד קאו. וכוה כיוח' אפודים רזנכא
 דקאמר טבון פמרוהו דכע' לתרן האי דיומריבו הכדים כפרק שתי הל"ח. דלא תכני לרחוק
 לכתב דכנס הארמו בדברו תופעת ויס טוב כפרק לא יתפרז עגנה ט'. לכו סאו אפטר טויו כד
 הארון

סימן נו אבן שתיה מה

שדון יותר מעקר אמות • כמדת קדש הקדשים על מסכן • וכשלא יהיה הארון בכית עולמים מחזי
 הקדש ולחון • לא יהיו גדו בולטין כפרובת • שבת קדש הקדשים כ' אמות רחבו • אבל
 להרמ' כס' ז' יחא נכי שיבא בעערבו שהרואמרונן דשכינה בעערב • וטפי עדיין הכי מעוס פרסושי
 יוסא • גבוה ונדיל הנם ויחדיר באריות הבדום מעערב הקדש עד לפני הדכור • דהכו אשכנן
 חזל כל מקום שיהיה מענת דורשין לכתב ככלאית ה'עמנו • להללו ולכארו כ"ה ככל עת וכלל רגע
 כגון נכי כמבוס דשלמה שאמר שמואל הכרוכוס כנס היו עומדין • אעפ"י שהיה לנו לומר שגוף
 הכרוכוס וכנפיייהו חסיו בקרא קדח ולא לסמוך על הנם • ובכלשו כירכות דיותו עליה דלמאן
 כהמוכר פי' דית • ובגון עשרה נוסים נעשו לאבותינו זכו על הים • מכין שכל מכה ומכה וכו'
 על ארבע ושל חמש מכות • וזאלה עמנו מכבר בכל שאלמוד • ללמד אותנו שמוכה עלינו לכפר
 בגבורת ה' • זרוב הסדו עמנו • וכל מה שנרבה להפך ולהגיד אין דילמובזנו כי חינו התלוזים
 ערב בקר מעשה נוסים למ וכל יום ויום נרבתו מרובה עאת ה'יתברך וחתעלה • ואולם
 מי שאמר שאין נרדף להיות הכרוכוס כנס • זשאין נרדף להיות הארון כנס כאשר תראה לא
 נמר כזה • כי ידעמיו שאם מקרב הדבר אל הטבע • ועליו קלף לשבח לאדון הכל ולכלתו תת
 גדולה ליוצר ברשעית •

אמר הסעור הכותב • הנה נא הואלתי לנאת ממחיתו • אחרי שבאו לידנו דברי התוספות
 דבכא כתר"ץ על הכתוב ונבא שנים לך משתחיים • אף כי איכנו ענין לבידון שלבו שאזו כ"ה
 בו • בכל זאת לא חסיו ודו • לאמר ושמעו העברים כי כל דברו חזל מיוסדים על אדני האמת
 והנדר • וזה לשון התוספות • ונבא השם לך משתחיים • זא"ת כלולה נמי כמורה משתחיים
 ז' דאין לבו ללמוד אלא ממה שאזו רואים וכו' ע"כ • ואינן כזו • מאז מקסיין התוספות נמי
 כמורה משתחיים • דאז קרו השתחווה לזריות השמש כדרך עבד שיוגא לקראת רבו • מאז סכרף
 איכא שיקראו השתחווה נמי לביאתו שהוא כעבד הנסתר מרבו • ועוד קשה לנמרה נמו • דאמר
 דבו ויטען בן לוי בנזא ובחוקן טובה לאבותינו שהזיעו מקום תפילה דכתיב ונבא השמים לך
 משתחיים • ויפוש רש"י נבא השמים השמש והירח העומדים כמורה לך משתחיה למערב עד כאן •

נראה מדבריו שכלי להשתחיות בעערב נרדף השמש להיות כמורה • זכפרק ח"ק משמע איכפא •
 דאמר ליה אנטונינוס לרבו מפני מה חזה וינאס כמורה וזקועת בעערב אמר ליה אי היה איכפא נמי
 הכי הוה אמרת ל' • אמר ליה הכי קאמיכא לך מפני מה שיקצת בעערב • אמר ליה כדי ליתן שלום
 לקונה שנאמר ונבא השמים לך משתחיים • אמר ליה זמיתו עד כאנא דרקיעא ותתן שלמא ותעול •
 ששום גועלים וששום עוברי דרמים • ויפוש רש"י כדי שתתן שלום לקונה • להקדוש נרדף הוא
 שהשכינה בעערב וכיון שפנעת עד מערב הולכת ומשתחיה לכני הקסה בדראה ע"כ • זמאע מזה
 שכלי ליתן שלום לקונה דריכה הפנה להיות בעערב • ואם כן קשיא איבויא דכתרא • ובין כוונת
 דהתם ובין סוגיא דהכא כלשו סבורא להו דשכינה כמערב כרבו וישע בן לוי • ועוד קשה לכודש
 דר"י נופיה פאזי מסדר אנטונינוס ופריך • זמיתו עד פלגא דרקיעא זכו • והלא נרדף השמש לכתב
 למערב להשתחיות לקוניה • ועוד נתקשיתו כל ימו על מאשרי חזל כענין מהל' השמש והכוכבים
 ככל מקום כתבו דברים אחר לא כן • האחר ווכן מדבריו דכי לנטונינוס זכדבריו ר"י ורבו והזע
 כפרק לא יספיק • זה אומר עולם דומה לאכסדרה וכו' • זכל זה איבויא דיו אמת לאמתו •

שהרי בענינו דאין וכוונתו ששמעו • זאבותינו כפרו לנו לעת באת הולכי הים באנייה •
 נשנים וכן שריהו כדוריות הארץ • וזה השמש והירח סביב סביב ילנו • נוס על הארץ ויחדו •
 זכילה שמתן ארץ לזכוכים מחיתנו • וכל זה התבאר כבר מאד כמופת ובכתיב אין להשיב •
 נאם פן מאז באכסדרה ומאז כנופה • ומאז אהדר ליה דכו לאנטונינוס • ולבו נוסק לומר דלך
 בקיאי בחכמת שתכונה אחר כל השנים לא עממו • זכל רז לא נעלם מהם • אף כי כחמה
 בולט

ספר הנוכת הבית

יבואת * אשר שכמי האומות מקדמת דנא הכינו בונה לא נח עיניכם מראות וכל צבול ויכן את זאת
 וכל שכן שכמי האמת ודרכי תורתנו דבולא בה * והנה אמר שמואל הכהן לוי שבול דקיעא בכבילי
 דכהרדשא * ולומר שלא היה עם שימיו דכדרי השכם וכו' מלעג על דברי חפמים ודאי לקבל
 יתוכמות * לכן נתתו אל לבו לדגום ולמור לדע' ולהודיע שהם חזל כחמה דגרו ונאמר שאי אפשר
 שלא ידעו וזלם הכינו שאלך ככדור * ושכלילה השם שאור על הארץ גם כן לישטים תחתיו ושכלל
 טוח הארץ סביב וישטים בו בני אדם תחת כפות רגליו כפי מוצ' וטבע הארץ היא * וכלל תמונת
 צורה הכדור * ויובח על זה קיום המדע * והדום הלבנה ועבור השנים שהביאו במהכת ראש
 הזנה * ויכללם מה שאמרו פעמים בא בארובה פעמים בא בקצרה ובכלה רבים אהרל מלהכוחם
 אחת לאחת כיו היותו כדור לכדור ספר בפני עצמו * אלא כוננו אחת אחת לבדה * וזהו האמרם
 במדק מי שהיה * ת"ר חכמי ישראל אומרים גלגל קבוע ומולות חוזרין * וחכמי אומות העולם
 גלגל חוזר ומולות קבועין * פ"ר תשובה לדכרויהם מעולם לא מניחו עגלה כדרום ועקרב בצפון *
 מתקיף לה רב אחא בר יעקב ודלמא כבונא דרוחיא * אי נמי כבונא דדשא * חכמי ישראל
 אומרים כיום כמה שהלכת למטה מן הרקיע וכלולה למעלה הרקיע * וחכמי אומות העולם אומרים
 כיום כמה שהלכת למטה מן הרקיע * וכלולה למטה מן הרקיע * אמר רבי ונראים דכרויהם
 מדכרונו שנים עשרות צונקין וכו' * ויש להסקות שאי תשובה איבא על דברי חכמי אמות שהגלגל
 קטע ומול חוזר * באמרם שלא מניחו עגלה כדרום ועקרב בצפון * ופירושו דאי' תפוח מאד *
 שאמר שכל עול מילך השמש עד מכורו וחור * דכרום אחר לא שערס אבותיו בגד האותות והסופות
 דזיל קרי כי דהוה * וכבר נשמנו הסופות על דכרו * וזמרו דעגלה ועקרב לאו מ"ב מולות
 נכדו כדכרו אלא אחרינו * ואם כן שאי קאמר * שאם אחרינו נכדו ולא מ"ב המולות * איך
 יולכו הנה מזה לזה כדברי רש"י * ועולם לא יטה השמש מן למגרות המולות * ועוד שאם מ"ב
 מולות נכדו כדכרו רש"י * שאי האי דנקט מול סור ועקרב יותר שחכרויהם * אדרבה היה נוח
 להכיר ראיה על מול תלפועים שהוא יותר צפוני מעול סור * ומול קשת שהוא יותר דרומי מעול
 עקרב * ועוד שלמה לא אמרו שורגל עגלה * ויתשכחו כנכסה * ויתו דמאי מתקף לה רב
 אחא וכו' דחמש דשתקיף בגד חכמי ישראל * דלא ודעבא מי' קאמר * ומפירוש דרש"י לא נוכל
 לעמוד על טרוו של דבר ואף דכרו צריכים פירוש * ועוד דמאי שעבא לא קאמר רבי כרישא
 יכריזים דכרונו מדכרויהם * כיו היכי דקאמר כסיפא וכראים דכרויהם מדכרונו *
 או"א כפירושו שגבול לא תקשי מו"ק * וזה כיו"ש מן הקדמונים שחכמי ארץ גלגל לכוכבים אלא כלו
 יחור * והכוכבים מתגלגלים בתוך הרווח הגדול הוא אחד הנה ואחד הנה איש לדרכו פנו * וכדעת
 הוה דחמי ישראל * ורבו עליהם האומרים שכל כוכב יצ' לו גלגל בפני עצמו * וכלם נתנו טעם
 לדכרויהם * ואם אחת דברי אלו או דברי אלו האלהים ידע * אך אמנם נוח לאסוף ולכנס הדעת
 המיושרת * אשר בה וקל לבי להגיד כל מראות הכוכבים מעם ליתם בארץ אפיני פה אלה שום *
 ואעגם רבי בראיות את כל אלה אמר * תשובה לדבר הם * כלומר ראיתי סיוע לדבריהם * שאם
 אינו הן לא היה לו לומר אלא תשובה על דכרויהם אם רצה להכיר טעם נגד דכרויהם דהשת' אעמע טעם
 דף ל' לדכרויהם * וכן נשתמשו בזה הלשון ביוש'א גבי בית אבטיב ובית גרמיו וכו' * הילך מנאי תשובה
 לדכרויהם * וכן קעבר לא שגא תשובה לדכרונו * איך כאן רבי הביא טעם חכמי א' עית העולם שגזל
 קבוע * וגלגל חוזר * שלא שניתו מעולם עגלה כדרום ועקרב בצפון * וענין זה הוא * לפי
 שאם המול היה הוא סובב וחוזר חלילה * לא היה שומר סדר זה לעולמו עד * כאופן ששכללם לא
 תהיה עגלה כדרום וכו' * אבל כשהגלגל עצמו חוזר * אי אפשר שיוכח אלא על קטבת *
 ומול עקרב קבוע כדרימו של גלגל ועג'ה כצפוני * ואם כן אי אפשר מעולם שתהיה עגלה כצפון
 שהגלגל * וזהו עקרב כדרומו * ועגלה דקאמר לא כפירוש רש"י ובסגול תחת העין דהיונו סול סור *

77

סימן נואבן שתייה

מו

ועגלה ועקרב לאו מצב מחלות סנהדרה נבנה - אלף אריוני דכדרי התוספות והם שמים מארבעים:
המזוהם תמונות צמירי בדקיע . ועגלה קריון בחטף תחת העין דהיינו מרכבה או קרון . ווד
כאל תמיכה אחת אבל קוטב צמירי הסבו שמה בשם דוב בשם העפרוסם . ועקרב הוא תמונה אחרת
כדרוס קראיה בשם לעז אידרא . והוא נחש עקלתון . וקוטב הצפוני הוא הנראה לנו לנד נפון
נוטם מכנגד רחאנו . ולנד לא ויהא משובס עגלה שצלו כדרוס ולא עקרב כנפון .

וכן לרוב ויטוב הארץ . מלבד לשוכנים תחת הקוטבים . וזה תבואר ליודעים מעט באכפת הכתור
אין להאריך . ולכן רב אשא בר יעקב מתקיף לה לדבריו רבו שכל לסייע דבריו חכמי האומות .
ואשר ודלעג לעולם אשה לך בגלגל קבוע ומזל חוזר . ודקא קפוי לך עגלה כנפון וכו' . דלעג
בבבונא דרמיה וכו' . כלומר שאין הגלגל אור ורוח פניו . אלף גם לו דמות הנזף . וכעבוד
חלזל מקום לסלון הסול . ושבתגלגל באותו הסביל סכרחה הגלגל סביב סביב כבונא . או
כצנורא . ולא סוהיה הרקיע אור ומקיס פניו . כדרך שובב בגלגל היונה . בתוך גלגל
כל כובב לדבריו בטלמיוס . כון גלגל הרום לגלגל העופים . ואם כן עכאן אין רחיה שגלגל חוזר .

שנס כזה האופן מעולה לא תראה עגלה כדרוס ועקרב כנפון הנה לכן לא אפר רכי כרוצא ונראים
דכריהם מדבריו ככבופא . שלא היה לו הכר ברור כי בכר היתה מודעת לו אתקפתא דרב
אחא . וזהו הדין טעמם כפשוטו : וכסיפא דלית תרכא אטעמא דעפוינות דותאסיובו .

פסק לן וקאמר ונראים דכריהם וכו' . ראה קורא נפיש כי בפירושו ויתוישב הכל . ומדע
ותסביל שרבי הודה למהו אופיות העולם ככל ובל . ובכללם שגלגלה הממה מהלכת תחת הקרקע
להאיר על הישוק שתחתיו . ומעמה כזוב לכונתיו ולאחר הקטיו לעיל ונישב דברי התוספות .
ודבריו חזל . ונראה כי הם יחשבה ברור שגלגל הטיבו אשר דברו . וראשון דברי התוספות ולא
פלוה כמו בעזרה משתחים . מתישב דבר דכור על אפיו . לפי האמת שכלל כדור הארץ יש יטוב
ולילה שהממה שוקעת עליו . אל המדינות שמתח רגליו וזרחת . ובשקיעת לילה . ורחה לנו .

לכן הקטו התוספות אל אם הוא כפירוש רש"י שגבא השמים שהם כעורח לה משתחים לעערב .
אם כן כופא הכונמי כמערב בגלגלה כמו בעזרה משתחים . שהשקיה שוקעת כמערב . היא וזרחת
למנו כדור האשר ונישא הכי כפי שאו משתחים לעורח . ומאוי אולמיה שמי כדור העליון . למנו כדור
התחתון . ותורנו דיאין ללמוד אלף שמה שאמר רואים דהיינו לחנו כדור העליון שאינו נו . שהרי

רוח מערב הוא מערב לנו . ולווסקים תחתיו הוא מזרח . ומזרח שלנו הוא מערב . ונכון
ודרום כמו ושתנה בהשנות מקום היושבים . בדרך היה כמו נפרש דברו רבו לאנטונינוס . שאלו
שכני ממה וינאה כמזרח ושקעת כמערב . והוא כהאמיה שכותב שאלתו לשאל . לשם וינאה

כמזרח ושקעת כמערב ולא איכפא . השיב מה שהשיב . ולאנטונינוס אור ואשר שלא היתה שאלתו
למה וינאה כמזרח ולא מערב . שלא עפני מה הוא שוקעת מעם כמערב . שלא בדרך הלוכה
האמיתי שהרי בלון השמש הוא תמיד תחת חגורת העולות . והוא נראה עקבם העולם . כלאופן

שמעולם בתעמתו השווהת לא יעלה מעערב לעזרח נסור . אלף מקצוע דרומית מערבית
למקצוע מזרחית צפונית . אמנם כתנועתו השווית לא כן יעשה אלף מעזרח לעערב נסור .
ולכן שאל למה תנופת השמש וזמיתת תטה ככל ווס מקו תנועתה העצמי . לשקוע דוקא

כמערב . ולא וילך אותה גלגל המקיף ככל ווס וווס כתנועתה המיוחדת תחת חגורת העולות משתמש
דרומי לשקוע צפוני . או כהפך . ויהא לה ככל וזמן תנועה אחת לכד ולא שמים . והשיב לה רבי-כדי לתן
שלא לקונה . כלומר צריכה לנחת מזרח ולשקוע כמערב ליתן שלום לקונה . בשיעור נכח כיושר
שלא יעלה ויסקע כאלכסון שלא כנגד השכינה איננו נראה כמשתמיה שגאמר ונבא השמש לך
משתחים . דהיינו כרצול דכבא כמדא . ולאנטונינוס חזר וסקסא שאם כדי לתן שלום לקונו
סנורק השמש לנחת מעזרח ולשקוע כמערב כקו ישר נכח מני ה' . מכל מקום היה דולו כתנועתו

ספר הנובת הבית

לכדה באלכסון שאמרנו • והוא שגא ערוה צבובית עורחית וסקע כרוח דרומית מערבית •
 וצוהלכו כשיעמוד השמש בחמי השמים • או יהיה בקו ישר בכח השערב לכנד השכינה • ויכול משה
 ליתן שלום לקונו ויולך לדרנו • וזה שאמר ותיתי עד כלבא דקייבא ותתן שלמא ותיעול • כלומר
 ותלך השמש עד פני השמים • ומה שתתן שלום שהיא באמצע הרקיע כרסוף • והאין לורכי מקום פועלים ומאוס
 עובדי דרכים • פירוש מבלי שלמ שלום לקונו • טעם אחר יש לו שהוא מאוס פועלים ומאוס עובדי
 דרכים • ר"ל שאם יהיה הנובת השמש כדברי אנטוניוס תחת חזרת המולות לכד על ידו בלב
 המקיף ככל וים • ויכוב מזה שיהא ככל העולם כלו עת וזמן שיה ולא יהיה לא קום ולא קור לא קין
 ולא חורף • ובכל השנה יהיו בכל הארץ הימים והלילות שנים • ולא יהיו כל הכריות כוחות
 מהם • וכפרע לפועלים ולעובדי דרכים שיהא היום קצר והעלאתה ערובה • וכקין שהיום לנו ארוך
 כזה להם לאלאמתם ולדרכם • ומאוס טעם לפועלים ועובדי דרכים למודיה לא קין • שאם כן
 אכתי תקשה מפני מה יוצאה במזרח וסקיעת במערב ולא אשכח • אבל מה שאמרנו עולם לאכסדרס
 ולכופה דומה • דבריו ר"ל כדברי הקדמונים שאמרו שכרוה צפון ודרום אין יישוב תחת הקטבים •
 ולכן אמר לאכסדרס שפרוה עמתי רוחתיה דבייכו פרוה צפון ודרום • ורבי וסקע אמר שכל הארץ
 גם בצפון ודרום נתייבשה כדברי האחרונים ובאשר עין ראתה והוא שאמר ככפה • הגם כי כן יכול
 לשב סונחת דשתם בנקל • ובשנה כל מה שקד כרו כזה חל • שאים קבני למילין פן איהו על
 הקורא למא • ולא תאמר שלא ידעו ולא הכינו בשכמת התכונה • ואמנם רסוף פירש דרך הפשט •
 ועם כל זה אין להרהר אחר דבריו • ליתן תפלה לחבבתו הרמה • ואין כל אדם ווכה לשת
 שלמות • ולאם תשנא כדברי חז"ל הויא דמסקי קייבא וארעא דרבא בר סא • ומאמריו ערבים •
 מאשים בכיב יבו • ודומיהם לא יכולם השכל אין להכנס דרך הפשט ועל זה נאמר דברי חכמים
 ואידותם • וכוהלא ארוך יותר מדלוי עוד :

אות נח אחורי בית הכפורת

אחוריי בית הכפורת הוא הרווח שבין כתיב ההיכל • לכותל העורה הערברו רחבו ז' אמות •
 ונקרא בשם אחורי בית הכפורת להיותו אחורי בית קדש הקדשים • שבו הארון והכפורת •
 ולכאורה נראה שלא היה כ"א שם אמות פניו • וקאמתן ז' אמות דאחורי בית הכפורת עם כותל
 מערכו של צורה היו • וכותל העורה חמש אמה • ושהיה כלול בחשבון דקפו לאורך העורה גם
 כותל מערכו של צורה • ונרובים לנו למעטו מן האל אמות של אחורי בית הכפורת • וכן היה
 מצאנו מדברי רמב"ם כרום פ"ה דעדות • שפירש ז"ל • היה ז' אמה של חלל עם עובי הכותל קרני
 אחורי בית הכפורת • שהיא כלי ספק יש להכריע שאין כלול בזה עובי הכותל • אלא כל ז' אמה
 מקום פניו • ועובי הכותל לא כולל בקפא של אורך העורה • אלא היה אוכל בהר הכותל • והאין
 דאמרי כל העורה היתה אורך קפא וכל של חלול כלו כותלים קאמרי • שהיו גם לא מצאנו שיבטחו
 כותל מורחיה של צורתו וישראל שהיה כמותן ה' אמות • ותו דכרושם צפון ודרום דקאמרי עין הכפון
 למדום קל"ג אמה • לא שאפי נמו כותל דרום וצפון • דקאמרי והעומת בין הככס ולכותל ומקום

סימן נח אהורי בית הכפורת מז

שגכסין • והל'ל כעו ושקום הכת'לים • וגם שמן זך אשה דב' יחסרו שקום הכותל • הא לא תצית
 אמרת • שלא יהא רוחב עזרת ישראל אלא שש אמות • שלכד דקאמרי בגמרא דזא אמות להם
 לכל רוח : אלא כלו כותל קמטבו • ואשר אשר הרע"ב זל' לא שיהיה כלול הכותל כזא של
 סתלל : אלא רבוכו לומר שגם הכותל הוא כקרא אמורי בית הכפורת • ולא שישא ככלל באותן
 זא אמות של רוח פכוו :

דף כ"א

לור קטן היה אמורי בית הכפורת להכסור כל העזים כדאמרינן

בפרק אלוהי שקומין • והנה תם וכגלם :

בית שמקדש הכפרה

ההיכל והאולם -

הא ששים

רכא

אכרך לעלם • וזכנו קדוש ישראל וגואלם • לקעמיה

ככנויכו הנעלם • ואנחנו כדרך

הא שעתה ועד

עולם :

התנצלות המחבר

יודע אל אלהים ה' • אם בנורד ואם במעל סבכתי מתני • במנחה הסולבת לפני • מאשר
 יקרתי כעיתי • כי לא נסתרת דרכי ולא גבסו רעיוני • ומה כ"ל א"סון סוה באזני •
 ונבני ישראל ונאום ביד רעה • לכה קכה לו ועקב ולכה העמה • חלוטס לו פרעם אדם עפר מן האדמה •
 לכד ראה והנסיתי בחכמה • להאזרה בבכסו אחרו הכה כתחכמה • וקול הקראש בזמה • כי פכס
 כה: עבדתי לאסוף דעת ומו עה • מקצועים אשר בלרן הסה • ונס פה לא עשיתי עמוסה • ועמה
 כל קורא אדם אשר באפו נגמה • ידון עתכתי לזכות כל ימי אשעה • אולי ופנה דבר טוב ויקח לו
 תרומה • ואם כל המלאכה נמבזה ונמס • ועל פני ספרו חשך ימש • כי כסה על לבו חסם •
 ואת הסתף ואת התחמם • כחורו וסיו למס • פרוץ גדורו וסיה למרמס •

לא לא	בְּחִכְמָה נִשְׁ-	אֱלֹה לַדַּעַת
על מה	רְמָשִׁים יֵשׁ-	רְצוֹ הַמַּיִם
היולך	עָלַי גְּחוּן	עָלַי רַגְלִים
ארו	יֵאוֹזֵב אֵו	שְׁנֵי תוֹלְעֵת
לכל	זְמַן • דַּת יוֹם	לְיוֹם נִשְׁמַעַת
מב	הַמּוֹרֵת אֶרֶץ	וְעוֹף שָׁמַיִם
וזבוב	אֲשֶׁר בְּקִצָּה	יֵאוֹר מִצְרַיִם
לילה	לַלַּיְלָה הוּא	יְחוּרָה דַּעַת
בן אם	שָׁדְדָה סִפְרֵי	חֲשֵׁשׁ וְרִתְבָן
יצמח	וְשִׁמִּיר יֵ-	עָלָה וְשִׁירַת
עוד תיש	בְּרוֹ שֶׁבֶר	וּבָר מִמְּנֵי
סלו	מְסֻלָּה ס-	קָלוֹ מֵאֲבָן
בו ב	חָרוּ נְוָה	וְאִם אֵין בֵּית
מקרה	בְּסִילִים גַּם	אֲנִי יִקְרָנִי

חדברים: הענינים • אשר בספר הונים • איש איש על דגלו באותות
ובסימנים:

א

פאה ועפרים • פלא היה אלא כאלום • נקרא
כמי סוכר כן דלא מקמי • כבעל תוספת יום
טוב • וישתדל ליושב דכרי קמי' • דלכאורה
כתרו אהדי • קס : יתקן קוסיות
דכדרי קמי' • ב' • ועיון פרוכת •
ארון • מונח על האבן קתויה ב' • ב'
קנף הארון כנס עומד • קס

ב

ברי: הארון, אס האריו כנס: מ"ה א'
בית: המקדש כנוו על החר א' א'
אס קדושתו ראשונה קדשה לעתיד
לכוא • מתלוקת כין דמ' כס והראס ל'
ויתרש על הסנות ככות סני מן הראשון או מן
השלישי • למר כדלית ליה למר כדלית ליה קס
למה לא כפאשו דכדרי יוקאל • קס
למה לא כפאשו במישור • אלא במעלות ב' א'
בית קס כדטו לסיכל • ל' א' ב'
בין האולם ולבזבח • כ"ז ב'
בית העתיד יוככגדלו ויקרו א' א' •
קו יתנה דמ תו מהסני ככל • ולמה

א' א' רב' • מהעורה בו שהיא ק' על ק'
לא תעדיף על עזרתות סני שהיא ק"ג על ע"ז
יבאר כמות א' ב' • יחמת הכות לעתיד
ז' אמות ג' ב' • שלשבת המדיחין גס כו
תהיה ככפין יז' א' • המוכח לראש דכלו
כדרוס ולרסכז דכלו ככפין • איך תכולמו
העורה לעתיד ארכהק' אמה ב' ה' א' •
שיטתנה כפויסה שימאלו לדרוס כמורה • קס
בית המוקד עיון מוקד :

בית אבטינס • עיון אבטינס •
בית חמטבחיים • חמטבחיים ורכיבין של ארז
אובקליות לתלית ולשפטי • כ"ז ב'
בית דהלשות • מה סס ב' ה' • כ' •

אבטינס • עלויה מה ועמה כס • דף זג
יעוד א'
יסתפק אס הוה ככפין או כדרוס • ואס לפי
סוגיות הנמדד אקת ככפין וקת כדרוס לכפן
גדול • או לאו • קס • למה לא
ענו אותה כלשבות • מהעורה יר' • ב'
אבן שתייה • מה הוה מר • ב' •
פמוסכה כאלמע כקדש הקדשים • ויבא'
מתלוקת כין רמ' כס ותוספות • ויוקסו שליוס •
ויתקן • קס
ארלם • מדת עמר האולם • דמותו
ונורתו כ"ז • ב' • מדת האולם
ב"ה • ב' • כלומכות מל ארו של אבעש
הכול • קס : דלאו קבועים הו
יככפין משוס לא יתעב אשה • קס
סרטרות קל זכס עכין • פדמו כהונה • עליון
לחלוות • קס • דלא קרוין לסיכל
גס • מ"ג • א' •

אורך ורחב מה סס כ"ה ב' • יר' א' •
אחורי • בית המפרת שסו • ואס כלול גוה
נותל העורה • מ"ז • ב'
אבסרראורת • סכעורת וסרלל און סו
קס לאו דלא קתב אשה :
זר • א' • יוכן בעורת כהנים סס ב' •
דוגמת עושין בעורת כסו לקמת כות
סעיאכס ח' א' •
א"כסון כמה יתר על גרו כמרכוב
אורך כ"א • א' •

אמה טרקסין • ככות סני מה יטונו •
ומהו מ"ב • ב' •
למה לא פקוסתל של אכנים כהיה לכדו •
מ"ג א' • יתקן מה קמכות כד' • והענה

מפתחות

והרע"כ עיון מכורה

היכל אך הוה דר מחארויו ורחב עלמנוי
כ"ח ב' כ"ט א' : וכוף כזה דעת

רמ"כ כס יוסרש"י כדעתו לדבריו שתוספות פס
 פער ההיכל מדתו ודלתותיו ולמה נקרא

סער הגדול **ל' א' :** כפספין שכדו

ועיון כפספין דלאו לאורה הוא דרך ההיכל לבדו
 כאשר **ל"א א' :** מדת ההיכל ונכהו ל"ד

כלוככות של ארו ופספין שבה ולולין פתוחים
 לבית קדש הקדשים

מדת בנין ההיכל וכותליו ותאים לבנין
 ולמזרח **פס**

ההיכל נבנה כראשון מכסני **מ"ג א ב'**
 חר הבית כו המקדש בנוי **א' א"**

סשהר גדול מהכית **פס**
 בנין סרהכות **ת"ק על ת"ק** **פס**

חפשה סערים סכו **ב' א' :** ובאר רוכו מ?

סדרים מעוטו פן המערב **פס**
 למה לא כנארה במימור **פס**

אם חוץ לעזרות הוה סאופע או כמסור יפאל
 פנים לבאן ולכאן ויתרן **ב' ב' :** חומת סר

הכית המזרחית עפסה כמורה וכראכי **ג' א'**
 ולמה השער לא הוה יותר **פ' ב' אשית** **פס**

וכיון שלא היתה החימה כמורה לבנוי כהרש - ופאל
 היתה כמורה אלל במזרח **ד' א' :** אם סער

סמורח שבה הוה מכוין לחאר פתחי העזרות
ג' א' : נוכה השער **פס ב'**

יתן טעם פלי שכל פכית שליטי שתהוה ו'אמו' **פס**
 יעיר קושי על התוספות שנס כסני הוה כן **ד'**

א' סנקל לראות כפתחי כית שכו מפכלים לרוכ
 גדלו - ובאר כמות **ג' ב' :** דמת שישן

הכורה - שהיה על הפתח ולמה **ד' א' :**
 סכל הכנסין להר הכית ככסום דרך ימין וכו'

ד' ב' : אם י"ה ספרים דאכא ויסי - כלס
 בעזרה - או דל חמשה דהר הכית מחליקת

כמסכת פמוד יסתלל ליוסכס ויכריע כדעת
 שתוספות **ה' ב' :** אם יוסי כן חנ

פליג כמי כמקום השערים - וכסדרן **י' א'**
 פירוש למה סאאר סמוכים למערב **פס**

כשפין אכסן להכסוי העזרה לאכול קדשי
 קדשים הוכן הוה לדעת הרמ"כ ומכופות

כ"ט א' : יקשה לדעת הרמ"כ שכו
 כוכבים כנפון ודרום ההיכל **כ"ט א' וב' -**

צורת החלוקות לדעת הרמ"כ **כ"ט א' -**
 ולכו דעת התוספות **פס ב'**

למה ישרתו ומדת **ל' א' :**
בית קדש הקדשים ככות ראשון אם הוה

כמוך פכית שכו - וכוף דכרורש"י
 ומכופות **מ"ג ב' מ"ד ב' :** מדתו ונכהו

וארון שכו **מ"ד ב' -**
 בכורות סער כדרום טעם לקמוי **ט' ב' :**

ג

גג בית הפרוח כות טכילה לכסן גדול
י"ז ב' : למה לא פנו אותו כלמכות

פנעאס **י"ד ב' :**

גגין ועלויות אשמי כתקדשו - וכוף הפרש
 דעות כזה וסכרא אחרת **י"ג ב' וי"ז ב'**

גולה עיון לשכת הגזית
 גזית עיון לשכת הגזית -

גזוזטראות חן לכותל הגולה לדבריו הרמ"כ
ל' ב' ול"ב א' : ועיון תאים

ד

דוכן וכו שלס פעלות יד **א' :** סהסמ"ג
 ראה נרסא אחרת **פס**

סגריך כמעלותיו אויה ספוע **פס ב'**
 וכוף דבריו האומר שלא הוה פטוך ככל העור **פס**

דלק סער הדלק כנד דרום - טעם
 לשמו **ט ב' :** יתמה על תוספת

יוס טוב סערער על הרע כזה מעלי חסן **פס**
 דלתות השערים של וכו חן פסער נוקנר

למה **ט' א' :**

ה

הטבת המורה לזכרו הרמ"כ הרס"כ

מפתחות

מט

וירד לסוף הארון - להגן בעד רשף ולהוכיח
 פאטנונו עזוקק מחאכנס ב"א ב' שיהי
 נאוך פהאמח טפח לדכרו רשף וכהו מוכל
 שמנו בעלל כ"א ב"ב א' סנו ככסוס קטנוס
 לככס הגדול ויתסה כהס על תוספת יום טוב
 כאורן סיפועס ב"ב א' אס היה ככס לכוככ
 כעערכ פקלוקת כין רשף ותוספות ויסדר
 טעמיהס

רנוכה כעערכ הככס כ"ג א'
כהן גדול אין להטריחו טו ב' לשבתו
 קל עץ שלח תווח דעתו קס
 סכות סטכולה כנד לשבתו היתה קלל להטריחו
 י"ט ב' שמקרכוס הפך לכין פאלס
 ולמכח מאוס חולסל לכהן גדול כ"ד ב'

כיוור לרחוק כו מוסי פקוס משכנו ויב דדון
 עשה לו כן קינן פ"ו א' כניאור
 פוכנו יארוך: עיין פוכני אס הוו פסקעוסי
 הכוור כערכ ולמה קס

פקוסיות בעל כף נחת כהוקף הכוור אין להסער:
 גס אין הכין כסויע תוספת יום טוב קס ב
 זפלכל ככוביא דוכאוס ויוביה שמכל פקוס כעיון
 הכוור פסוך כעיל לראכז לכדרי בעל לקס פקוס
 קס יקסה אמנה להרע כס כ"ז א':

כותל החיבר עיין תלמי: זריכל:
כותל אולם עיין אולם
בני זרהב כהכל פ"ב ב'
כרובים קלמסי לא היו על הארון אלא
 כקרקע סדכיר וכפיהס מכותל
 נעון לכותל דרוס מ"ד ב' סניוף הכדכרוסי
 פנח סיס עומד פ"ה א'

ל

לול אקורו כית הכמורת כ"ט ב' ומ"ז ב'
לחם הפנים למה כקראין ס"א א' ז
 פדתו נורתו ואלון עמיתו
 והנחתו על השלחן קס

ככשות עכוו וכול סירוב סרלכ"ג קס ב
 כקדנותו ויהא פילוח סר לנס יסרל כנ ויקסה
 פלוסס חכרוס פלין לפרס דכרו דק"ז ככעל
 תוספת 13 I 6 יי

ה

חולרה טערו מ"דה מן הדרוס להר הכות ד'
 ב': טעס למעתיס על קס חולדה
 כניחאס לא כנירס ויתן טעס אחר קס
חוט הסקרא עיין מוכח:

חובת הר הכות עיין הר הכות:
חיל עקוס פנוו עשר אמות ו' ב' -
 דכרו הרמ' כס פסול חמה יסתל שלל

והו דכרוו כותרוס דה אלת זה קס
 ויבאר סדכרו הרמ' כוה תמוהס פאלד' ז' א'
 וקסה על הרמ' כס על זה: ועל תוספת יום טוב
 פקל לסויעו קס
 חיל וקומה סכתוב כקכות לפורק רשף פשו קס

ט

טבלא סככות המוקד י"ג ב':
טבלא קל סוס לירד לסימין סתה' העוכס מ"ז א'
טבלא קל סיס כהוכל לועול עשר למזנה:
 מ"ב ב':

טבעות לנפוכו של מוכח ד': אנו' סלדיוס:
 ופירוסס כ"ה א' ונחר נורמס סס ב'
טרו עשר להר הכות מן הכעון לא סיה לו
 פסקוף ופרוק הר"ק כוה ויתן
 טעמיהס לו ד' ב':

טרקסין עיין אסה טרקסין:

יכור עיין פוכה
ציעים עיין תלמי

כ

כבש קל מוכח לדרוס יבא עדתו כ"י ב':
 יקסה עלק כפדת סעונו ויכלר כמות
 סהיה לכ' זלל כ"י ב"א א' ב' ופלכל
 כפורק דכרו סת וספות ככסוס עדה הככס

מפחתות

נר מערכו מהו עיון מנורה:
נס סגריך לשנדיל הנם מ"ח - א'.

ס

סורג יבאר אופן וטעם עמיותו - ויקשה
על סר"אס ה' - א' - אס היה

סוכב כארבע רוחות העולם

אס היה רחוק עשר אמות לכל רוח: וכמה

גבהו ד' ב': דלדברי הראב"ה היה גם נגד

הסעדים ופרצוהו מלכיון ב' - ב' - יבוא

קושיית עליו כמאמר ר"ז פרצות ה' - א'.

אס היה פרוץ ככל עת נגד הסערום וישתדל

להגן בעדו

יערמ ליושב דכדי הרא"ש דלא תקפו בדהקפה

מזמפת יום טוב ד' ב'.

סוכב עיון מוכח

סוכב נקרא לרש"י - גס עקום סוף ההכנים

כ"ב - א'

סנהדרין קטנה של כ"ב על פתח הר

הכות - ויאררת על פתח הכניסה

ה' ב' - סגריך להגיה בדברי רש"י ודלא

כבעל תוספת יום טוב

שלא שורות של כ"ב תלמודי חכמים לפניהם

לסמוך - והואך סומכים

סס א' סנהדרין - גמלה כפאקו של והודע י"ז - א'.

ע

עגלה כדחם ועקרב כצפון מה הם

ופיחםס מ"ו - א' - עולת

העוף כשיא רבה כעורף סיכן

כעשית כ"ב - ב' - עזרת

ככית קני קל"ג על פ"ו לא תארה

עמדתה כלל ען עזרה סבומק"ל מהיאק על

ק' - יבאר כמות א' - ב' - אס העורס

מוקפת לדורה: או לאו ה' - א' - ז' - ב'.

אמתנותיו דיומא
סלדכרו הרש"א פלגיו במילוי אחרוני ל"ז - א' -
ולסרע"כ לא פלגיו אלא בקמורת -
או כעבודה

סס ב סדר הטבת הנרות להר"מס ויקשה עליו ל"ו -
ב' - סדר הסטבה להר"מס כ"א

סס כירום משביות דתמיד לדעתו - ויקשה עליו
עשר קושיית ל"ז א' ב' - סדר ההטבה
לה' רע"כ ולרוב אחרונים - וסדר טעמיהם:

ודבריהם - סיכונו לדברי העמיות ככיוון
ל"ז - ב' - סאין מלכיון הנרות אלא בערב
ל"ז - ב' - נר מערכו קודם עימת שמעון

הנדוק היה דולק והולך עד ערב וסיה
לנם סס ול"ח א' ב' -
סלדכרו ההופמות היה הנם גם כמורקו -
ל"ז - ב' - וסתדל להגין בעד סרע"כ

ויתר זכ שלות הרש"א על דעתו אמת
לאמת סס ול"ח א' ב' -
עירום עשר עמרות ועמר שלמות דשלמס

הובן מונקות צורת הכתף כהיכל לרבו
ולראש"ש עס של עס"ל ר"מ - א' - ויקשה
קושיית באופן הכתף - ואין משוכים ען

סכות לרבו ולראש"ש ויתר"ן - ויארריך
בקושיית ותימיון -
סס ב יקשה על הר"מ כס דפסק כעורה כראש"ש -
ולא כרבו - וכעל כסף משנה לא יעורר לו -

ובשלמן פסק כרבו - ויודקק כשלמן העשרא:
מ' א' - אכן שלפניו הסמורה סס

נ

ניקנור סעדר ניקנור של על במדבר ח' -
ב' - טעם לשמו ווסמור פיהם

כעס דוד וכן גוריון
סיה כפשתן מוסיב מ"י - א' - סס
ניצוץ סעדר לכסון כעורה - משם
לשמו ר' א' - עליוה סכניה

פלג נכיו
כפירוש עס ששערו ופתח היה לו לשולן -
סס דלא כסרע"כ

מפתחות

והוא תיכנס לך - ב' - ז' - י' - טו'

ש

שבות במקדש איתני שתורו - ז' א' ב' שוכרים ככל מקום לו ככל זמן שמירתו וכשעמדו דתרו מעולם לא צרכו שומר הפרש בון הכוסקים זר - א' שיפוע הכפץ - עיין בכפץ:

שלחנות שמה בנות המטבחיים ארבע בראש ארבע ב'ה - ב' הפרש בין רמ' לרמ' כס' וקשה לפירוש ורמ' בהרמ' כס' קטניות אחרים הו' בין העמודים לדברי כפיסמות ש"לחנות שנים כשערכ הכפץ למע' ורמ' כ"ו א'

שלחנות שנים כאלו למע' ורמ' וזכ"א זרמ' אחרת יסקלים ב"ח א"ה ועיין למס' טעמים: שלחן של משה של איש לא חישיבין לעמוס' הלמס' כ"ח ב' - שהיה כעסקי' פוס' לאל' איתו עוסקי' והאין מנכין ב' - ז' - י' - טו'

שלחנות יעשר דשמיני' עיין מנחה שלחן כצפון פסוק שתי שמות ומנין שפותל וזל' חסם כנעל' תוספת י"ט טוכו ב' א' - פ' א' - פ' א' מקומ' ומלכו' סדר עשרת ימי' הסנופי' והקנים עכ"ל ע"כ טעמיה' טעמי' פנולין ככל בנין' עכ"ל רמ' בלוי' בהנה' כל דברי קבל' כמנת יודל' א"ה כה"ק דברי רמ' ויעיר קומ' פלוי' יתל' מסננת יתמ' וזו' וזכ"א מה' ס' א' א' דמות צורת ש"ל' (משרכמת' וזל' הטנים

שכר עמך העבד לא יהיה ע' ב' - ז' - י' - טו'

שהדדון נמכת כס' גדול מ' א' ב' ועיין למה דעין לשער מקני' ד - ב' וט' - א' לא היו כנוף השער לדברי התוספות וכן יצעת שרמב"ם ז' א' לדברו קמ' כס' וזל' סער קטן כנוף השער גדול מ' א' עיניו דלכרו הפוסקות ככות שהצבות - עיין בית הטובות:

שטפשין סמוכים לשער גדול - א' עס כס' ל' - א' - משמ' דרדומו לא יפתח - ומצדו בכנסים לתל' עס למה לא כנסים דרדומו - ל' ד - א' שטפשין דעליית קל' סקדשים ל' ד - ב' למע' יעקום - ב' ב' - ז' - י' - טו' שטפשין בלמס' בית סוקד - לדברי רמ' כס' שאיבעו - ז' ב' א' - שטפשין המכדולין בון עז' לע"כ לתנל קמ' ולא ברמ' ז' וזל' כנס' פתח זר ב' איתן יעקום ולא יעברו על זל' טעם לר' אפרם

ק

קרש הקרשים עיין בית קל' סקדשים קיפונום שער הר' ככות יין המערכ' ב' קרבן שער לנכון בעורה ונומעים למנו ב' - ז' - י' - טו' קרנות דמוכ' עיין טוכו קרנות חלס' בטנים עיין למס' בקנים

ר

ראיית' כפקדו' אסכת מרכנ' ד' א' א' פסע פתקלים איתנו' בתיבות שלל

עליו יושן למנוחו... יקטף צמחים שלילי... ארבעה עשר

אין ענין המגרעות כבודל... ולדברי רד"ק... ונב"א... ונב"א... ונב"א...

כחוס וארד עלהארן וכלילה... מ"ה ב' מ"א... מ"ה ב' מ"א... מ"ה ב' מ"א...

ת

הא"ם ל"ה סכ"ב... חר"ם ר"ש... לפרו"ם ל' ב'... כה"ס ופ"ה סה"ס... יום טוב... כר"ף א"ס... דלכ"ו הר"ע...

ברוך ה' לעולם אמן

ואמן

עליו יושן למנוחו... ארבעה עשר

י"ג תמוז

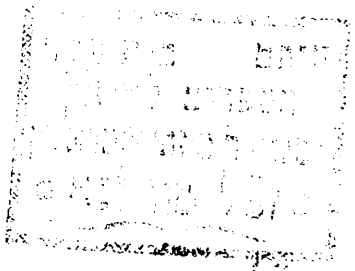
אחרון אחרון חביב

לשבת

מעלת המחבר • אשר כהכנת סכלו חתלים יוצר • ולס
 אחרו פעמי מרכבותי וכאלו כניס עד מסכר • חזר דלתא
 בשרי לעיני כל פוכר • בחזקות ירוקלים יהיה פוכר • עוד זה יודבר •

אשר רשמת	מפואר זה	ציור
מעון צורנו	והאולם	היכל
בספר שמת	והוד ויקר	לפאר
לאור עמנו	לנס עמים	עומד
אשר קוממת	מקודש זה	מקדש
גזולתנו	לערת תבא	שמוה
אשר זממת	חזרה ב	עוד נ
לעזמתנו	לתלפיות	בנוי
והלויק	אשלים לק	תודורת
כבוד הודק	עלי מופת	אקריב
ערב אלוק	שפתי י	אם קול
לפי עבדך	בנזפת צוף	ימתק
דבש מילוק	אלו חבו	ינעם
ננו ידיך	יה ב	מקדש

משה מרר

א. כל כבוד ת'ק על ת'ק.

ב. קמות כל נביות המורחות.

וכי כבוד המוני.

ג. שני צערי מולדת בדרום.

ד. שער קיעובוס במפרח.

ה. שער כרי כנחון.

ו. מורו סביב נכדו' ספקים.

ז. ~~הנה קודם~~ יצאת רחבו.

ח. וכלי מעלות ועל מחבו לצ'.

ט. פורת כמים קל'ה על קל'ה.

י. אורגו לסכות במקניסותים.

יא. סנהדרין של כל אחת כעפ'.

יב. אחת של פתח כל הדף.

יג. שני המסכת במורה המורה.

יד. יב' סו מעלות פולין אליו.

טו. לסכות פנתם המלכים.

טז. ובינה המדינות.

יז. שני הדלק למורה בדרום.

יח. שני לו יצא המדינות.

כח חסידים ביהמ"ד
 כתאיבי
 המים כדדום
כצ המכלה • פלג
ג מוכח הובא אמה על אמה
גא המכרה כדדום
גב הסלחן כנסון
גג סבלא מל פים ליטיל פמר
 לטוניה
גד סמי כמיזיב כדכל ופליהם
 פתן ק"ג דם סמי דם
 הספיר כיתה
גה אמה סמי פתי
 פרכוכה
גו בנת קרקע על כל
 אבן סמי כפליה סמי
 מוכח
גז יא אמה אמורי בית הכפרות

לא פני פלמכות להכין חזרתי
 קדש וכלי ארת
לב בין האולם ולמזבח כב
 אחי
לג יכוע ית פולות לאולם
לד של אולם רחוב
 וי ארכעים
לה פלמכות כאלס להכין
 לתח הפכים כיניאנו
 וכניסתו
לו האולם יא אמה רחב ק'
 אחי ארכו
לז בית האלופות ס"ו אה
 כנסון וטו אמה ברחם
 להכין חסידים
לח פתמואל היכל ב' על
 לת פא ס"ו כנסון ס"ו
 כדרום וח' כמערכ להכין
 שמה הראוי למקדס

בז גז היה נפחה בית סכילה
 לכסן גדול
כח לשכת הפז היא לפרהדקן
 לכ"ב
כט לשכת גולה
ל לשכת אמה חניה כקדם
 וחניה דת
לא פליות בית ארת
לב מוכח לכ' סכ
לג ככח פלית על המזבח
לד כנסות להביא כהן סמי
 יא חניה ארת ס' להכין
 פל ד'
לח סמנה פלמכות להדיח כמר
 קדשים
לו סמנה גמוליס ארבעות
 אל כד' כ' להכין
לז כמור
לח סבלא ס' לירד לסימן

כז סמי לו פמר סמי
 בית סכילה על גמור
כח סכסכן סמר הנוסן ופליה
 על זכר לחתו
כט פתי לו פמר הקרבן
ל בית המוקד וכו פמר
 להכין
לז סמנה כמקוטעותו
ב סמנות תחת פי להכין
 כלי סמי
בא פורת ישראל קל"ס • פל יא
בב דוכן וכו סנה חמלות
בג פורת פרכוכה קל"ס יא
בד נשכת חמלת מחלק תחת
 העזרה
בח לשכת כפרים גז יא חמל
 סמנה נה
בז לשכת פנודחן חמל גז
 סיל

